

HUSO

Journal of Humanities and Social Sciences

วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ISSN : 2586-9450 (print)
ISSN : XXXX-XXXX (online)

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2561)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Faculty of Humanities and Social Sciences

วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ISSN : 2586-9450 (print)

ISSN : XXXX-XXXX (online)

HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

รายละเอียดทั่วไป

HUSO Journal of Humanities and Social Sciences คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเป็นวารสารทางวิชาการราย 6 เดือน จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ ผลจากการค้นคว้าวิจัยในแง่มุมต่างๆ ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมถึงเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์และนักวิชาการทั่วไปได้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกับเครือข่ายทางวิชาการทั้งภายในและภายนอก กองบรรณาธิการยินดีรับพิจารณาบทความจากนักวิชาการทุกท่าน บทความทุกเรื่องที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ได้ผ่านการพิจารณาคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) ตามที่กองบรรณาธิการเห็นว่าเหมาะสม บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้เป็นทัศนะและข้อคิดเห็นของผู้เขียน บรรณาธิการและคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครไม่มีส่วนเกี่ยวข้องแต่อย่างใด ทั้งนี้ไม่รวมข้อผิดพลาดอันเกิดจากเทคนิคการพิมพ์ และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่ส่งบทความต้นฉบับคืนให้ผู้เขียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือผลงานวิจัยที่มีคุณภาพในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์กับเครือข่ายทางวิชาการทั้งภายในและภายนอก
3. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับบริการวิชาการในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
4. เพื่อเป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กำหนดเผยแพร่ 2 ฉบับต่อปี

ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

ขอบเขตเนื้อหา

บทความวิจัยและบทความวิชาการใน HUSO Journal of Humanities and Social Sciences คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ดังต่อไปนี้

1. ภาษา ภาษาและการสื่อสาร ภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ประยุกต์ วรรณคดีทั้งของไทยและต่างประเทศ
2. ศิลปะและวัฒนธรรม อาทิเช่น ศิลปกรรม นาฏศิลป์ ดนตรีไทย ดนตรีตะวันตก ฯลฯ
3. สังคมศาสตร์ สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ พัฒนาชุมชน บริหารและพัฒนาเมือง ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ฯลฯ
4. มนุษยศาสตร์ อาทิเช่น ปรัชญา ศาสนา บรรณารักษ์ ฯลฯ
5. ศึกษาศาสตร์ อาทิ วิธีสอน การจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ฯลฯ

ภาษาที่ใช้ ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ

ติดต่อและส่งบทความได้ที่

กองบรรณาธิการ HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

เลขที่ 9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220

โทรศัพท์/ โทรสาร 02-5226612

หรือทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ตามที่อยู่ข้างล่างนี้

e-mail : husojournalpnru@gmail.com

HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2561)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

กรรมการที่ปรึกษา

อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

บรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. ม.ร.ว. สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์

ศาสตราจารย์ ดร.จางงศ์ อดิวัฒนสิทธิ์

รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัชนีตรานนท์

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรา สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา

รองศาสตราจารย์ ดร.มาลินี บุญยรัตพันธุ์

รองศาสตราจารย์ ดร.พนอเนือง สุทัศน์ ณ อยุธยา

รองศาสตราจารย์ลาวัณย์ วิทยาอุทมิกุล

รองศาสตราจารย์ประยูร ทรงศิลป์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศพรณ์ เนื้อไม้หอม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ ทองรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ ภูพิพัฒน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูเบศร์ สมุทรจักร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ พิมพ์ทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนิกาญจน์ จินาพันธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทันทกานต์ ดวงรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุมาภรณ์ สังขมาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลักษณา ศิริวรรณ

มหาวิทยาลัยสยาม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ข้าราชการบำนาญ

ข้าราชการบำนาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชัย รุ่งเรือง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรลธิ สิงห์ศิริ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัครวิรุฬหการ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวี กฤษณะภูติ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร พันธุ์ลี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวดี กงเพชร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสระ บุญญะฤทธิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี กาสยานนท์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครวิทย์ เรืองรอง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรไท ครุฑเวโช
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วสันต์ วัชรกะวิศิษฐ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภาพรณ พวงจั่นเพชร
 อาจารย์ ดร.ธรรณพพร หงษ์ทอง
 อาจารย์ ดร.อรทัย สุทธิ
 อาจารย์ ดร.วลิตัน มั่นทุราษ
 อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกรณ
 อาจารย์ ดร.พิทวัส เอื้อสังคมเศรษฐ์
 อาจารย์ ดร.วิชุดา พรายยงค์
 อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ เจิมลธิธิประเสริฐ

บรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

ศาสตราจารย์ศรีนัฐ ไทรชมภู
 รองศาสตราจารย์ อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ
 รองศาสตราจารย์ฉันทนา สุรัสวดี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ไม้เจริญ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุนีย์ หะหวัง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ อินทพรหม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณกมล ปุณฺณเขตต์ทิกุล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพล บุตดาสาร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุเทน ทองทิพย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร ยวงเงิน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วณิศา ศิริวรสกุล

มหาวิทยาลัยนเรศวร
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
 ข้าราชการบำนาญ
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 มหาวิทยาลัยแม่โจ้แพร่ เฉลิมพระเกียรติ
 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 ข้าราชการบำนาญ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
 สหามัคคีศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิษยานนท์ สุทธิโส
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ชาติศรีตส ณ วัฒนประเสริฐ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

บรรณาธิการบริหาร

รองศาสตราจารย์ ดร. สุพจน์ แสงเงิน

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อินทรี จารุจินดา
 อาจารย์ ดร.สรวิธ ณ พัทลุง
 อาจารย์ ดร.สืบวงศ์ กาพวงค์
 อาจารย์ ดร.พลยมน ลินหน่ง
 อาจารย์ ดร.อุมาพร ยุวชิต
 อาจารย์ ดร.อักษร สวัสดิ์
 อาจารย์กษิติศ วัชรพรรณ
 อาจารย์มงคล เจริญโต
 อาจารย์วรรณพร บุญญาสถิตย์

พิสูจน์อักษร

อาจารย์ ดร.ภาวิณี พนมวัน ณ อยุธยา
 อาจารย์จัญญา งามเนตร
 อาจารย์อวยพร แสงคำ
 อาจารย์ศรัญญา อินทร์อุทิศ

ออกแบบหน้าปกและรูปเล่ม

นายพิชญ์สุวรรณ โกสิยมงคลกุล

เจ้าหน้าที่ประสานงาน

นางสาวสุอังคณา ม่วงยัง
 นางสาวสุมิตรา จิตตะระ
 นางสาวกัญญารัตน์ อัมภาพร
 นายศุภโชค มณีมีชัย

จำนวนพิมพ์ 500 เล่ม

พิมพ์ที่

ณภัทร ก้อปปี

9 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์
 เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

สารบัญ

หน้า

บทบรรณาธิการ	11
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน An Application of Buddhaddhamma to solve global warming ศุภกาญจน์ วิชานาติ	12
การศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม The Study of Supply Chain of Pacific White Shrimp in Nakhon Pathom Province นดา เตชะบุญมาส บุญสม รัศมีโชติ และ สุวีณา เร่งพิมาย	36
วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มัล Error Analysis in Spelling Words of Students Majoring in Thai Lan- guage, Faculty of Foreign Languages, College of Arts and Sciences, Yunnan Normal University ศิวริน แสงอาวู และ หยาง ลี	53
พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีน ต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม Behaviors and Satisfaction of the Chinese Tourists towards Their Visit to the Temple of the Emerald Buddha สรารุณี เขียวพฤษ, วีรภัทร ภาคพงศ์พันธุ์ และ กิตติพันธ์ วงษ์ทองคำ	65

สารบัญ

หน้า

แนวทางในการชีวิตคู่อย่างยั่งยืนของคู่รักเพศเดียวกันในสังคมไทย The Inclusion of Sustainable Cohabitation Models of Same Sex Couples in Thai Society <i>ภาคพล เส้นขาว</i>	90
กลวิธีและถ้อยคำการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์ Strategies and interview speech in Club Friday radio program <i>แพรวดา ศรีชะโคตร และ ภาสพงศ์ ผิวพอใช้</i>	106
ต่างชาติ ต่างภาษาในสาสตราแลบงเขมรมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี Foreigners in Sastra Lbaengs of Cambodia <i>ชาญชัย คงเพียรธรรม</i>	125
รายละเอียดการเตรียมบทความเสนอเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร	143
แบบฟอร์มเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร	146

บทบรรณาธิการ

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการก้าวกระโดดของเทคโนโลยีในยุค 4.0 ซึ่งจะนำพามนุษย์ไปสู่อนาคตที่ยากจะคาดเดา สถานการณ์ต่างๆ สามารถพลิกแพลงได้ตลอดเวลา ยกตัวอย่างเช่น การลดสาขาย่อยและการปรับลดจำนวนพนักงานของธนาคารพาณิชย์ การปรับโครงสร้างองค์กรให้มีขนาดเล็กลง ธุรกิจเพลงที่ในอดีตเคยทำเงินมหาศาล ปัจจุบันต้องเปลี่ยนไปหารายได้จากการจัดคอนเสิร์ตและงานต่างๆ ธุรกิจสื่อสิ่งพิมพ์ที่ทยอยปิดตัวไป แม้แต่มหาวิทยาลัยเองก็ไม่อาจหลุดพ้นจากกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ไปได้ เห็นได้จากยอดรับนักศึกษาใหม่ที่ลดลงรวมถึงหลักสูตรจำนวนมากที่ต้องต้องปิดตัวลง ฉะนั้น การปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงจึงไม่ใช่ทางเลือกอีกต่อไป หากแต่เป็นเส้นทางที่มิอาจเลี่ยงได้

HUSO Journal of Humanities and Social Sciences ฉบับนี้เป็นฉบับที่สอง โดยปกวารสารเป็นรูปธนบัตรแบบใหม่ที่เราเริ่มมีการใช้กันอย่างแพร่หลายมากขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงจากธนบัตรแบบเดิมที่คุ้นชิน กองบรรณาธิการได้เลือกธนบัตรใบละหนึ่งร้อยบาทเนื่องจากเป็นสีแดง ซึ่งเป็นสีประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อีกทั้งยังเป็นการสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลปัจจุบัน ที่ได้ทรงมอบพระบรม ราชโบายด้านการศึกษาผ่านองคมนตรี ใจความตอนหนึ่งว่า **“...ให้แนะนำมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้ทำงานให้เข้าเป้าในการยกระดับการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นในท้องถิ่น”** ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตลอดระยะเวลากว่า 30 ปี ที่พระองค์ท่านเสด็จพระราชทานปริญญาบัตรให้กับบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนั้นทรงสนพระทัยระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาอันเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศและทรงเข้าพระทัยอย่างลึกซึ้งถึงแก่นแท้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งผลิตครูที่มีคุณภาพ เป็นแหล่งความรู้วิชาการ เป็นที่พึ่งของท้องถิ่นและชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนมีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

บทความในวารสารฉบับนี้มีทั้งสิ้น 7 บทความที่ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและปรับแก้ตามข้อเสนอนะทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ กองบรรณาธิการต้องขอขอบพระคุณผู้เขียนบทความที่ได้ส่งผลงานมาตีพิมพ์เผยแพร่ใน HUSO Journal of Humanities and Social Sciences ซึ่งแม้จะเป็นวารสารน้องใหม่ แต่ก็ได้รับความคุณภาพทางวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐาน เช่นเดียวกับวารสารรุ่นพี่ที่มีอยู่เดิมแล้ว สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เนื้อหาสาระที่บรรจุไว้ในบทความต่างๆ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน กองบรรณาธิการยินดีรับบทความของท่าน ด้วยบทความของท่านคือแสงแห่งปัญญาที่จะปลุกมวลมนุษยชาติจากความหลับใหลแห่งอวิชชาและความไม่รู้ทั้งปวง

บรรณาธิการ

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน

An Application of Buddhadhamma to solve global warming

ศุภกาญจน์ วิชาณาตี¹

Supakanjana VICHANATI

E-mail: supakan_j@hotmail.com

บทคัดย่อ

วิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาวิกฤตการณ์โลกร้อน 2) เพื่อนำเสนอรูปแบบการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน จากการศึกษาพบว่าหลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาภาวะโลกร้อนได้ คือ หลักอริยสัจ 4

สภาวะโลกร้อนส่งผลกระทบต่อทุกระบบองค์รวมของชีวิต โดยมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ จากแบบจำลองการคาดคะเนภูมิอากาศพบว่าในปี พ.ศ. 2544 – 2643 อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกจะเพิ่มขึ้นถึง 1.1 ถึง 6.4 องศาเซลเซียส ซึ่งสาเหตุสภาวะโลกร้อนเกิดจากปริมาณก๊าซเรือนกระจกมีมากเกินไปตามมาตรฐานที่เหมาะสม โดยก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยสู่ชั้นบรรยากาศเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์และภัยธรรมชาติ เช่น ภูเขาไฟระเบิด เป็นต้น

หากสามารถแก้ที่สาเหตุคือลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสมได้ ก็จะทำให้ระบบนิเวศทางธรรมชาติของโลกกลับมาสู่ภาวะปกติ ระบบองค์รวมของชีวิตสามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยสันติสุขและยั่งยืน

วิธีแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนได้อย่างสันติสุขและยั่งยืน คือ หลักอริยสัจ 4 เพราะมีระบบการประยุกต์ที่ชัดเจน ได้แก่ การกำหนดรู้ตามสภาพจริง (ทุกข์) , การกำจัดที่สาเหตุที่ทำให้เกิดสภาวะโลกร้อน (ทุกข์สมุทัย), การทำให้ประจักษ์ชัดแจ้งถึงปัญหาสภาวะโลกร้อนหมดไป (ทุกข์นิโรธ) และการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนได้โดยใช้ระบบทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา (ทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา)

คำสำคัญ : การประยุกต์, อริยสัจ, ภาวะโลกร้อน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (Ph.D)

Abstract

The purposes of this article were to 1) study the global warming situation and 2) present the pattern for application of Buddhist principles to solve the global warming. The study was found that the Buddhist principle which can be applied to solve global warming is the Four Noble Truths.

The global warming has a massive impact on all the holistic systems of life with its increasingly severe tendency. The model of climate projection indicated that in 2001-2100, the average temperature of the world would increase by 1.1 to 6.4 degrees Celsius. The main cause of the global warming was the excessive amount of greenhouse gases beyond the appropriate standard. Greenhouse gases released into the atmosphere were caused by human activities and natural disasters such as volcanic eruptions.

If we could solve the problem at its cause, i.e. reducing the amount of greenhouse gases, then the natural ecosystems of the world would return to normal. Human could live the holistic system of life with peace and sustainability.

The way to solve the problem of global warming peacefully and sustainably is based on the Four Noble Truths, because they have a clear application system, namely, the comprehension of things as they are (suffering), the eradication of the causes of global warming (cause of suffering), the realization of the end of global warming clearly (cessation of suffering), and following the solution to global warming based on the middle path or the middle way (the path leading to the cessation of suffering)

Keywords : An Application, The Four Noble Truths, The Global Warming

บทนำ

ภาวะโลกร้อน (Global Warming) คือ การที่อุณหภูมิโดยเฉลี่ยเหนือพื้นผิวโลก รวมทั้งอากาศและน้ำทะเล มีความร้อนที่เพิ่มสูงขึ้นจากอุณหภูมิโดยเฉลี่ยปกติของโลก ซึ่งอุณหภูมิของโลกโดยปกติที่เคยเป็นนั้น จะมีอัตราเฉลี่ยของอุณหภูมิที่สูงขึ้นในช่วง 100 ปีที่ผ่านมา (อภิชนา สืบสามัคคี, 2550 : 35)

สภาพวิกฤตการณ์โลกร้อนก่อให้เกิดปัญหาในลักษณะองค์รวมทั่วโลกที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติหายนะนี้โดยทั่วถึงกันหมด ซึ่งประกอบด้วยหลายด้าน ได้แก่ ด้านระบบนิเวศของธรรมชาติ ด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ ด้านปัญหาเศรษฐกิจสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด้านสาธารณสุข ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการศึกษา และด้านปรัชญาศาสนา เป็นต้น

เป้าหมายของมนุษยชาติที่ต้องการหลังจากแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน คือ ระบบนิเวศสมดุลมั่นคงต่อทุกสรรพชีวิต และมีหลักประกันที่มั่นคงทางด้านการป้องกันและรักษาภาวะโลกร้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีแก้ปัญหาโลกร้อนที่นำเสนอโดย IPCC และวงการวิชาการทั่วโลก ให้แนวทางแก้ไขในประเด็นที่สำคัญและสามารถนำไปใช้ได้ทั่วโลกได้ทันที ได้แก่ การออกกฎหมายระหว่างประเทศ โดยมาตรฐานการควบคุมปริมาณก๊าซเรือนกระจก การให้ความรู้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง การประหยัดพลังงานในรูปแบบต่างๆ หรือพลังงานหมุนเวียนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วยนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การปลูกต้นไม้ การปลูกจิตสำนึก เป็นต้น แต่ทั้งหมดนี้ล้วนตกอยู่ภายใต้การนำหลักอริยสัจจมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาโลกร้อนทั้งสิ้น

เนื้อหา

ปัจจุบันทั่วโลกกำลังประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ อันเกิดจากภาวะโลกร้อน จึงจำเป็นต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน ผู้เขียนจึงนำเสนอแนวคิดรูปแบบการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 เพราะหลักอริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่มีระบบ (มีขั้นตอนจากหายาไปสู่ละเอียดย/ ประณีต หรือจากง่ายไปหายาก) เป็นเหตุเป็นผล (ตอบโจทย์ปัญหาได้ตรงจุดโดยใช้หลักเหตุผลตรงตามความเป็นจริง) และที่สำคัญหลักอริยสัจ 4 ยังเป็นหลักธรรมที่ครอบคลุมหลักธรรมทั้งหมดในพระพุทธศาสนาเถรวาทอีกด้วยดังมีพุทธพจน์ที่ว่า “ท่านผู้มีอายุทั้งหลาย รอยเท้าของสัตว์ทั้งหลายที่เกี่ยวไปบนผืนดินทั้งสิ้นทั้งปวง ย่อมรวมลงในรอยเท้าช้าง รอยเท้าช้างนั้นกล่าวได้ว่าเป็นยอดเยี่ยมในบรรดารอยเท้าเหล่านั้น โดยความมีขนาดใหญ่ ฉะนั้นใด กุศลธรรมทั้งสิ้นทั้งปวง ก็รวมลงในอริยสัจ 4 ฉะนั้น” (ม.มู. 12/340/349) เพราะฉะนั้นหลักอริยสัจ 4 จึงเป็นระบบการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนได้ดังนี้

1. ชันทุข์ หรือ ชันกำหนดรู้ตามสภาพจริง

ปัจจุบันมีบางประเทศที่ยังไม่ให้ความร่วมมือแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน หรือบางสังคมที่ยังไม่รู้หรือรู้หนากับภัยพิบัติทางธรรมชาติอันเกิดจากสภาวะโลกร้อน เพราะกลุ่มสังคมนี้ยังไม่ตระหนักหรือไม่เข้าใจเข้าถึงสภาพปัญหา (ทุข์) อย่างแท้จริง หลักอริยสัจ 4 จึงเสนอให้ทุกคนที่ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้ถึงวิกฤตการณ์โลกร้อนว่ามีผลต่อตนเองและส่วนรวมอย่างไร ภัยที่เกิดขึ้นทางตรงและทางอ้อมกับตนเองมีอะไรบ้าง

นิยามความหมายของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือ Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) ได้ให้ความหมาย **“ภาวะโลกร้อน”** หมายถึง ภาวะที่อุณหภูมิโดยเฉลี่ยของโลกสูงขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง ภาวะโลกร้อนอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของปริมาณ ฝนระดับน้ำทะเล และมีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อพืช สัตว์ และมนุษย์ (Ruengaiam, 2011) โดยทั่วไปคำว่า **“ปรากฏการณ์โลกร้อน”** จะใช้ในการอ้างถึงสภาวะที่อุณหภูมิของโลกร้อนขึ้นในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา และมีความเกี่ยวข้องกระทบต่อมนุษย์ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ออนไลน์ : 2560) ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) ใช้คำว่า **“การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ”** (Climate Change) สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ และใช้คำว่า **“การผันแปรของภูมิอากาศ”** (Climate Variability) สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเหตุอื่น ส่วนคำว่า **“ปรากฏการณ์โลกร้อนจากกิจกรรมมนุษย์”** (anthropogenic global warming) มีที่ใช้ในบางคราวเพื่อเน้นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเหตุอันเนื่องมาจากมนุษย์ ดังนั้นตามความหมายของ IPCC ภาวะโลกร้อนเป็นปรากฏการณ์ที่อุณหภูมิโดยเฉลี่ยของโลกสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มขึ้นถึง 1.1-6.4 องศาเซลเซียส) ซึ่งทำให้สภาพอากาศโลกเปลี่ยนไปในลักษณะส่งผลเสียต่อสิ่งมีชีวิตทั่วโลก (IPCC, 2007)

จากความหมายดังกล่าวสอดคล้องกับนักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญของไทย อาทิ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช (2551 : 95) ผู้เชี่ยวชาญด้านอุตุนิยมวิทยาให้ความหมายการเกิดปรากฏการณ์โลกร้อนไว้ว่า **“ภาวะโลกร้อน (Global Warming) เป็นปรากฏการณ์ที่อุณหภูมิของโลกสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจก (Green House Gas) ทำให้สภาพของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตบนโลกอย่างรุนแรง สภาวะดังกล่าวเรียกว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ (Climate Change)”** และมีความหมายเพิ่มเติมจาก ดร. ธนวัฒน์ จารุงษ์สกุล (2550 : 49) หัวหน้าหน่วยพิบัติภัยและข้อสนเทศ

เชิงพื้นที่ ภาควิชาธรณีวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นิยามว่า สภาวะโลกร้อนที่กำลังพูดถึงนี้เป็นปรากฏการณ์ที่โลกร้อนขึ้นแบบผิดปกติ จากวัฏจักรของธรรมชาติ ซึ่งในช่วง 1,000,000 ปีที่ผ่านมา เราเรียกปรากฏการณ์ใหม่นี้ว่า **‘สภาวะโลกร้อนสุดขั้ว’** ซึ่งหมายความว่า เป็นการร้อนขึ้นชั่วคราวแค่อุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้นผิดปกติอย่างเดียวนั่น แต่ทำให้ดินฟ้าอากาศแปรปรวน กระแสน้ำ และลมมรสุมเปลี่ยนทิศทาง สิ่งตามมาคือพิบัติภัยที่จะมีมากขึ้น ผลผลิตทางการเกษตรและเสถียรภาพด้านอาหารมีปัญหา ผลกระทบด้านการจัดการน้ำไม่ลงตัวก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม โรคภัยไข้เจ็บใหม่ๆ แปลกๆ ที่มากับโลกร้อนเป็นสิ่งที่น่ากลัว ส่วนรศ. ดร. ชัยวัฒน์ คุประตกุล (2551 : 84) นักวิทยาศาสตร์ และนักเขียนงานที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์อวกาศ กล่าวว่า Global Warming หรือ **‘การร้อนขึ้นของดาวเคราะห์โลก’** มิได้หมายถึง การร้อนขึ้นของดาวเคราะห์โลก หากเป็นการร้อนขึ้นของบรรยากาศโลก จาก ‘Greenhouse Effect’ หรือปรากฏการณ์เรือนกระจกนั่นเอง และแม้ว่าปรากฏการณ์เรือนกระจกจากฝีมือมนุษย์ได้เริ่มมาตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม ช่วงต้นศตวรรษที่ 18 และทวีความรุนแรงอย่างชัดเจนช่วงต้นทศวรรษที่ 20 แต่นักวิทยาศาสตร์ของดาวเคราะห์แม่เพิ่งจะยอมรับกัน (หลังจากทะเลาะกันอยู่นาน) ว่าเป็นผลมาจากฝีมือมนุษย์จริง ๆ เมื่อต้นศตวรรษที่ 21 นี้เอง ดังนั้น จากนิยามความหมายทำให้เราสามารถกำหนดรู้ตามสภาวะตามความเป็นจริงของภาวะโลกร้อนว่ามีลักษณะอย่างไร (ทุกชีโนเรียลจี้) โดยจะนำเสนอประเด็นผลกระทบเป็นด้านๆ ดังนี้

(1) ผลกระทบด้านระบบนิเวศ

จากรายงานพบว่าธารน้ำแข็งที่กำลังละลาย น้ำแข็งขั้วโลกสลาย ชนดินเยือกแข็ง (Permafrost) ที่อุ่นขึ้น ปะการังที่กำลังตาย ระดับน้ำทะเลที่กำลังเพิ่มสูงขึ้น กระแสธารน้ำแข็งในเขตรีนแลนด์ มีปริมาณเพิ่มขึ้นสองเท่าในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ระบบนิเวศที่กำลังเปลี่ยนแปลง และ คลื่นความร้อนที่ทำให้ถึงแก่ความตายได้ และไม่ใช่แค่การเปลี่ยนแปลงเท่านั้นที่กำลังเป็นประจักษ์พยานของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ตั้งแต่ชนเผ่าอินูทในทวีปอาร์กติกทางตอนเหนือสุด จนถึงชาวเกาะใกล้เส้นศูนย์สูตร (Greenpeace, 2018 : Online) ส่วนแถบขั้วโลกได้รับผลกระทบมากที่สุดและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูเขาน้ำแข็ง ก้อนน้ำแข็งจะละลายอย่างรวดเร็ว ทำให้ระดับน้ำทะเลทางขั้วโลกเพิ่มขึ้น และไหลลงสู่ทั่วโลกทำให้เกิดน้ำท่วมได้ทุกทวีป (สุธาสินี ผาภา, 2560 : 52) โดยระดับน้ำทะเลจะสูงขึ้นมากกว่า 20 ฟุตจากการละลายหายไปของพืดน้ำแข็งในเขตรีนแลนด์และแอนตาร์กติกา ซึ่งจะกลืนกินพื้นที่ชายฝั่งขั้วโลก ความแห้งแล้งและการเกิดไฟป่าจะมีมากขึ้น มหาสมุทรอาร์กติกจะปราศจากน้ำ

แข็งหลงเหลือ ในฤดูร้อนของปี ค.ศ.2050 สิ่งมีชีวิตทั่วโลกมากกว่าหนึ่งล้านสปีชีส์จะสูญพันธุ์ ภายใน ค.ศ. 2050

นอกจากนี้จะพลอยทำให้สัตว์ทางทะเลเสียชีวิตเพราะระบบนิเวศเปลี่ยนแปลง ส่วนทวีปยุโรป ยุโรปใต้ภูมิประเทศจะกลายเป็นพื้นที่ลาดเอียงเกิดความแห้งแล้ง ในหลายพื้นที่ปัญหาอุทกภัยจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากธารน้ำแข็งบนบริเวณยอดเขาสูงที่ปกคลุมด้วยหิมะจะละลายจนหมด ขณะที่เอเชียอุณหภูมิจะสูงขึ้นเกิดฤดูกาลที่แห้งแล้ง มีน้ำท่วม ผลผลิตทางอาหารลดลง ระดับน้ำทะเลสูงขึ้นสภาวะอากาศแปรปรวนอาจทำให้เกิดพายุต่าง ๆ มากมายเข้าไปทำลายบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของประชาชน ซึ่งปัจจุบันก็เห็นผลกระทบได้ชัดไม่ว่าจะเป็นไต้ฝุ่น แต่แถบทวีปอเมริกาเหนืออุตสาหกรรมการผลิตอาหารจะได้รับผลประโยชน์เนื่องจากอากาศที่อุ่นขึ้น พร้อม ๆ กับทุ่งหญ้าใหญ่ของแคนาดาและทุ่งราบใหญ่สหรัฐอเมริกา (ภัสรา ก้าววงศ์ และคณะ, 2555 : ออนไลน์)

แถบแอฟริกา ทะเลสาบ Chad Lake เคยเป็นหนึ่งในทะเลสาบที่ใหญ่ที่สุดในโลก ครอบคลุมพื้นที่ 4 ประเทศ แต่ปัจจุบันกลับแห้งเหือดไปหมดพื้นที่ เช่นแอฟริกา ไซปรัส เม็กซิโกเลีย ประสบกับความแห้งแล้งอย่างหนักในปัจจุบันความแห้งแล้งทั่วโลกได้เพิ่มสูงขึ้นมากกว่าใน 30 ปี ที่ผ่านมา 2 เท่า โดยปกติพื้นที่ในที่ที่มี ป่าจะมีน้ำมาก เนื่องจากมีไอน้ำในอากาศจากการคายน้ำของพืชมาก แต่เมื่อไม่มีน้ำฝนพืชก็ค่อย ๆ ตายลงทำให้บริเวณนั้นแห้งแล้งยิ่งขึ้น ป่าที่มีความชื้นต่ำและมีอุณหภูมิสูงย่อมเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าได้มากขึ้น ดังเช่นไฟป่าใน อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย อเมริกา หรือออสเตรเลียที่เกิดขึ้น บ่อยขึ้นไฟป่ายังเป็นปัจจัยที่ยิ่งเร่งภาวะโลกร้อนให้รุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากปล่อยมลภาวะคาร์บอนอย่างมหาศาลอีกด้วย (whyworldhot.com, 2007 : Online) ธารน้ำแข็งที่กำลังละลายน้ำแข็งขั้วโลกสลาย ชั้นดินเยือกแข็งที่อุ่นขึ้น ปะการังที่กำลังตาย ระดับน้ำทะเลที่กำลังเพิ่มสูงขึ้น ระบบนิเวศที่กำลังเปลี่ยนแปลง และคลื่นความร้อนที่ทำให้ถึงแก่ความตายได้ผลกระทบรุนแรงในระดับภูมิภาค ตัวอย่างเช่น ในยุโรป จะเกิดน้ำท่วมจากแม่น้ำเพิ่มขึ้นในพื้นที่ส่วนมากของทวีป และตามพื้นที่ชายฝั่งจะเสี่ยงต่อน้ำท่วม การกัดเซาะ และการสูญเสียพื้นที่ในทะเลเพิ่มขึ้นอย่างมาก สัตว์สายพันธุ์ต่าง ๆ เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์มากขึ้นและเกิดความสูญเสียด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศเช่นกัน (สุธาสินี ผาภา, 2560 : 52) ในปี 2550 มีอากาศร้อน ในบางจังหวัดและมีอุณหภูมิสูงสุดทำลายสถิติเดิมที่เคยบันทึกเอาไว้หลายพื้นที่ มีอากาศร้อนจัดติดต่อกันหลายวันที่เห็นชัดเจนคือความผิดปกติของลม โดยมักมีพายุลมแรงมีความแปรปรวนของลม ลมกรรโชกเกิดขึ้นในทุกฤดูกาล และเมื่อเกิดขึ้น แล้วสร้างความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน (Greenpeace Southeast Asia (Thailand Office),

2010b : Online) ซึ่งปัจจุบันพบว่าเกิดพายุเฮอริเคนที่มีความรุนแรงระดับ 4 - 5 มีจำนวนเพิ่มขึ้นสองเท่าตลอดระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา และก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศอย่างเห็นได้ชัดเจน อาทิเช่น อากาศที่ร้อนจัดหรือหนาวจัดที่เรียกกันว่า ภูมิอากาศแบบสุดโต่ง (Extreme Weather) น้ำแข็งขั้วโลกละลาย หรือ ระดับน้ำทะเลสูงขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้ยังเป็นต้นเหตุของพิบัติภัยทางธรรมชาติมากมาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับความปกติสุขในการดำเนินชีวิตของมนุษย์โดยตรง ดังเช่นตัวอย่างต่อไปนี้ (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน , มปป. : 16-19)

สภาพอากาศรุนแรง

เมื่ออุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มสูงขึ้น ภัยธรรมชาติต่าง ๆ มีแนวโน้มว่าจะเกิดบ่อยครั้ง และรุนแรงมากยิ่งขึ้น เช่น ภัยแล้ง ไฟป่า พายุไต้ฝุ่นไซรอน น้ำท่วม และการพังทลายของชั้นดิน เป็นต้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ น้ำท่วมครั้งใหญ่ในประเทศไทยในปี 2554 ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างมาก พายุทิมะที่พัดถล่มในแถบยุโรป หรือคลื่นความร้อนที่แผ่รังสีแผดเผาจนพืชพรรณ และผู้คนล้มตาย

ฤดูกาลผันแปร โลกร้อนที่ส่งผลให้ฤดูหนาวสั้นลง และ ฤดูร้อนมาถึงเร็วขึ้น รูปแบบของฝนและอุณหภูมิที่ เปลี่ยนไปทำให้วัฏจักรของน้ำเปลี่ยนแปลง ลักษณะการไหลของระบบน้ำผิวดินและระดับน้ำใต้ดินก็จะได้รับผลกระทบด้วย ส่งผลให้พืชพรรณธรรมชาติ และสัตว์ในระบบนิเวศเปลี่ยนแปลง และความหลากหลายทางชีวภาพที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของมนุษย์นั้นเปลี่ยนไป ซึ่งแน่นอนว่าสถานการณ์ เช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

โรคร้ายที่มาพร้อมกับโลกร้อน

โลกร้อนไม่ได้นำมาแต่ความร้อนเท่านั้น แต่ยังนำมาซึ่งภัยอันน่าสะพรึงกลัว อย่างโรคร้ายที่ยากจะต่อต้านได้ เช่น ฮีตสโตรก (Heat Stroke) ภาวะเป็นลมเนื่องจากความร้อนสูงเกินไป นับเป็นด่านแรกของภัยสุขภาพยุคโลกร้อน รวมถึงโรคติดต่ออุบัติใหม่ หรือ (Emerging Infectious Diseases) เช่น โรคซาร์ส ไข้หวัดนก ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 H1N1 ไข้สมองอักเสบนิปาห์ไวรัส เป็นต้น ซึ่งโรคเหล่านี้ได้คร่าชีวิตผู้คนและส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอันมาก

สารภูมิแพ้แพร่ระบาด

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้เกิดปรากฏการณ์ประหลาดขึ้นในช่วงฤดูใบไม้ผลิ นั่นคือ ประชาชนไอ จาม เป็นภูมิแพ้ และหอบหืดกันง่ายขึ้น โดยไม่ทราบสาเหตุจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า วิธีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปกับสภาพมลพิษในอากาศเป็นสาเหตุ

สำคัญของอาการดังกล่าว อย่างไรก็ตาม มีงานวิจัยใหม่ๆ ชี้ให้เห็นว่าวิกฤตอุณหภูมิโลกร้อน และการมีระดับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศมากขึ้น คือต้นเหตุทำให้พืชพรรณต่างๆ ผลิใบเร็วกว่าเดิม ขณะเดียวกันปริมาณละอองเกสรที่ฟุ้งกระจายไปตามอากาศก็มากขึ้นเช่นกัน คนที่เป็นภูมิแพ้หรือหอบหืดจึงอาการกำเริบได้ง่าย

ทะเลสาบขั้วโลกประมาณ 125 แห่งได้หายไป สาเหตุที่ทะเลสาบในแถบอาร์กติกหายไปก็เพราะ “เพอร์มา ฟรอสต์” ที่เป็นน้ำแข็งแข็งตัวอยู่ใต้พื้นทะเลสาบนั้นละลายหมดสิ้นไป ดังนั้นน้ำในทะเลสาบจึงซึมเข้าสู่พื้นดินข้างใต้ได้ เหมือนเวลาเราดึงจุกปิดน้ำ ออกจากอ่างอาบน้ำแล้วน้ำไหลหมดไปจากอ่างนั่นเอง นอกจากนี้ การที่ทะเลสาบขั้วโลกหายไป ยังส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในพื้นที่ ที่พึ่งพิงน้ำจากทะเลสาบอีกด้วย

ชนวนไฟป่า ภาวะโลกร้อนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิด “ไฟป่า” ได้ง่ายขึ้น เหตุเพราะสภาพป่าแห้งกว่าเดิม จึงเป็นเชื้อไฟอย่างดี ไฟป่านอกจากจะทำให้พื้นที่ป่าเสียหายแล้ว ยังทำให้เกิดควันพิษ ฝุ่นละออง และที่สำคัญ คือก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จำนวนมากได้ลอยสู่ชั้นบรรยากาศ ซึ่งจะยิ่งเพิ่มอุณหภูมิของโลกให้สูงขึ้น และประเทศเมืองหนาวในซีกโลกตะวันตกที่ปกติไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องไฟป่าก็เริ่มรู้สึกถึงความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงนี้กันแล้ว อนึ่งพืชและสัตว์ไม้ต่ำกว่า 279 สปีชีส์ ได้มีการตอบสนองต่อสภาวะโลกร้อนเห็นได้จากการพยายามย้ายถิ่นฐานเข้ามาใกล้ขั้วโลกมากขึ้น

สุธาสนี ผากา (2560 : 52-53) ได้พบว่าปีพ.ศ.2559 องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (World Meteorological Organization-WMO) ได้ รายงานอุณหภูมิเฉลี่ยของปี 2559 ซึ่งสูงกว่าสมัยก่อนปฏิวัติอุตสาหกรรมถึง 1.2 องศาเซลเซียส ทำลายสถิติของปี 2558 ที่ 0.9 องศา อุณหภูมิที่สูงขึ้นไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะบนผืนแผ่นดินเท่านั้น เพราะอุณหภูมิในมหาสมุทรก็สูงเช่นกันและผลกระทบที่เห็นชัดเจน สร้างความวิตกกังวลมากก็คือปรากฏการณ์ฟอกขาวครั้งใหญ่ของแนวปะการังเกรทแบร์ริเออร์รีฟใน ออสเตรเลีย ที่ได้ชื่อว่าเป็นระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดในโลก แนวปะการังทางตอนเหนือและตอนกลางได้ ตาย ไปแล้วกว่า 2 ใน 3 ซึ่งถึงแม้ว่าทะเลในบริเวณดังกล่าว จะกลับสู่สภาวะปกติ ปะการังบางส่วนที่ยังรอดอยู่ก็ก็ต้องใช้ เวลาฟื้นตัวนับสิบปี (Thailand Greenhouse Gas Management Organization (Public Organization), 2014 : Online)

นักวิจัยได้มีการคาดการณ์อุณหภูมิผิวโลกในอีก 100 ปีข้างหน้า หรือประมาณปี 2643 ว่าอุณหภูมิจะสูงขึ้นจากปัจจุบันราว 4.5 องศาเซลเซียส เนื่องจากคาดการณ์ว่า จะมีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ถึงร้อยละ 63 และก๊าซมีเทนร้อยละ 27 ของก๊าซเรือนกระจกสำหรับประเทศไทยมีอุณหภูมิสูงขึ้นประมาณ 1 องศาเซลเซียส ในช่วง 40 ปี อย่างไรก็ตาม

หากอุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้น 2-4 องศาเซลเซียส จะทำให้พายุไต้ฝุ่นเปลี่ยนทิศทาง เกิดความรุนแรง และมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10-20 ในอนาคต นอกจากนี้ ฤดูร้อนจะขยายเวลายาวนานขึ้น ในขณะที่ฤดูหนาวจะสั้นลง (ภัสรา ก้าววงศ์ และคณะ, 2555 : ออนไลน์)

(2)ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม (ภัสรา ก้าววงศ์ และคณะ, 2555 : ออนไลน์)

รัฐที่เป็นเกาะเล็ก ๆ ของทวีปอเมริกาจะได้รับผลกระทบระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นกัดกร่อนชายฝั่ง จะสร้างความเสียหายแก่ระบบนิเวศ แนวปะการังจะถูกทำลาย ปลาทะเลประสมปัญหา เนื่องจากระบบนิเวศที่แปรเปลี่ยนไป ธุรกิจท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญจะสูญเสียรายได้มหาศาล นอกจากนี้ ในเอเชียยังมียอดสัณฐาน 66-90 ที่อาจเกิดฝนกระหน่ำและมรสุมอย่างรุนแรง รวมถึงเกิดความแห้งแล้งในฤดูร้อนที่ยาวนาน ทั้งนี้ ในปี 2532-2545 ประเทศไทยเกิดความเสียหาย จากอุทกภัย พายุ และภัยแล้ง คิดเป็นมูลค่าเสียหายทางเศรษฐกิจมากกว่า 70,000 ล้านบาท

รายงาน *“Global Deserts Outlook”* ของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติเมื่อวันสิ่งแวดล้อมโลก 5 มิถุนายน ชี้ว่า ภายใน 50 ปีข้างหน้า ระบบนิเวศวิทยาทะเลทราย จะเปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านชีววิทยา เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ปัจจุบันพืชและสัตว์ทะเลทราย คือแหล่งทรัพยากรมีคุณค่าสำหรับผลิตยาและธัญญาหารใหม่ๆ ที่ทำให้ไม่ต้องการใช้น้ำและยังมีช่องทางเศรษฐกิจใหม่ๆ ที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ เช่นการทำฟาร์มกิ้งและบ่อปลาในทะเลทรายรัฐอาริโซนาและทะเลทรายเนเจอร์ในอิสราเอล อย่างไรก็ตาม ทะเลทรายที่มีอยู่ 12 แห่งทั่วโลก กำลังเผชิญปัญหาใหญ่ ไม่ใช่เรื่องการขยายตัว แต่เป็นความแห้งแล้งเนื่องจากโลกร้อนธารน้ำแข็งซึ่งส่งน้ำมาหล่อเลี้ยงทะเลทรายในอเมริกาใต้กำลังละลาย น้ำใต้ดินเค็มขึ้น รวมทั้งผลกระทบที่เกิดจากน้ำมีมนุษย์ ซึ่งหากไม่มีการลงมือป้องกันอย่างทันที่ ระบบนิเวศวิทยาและสัตว์ป่าในทะเลทรายจะสูญหายไปภายใน 50 ปีข้างหน้า ในอนาคตประชากร 500 ล้านคนที่อาศัยอยู่ในเขตทะเลทรายทั่วโลกจะอยู่ไม่ได้อีกต่อไป เพราะอุณหภูมิสูงขึ้นและน้ำถูกใช้จนหมดหรือเค็มจนดื่มไม่ได้

นอกจากที่กล่าวมาแล้วอันเป็นผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยตรงแล้ว ยังก่อให้เกิดผลเสียต่อเสถียรภาพด้านอาหารและที่อยู่อาศัย เช่นฤดูกาลที่แปรปรวน วงจรของฤดูกาลเปลี่ยนแปลง ฤดูกาลจะเปลี่ยนไปในลักษณะไม่มีทิศทาง (ธนวัฒน์ จารูพงษ์สกุล, 2550 : 96) พยากรณ์ได้ลำบาก ไม่เหมือนฤดูกาลในอดีตที่ผ่านมา ผลจากอุณหภูมิที่สูงขึ้นอาจทำให้ปริมาณน้ำท่าลดลง ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ ทำให้การเพาะปลูกทางการเกษตรต้องมีการปรับเปลี่ยนใหม่ ให้เหมาะสมกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ โดยเฉพาะลักษณะฝนตกที่แปรปรวนไป จะทำให้มีฝนทั้งช่วงนานทำให้เกิดความแห้งแล้งในบางพื้นที่ และเมื่อฝนตก

แต่ละครั้งมีปริมาณมากผิดปกติ การเพาะปลูกอาจจะได้ผลไม่เต็มที่ พืชผลที่กำลังรอการเก็บเกี่ยวย่อมได้รับความเสียหาย ถ้าดินฟ้าอากาศแปรปรวน (นันทนา สาทิตานนท์, 2555 : 29-30)

นอกจากนี้ในภูมิภาคบางแห่งซึ่งเป็นแหล่งผลิตอาหารของโลก โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ดินดอนสามเหลี่ยมของแม่น้ำต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกมากที่สุด โดยเฉพาะข้าวประมาณ 2 ใน 3 ของโลกมาจากดินแดนสามเหลี่ยมทั้ง 9 แห่งของทวีปเอเชีย ซึ่งมีประชากรค่อนข้างหนาแน่น (ประมาณ 300 ล้านคน) และนับว่าเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลผืนใหญ่ที่สุดในโลก ตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศตั้งแต่เขตอบอุ่นจนถึงเขตร้อนชื้น นอกจากนี้บริเวณดังกล่าวยังเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงและเมืองท่าสำคัญในทวีปเอเชีย (ธนวัฒน์ จารุพงษ์สกุล, 2550 : 189) บางแห่งเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์มาตั้งแต่อดีต ภาวะโลกร้อนจะทำให้การผลิตข้าวของทวีปเอเชียลดลงในอนาคต (ธนวัฒน์ จารุพงษ์สกุล, 2550 : 189-190) ส่วนการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิและฤดูกาลที่แปรปรวนในอนาคต ทำให้อุณหภูมิของน้ำทะเลเปลี่ยนไปด้วย โดยอาจจะส่งผลถึงการวางไข่ของปลา การเคลื่อนย้ายที่อยู่ของปลาประจำถิ่น เช่น ปัญหาปลาในอ่าวไทยที่ลดน้อยลง (ธนวัฒน์ จารุพงษ์สกุล, 2550 : 97-109)

(3) ผลกระทบด้านสุขภาพ (ภัสรา ก้ววงศ์ และคณะ, 2555 : ออนไลน์)

อัตราการเสียชีวิตอันเนื่องมาจากภาวะโลกร้อนจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นสองเท่าภายในระยะเวลา 25 ปี คือ 300,000 คนต่อปี ภาวะโลกร้อนไม่เพียง ทำให้ระบบนิเวศเปลี่ยนแปลงไปแต่มีสิ่งซ่อนเร้นที่แอบแฝงมาพร้อม ปรากฏการณ์นี้ด้วยว่าโลกร้อนขึ้นจะสร้างสภาวะที่พอเหมาะพอควรให้เชื้อโรคเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว

โลกร้อนขึ้นจะก่อให้เกิด สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การฟักตัวของเชื้อโรคและศัตรูพืช ที่เป็นอาหารของมนุษย์บางชนิด โรคที่ฟักตัวได้ดีในสภาพร้อนขึ้นของโลก จะสามารถเพิ่มขึ้นมากในอีก 20 ปีข้างหน้า ทั้งจะมีการติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นในโรคมาลาเรีย โดยเฉพาะโรคใช้มาลาเรียสามารถระบาดในเขตพื้นที่ที่มีระดับสูงขึ้น อย่างเช่นในบริเวณเทือกเขา Colombian Andes ที่มีความสูงอยู่ในระดับ 7,000 ฟุต เหนือระดับน้ำทะเล ส่วนไข้ป่า อหิวาตกโรค และอาหารเป็นพิษนักวิทยาศาสตร์ในที่ประชุมองค์การอนามัยโลก และ London School of Hygiene and Tropical Medicine วิทยาลัยศึกษาด้านสุขอนามัยและเวชศาสตร์เขตร้อนของอังกฤษ แถลงว่า ในแต่ละปีประชาชนราว 160,000 คนเสียชีวิตเพราะได้รับผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ตั้งแต่โรคมาลาเรีย ไปจนถึงการขาดแคลนสุขอนามัยที่ดี และตัวเลขผู้เสียชีวิตนี้อาจเพิ่มขึ้นเกือบสองเท่าตัวในอีก 17 ปีข้างหน้า แถลงการณ์ของคณะแพทยระดับโลกระบุว่า เด็กในประเทศกำลังพัฒนาจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงมากที่สุด เช่นในประเทศแถบแอฟริกา ละติน

อเมริกา และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่จะต้องเผชิญกับการแพร่ขยายของการขาดแคลนสุ
อานามัยโรคท้องร่วง และโรคมาเลเรีย ท่ามกลางอุณหภูมิโลกร้อนขึ้น น้ำท่วม และภัยแล้ง

2. ชั้นทุกขสมุทัย หรือ ชั้นกำจัดสาเหตุภาวะโลกร้อน

เมื่อกำหนดรู้ตามจริง (ชั้นทุกข) แล้ว มนุษยชาติต่างตระหนักถึงผลกระทบหรือภัยที่จะ
มาถึงตัว จึงหาทางหลีกเลี่ยงหรือกำจัดที่ต้นตอสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน โดยหลักอริย
สัจจในชั้นนี้เมื่อทราบสาเหตุแล้วต้องรีบกำจัดทันที (ปหานะ) ซึ่งในที่นี้ สาเหตุภาวะโลกร้อน
คือ ก๊าซเรือนกระจก หรือ Green House Gas ซึ่งมีคุณลักษณะโปร่งแสง คือ สามารถให้แสง
ลอดผ่านได้แต่กักเก็บความร้อนเอาไว้

แต่ไม่ใช่จะกำจัดก๊าซเรือนกระจกที่เป็นต้นตอของปัญหาดังกล่าวได้ทันที เพราะก๊าซ
เรือนกระจกมีประโยชน์ต่อโลกและสิ่งมีชีวิตมาก โดยเฉพาะการป้องกันรังสีที่เป็นอันตรายจาก
นอกโลก เช่น รังสีเหนือม่วง (Ultraviolet) ซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต เป็นต้น และประโยชน์
มหาศาลต่อโลกอีกเช่นกันคือ ก๊าซเรือนกระจก เปรียบเสมือนผ้าห่มของโลกที่ทำให้โลกเรา
อบอุ่นเหมาะสำหรับการดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิต หากไม่มีก๊าซเรือนกระจกอุณหภูมิของโลกจะ
อยู่ที่ -18 องศาเซลเซียส ซึ่งจะทำให้น้ำทั้งหมดบนโลกกลายเป็นน้ำแข็งหมด (ธนวัฒน์
จารุพงษ์สกุล, 2554 : 54) ดังนั้นก๊าซเรือนกระจกจึงทำให้โลกมีความสมดุลในการดำรงอยู่
ของสิ่งมีชีวิตทุกชนิดบนโลกใบนี้ แต่เนื่องจากปริมาณก๊าซเรือนกระจกมีมากเกินไป เหมือนเรา
มีผ้าห่มหนาๆ หรือจำนวนผ้าห่มหลาย ๆ ชั้นซึ่งมีมากเกินไปที่เราจะเอาไว้ห่มนอน มันจึงทำให้
เราร้อนอยู่ไม่ได้ เพราะฉะนั้นหน้าที่ของเราคือ ต้องรีบกำจัดปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่มากเกินไป
ไปเหล่านั้นทันที เพื่อให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสม สอดคล้องกับกระทรวงพลังงานที่ให้ความรู้
ว่า ภาวะเรือนกระจก (Green- house Effect) จึงไม่ใช่ภาวะโลกร้อน (Global Warming) แต่
เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นเพื่อรักษาสมดุลให้กับโลก หากไม่มีภาวะเรือนกระจก
เราอาจต้องหนาวเกือบตายในตอนกลางคืน แต่ร้อนแทบละลายในตอนกลางวันก็เป็นได้ แต่
เพราะความต้องการที่ไม่รู้จักพอของ“มนุษย์”รวมถึงนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อความสะดวก
สบายของการใช้ชีวิตที่เพิ่มความต้องการในการใช้พลังงาน ทำให้ก๊าซเรือนกระจกสะสมในชั้น
บรรยากาศมากเกินไปจนความสมดุล ภาวะเรือนกระจกที่ดีจึงกลายกลายเป็นร้าย สร้างความเสียหาย
ให้กับโลกและกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สำนักงานนโยบายและ
แผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน , มปป. : 9)

ก๊าซเรือนกระจก ได้แก่ ไอน้ำซึ่งมีจำนวนมากที่สุดคือประมาณ 36-70 เปอร์เซ็นต์ของ
ก๊าซเรือนกระจกทั้งหมด (ปริมาณของไอน้ำทั้งหมดไม่ได้นับรวมจำนวนของเมฆต่าง ๆ ที่ลอย
อยู่ในอากาศ) ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO2) ประมาณ 9-26 เปอร์เซ็นต์ มีเทน(CH4)

ประมาณ 4-9 เพอร์เซ็นต์และโอโซน ประมาณ 3-7 เพอร์เซ็นต์ ก๊าซไนตรัสออกไซด์(N₂O) ซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์ (Sulfur Hexafluoride) คลอโรฟลูออโรคาร์บอน (Chlorofluorocarbon หรือ CFC) เพอร์ฟลูออโรคาร์บอน(Perfluorocarbon หรือ PFC) และ ไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน (Hydrofluorocarbon หรือ HPFC) (เดชาจันทร์ศิริ, 2556 : 9)

นักวิทยาศาสตร์ได้พบ ก๊าซมีเทน (CH₄) จำนวนมากมายมหาศาลประมาณ 400,000 ล้านตัน อยู่ภายใต้ น้ำแข็งทางแถบเหนือของไซบีเรีย ก๊าซมีเทนเหล่านี้เกิดจากเหตุการณ์ที่แกนโลกเปลี่ยนอย่างฉับพลัน ทำให้บริเวณนั้นกลายเป็นขั้วโลก อุณหภูมิที่ลดลงอย่างรวดเร็วจากประมาณกว่า 28 องศา กลายเป็นติดลบ 50 องศา ในทันที ทำให้สิ่งมีชีวิตทั้งหมดถูกแช่แข็งและกักเก็บ ก๊าซมีเทนจำนวนมากเอาไว้ภายใต้ชั้นน้ำแข็งนั้น เมื่อภาวะโลกร้อนทำให้น้ำแข็งขั้วโลกเริ่มละลาย ก๊าซมีเทนจำนวนมากเหล่านี้กำลังลอยสู่ชั้นบรรยากาศ และเป็นอีกตัวการที่เร่ง ให้เกิดความรุนแรงของภาวะโลกร้อนที่มากขึ้น (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน , มปป. : 11)

การกำจัดก๊าซเรือนกระจกที่ตามหลักอริยสัจ ยังไม่ตอบโจทย์ของปัญหาภาวะโลกร้อนอย่างแท้จริง เพราะตัวการที่ทำให้ปริมาณก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้นเกินมาตรฐาน/ความเหมาะสม คือ มนุษย์ สอดคล้องกับรายงานของ IPCC ถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลหลักของโลกในเรื่องการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ข้อค้นพบที่สำคัญในรายงานตั้งแต่ฉบับแรกในปี ค.ศ. 1990 จนถึงฉบับที่ 5 ในปี 2013 ที่ว่า มนุษย์คือสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (อำนาจ ชิดโฮสง. 2557 : 145)

เพราะฉะนั้นในทางพระพุทธศาสนามุ่งไปที่ต้นตอของสาเหตุปัญหาที่ตัวมนุษย์ คือ ตัณหา เมื่อทราบที่ต้นหาอันมีอยู่ในตัวมนุษย์ที่ทำให้เกิดก๊าซเรือนกระจก ก็ให้รีบกำจัดต้นหา นั้นทันที อย่าให้กำเริบหรือมีอิทธิพลบทบาทต่อการเพิ่มปริมาณก๊าซเรือนกระจกในกิจกรรมของมนุษย์ที่ไม่มีสาระหรือไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนและสังคมร่วมกัน อนึ่งก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gases) ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อุณหภูมิของโลกร้อนขึ้น และส่งผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศหรือภาวะโลกร้อนที่เรากำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน แต่เหนือสิ่งอื่นใดนั้น ใครจะรู้บ้างว่ามากกว่า 50% ของก๊าซเรือนกระจกที่สะสมอยู่ในชั้นบรรยากาศ เป็นผลจากการกระทำของมนุษย์มากกว่าที่เป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ ดังนั้นคงไม่เป็นการเกินเลยนักหากจะบอกว่ามนุษย์นี้แหละ คือ ต้นเหตุโลกร้อนที่แท้จริงดังนี้ (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน , มปป. : 16-19)

1. เพราะจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

ขณะที่ประชากรโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ผืนแผ่นดินที่รองรับประชากรไม่ขยาย มีแต่จะหดตัวแคบเข้า (สาเหตุ : จากระดับน้ำทะเลที่เพิ่มขึ้น จากการละลายของน้ำแข็งที่ขั้วโลก) ไม่เพียงจะก่อให้เกิดปัญหาความแออัดของประชากรต่อหน่วยพื้นที่ แต่ยังก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนพลังงานและทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมถอย เนื่องจากปริมาณความต้องการใช้พลังงานเพิ่มสูงขึ้นตามจำนวนของประชากรโลก ซึ่งนั่นก็หมายถึงการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ ทำให้โลกร้อนมากยิ่งขึ้นส่งผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศ และโอกาสที่ภัยธรรมชาติจะเกิดขึ้นในมุมต่าง ๆ ของโลกย่อมมีแน่นอน (รวมทั้งประเทศไทยด้วย)

2. เพราะความต้องการใช้พลังงานที่ไม่สิ้นสุด

ด้วยการขยายตัวทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม รวมทั้งการเพิ่มของจำนวนประชากรที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ความต้องการใช้พลังงานในทุกด้านเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่แหล่งพลังงานสำคัญอย่างปิโตรเลียม ถ่านหินก๊าซธรรมชาติ ฯลฯ กลับลดน้อยลงไปทุกขณะ ยิ่งไปกว่านั้นการใช้พลังงานในทุกกิจกรรมของมนุษย์ยังส่งผลให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยที่ไม่มีใครเลยที่จะรู้ว่า เพียงเพื่อตอบสนองความต้องการในการใช้ชีวิตอันแสนสุขสบายในแต่ละวัน เราได้เผาผลาญพลังงานและสร้างความเสียหายให้กับโลกมากมายแค่ไหน

3. เพราะการตัดไม้ทำลายป่า ทำลายสมดุลธรรมชาติ

แหล่งผลิตก๊าซออกซิเจนจำนวนมากให้กับโลกและยังเป็นตัวช่วยในการดูดซับก๊าซเรือนกระจกอย่างป่าไม้ ได้ถูกทำลายให้เสื่อมโทรมลงไปทุกขณะ เพราะความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์เบียดเบียนทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรป่าไม้เรตัดไม้ บุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เพื่อนำมาใช้ตอบสนองความต้องการอย่างฟุ่มเฟือย โดยไม่เคยคิดคำนึงเลยว่ากำลังบั่นทอนความสมดุลทางธรรมชาติและกระตุ้นให้เกิดภาวะโลกร้อนที่รุนแรงยิ่งขึ้น

4. เพราะ CO₂ ที่ปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรม

นับตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม และมนุษย์หันมาแข่งขันกันในสนามทางเศรษฐกิจ ก็ทำให้การใช้พลังงานของมนุษย์เพิ่มมากขึ้นแบบก้าวกระโดด ยิ่งการขยายตัวของอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในทั่วโลก ก็ยิ่งทำให้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ถูกปล่อยสู่ชั้นบรรยากาศเพิ่มมากขึ้น และถึงแม้จะรู้ว่าอุตสาหกรรมทำให้เกิดผลเสียต่อโลกมากเพียงใด แต่ความต้องการของมนุษย์ก็ไม่ได้ลดลงไปเลยแม้แต่น้อย

ในช่วงเวลากว่า 50 ปี ที่ผ่านมา กิจกรรมที่มนุษย์ก่อขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผาเชื้อเพลิงฟอสซิล ได้ปล่อยปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจกจำนวนมาก ทำให้ ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในชั้นบรรยากาศเพิ่มขึ้นมากกว่า 30 % ผลก็คือโลกกักเก็บความร้อนไว้มากขึ้นในชั้นบรรยากาศ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ซึ่งมีความเสี่ยงในทางสุขภาพหลายประการ นับตั้งแต่การเจ็บไข้เนื่องจากความแปรปรวนของสภาพอากาศ ไปจนถึงการเกิดโรคระบาดชนิดใหม่ๆ ที่คร่าชีวิตผู้คนมากมาย ได้อย่างน่าสะพรึงกลัว

3. ชั้นทุกชนิด หรือ ชั้นประจักษ์ชัดแจ้งถึงปัญหาสภาวะโลกอันหมดไป

สหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายว่าจะลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้ภายในระยะเวลาจำนวนปี และปริมาณเท่าที่กำหนด โดยกำหนดในอนุสัญญาลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเจตจำนงคมุณภูมิโลกไม่เกิน 2 องศา ภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แบ่งระยะเวลาหรือการวางเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของแต่ละประเทศออกเป็น 3 ช่วง (Greenpeace, 2018 : Online)

ช่วงแรกระหว่างปี 2008-2012 ซึ่งกำหนดเป้าหมายสำหรับกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศในยุโรปตะวันออก ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขพิธีสารเกียวโต โดยขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหมดรวมทั้งประเทศไทยจะอยู่นอกกลุ่มนี้คือไม่มีเป้าหมายในการลดก๊าซ แต่ถ้าจะมีส่วนร่วมก็จะเป็นไปโดยความสมัครใจ

ช่วงที่สองคือตั้งแต่ปี 2013-2020 หรือช่วงปัจจุบัน หลักการใหญ่คือให้ประเทศกำลังพัฒนาร่วมเสนอเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเรียกกันว่า “เจตจำนงการดำเนินงานการลดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมของประเทศ หรือชื่อย่อภาษาอังกฤษคือ NAMAs” ซึ่งไทยก็ได้ดำเนินการจัดส่งข้อเสนอ NAMAs ไปแล้ว โดยตั้งเป้าหมายจะลดก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ 7-20 ต่ำกว่ากรณีภาคธุรกิจปกติเฉพาะในภาคพลังงานและขนส่งภายในปี 2020

ช่วงที่สาม คือหลังจากปี 2020 เป็นข้อตกลงใหม่ที่เพิ่งตกลงกันเมื่อช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ซึ่งจะเป็นตัวผลักดันกระบวนการลดก๊าซเรือนกระจกของประชาคมโลกในอนาคต ภายใต้ข้อตกลงปารีส (Paris Agreement) โดยแต่ละประเทศจะจัดทำข้อเสนอหรือร่างเจตจำนงการมีส่วนร่วมลดก๊าซเรือนกระจกลงอย่างน้อยแค่ไหน จะตั้งเป้าหมายการลดเพียงใด สูงหรือต่ำ ตามความเหมาะสมของประเทศตัวเอง ซึ่งอยู่ภายใต้ข้อเสนอ NDC โดยที่ไทยกำหนดเป้าหมายจะลดก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ 20-25 จากกรณีธุรกิจปกติภายในปี 2030

อย่างไรก็ดี มีความคาดหวังอยู่ตรงที่ว่าภายใต้เจตจำนงนี้ได้มีข้อกำหนดให้แต่ละประเทศ

สามารถส่งข้อเสนอเจตจำนงอันใหม่ในทุกๆ 5 ปี และข้อเสนออื่นๆ จะต้องเข้มข้นไม่น้อยไปกว่าเดิม นั่นเท่ากับเปิดโอกาสให้แต่ละประเทศสามารถเพิ่มเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกให้มีความเข้มข้นสูงขึ้นเรื่อยๆ ได้ ถึงกระนั้น หากประเทศใดไม่สามารถทำได้ตามเป้าหมายที่เสนอก็ไม่มีการลงโทษอย่างเป็นทางการ นั่นก็หมายความว่าเป้าหมายควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโลกให้อยู่ในระดับที่ต่ำกว่า 2 องศาเซลเซียสก็ยังไม่มีความแน่นอนอยู่ดี เพราะฉะนั้นพิธีสารเกียวโตจึงได้กำหนดให้ทั่วโลกจะต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างน้อย 30% จากประเทศอุตสาหกรรม ภายในพ.ศ. 2563 และลดลง 70-80% ภายในกลางทศวรรษนี้ หากลดน้อยลงกว่านี้จะทำให้ลูกหลานของเราต้องอยู่ในโลกที่ไม่น่ารื่นรมย์และไม่มั่นคงอย่างมาก (Greenpeace, 2018 : Online)

จากการตั้งเป้าหมายของมนุษยชาติที่ผ่านเครื่องมือคือพิธีสารเกียวโตนั้น เป็นการตั้งสมมติฐานบนพื้นฐานข้อมูลอ้างอิงทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับพระพุทธศาสนาในหลักทุกขนิโร คือ การตั้งเป้าหมายให้ประจักษ์แจ้งหรือสังขนิริยา แต่ทางวิทยาศาสตร์มุ่งตั้งเป้าหมายประจักษ์แจ้งมิติทางกายภาพหาได้บูรณาการองค์รวม คือ ทางจิตภาพ ทางพระพุทธศาสนาจึงบูรณาการตรงถึงภาวะจิตใจ สิ่งที่เราควรได้ควรถึงหรือควรบรรลุ ได้แก่ วิชา และวิมุตติ กล่าวคือการเข้าถึง หรือบรรลุ ได้แก่การเข้าถึงภาวะที่ปราศจากปัญหา บรรลุจุดหมายที่ต้องการ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2554 : 155-157) นั่นเอง กล่าวคือ ทางพระพุทธศาสนากล่าวเสริมเชิงบูรณาการต่อจากทางวิทยาศาสตร์ในเรื่องการกำหนดขั้นทุกขนิโร คือ ต้องให้มนุษยชาติตั้งจิตที่หมดจากภาวะต้นเหตุว่ามีลักษณะอิสระ ปราศจากอิทธิพลต้นเหตุ อุปาทาน และมิจฉาทิฏฐิ นั่นคือมีภาวะวิมุตติหรือหลุดพ้น มีภาวะวิชาหรือมีปัญญาอิสรภาพภายในอย่างแท้จริง

4. ขั้นทุกขนิโรคามินีปฏิปทา หรือ ขั้นการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนได้โดยใช้ระบบทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา

เป็นขั้นกำหนดวิธีการหรือรายละเอียดที่จะต้องปฏิบัติในการลงมือแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน ในทางพระพุทธศาสนาถือว่าขั้นนี้เป็นขั้นลงมือปฏิบัติโดยทำให้เกิดขึ้น มีขึ้น เป็นเชิงประจักษ์ หรือทางบาลีเรียกว่า “ภาวนา” นั่นเอง ดังนั้นผู้เขียนจึงได้นำหลักมรรคมองค์แปดมาเป็นแกนในการดำเนินการของขั้นที่ 4 นี้ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 สัมมาทิฏฐิ : ในขั้นนี้ปัญหาภาวะโลกร้อน มนุษยชาติมุ่งไปที่แก้ปัญหาที่มีติดกายภาพหรือด้านวัตถุอย่างเดียว โดยละเลยมิติทางด้านจิตวิญญาณซึ่งถือว่าเป็นรากเหง้าของปัญหา เพราะปัญหาทุกอย่างล้วนมาจากจิตใจมนุษย์ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นต้องแก้ปัญหาทั้งสองมิติไปด้วยกัน โดยวิทยาศาสตร์เชี่ยวชาญหรือมีสมรรถนะที่แก้ปัญหาทางด้านกายภาพ ส่วนพระพุทธ

ศาสนาเชียวชาญและมีประสิทธิภาพมากทางด้านจิตวิญญาณ โดยเฉพาะนำหลักอริยสัจ ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหาทุกด้านได้ เพราะฉะนั้นการใช้สัมมาทิฐิมีตัวอย่างการนำไปใช้จริง เช่น การวางท่าทีต่อธรรมชาติให้ถูกต้องมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมเป็นองค์รวมกับธรรมชาติไม่ใช่แยกส่วนหรือเอาชนะหรือเหนือธรรมชาติ, โลกสวยด้วยมือเราโดยเราสามารถเริ่มต้นที่ตัวเราเองได้ ทางพระพุทธศาสนาไม่ให้ประมาทฉะนั้นเราเริ่มได้ทันที และคิดบวกให้เราเห็นว่าภาวะโลกร้อนถือว่าเป็นโอกาสอันดีที่ทำให้มวลมนุษยชาติได้สติหันกลับมาสำนึก ร่วมมือกันรับผิดชอบ หันกลับมาดูที่ตัวเรา

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2543 : 120) การมีจิตสำนึกหรือการปลูกจิตสำนึกจะทำให้เรามีความคิดรับผิดชอบต่อสิ่งที่ดีและไม่ดีจากการกระทำที่ทำได้ไปแล้วในอดีตที่กำลังกระทำในปัจจุบัน และที่จะทำในอนาคต เป็นการแก้ไขสภาพจิตที่ฝังรากลึกมานานในสังคมคือ สภาพของการเป็นผู้ตามและเป็นผู้รับ เปลี่ยนเป็นการสร้างจิตสำนึกของการเป็นผู้นำ ความคิดและการเป็นผู้ให้ขึ้นมาแทน สอนให้เปลี่ยนวิธีคิด มีคำกล่าวว่า เมื่อคิดเปลี่ยนชีวิตคุณก็เปลี่ยน เป็นการคิดในเชิงบวกเพราะความคิดที่ดีย่อมนำมาซึ่งชีวิตที่ดีและชีวิตที่ดีย่อมนำมาซึ่งการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี ในขณะที่การคิดที่ไม่ดีก็จะทำให้เราเปลี่ยนชีวิตที่ไม่ดีเช่นกัน สอนเอาหลักเพื่อประโยชน์แก่เขาไม่ใช่สอนเอาแต่ใจตัว แต่สอนให้เขาพัฒนา

การรณรงค์สร้างจิตสำนึกกับรับผิดชอบและดูแลสิ่งแวดล้อมให้กับคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่ เพราะคนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีพลังขับเคลื่อน มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) การรณรงค์เรื่องแก้ไขโลกร้อนจึงเป็นการรณรงค์สร้างจิตสำนึกใหม่ เป็นจิตสำนึกเพื่อการช่วยเหลือสังคมที่เราอยู่ ด้วยการสร้างสรรค์สังคมใหม่ สิ่งแวดล้อมใหม่ เป็นการรับรู้ร่วมกันและช่วยกันคิดแก้ไข เมื่อมีการสอนให้คิดที่ดีจะนำไปสู่การสร้าง การต่อยอด คือ การสร้างให้ลูกหลานรู้จักการช่วยเหลือ การเสียสละ การไม่เบียดเบียนแม้สิ่งเล็กน้อยในสังคมที่เขาอยู่นั้นคือ การสอนและสร้างให้เป็นคนรู้จักการให้ ซึ่งการสร้างให้ตนเองและลูกหลานมีความคิดดังกล่าว จะเป็นหลักการสร้างฐานเบื้องต้นให้เข้มแข็งเช่นเดียวกับการวางรากฐานของสิ่งปลูกสร้าง การสร้างฐานของสิ่งมีชีวิตใด ๆ ได้แก่ พืชและสัตว์ ถ้าเราทำฐานที่มั่นคงแข็งแรงตั้งแต่เริ่มแรกย่อมทำให้การเจริญเติบโตการดำรงอยู่มีความมั่นคง ไม่ถูกโค่น หักทำลายลงด้วยลมพายุ สัมมาทิฐิจึงเป็นจิตสำนึกใหม่เพื่อสร้างความเห็นที่ชอบ ความเห็นที่ถูกต้อง ความเห็นที่เป็นไปเพื่อส่วนรวม เป็นจิตสำนึกที่ทำให้สังคมอยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุข ภาวะโลกร้อนจะแก้ไขให้คลายบรรเทาความทุกข์ยากลำบากได้ด้วยการสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้อง ต่อความคิดของตนเอง ในทางเห็นดีเห็นงาม อันเกิดขึ้นจากภายในจิตใจที่สะอาด บริสุทธิ์ บริบูรณ์ เพื่อสะท้อนสู่โลกภายนอกได้ สัมผัสกับ ความสดใส สดชื่น เต็มเปี่ยมไปด้วยความรักซึ่งกันและกันของเราสู่สังคมภายนอก

(นันทนา สาทิตานนท์, 2555 : 62-63)

4.2 สัมผัสกับปะ : ต้องมีความนึกคิดในทางเสียสละไม่ติดในการปรนปรีสนองความอยากของตน ต้องนึกคิดด้วยความเมตตาไม่ขัดเคืองแค้นหรือเพ่งมองในแง่ร้าย และต้องนึกคิดที่ประกอบด้วยความกรุณาไม่คิดร้ายหรือมุ่งทำลาย เพราะฉะนั้นสังคมต้องมีความคิดชอบหรือดำริชอบว่า ไม่ควรคิดพยายาบาทต่อธรรมชาติหรือเอาชนะธรรมชาติที่ส่งภัยพิบัติแบบไม่ปราณี คิดชอบว่าจะไม่เบียดเบียนธรรมชาติ จะรักษาระบบสมดุลนิเวศธรรมชาติให้ยั่งยืน

4.3 สัมผัสกับมันตะ : การแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนสิ่งสำคัญต้องเริ่มจากการกระทำชอบหรือสัมผัสกับมันตะซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐาน เพราะเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน หรือระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โดยสัมผัสกับมันตะเป็นกรอบการกระทำชอบทางกายและวาจา ดังเห็นได้ชัดตัวอย่างต่อไปนี้

การจัดให้มีการประชุมของสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกที่กรุงเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น เมื่อ วันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2540 (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2011 : Online) และมีผลบังคับใช้เมื่อ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2548 พิธีสารเกียวโตเป็นข้อตกลงทางกฎหมายที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายในการรับมือกับภาวะโลกร้อน โดยได้รับรองข้อตกลงว่าด้วยการควบคุมการปล่อยก๊าซที่ก่อภาวะเรือนกระจกในหมู่ประเทศอุตสาหกรรม โดยชาติต่าง ๆ ได้ร่วมกันลงนามใน พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) ยกเว้นประเทศสหรัฐอเมริกา รัสเซีย ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น โดยประเทศทั้งสี่อ้างว่าควรทำการศึกษาเพิ่มเติมให้แน่ชัดเสียก่อนที่จะเชื่อมโยงระหว่างภาวะโลกร้อนกับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

ในปัจจุบันประชาคมโลกตกลงร่วมกันว่าจะต้องควบคุมอุณหภูมิโลกไม่ให้เพิ่มขึ้นเกิน 2 องศาเซลเซียส นักวิทยาศาสตร์สามารถแปลงค่า 2 องศาเซลเซียสให้อยู่ในรูปของปริมาณก๊าซเรือนกระจกรวมที่โลกจะต้องช่วยกันลด ซึ่งปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ว่านี้โดยความจริงก็คือปริมาณก๊าซเรือนกระจกในหน่วยคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ถ้าค่า GWP ไม่ถูกต้อง จะทำให้เรามีความเสี่ยงในการควบคุมการเพิ่มอุณหภูมิของโลกได้

พลังงานทดแทนจะมาเป็นพลังงานที่กำลังจะถูกนำมาใช้ ทดแทนพลังงานแบบเดิมหรือเป็นพลังงานที่เป็น ทางเลือกใหม่นอกจากที่ใช้ กันอยู่ในปัจจุบันเนื่องจากว่าพลังงานที่ใช้ อยู่ในปัจจุบันกำลังจะหมดไปในอนาคต อันใกล้นี้หรือเพราะมีมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมมากจน เกินไป และนำมาซึ่งภาวะปัญหาโลกร้อน พลังงานที่ใช้ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นพลังงานที่ได้จากฟอสซิล เช่น ถ่านหินปิโตรเลียมและแก๊สธรรมชาติ ซึ่งปล่อย คาร์บอนไดออกไซด์ ปริมาณมหาศาลและมีมลพิษค่อนข้างสูง พลังงานทดแทนที่สำคัญได้ แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานน้ำพลังงานลม พลังงานความร้อนใต้พิภพและ พลังงานจากชีวมวล เป็นต้นได้มีการ

ศึกษาค้นคว้าเพื่อนำพลังงานทดแทนเหล่านี้มาใช้ประโยชน์มากขึ้น ซึ่งจะช่วยผ่อนคลายนโยบายการขาดแคลนพลังงานในอนาคตและช่วย ลดปัญหาด้านมลพิษที่เกิดขึ้นจากการใช้พลังงานในปัจจุบัน (สุธาสินี ผาภา, 2560 : 53)

พงษ์พัฒน์ เรื่องระดับ (2550 : มปน.) วิจัยเรื่อง “ บทบาทของกรุงเทพมหานครต่อการลดปัญหามภาวะโลกร้อน” สรุปได้ความว่า ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการพัฒนาของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองทางเศรษฐกิจและเป็นศูนย์รวมของความเจริญในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา เทคโนโลยีและเป็นศูนย์กลางของการบริหารประเทศและเป็นฐานการผลิตทางอุตสาหกรรม นอกจากนี้กรุงเทพมหานครยังมีประชากรและที่อยู่อาศัยจำนวนมาก การที่กรุงเทพมหานครเจริญอย่างไม่มีขีดจำกัด ทำให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการจราจรที่ติดขัด หรือปัญหาน้ำท่วมยามที่ฝนตกหนัก หรือปัญหาการขาดแคลนพื้นที่สีเขียว ปัญหาต่างๆ เหล่านี้เป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะโลกร้อน (Global Warming) ปัญหามภาวะโลกร้อนและสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาเร่งด่วนที่กรุงเทพมหานครต้องดำเนินการแก้ไข ซึ่งการแก้ไขปัญหของกรุงเทพมหานครต้องใช้เวลาและงบประมาณ ดังนั้นการดำเนินการเพื่อลดปัญหามภาวะโลกร้อนในระยะยาว กรุงเทพมหานครจึงต้องกำหนดยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสภาพของกรุงเทพมหานครด้วย

4.4 สัมมาอาชีวะ : องค์กรหรือสถาบันหรือตัวมนุษย์เองต้องทำหน้าที่ชอบให้สมบูรณ์ในที่นี้จะยกตัวอย่างการทำหน้าที่ชอบ มีดังนี้

IPCC เป็นชื่อย่อของ Intergovernmental Panel on Climate Change หรือในชื่อภาษาไทยว่า “คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2531 โดยโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme, UNEP) และองค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (World Meteorological Organization, WMO) ซึ่งประเทศที่เป็นสมาชิกของ UNEP และ WMO ก็สามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกของ IPCC ได้

บทบาทหน้าที่ของ IPCC มีหน้าที่ในการประเมินผลกระทบในด้านต่างๆ ที่ (อาจจะ) เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก รวมถึงนำเสนอแนวทางเพื่อหามาตรการบรรเทา และมาตรการเพื่อการปรับตัวรับมือกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ IPCC ไม่ได้ทำหน้าที่ศึกษาวิจัยโดยตรง แต่อาศัยข้อมูลรายงานทางวิทยาศาสตร์ ที่นำมารวบรวม และสังเคราะห์โดยผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขา จากหลายประเทศ ซึ่งรายงานส่วนใหญ่ของ IPCC จะมีการจัดทำถึง 6 ภาษา คือ ภาษาอาหรับ ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษารัสเซีย ภาษาฝรั่งเศส และภาษาสเปน งานของ IPCC ถือเป็นรายงานที่เป็นกลาง และเป็นรายงานวิชาการที่เป็นมาตรฐานสำหรับการใช้อ้างอิงได้อย่างถูกต้องมากที่สุด

คณะทำงานของ IPCC ประกอบด้วยคณะทำงาน (Working Group) 3 กลุ่ม และคณะทำงานเฉพาะเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Task Force on National Greenhouse Gas Inventories)

คณะทำงานกลุ่มที่ 1 (Working Group 1) ทำหน้าที่ในการประเมินด้านวิทยาศาสตร์ของระบบภูมิอากาศ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

คณะทำงานกลุ่มที่ 2 (Working Group 2) ทำหน้าที่ในการประเมินด้านความอ่อนไหวในมิติของสังคม เศรษฐกิจ และระบบตามธรรมชาติที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงผลกระทบ และแนวทางในการปรับตัว

คณะทำงานกลุ่มที่ 3 (Working Group 3) ทำหน้าที่ในการประเมินทางเลือกที่จะลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่สำคัญการประกอบอาชีพชอบ ต้องไม่ประกอบอาชีพที่มีผลต่อการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น เฝ้าป่าเพื่อทำไร่ คนบางกลุ่ม อาจต้องลดความต้องการในการหารายได้โดยมิชอบลง เช่นการตัดไม้ทำลายป่า

4.5 สัมมาวาจา : ต้องให้ข้อมูลข่าวสารตามความจริงเพื่อจะได้ตระหนักถึงภัยพิบัติร้ายแรงจากภาวะโลกร้อน ดังเช่นสุภาพร ครุสารพิศิฐ (2550 : มปน.) วิจัยเรื่อง **“การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและความมีส่วนร่วมในการลดปัญหาโลกร้อนของประชากรใน กทม.”** สรุปความได้ว่า การใช้สื่อต่าง ๆ ในการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนอย่างต่อเนื่อง และหลากหลายไม่ว่าจะเป็น การรายงานข่าว การเสนอบทความ การสัมภาษณ์นักวิชาการผ่านทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ การจัดเวทีระดมความคิดเห็นและแนวคิดแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน ตลอดจนการจัดโครงการและกิจกรรมรณรงค์ลดปัญหาภาวะโลกร้อนของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนล้วนทำให้ปัจจุบันมีข้อมูลข่าวสารไหลเวียนเป็นปริมาณมาก ส่งผลให้คนในสังคมสามารถ เลือกสรรข่าวสารที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาอย่างจริงจัง และกล่าวว่าประชากรในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงมีการดำเนินกิจกรรมของประเทศที่เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างภาวะโลกร้อน และเป็นศูนย์กลางของการสื่อสารหลากหลายประเภท โดยได้กล่าวถึงวิธีการในการแสวงหาข่าวสาร และการตระหนักในการมีส่วนร่วมเพื่อลดปัญหาโลกร้อน

4.6 สัมมาวายามะ : ต้องเพียรพยายามชอบว่า ชาวโลกต้องนำหลักการและวิธีการทั้งหมดลงมือปฏิบัติไม่ให้ขาดตอน ให้ต่อเนื่องจนเห็นผลเชิงประจักษ์และมีความยั่งยืน หลักธรรมข้อนี้สำคัญมาก เพราะสัมมาวายามะจะเป็นตัวขับเคลื่อนให้สัมมาทั้ง 8 ดำเนินต่อ

เนื่องไปตามเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม เปรียบเสมือนกับเราเผาถ่านไฟ การพัฒนาที่ถ่านไม้ดำให้ลุกโชนอย่างพอดีตลอดเวลา ย่อมทำให้อาหารที่เราหุงสุกตามต้องการ ฉะนั้น

4.7 สัมมาสมาธิ : ลักษณะการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนต้องอาศัยกำลังสมาธิ หรือต้องการจิตตั้งมั่นแน่วแน่ ไม่ซัดส่ายหรืออ่อนไหวกับสิ่งกีดขวางการแก้ปัญหา โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมุ่งมั่น มีความแน่วแน่จะแก้ไขภาวะโลกร้อนให้ได้แล้วเสร็จ อนึ่งสัมมาสมาธิจะเป็นตัวด้านกระแสฝ่ายลบหรืออกุศลธรรมทั้งปวงได้ เพราะสัมมาสมาธิจะผลิตพลังจิตอันเป็นเชื้อเพลิงฝ่ายดีของจิตให้สามารถป้องกันและต่อสู้กับสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนได้

4.8 สัมมาสติ : การทำงานแก้ปัญหาโลกร้อนจะต้องเป็นไปด้วยความไม่มาท มีสติระลึกรู้อยู่เสมอ อย่าให้ปัจจัยด้านลบเข้ามาครอบงำจิต โดยสติเปรียบเสมือนยามเฝ้าประตู จะทราบถึงใครเดินเข้าออก ซึ่งในที่นี้การทำงานแก้ปัญหาโลกร้อน สัมมาสติตัวนี้จะทราบทันทีว่าปัจจัยต่างๆ ที่มาแก้ปัญหาแล้วได้อะไรหรือได้ผลลัพธ์อะไร หากไม่ได้ผลลัพธ์ สติจะเป็นตัวระลึกรู้ว่าปัจจัยนี้ใช้ไม่ได้หรือนำเข้ามาสู่กระบวนการแก้ปัญหาอีก เพราะจะเป็นผลเสียต่างๆ ตามมาอีกมากมาย

บทสรุป

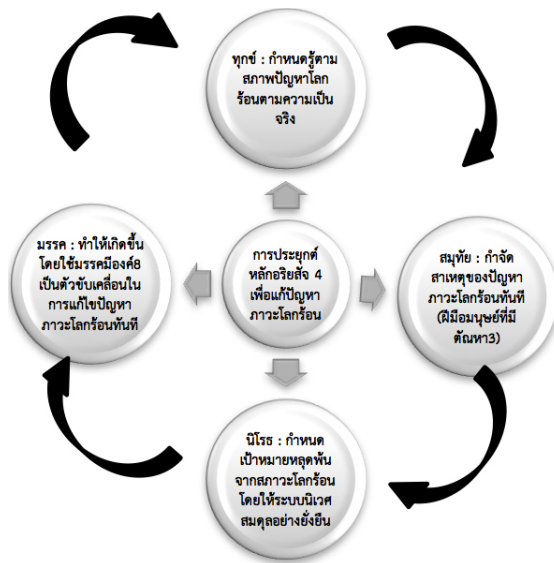
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน ทำให้สามารถทราบถึงสภาพปัญหาวิกฤตการณ์โลกร้อน โดยเกิดผลกระทบทุกภาคส่วนหรือองค์รวมทั้งระดับมหภาคซึ่งดูเหมือนไกลจากตัวจนถึงปัจเจกบุคคลซึ่งก็ใกล้ตัว ทำให้หลักการทุกขในอริยสัจต้องการชี้ให้มนุษยโลกเห็นตามความเป็นจริงแล้วเชิดชวยดไม่กล้าทำเหตุให้เกิดภาวะโลกร้อน มีผลทำให้ชาวโลกทุกคนหันมาช่วยกันรักษโลก รักษัธรรมชาติ เป็นต้น

สาเหตุภาวะโลกร้อนเกิดจากก๊าซเรือนกระจกโดยมนุษย์และภัยธรรมชาติซึ่งทั้งสองประเภทล้วนปล่อยก๊าซเรือนกระจก แต่ในทางอริยสัจข้อที่ว่าทุกขสมุทัยมุ่งตรงไปที่มนุษย์ที่มีสาเหตุจากต้นเหตุ 3 โดยให้ทำหน้าที่ต่อสมุทัยคือละต้นเหตุ 3

เป้าหมายภาวะโลกร้อน คือ ต้องการให้โลกน่าอยู่มีระบบนิเวศสมดุลอย่างยั่งยืน ซึ่งรัฐหรือผู้มีอำนาจของผู้นำต้องชี้แนะประจักษ์แจ้งให้ชัดว่าถ้าโลกของเราปราศจากภาวะโลกร้อนแล้วจะทำให้เกิดผลที่น่าพึงประสงค์อย่างไร และให้เข้าถึงองค์ความรู้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงทำให้ชาวโลกมีศรัทธามั่นในการช่วยกันป้องกันภาวะโลกร้อน

วิธีป้องกันโลกร้อนตามหลักอริยสัจ คือ ภาวนาหรือทำให้เกิดขึ้นโดยใช้เครื่องมือหลักพุทธธรรมที่เรียกว่า **“มรรคมืองค์แปด”** หรือมัชฌิมาปฏิปทา ซึ่งในทางปฏิบัติต้องทำทั้ง 8 ข้อไปพร้อมกัน

การนำเสนอรูปแบบการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน โดยหลักอริยสัจ 4 ถือว่าหลักธรรมดังกล่าวเป็นหลักธรรมสำหรับแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางโลกและทางธรรม ซึ่งในที่นี้ต้องการมุ่งทางโลกอันเกิดจากฝีมือมนุษย์ แต่ทั้งนี้ทางพระพุทธศาสนาในอริยสัจก็มิละเลยที่มุ่งสู่ต้นตอของปัญหาอันเกิดจากมนุษย์ คือ จิตใจมนุษย์ที่ประกอบด้วยตัณหา 3 ซึ่งถือได้ว่าเป็นรากเหง้าหรือต้นตอของปัญหาที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ดังนั้นมนุษยชาติทุกคนต้องร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหาโลกร้อนก่อนที่จะสายเกินจะแก้ไขได้ทันการณ์ แล้วตัวเราพร้อมรับมือกับภัยพิบัติจากภาวะโลกร้อนและจะร่วมมือแก้ปัญหาแล้วหรือยัง

แผนภูมิที่ 1 แสดงกระบวนการประยุกต์หลักอริยสัจเพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน

จากแผนภูมิที่ 1 แสดงให้เห็นว่าหลักอริยสัจเป็นกระบวนการแก้ปัญหาที่มีระบบองค์รวม โดยชี้ให้เห็นปัจจัยแก่กันและกัน ซึ่งต้องอาศัยการลงมือกระทำโดยเริ่มที่ตัวเราเองก่อนจนถึงทุกภาคส่วนสามารถทำได้ทันที ทั้งนี้หลักอริยสัจต้องการแสดงถึงหน้าที่ต่ออริยสัจแต่ละข้อหรือกิจในอริยสัจ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- การศาสนา, กรม. (2525). *พระไตรปิฎกฉบับหลวง เล่มที่ 1-45*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- นันทนา สาทิตานนท์. (2555). *การศึกษาแนวคิด การแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อนตามแนวทางพระพุทธศาสนาเถรวาท*. พุทธศาสนคณาภิธานิต (พระพุทธศาสนา). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เดชา จันทรศิริ. (2556). *การลดภาวะโลกร้อน : ศึกษาเชิงวิเคราะห์ตามหลักกฏจริยธรรม*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
- ธนวัฒน์ จารุพงษ์สกุล. (2550). *โลกร้อนสุดขั้ววิกฤตอนาคตประเทศ*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ฐานการพิมพ์ จำกัด.
- พงษ์พัฒน์ เรืองประดับ. (2550). *บทบาทของกรุงเทพมหานครต่อการลดปัญหาภาวะโลกร้อน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : สาขารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2554). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพมหานคร :บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2543). *สถานการณ์พุทธศาสนา พลิกหายนะให้เป็นการพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2539).*พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2534). *พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถาแปลชุด 91 เล่ม*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สมิทธ ธรรมสโรช. (2551). *ชื่อเสียงบนเส้นตาย กับ พิบัติภัยร้ายกรุงเทพฯ*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ เอ เปเปอร์ แอนด์ สเตชันนารี จำกัด.
- สุธาสินี ผากา. (2560). *พลังงานทดแทนในสถานการณ์ภาวะโลกร้อน*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 11(2) พฤษภาคม-สิงหาคม 2560, 52.
- สุภาภรณ์ ครุสารพิศิฐ. (2550). *การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาวิทยาศาสตรพัฒนการ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน. (มปป.). *ลดโลกร้อนด้วยตัวเรา*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงพลังงาน.

- อภิชนา สืบสามัคคี. (2550). *โลกร้อนปรากฏการณ์ธรรมชาติเข้าขั้นวิกฤติ*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ยูโรป้าเพรส จำกัด.
- อำนาจ ชิดไธสง. (2557). *อนาคตของโลกและการแก้ปัญหาโลกร้อน*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ภัสรา ก้าววงศ์ และคณะ. (2555). *ภาวะโลกร้อน*. สืบค้นเมื่อ 30/01/2561, สืบค้นจาก <https://krupenka.wordpress.com/2013/01/31/ปัญหาภาวะโลกร้อน/>
- greenpeace . (2018). *รายงานสรุปของกรีนพีซเรื่อง รายงานการประเมินฉบับ 3 ของ IPCC* (ไฟล์ PDF)
- greenpeace . (2018). *พิธีสารเกียวโต*. สืบค้นเมื่อ 31/01/2561, สืบค้นจาก <http://www.greenpeace.org/seasia/th/campaigns/climate-and-energy/governments/kyoto-protocol/>
- greenpeace . (2018). *อนุสัญญาลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เจตจำนงคุ้มครองภูมิโลกไม่เกิน 2 องศา*. สืบค้นเมื่อ 31/01/2561, สืบค้นจาก <http://greennews.agency/?p=15693/>
- Greenpeace Southeast Asia (Thailand Office). (2010b). *Global warming impacts*. สืบค้นเมื่อ 30/01/2561, Retrieved from <http://www.greenpeace.org/seasia/th/campaigns/climate-and-energy/impacts/> (in Thai)
- IPCC. (1990). *Climate Change : The IPCC Scientific Assessment*. London : Cambridge University Press. Intergovernmental Panel on Climate Charge.
- IPCC. (2007). *Summary for policymakers*. สืบค้นเมื่อ 30/01/2561, Retrieved from <https://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/wg1/ar4-wg1-spm.pdf>
- ธนาคารโลก, เพนตากอน: *เตือนภัยรุนแรงของโลกร้อน*. สืบค้นเมื่อ 30/01/2561, สืบค้นจาก <http://www.greenpeace.org/seasia/th/campaigns/climate-and-energy/impacts/>
- Suphat Vongvisessomjai. (2010). Effect of global warming in Thailand. *Journal of Science and Technology*. 32 (4), 431-444, Jul. - Aug. (in Thai)
- Thailand Greenhouse Gas Management Organization (Public Organization). (2014). *5 things “global warming” don’t forget*. สืบค้นเมื่อ 30/01/2561, Retrieved from http://www.tgo.or.th/2015/thai/news_detail.php?id=1417 (in Thai)
- Ruengaiam, W. (2011). *Global warming*. สืบค้นเมื่อ 30/01/2561, Retrieved from <https://www.gotoknow.org/posts/414951> (in Thai)

Why World Hot. (2007). *Flood – drought global warming impacts*. สืบค้นเมื่อ 30/01/2561, Retrieved from <https://www.whyworldhot.com/global-warming-effect/drought-and-flood-from-global-warming/> (in Thai)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม 2) เสนอแนวทางในการพัฒนาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งผู้วิจัยจะเจาะจงเลือกเกษตรกรหรือบุคคลที่มีประสบการณ์ในการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม โดยแบ่งดังนี้ ผู้เพาะพันธุ์กุ้งเพื่อจำหน่ายจำนวน 2 คน เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมจำนวน 2 คนพ่อค้าคนกลางจำนวน 2 คนผู้จัดจำหน่ายจำนวน 2 คนและผู้บริโภคจำนวน 2 คน รวม 10 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ชี้อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐมประกอบด้วย ต้นน้ำ คือผู้จำหน่ายพันธุ์ลูกกุ้งและเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม กลางน้ำคือพ่อค้าคนกลาง (แพกุ้ง) พ่อค้าส่งและโรงเย็น และปลายน้ำคือ ผู้ส่งออก ห้างสรรพสินค้าไปจนถึงผู้บริโภค แนวทางในการพัฒนาชี้อุปทานคือ เกษตรกรควรหาช่องทางการจำหน่ายที่เพิ่มขึ้นและหาวิธีการเพาะเลี้ยงรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อสร้างมูลค่าให้เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : โซ่อุปทาน การพัฒนาโซ่อุปทาน

³ สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธนบุรี

Abstract

The study indicated that White shrimp supply chain in Nakhon Pathom province could be divided into three main components 1) upstream which was shrimp breeders and shrimp farmers, 2) middle stream referring to middle man, wholesaler and cold storage service, and 3) downstream which was exporters, department stores and consumers. The approach for developing the supply chain of Pacific white shrimp was to increase the distribution channels for Pacific white shrimp farmers and develop new methods of breeding to create more values.

Keywords : Supply Chain, Supply Chain Development

บทนำ

ปัญหาการขาดแคลนอาหารของประชากรโลกเกิดขึ้นมานานในบางพื้นที่ แต่ในปัจจุบันปัญหาได้แผ่ขยายออกไปหลายพื้นที่และมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น การเพิ่มขึ้นของประชากรโลก การเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกพืชที่เป็นอาหารมาเป็นพืชพลังงานมากขึ้น ภาวะวิกฤติและภัยพิบัติต่างๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศของโลกส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการผลิตและผลผลิตด้านอาหาร ทำให้ประชากรโลกต้องประสบกับภาวะความไม่มั่นคงทางด้านอาหาร (Kemkratoke, 2012) ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารที่ใหญ่แห่งหนึ่งของโลกและเป็นประเทศเกษตรกรรม เนื่องจากมีพื้นที่ดินอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรแร่ธาตุ อากาศ รวมถึงน้ำ ซึ่งประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้นและมีแหล่งน้ำที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำหลายชนิด จึงทำให้อาชีพการทำประมงเพื่อนำสัตว์น้ำที่จับได้มาบริโภคและการค้าเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายแต่ปัจจุบันการจับสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติกำลังประสบปัญหาเสื่อมโทรมของทรัพยากรเนื่องจากการจับสัตว์น้ำจากแหล่งธรรมชาติในปริมาณมากเกินไปกว่าความสามารถในการทดแทนของสัตว์น้ำจากธรรมชาติ ทำให้ปริมาณสัตว์น้ำจากแหล่งธรรมชาติมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ นอกจากนี้ประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความต้องการอาหารเพิ่มขึ้นเพราะฉะนั้นการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจึงเป็นทางออกในการเพิ่มผลผลิต ชดเชยการจับจากแหล่งธรรมชาติ ปัจจุบันการเพาะเลี้ยงกุ้งซึ่งเป็นสัตว์น้ำถือว่าเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญพร้อมทั้งเป็นการสร้างรายได้เข้าประเทศจากการส่งออกด้วย (Kurithong, 2011)

กุ้งขาวแวนนาไมจัดเป็นสัตว์น้ำที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยเป็นอันดับต้น ๆ สถานการณ์การส่งออกกุ้งขาวแวนนาไมมีแนวโน้มว่าจะดีขึ้น เนื่องจากรัฐบาลได้เข้ามาแก้ปัญหาด้านโรคระบาด EMS (Early Mortality Syndrome) หรือโรคตายด่วน นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านแรงงานและการแก้ไขปัญหาด้านกฎหมาย IUU (Illegal Unreported and Unregulated) รวมถึงผู้ส่งออกก็ได้มีการปรับตัวโดยการผลิตสินค้าแปรรูปมูลค่าเพิ่มพร้อมทั้งการพัฒนาด้านการตลาดเนื่องจากโอกาสและความต้องการของผู้บริโภคสินค้าในตลาดรองเช่น รัสเซีย ตะวันออกกลาง แอฟริกา ยังคงต้องการสินค้าจากไทยจากข้อมูลส่วนเศรษฐกิจการประมง (ตารางที่ 1) พบว่าในช่วงเดือนมกราคม-เดือนกันยายน ปี 2559 มีปริมาณการส่งออก 130,944.93 ตัน คิดเป็นมูลค่า 44,107.98 ล้านบาท หรือคิดเป็น 88.72% และ 89.72% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับการส่งออกของกุ้งทะเลทั้งหมดและเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน การส่งออกมีปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +29.91% และ +27.74% ตามลำดับ โดยตลาดหลักคือ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป คิดเป็นมูลค่าการส่งออก 45.01% 23.41% และ 5.11% ตามลำดับมีวิธีการส่ง

ตารางที่ 1 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกของกุ้งขาวแวนนาไม ปี 2558-2559 (ม.ค.-ก.ย.)

ปริมาณ : ตัน มูลค่า : ล้านบาท

	ม.ค.-ก.ย. ปี 58		ม.ค.-ก.ย. ปี 59		%การเปลี่ยนแปลง	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
กุ้งขาวแวนนาไม	100,749.01	34,529.22	130,944.93	44,107.98	+29.91	+27.74
กุ้งสด แช่เย็น แช่แข็ง	42,796.41	13,029.76	74,180.97	21,934.89	+73.33	+68.34
-แช่เย็นจนแข็ง	37,966.61	12,129.63	63,524.77	20,440.45	+67.32	+68.52
-มีชีวิต	1,632.32	258.50	3,221.91	550.90	+97.38	+113.11
-สด แช่เย็น	1,802.67	222.36	7,413.62	536.06	+311.26	+141.08
-สำหรับทำพันธุ์	1,394.81	419.27	20.67	407.48	-98.52	-2.81

ออก 4 รูปแบบคือ แช่เย็นจนแข็ง ,มีชีวิต, สดแช่เย็นและสำหรับทำพันธุ์

จากข้อมูลส่วนเศรษฐกิจการประมงเรื่องสถานการณ์กุ้งทะเลและผลิตภัณฑ์ในช่วงเดือน มกราคม-เดือนกันยายนปี 2559 พบว่าผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไมในช่วง 9 เดือนแรกปี 2559 มียอดรวมที่ 179,261 ตัน มากกว่ากุ้งกุลาดำ 173,876 ตัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนในช่วงเวลาเดียวกัน ผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไมเพิ่มขึ้น จะเห็นว่าผลผลิตของกุ้งขาวแวนนาไมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกเดือน เป็นการส่งสัญญาณที่ดีว่าภาคการผลิตเริ่มฟื้นตัว ในขณะที่ผลผลิตกุ้งของประเทศคู่แข่งหลายประเทศประสบปัญหา เช่น เอกวาดอร์ แม้ว่าผลผลิตดีในครึ่งปีแรกและยังไม่พบปัญหาโรคตายด่วน EMS (Early Mortality Syndrome) แต่พบปัญหาการขาดแคลนลูกกุ้งในบางช่วง สำหรับจีน ประสบปัญหามัธยมศึกษา ทั้งอากาศหนาว พายุถล่ม น้ำท่วมพื้นที่เลี้ยง รวมทั้งเกิดโรคระบาด ทำให้การเลี้ยงกุ้งได้รับความเสียหายพอสมควร ในขณะที่อินโดนีเซีย พบปัญหาโรคระบาดประจำฤดูคือ โรคช้ำขาวอย่างมาก และปัญหามัธยมศึกษาต่าง ๆ ทำให้ผลผลิตโดยรวมของประเทศต่ำลง ส่วนเวียดนามคาดว่า ผลผลิตกุ้งในฤดูการผลิตจะออกล่าช้าเนื่องจากประสบปัญหาภัยแล้ง เช่นเดียวกับอินเดียในปี 2559 กุ้งจากอินเดียคาดว่าจะมีปริมาณลดลงจากปีก่อน เนื่องจากประสบปัญหาน้ำท่วมและโรคระบาดจังหวัดนครปฐมเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่นิยมทำอาชีพเกษตรกรรม ด้วยสภาพที่เหมาะสมทางภูมิศาสตร์ ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีนเขตภาคกลางตอนล่าง โดยทั่วไปเป็นที่ราบถึงค่อนข้างราบเรียบไม่มีภูเขาและป่าไม้ พื้นดินมีความสูงเหนือระดับน้ำทะเลปานกลางทำให้จังหวัดนครปฐมเป็นศูนย์กลางความเจริญที่มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่านส่งผลทำให้เกษตรกรที่พักอาศัยอยู่ริมแม่น้ำมีพื้นที่ประกอบอาชีพหลากหลาย หนึ่งในอาชีพที่ทำกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ คือ เกษตรกรรม ซึ่งเกษตรกรรมที่นิยมทำนั้นมีด้วยกันสามประเภทคือ เกษตรกรรม ปศุสัตว์และประมง

การทำประมงในจังหวัดนครปฐมนั้นส่วนใหญ่จะนิยมเลี้ยงสัตว์ประเภทปลาซึ่งเป็นสัตว์น้ำจืดในขณะเดียวกันก็มีการเลี้ยงสัตว์ที่ต้องใช้น้ำกร่อยหรือน้ำทะเลประเภทกุ้ง กุ้งที่นิยมเพาะเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดนครปฐมมีด้วยกันสองพันธุ์คือ กุ้งก้ามกรามและกุ้งขาวแวนนาไม ด้วยสภาพดินที่เหมาะสมลักษณะความเค็มต่ำหรือน้ำกร่อย จึงมีความเหมาะสมในการเลี้ยงกุ้งทะเลได้และแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ทำให้การเลี้ยงกุ้งนั้นได้ผลผลิตดีและมีการขยายตัวของพื้นที่ในการเพาะเลี้ยงมากขึ้นเนื่องจากระยะเวลาในการเพาะเลี้ยงกุ้งสั้นกว่าการปลูกข้าว โดยกุ้งขาวแวนนาไมจะใช้ระยะเวลาในการเจริญเติบโตเต็มที่ภายใน 60 วัน ขณะที่การเพาะปลูกข้าวอาจต้องใช้ระยะเวลา 90 วันหรือมากกว่า ผลดีทำให้เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสามารถได้ผลผลิตอย่างต่ำ 5 ครั้ง/ปี ในขณะที่การปลูกข้าวอาจได้ผลผลิตเพียง 3 ครั้ง/ปีระยะเวลาการเพาะเลี้ยงที่น้อยกว่าทำให้เกษตรกรมีโอกาสที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้นแต่ถึงแม้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งจังหวัดนครปฐมมีการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมมาเป็นเวลาเกือบ 20 ปีแล้ว แต่ยังขาดความรู้ด้านการเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์ ขาดช่องทางจำหน่ายที่เหมาะสม ทำให้ไม่มีอำนาจต่อรองราคากับผู้รับซื้อในท้องถิ่นหรือตลาดกลาง อีกทั้งยังขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตและการตลาดระหว่างผู้เกี่ยวข้องในทางการค้าขายกุ้งขาวแวนนาไมตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ (Bureau of Agriculture Economic Research, 2014) จากปัญหาดังกล่าวทำให้ทางคณะผู้วิจัยเล็งเห็นปัญหา จึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไม จังหวัดนครปฐม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงกระบวนการดำเนินงาน และวิธีการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม
2. ทำให้เกษตรกรมีแนวทางในการพัฒนาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไม

ขอบเขตของการวิจัย

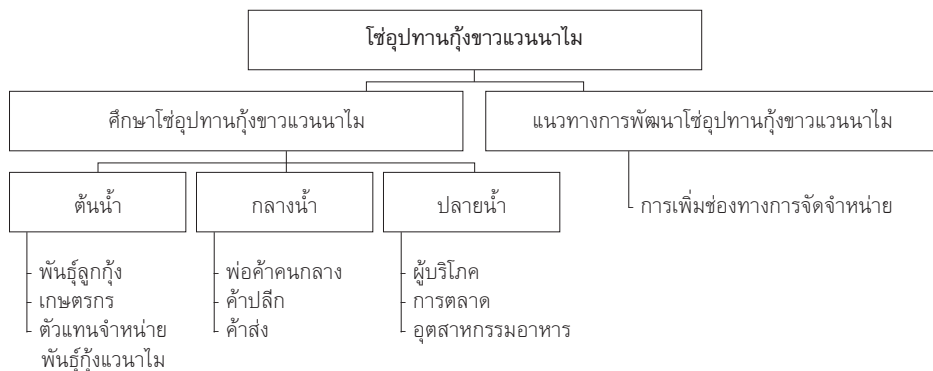
1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงเป็น ผู้ที่เกี่ยวข้องในโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไม ได้แก่ ผู้เพาะพันธุ์กุ้ง เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม พ่อค้าคนกลาง และผู้บริโภค

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Frame Work)

เนื้อหา

การจัดการโซ่อุปทาน (supply chain) หมายถึง กระบวนการบูรณาการ การประสานงานและควบคุมการเคลื่อนย้ายสินค้าคงคลังทั้งของวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูปและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจากผู้ขายวัตถุดิบผ่านกิจการไปยังผู้บริโภค เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของผู้บริโภค

การจัดการโซ่อุปทานเกี่ยวข้องกับการประสานงานและร่วมมือกัน ตั้งแต่กระบวนการจากผู้ส่งมอบวัตถุดิบไปยังผู้ผลิต ผู้กระจายสินค้า ผู้แทนจำหน่าย จนกระทั่งผู้บริโภคคนสุดท้าย เราสามารถจำแนกโซ่อุปทานได้ 2 ประเภท ได้แก่ โซ่อุปทานที่เข้าสู่ผู้ผลิต และโซ่อุปทานที่เข้าสู่ลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับการขาย

การจัดการโซ่อุปทานไม่เพียงแต่ประกอบไปด้วยผู้ผลิตและผู้ซื้อเท่านั้น แต่ยังคงประกอบไปด้วยคนกลาง เช่น ผู้จัดส่งวัตถุดิบให้กับผู้ผลิตและลูกค้าของลูกค้า บางกิจการอาจจะมีผู้จัดส่งวัตถุดิบเพียงแห่งเดียว สองแห่ง หรือสามแห่ง อาจจะมีลูกค้านั้นระดับบน ระดับล่าง จึงทำให้แต่ละกิจการจะมีโซ่อุปทานที่เฉพาะเจาะจงสำหรับสินค้าที่มีความแตกต่างกัน การใช้คำว่าโซ่อุปทานจึงเป็นอะไรที่ค่อนข้างจำกัด จะเห็นได้ว่า คำว่าเครือข่ายโซ่อุปทานสามารถสะท้อนให้เห็นการเชื่อมโยงระหว่างองค์กรและคู่ค้าทางธุรกิจได้ดีกว่า นอกจากนั้นการทำเทคโนโลยีการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์มาช่วยยังช่วยให้การไหลของข้อมูลในเครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

	ม.ค.-ก.ย. ปี 58		ม.ค.-ก.ย. ปี 59		%การเปลี่ยนแปลง	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
กุ้งขาวแวนนาไม	100,749.01	34,529.22	130,944.93	44,107.98	+29.91	+27.74
กุ้งสด แช่เย็น แช่แข็ง	42,796.41	13,029.76	74,180.97	21,934.89	+73.33	+68.34
-แช่เย็นจนแข็ง	37,966.61	12,129.63	63,524.77	20,440.45	+67.32	+68.52
-มีชีวิต	1,632.32	258.50	3,221.91	550.90	+97.38	+113.11
-สด แช่เย็น	1,802.67	222.36	7,413.62	536.06	+311.26	+141.08
-สำหรับทำพันธุ์	1,394.81	419.27	20.67	407.48	-98.52	-2.81

จากความหมายของโซ่อุปทานข้างต้นนั้นพบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณกรุยทอง และคณะ(2554) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมพบว่า สมการการผลิตกุ้งขาวแวนนาไมซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกุ้งขาวกับปัจจัยการผลิตปัจจัยที่ศึกษาคือ ลูกกุ้งขาวแวนนาไม แรงงาน พลังงานน้ำมันดีเซล ปริมาณอาหารกุ้ง ยาและอาหารเสริมจุลินทรีย์ และขนาดพื้นที่ดินในการเลี้ยงแล้ว สามารถช่วยร่วมอธิบายการเปลี่ยนของผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไมได้ร้อยละ 74.20 เมื่อพิจารณาผลรวมของค่าความยืดหยุ่น ของปัจจัยการผลิตทุกชนิดแล้วเท่ากับ 1.142 แสดงว่าลักษณะการผลิตกุ้งขาวแวนนาไมอยู่ในระยะตอบแทนต่อขนาดเพิ่มขึ้นและจากการศึกษาประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจของการใช้ปัจจัยทั้ง 7 ปัจจัยปรากฏว่าเกษตรกรยังใช้ปัจจัยการผลิตในปริมาณที่ไม่เหมาะสมที่จะได้กำไรสูงสุด

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาห่วงโซ่อุปทานของกุ้งขาวแวนนาไมเพิ่มเติม เนื่องจากระยะเวลาในการศึกษาวิจัยที่ค่อนข้างจำกัด ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งผู้วิจัยจะเลือกสัมภาษณ์บุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม ทั้งหมด 10 คน ซึ่งแบ่งได้ดังนี้ ผู้เพาะพันธุ์กุ้งเพื่อจำหน่ายจำนวน 2 คน เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมจำนวน 2 คน พ่อค้าคนกลางจำนวน 2 คน ผู้จัดการหน่วยจำนวน 2 คนและผู้บริโภคจำนวน 2 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือวิจัยและแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 5 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เพาะพันธุ์ลูกกุ้งเพื่อจำหน่าย มุ่งเน้นศึกษาเรื่อง วิธีการคัดเลือกพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์กุ้ง , กระบวนการเพาะเลี้ยงพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์กุ้ง , ปัญหาในกระบวนการเพาะเลี้ยงพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์กุ้งรวมถึงช่องทางการจัดจำหน่ายพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์กุ้ง

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์สำหรับเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้ง มุ่งเน้นศึกษาเรื่องการเพาะเลี้ยง, ปัจจัยการ, ช่องทางการจัดจำหน่ายและการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์สำหรับพ่อค้าคนกลาง มุ่งเน้นศึกษาเรื่องวิธีการรับซื้อกุ้งขาว, กระบวนการคัดแยกกุ้งและวิธีการจัดจำหน่ายกุ้ง

ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้จัดจำหน่าย มุ่งเน้นศึกษาเรื่องวิธีการซื้อกุ้งขาวแวนนาไม กระบวนการคัดแยกและการจัดจำหน่าย

ชุดที่ 5 แบบสัมภาษณ์สำหรับลูกค้า มุ่งเน้นศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ กุ้งขาว

มีรายละเอียดแบ่งเป็นส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไม

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยการอธิบายถึงขั้นตอน กระบวนการได้มาของพันธุ์ลูกกุ้งขาวแวนนาไม อาหารกุ้ง วิธีการเพาะเลี้ยง การเก็บผลผลิต ไปจนถึงการจัดจำหน่าย รวมทั้งผู้มีส่วนร่วมที่มีบทบาทสำคัญในห่วงโซ่อุปทานของกุ้งขาวแวนนาไม

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง “การศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัด นครปฐม” เพื่อศึกษาให้งานวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง และนำเสนอผลการวิจัยตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. โซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม
2. ปัญหาในโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม
3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาโซ่อุปทาน

1. โซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม

ผลจากการสัมภาษณ์ได้ข้อมูล ดังนี้

ผู้จำหน่ายพ่อแม่พันธุ์กุ้ง

จากการสอบถาม “คุณพันธ์นันต์ สัจจันรัก” และ “คุณลำเนา รัตนพงษ์” ประกอบอาชีพผู้เพาะเลี้ยงลูกกุ้ง พบว่าผู้เลี้ยงพ่อแม่พันธุ์กุ้งรายใหญ่ในท้องถิ่นเป็นผู้ขายไข่กุ้งขาวให้กับเกษตรกร ผู้เพาะเลี้ยงลูกกุ้งขาวรายย่อยในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดใกล้เคียงเช่น อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยไปรับกุ้งที่มีความสมบูรณ์เพศ ตรวจเชื้อและปลอดโรคมารจากจังหวัดภูเก็ตซึ่งเป็นแหล่งเพาะพ่อแม่พันธุ์เพื่อมาปรับปรุงเลี้ยงเอง การสั่งซื้อพ่อแม่พันธุ์พันธุ์กุ้งไม่เกิน 3 วัน โดยทั่วไปผู้ซื้อจะมีการสั่งซื้อพ่อแม่พันธุ์ที่มีอายุประมาณ 6 เดือนขึ้นไป โดยเฉลี่ยน้ำหนัก 50 กรัม และในส่วนของฟาร์มอนุบาลลูกกุ้ง เป็นฟาร์มที่ใช้เลี้ยงลูกกุ้งตั้งแต่

ระยะการพักไขมาเป็นตัวอ่อนใช้เวลา 12-14 ชั่วโมง หลังจากเป็นตัวอ่อนระยะที่ 1 ใช้ระยะเวลาในการลอกคราบ 5-6 ครั้ง ภายใน 36-48 ชั่วโมง ระยะนี้ตัวอ่อนยังไม่ต้องการอาหาร เนื่องจากในตัวอ่อนมีถุงอาหารในตัวอยู่แล้ว ก่อนเข้าสู่ระยะที่สองตัวอ่อนจะมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงคือลำตัวยาวขึ้น ในส่วนหัวและลำตัวแยกออกจากกันอย่างเห็นได้ชัดนอกจากนี้เริ่มกินคีโตเป็นอาหาร ต่อมาเป็นระยะตัวอ่อนที่สามมีชื่อเรียกว่าระยะไมซิสมีลักษณะคล้ายลูกกุ้งวัยรุ่น แต่การว่ายน้ำยังเป็นการว่ายน้ำแบบหัวที่มลงและติดขึ้นลง พัฒนาการของลูกกุ้งระยะนี้ประมาณ 3 วัน ใช้เวลาทั้งหมดประมาณ 5-6 วัน อาหารที่ให้ก็เป็นอาหารคีโตเหมือนกันกับระยะที่สอง ตัวอ่อนระยะที่สี่ ลูกกุ้งระยะนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับลูกกุ้งวัยรุ่นมากขึ้น มีอวัยวะต่างๆ เกือบครบทุกส่วน แต่มีพัฒนาการต่อไปเรื่อยๆ จนเข้าสู่ระยะวัยรุ่น ระยะนี้เปลี่ยนอาหารเป็นเพลก จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญได้มีการทำฟาร์มอนุบาลลูกกุ้งเพื่อใช้ในเพาะเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเองอีกส่วนหนึ่งจะจำหน่ายให้เกษตรกรรายย่อย และมีการเก็บลูกกุ้งที่แข็งแรงสมบูรณ์ไว้เพื่อเพาะเลี้ยงเป็นพ่อแม่พันธุ์ต่อไปด้วย ช่องทางการจัดจำหน่ายทางฟาร์มจะจำหน่ายให้กับเกษตรกรโดยตรง ลูกค้าส่วนใหญ่มาจากจังหวัดนครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี และจังหวัดใกล้เคียง การจำหน่ายจะมีเกษตรกรมารับซื้อเอง และทางฟาร์มก็ยังมีบริการจัดส่งด้วย วิธีการจำหน่ายจะนับจำนวนลูกกุ้งขาว นับที่ละ 5 ตัว โดยใช้ช้อนตวงตักลูกกุ้งขาวขึ้นมา นับ ช้อนตวงมีตั้งแต่เบอร์ 00,0,1,2,3 ตามขนาดลูกกุ้งแล้วบรรจุใส่ถุงพลาสติกถุงละ 2,000 ตัว ใส่ น้ำถุงละ 2-3 ลิตร หากลูกค้าเลี้ยงอยู่ฝั่งที่เป็นน้ำเค็มจะสามารถขายได้ตั้งแต่ P5 โดยที่ไม่ต้องวัดค่าน้ำ หากลูกค้าเลี้ยงในน้ำจืดจะขายลูกกุ้งขนาด P10-14 โดยจะต้องวัดค่าน้ำอีกครั้งตามคำสั่งของลูกค้าถึงจะจำหน่ายได้ ปริมาณการขนส่งในแต่ละจะนำถุงพลาสติกที่บรรจุลูกกุ้งขาวใส่ท้ายรถกระบะ และคลุมด้วยผ้าใบและฉีบน้ำพรมตามลงไป จะขนส่งในช่วงเช้าเนื่องจากอากาศไม่ร้อน แต่หากลูกค้าที่ต้องการให้ไปส่งในช่วงบ่ายทางฟาร์มจะมีการน็อกน้ำแข็งไป โดยการใส่น้ำแข็งในถุงปรับอุณหภูมิและใส่บนผ้าใบ เพื่อไม่ให้กุ้งเกิดความเสียหาย เมื่อไปถึงลูกกุ้งก็จะฟื้นจากการน็อกน้ำแข็ง

เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม

จากการสัมภาษณ์ “คุณจริง สักทองไหม” และ “คุณประมา เพชรทอง” พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่อำเภอสระบุรีพัฒนาซื้อพันธุ์ลูกกุ้งมาจากบริษัทซีพี เนื่องจากลูกกุ้งมีความแข็งแรง เลี้ยงง่าย โตไว ปรับตัวได้ดี มีการตรวจสอบคุณภาพของลูกกุ้งขาวก่อนจะนำมาส่งให้กับเกษตรกร และมีการรับประกันอัตราการรอดของลูกกุ้งขาว ขนาดของลูกกุ้งที่ซื้อมาเพาะเลี้ยง P10 - P14 โดยจะส่งกุ้งผ่านทางสหกรณ์แล้วสหกรณ์จะรวบรวมคำสั่งซื้อติดต่อกับเซลล์ หลังจากนั้นเซลล์จะติดต่อไปยังฟาร์มเพาะพันธุ์ลูกกุ้ง เมื่อตกลงกับฟาร์มเรียบร้อยแล้วก็จะนัดชำระเงิน

ค่าลูกกุ้งทางฟาร์มจึงส่งลูกกุ้งมาให้เกษตรกร ส่วนอาหารที่ใช้เลี้ยงใช้ของซีพีเป็นหลักเนื่องจากเมื่อซื้อลูกกุ้งของซีพีแล้วจะต้องซื้ออาหารร่วมด้วย การส่งซื้ออาหารจะซื้อผ่านสหกรณ์เช่นเดียวกันกับลูกกุ้งขาว โดยกระบวนการเพาะเลี้ยงเริ่มจากการฟักบ่อประมาณ 10-15 วัน ให้น้ำดินแห้งและแตก เมื่อดินแตกก็จะทำการปาดหน้าดินออก แล้วโรยปูนขาวปรับสภาพดิน และใช้เกลือโรยปรับให้มีความเค็ม แล้วทำการวัดค่าของดินหากขาดแร่ธาตุใดก็จะทำการเติมแร่ธาตุนั้นเพิ่มลงไป เมื่อบ่อมีแร่ธาตุที่เหมาะสมแล้วจึงสูบน้ำเข้าบ่อ หากบ่อที่แล้งมีโรคระบาดต้องทำการฆ่าเชื้อในน้ำแล้วทิ้งไว้อีก 4-5 วันก่อนนำลูกกุ้งขาวลงบ่อ การอนุบาลลูกกุ้งขาวจะต้องลี้ยงมดลูกเล็ก ๆ ที่มดบ่อ แล้วนำเกลือมาใส่ปรับน้ำให้มีความเค็มจึงนำลูกกุ้งขาวมาลงในลี้ยง หลังจากนั้นจะค่อย ๆ ปรับให้เป็นน้ำจืดโดยเติมน้ำจืดลงในลี้ยงเรื่อย ๆ เพื่อให้ความเค็มลดลง เกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์จะทดสอบว่าลูกกุ้งขาวสามารถปรับตัวได้หรือยัง ด้วยการดักลูกกุ้งขาวที่อยู่ในลี้ยงมดทดลองใส่ในกะละมังที่มีน้ำจืดอยู่ หากกุ้งผ่านหรือสามารถอยู่ในน้ำจืดได้ก็ปลดลี้ยงมดออกเพื่อปล่อยกุ้งขาวลงบ่อขนาดใหญ่ได้ อัตราการปล่อยลูกกุ้งขาวลงบ่อเฉลี่ยไร่ละ 20,000-30,000 ตัว อัตราการรอดของกุ้งขาวอยู่ที่ 70-80% ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศฤดูกาล และพันธุ์ของกุ้งขาว โดยเกษตรกรมีการเลี้ยงกุ้งขาวปนกับกุ้งก้ามกราม การให้อาหารระยะแรกจะให้อาหารสำหรับกุ้งเล็กเบอร์ 1 จำนวน 3-4 มื้อ เป็นเวลา 15 วัน ต่อมาเปลี่ยนมาใช้อาหารเบอร์ 2 เมื่อกุ้งขาวอายุ 25-30 วัน และช่วงอายุ 35 วันขึ้นไปจะใช้อาหารเบอร์ 4 โดยให้อาหารมื้อเดียวคือตอนเย็น ช่วงที่กุ้งขาวโตเต็มไวใกล้ขายจะเพิ่มอาหารเป็น 2 มื้อ โดยจะมีการสังเกตการกินอาหารของกุ้งทุกเช้าและเที่ยง ถ้าหากอาหารหมดไม่ลอยตามขอบบ่อแสดงว่ากุ้งปกติ ต้นทุนในการเลี้ยงกุ้งเฉลี่ย 25,000-30,000 บาท ต่อ 1 ไร่ วิธีการจับกุ้งนั้นจับแบบใช้ประตูลี่ เครื่องมือที่ใช้จะประกอบไปด้วยเครื่องสูบน้ำ 1 สูบ หากบ่อใหญ่จะใช้ 2 เครื่องสูบน้ำให้ไหลผ่านประตูลี่ น้ำที่ไหลจะนำกุ้งไหลเข้าวนหน้าประตูลี่ แล้วจึงใช้ตะกร้าตักกุ้งขึ้นมา กำลังคนที่ใช้ในการจับกุ้ง บ่อขนาด 5 ไร่ จะใช้กำลังคนประมาณ 15-20 คน ช่วงเวลาที่จับกุ้งในปัจจุบันนั้น จะจับในเวลาตั้งแต่ 20.00-23.00 น. , 24.00-03.00 น. , 04.00-08.00 น. เวียนไปทีละบ่อ เนื่องจากมีแรงงานไม่พอ น้ำที่สูบออกจากบ่อกุ้ง จะนำไปพักที่บ่อพักน้ำ ส่วนใหญ่ผู้ให้สัมภาษณ์จะสูบลงคลองสาธารณะก่อน เนื่องจากมีบ่อพักน้ำเพียงไม่กี่ไร่ซึ่งไม่เพียงพอต่อการพักน้ำจากบ่อเลี้ยงทั้งหมด

เกษตรกรจะนำกุ้งขาวไปขายที่ตลาดมหาชัยและตลาดกลางคำกุ้งเป็นหลัก ตลาดรองคือส่งไปยังเครือข่ายสหกรณ์ การบรรทุกกุ้งขาวไปยังตลาด จะนำกุ้งขาวใส่ลงไปในถังเหล็กท้ายกระบะรถยนต์ แล้วนำน้ำแข็งกลบตัวกุ้งและเติมน้ำให้พอดี เพื่อรักษาความสดของกุ้งไว้ ปริมาณการขายกุ้งในแต่ละครั้งประมาณ 1-1.5 ตัน โดยเกษตรกรมีการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์

เพื่อจัดทำโครงการแปรรูปกุ้งขาวขนาดเล็กเป็นกุ้งแห้ง ข้าวเกรียบกุ้งและกุ้งทอดมัน โดยมีหน่วยงานของรัฐเข้ามาให้ความรู้แก่สมาชิกสหกรณ์ทุกเดือน ในส่วนของหน่วยงานเอกชนก็มีบริษัท ซีพี เข้ามาตรวจวัดน้ำ คุณภาพของน้ำอยู่เสมอ

พ่อค้าคนกลาง

จากการสัมภาษณ์ **“คุณบุญนึ่ง สุขแสน”** ผู้ประกอบการแพกุ้งพบว่าแพกุ้งจะรับซื้อกุ้งจากเกษตรกรโดยตรงซึ่งสถานที่หลัก ๆ ที่เกษตรกรนำกุ้งขาวแวนนาไมมาส่งคือ 1) ตลาดมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นศูนย์รวมอาหารทะเลสดโดยเกษตรกรจะเป็นผู้คัดแยกเบอร์กุ้งมาจากบ่อก่อนนำมาส่งที่แพ ลูกค้าของแพหลักจะเป็นผู้ค้าส่งที่มาจากพื้นที่ต่าง ๆ มาประมูลกุ้งเพื่อนำไปจำหน่ายในตลาดพื้นที่ของตน 2) ตลาดกลางค้ากุ้ง จังหวัดสมุทรสาครแพในตลาดส่วนใหญ่จะรับซื้ออาหารสดประเภทกุ้งอย่างเดียวจึงเป็นตลาดกุ้งสดขนาดใหญ่เกษตรกร ผู้เลี้ยงกุ้งส่วนมากจะนำกุ้งมาส่งขายที่แพในตลาดกลางค้ากุ้ง โดยแพจะเป็นคนคัดแยกเบอร์กุ้ง การจัดจำหน่ายกุ้งขาวแวนนาไมให้กับผู้ค้าส่งของแพในตลาดกลางค้ากุ้งประกอบด้วย 2 กลุ่มหลัก ๆ คือ 1) ผู้ค้าส่งที่มาประมูลกุ้งเพื่อนำไปจำหน่ายในตลาดมหาชัย ตลาดทะเลไทยและตลาดอื่น 2) ห้องเย็นหรือโรงงานแปรรูปโดยนำกุ้งขาวแวนนาไมไปแปรรูปเพื่อนำส่งให้กับห้างสรรพสินค้าภายในประเทศและส่งออกจำหน่ายต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์ **“คุณวีระศักดิ์ ดวงประเสริฐ”** พนักงานบริษัท ที.เอส.เอฟ.ซีฟู้ด ในด้านการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ พบว่า “ห้องเย็นรับซื้อกุ้งจากสะพานปลา ตลาดกลางค้ากุ้งและจากแพในตลาดทะเลไทย กุ้งที่รับซื้อมาต้องสดใหม่ ห้องเย็นจะนำกุ้งมาทำความสะอาดและจะตรวจคัดขนาดเพื่อให้เหมาะกับการนำมาแปรรูป ซึ่งผลิตภัณฑ์จะมี 4 ประเภท คือ กุ้งสดแช่แข็ง กุ้งต้มแช่แข็ง กุ้งชุบแป้ง และกุ้งซูชิ หลังจากกุ้งผ่านกระบวนการ คัดขนาด หักหัว ปอกเปลือก ต้ม หรือผ่า แล้วแต่ชนิดของผลิตภัณฑ์ ก็จะนำมาทำความสะอาดอีกครั้งแล้วนำไปแบ่งเกรดและชั่งน้ำหนัก เพื่อเตรียมบรรจุลงในภาชนะและนำไปแช่แข็งที่ความเย็น -40 องศาเซลเซียสประมาณ 15-30 นาทีแล้ว จึงนำออกไปบรรจุถุงพลาสติกและใส่กล่องกระดาษแข็งแล้วเก็บเข้าห้องเก็บแช่แข็งในอุณหภูมิ -20 องศาเซลเซียส เพื่อรอการจำหน่ายต่อไป” กุ้งแช่แข็งจะสามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน 6 เดือนถึง 1 ปี การจัดจำหน่ายของห้องเย็นจากการสัมภาษณ์พบว่า การจัดจำหน่ายกุ้งแปรรูปมี 2 ช่องทาง คือจำหน่ายให้กับตลาดภายในประเทศและส่งออกต่างประเทศซึ่งลูกค้าหลัก ๆ จะมีญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และยุโรป

ผู้จัดจำหน่าย

จากการสัมภาษณ์ **“คุณสุพรรณษา พงศ์สุระ”** และ **“คุณวรัญญา พรังพร้อม”** พบว่าผู้จัดจำหน่ายกุ้งขาวมี 2 รูปแบบ คือ 1) เป็นผู้ค้าส่งที่ไปซื้อกุ้งขาวโดยตรงจากแพกุ้ง ลักษณะ

การขายจะมีทั้งขายส่งให้กับแม่ค้าในท้องถิ่น และขายปลีกให้กับลูกค้าทั่วไปที่มาซื้ออาหารทะเลที่ตลาดมหาชัย 2) ห้างสรรพสินค้า โดยทางห้างสรรพสินค้าจะสั่งกุ้งขาวจากโรงงานแปรรูปจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยจะนำไปจัดเก็บไว้ที่คลังสินค้าของทางห้างสรรพสินค้า และจะกระจายไปตามสาขาต่าง ๆ ของห้าง มีรูปแบบเป็นกุ้งสดเพียงอย่างเดียวและนำมาบรรจุใส่กล่องโฟมเพื่อจำหน่ายให้ลูกค้าหากจำหน่ายไม่หมดในแต่ละวันทางห้างจะนำมาแปรรูปเป็นอาหารสำเร็จรูปเพื่อจำหน่าย

ผู้บริโภคคนสุดท้าย

จากการสัมภาษณ์ “คุณวรรณ อยุ่วัฒนา” และ “คุณวิรัชย์ อาจอาบทอง” ผู้บริโภคคนสุดท้ายเลือกจะไปตลาดสดมากกว่าไปห้างสรรพสินค้า เนื่องจากตลาดสดมีให้เลือกหลายร้าน หลายราคา หรือมีสินค้าของสดอื่นๆ ให้เลือกที่หลากหลายกว่า ความถี่ในการไปซื้อกุ้งมาบริโภค ผู้บริโภคคนสุดท้ายไปซื้อกุ้งมาบริโภคอย่างน้อยเดือนละครั้ง พันธุ์กุ้งมีผลต่อการเลือกซื้อโดยขึ้นอยู่กับเมนูที่ทำเนื่องจากอาหารแต่ละเมนูใช้กุ้งต่างชนิด รูปแบบที่นิยมไปซื้อกุ้งมาบริโภค ผู้บริโภคคนสุดท้าย เลือกที่จะซื้อกุ้งสดมากกว่ากุ้งแช่แข็ง ราคาและขนาดไม่ค่อยส่งผลของการเลือกซื้อของของผู้บริโภค การให้บริการของผู้ขายมีผลต่อผู้บริโภคคนสุดท้ายเป็นอย่างมาก ผู้บริโภคคนสุดท้ายจะเลือกซื้อกับร้านที่ให้บริการดี

2.ปัญหาในโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม

จากการศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว พบว่าปัญหาของเกษตรกรนั้น คือ มีช่องทางการจัดจำหน่ายเพียงช่องทางเดียว โดยเกษตรกรจะขายกุ้งขาวให้กับพ่อค้าคนกลาง (แพกุ้ง) ทั้งหมด ทำให้พ่อค้าคนกลาง (แพกุ้ง) มีอำนาจต่อรองมาก เมื่อกุ้งขาวราคาตกเกษตรกรจะต้องเป็นผู้รับความเสี่ยงที่จะขาดทุน

3.แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาโซ่อุปทาน

จากปัญหาเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวมีช่องทางการจัดจำหน่ายเพียงช่องทางเดียวทำให้ประสบปัญหาที่มีความเสี่ยงในการขาดทุนสูง วิธีการหนึ่งในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นคือ เกษตรกรควรหาตลาดสำรองในการขายที่ไม่ใช่รายได้จากแหล่งเดียวเพื่อป้องกันการกดราคา หรือเกษตรกรอาจทำการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปสินค้าเกษตร เช่น การแปรรูปกุ้งเป็นน้ำพริกหรือการถนอมอาหารรูปแบบอื่นๆ และควรหาช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์เข้ามาช่วยเพื่อส่งเสริมการขาย นอกจากนี้เกษตรกรควรหาวิธีการที่จะให้ภาครัฐเข้ามาสนับสนุนในรูปแบบการทำสัญญาเกษตรกรรม (Contract Farming) เพื่อทำข้อตกลงซื้อขายกันโดยมีหน่วยงานของรัฐ

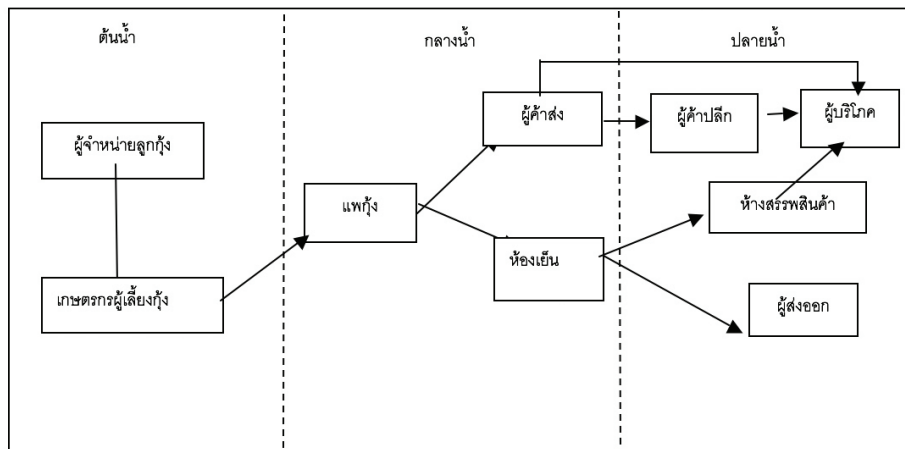
คอยกำกับดูแลซึ่งจะทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวมีช่องทางการจัดจำหน่ายเพิ่มขึ้นและสามารถประกันราคาขึ้นต่ำได้ จะช่วยลดความเสี่ยงที่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวจะขาดทุน นอกจากนี้ทางภาครัฐที่เข้ามาให้ความรู้ด้านการแปรรูปอาจจะต้องส่งเสริมเรื่องช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ให้กับเกษตรกรเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันโดยอาจใช้แนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า” มาสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม ครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยข้อที่ 1) เพื่อศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม พบว่า พื้นที่ในจังหวัดนครปฐมที่มีการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมกระจายอยู่ใน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนครชัยศรี อำเภอกำแพงแสน อำเภอบางเลน อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอดอน อำเภอสามพราน พันธุ์กุ้งขาวที่เกษตรกรใช้เพาะเลี้ยงในจังหวัดนครปฐมส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ลิโพนีเอส แวนนาไม และพันธุ์ซีพีเอฟ โดยจะให้ระยะเวลาเลี้ยงเฉลี่ยประมาณ 50-60 วัน โดยมีอัตราการการปล่อยลูกกุ้งขาวแวนนาไมในอัตราไร่ละ 30,000 ตัว มีอัตราการรอด 70-80% ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 29,000 บาท จะได้ผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไมจะมีประมาณเฉลี่ยไร่ละ 250 กิโลกรัม เกษตรกรจะขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 162 บาท มีรายได้ไร่ละ 40,500 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่ในจังหวัดนครปฐมจะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมร่วมกับกุ้งก้ามกราม เนื่องจากกุ้งขาวแวนนาไมจะกินอาหารที่อยู่ด้านบน เมื่อกินอาหารไม่ทันเศษอาหารจะลงไปก้นบ่อทำให้น้ำเน่าเสียอาจเป็นสาเหตุให้กุ้งตายโดยกุ้งก้ามกรามจะกินอาหารที่ก้นบ่อ ซึ่งการเลี้ยงรวมกันจะลดความเสี่ยงลงได้ แหล่งที่เกษตรกรนำกุ้งขาวแวนนาไมไปจำหน่ายคือตลาดมหาชัย และตลาดกลางกุ้งจังหวัดสมุทรสาคร

โครงสร้างโซ่อุปทานของกุ้งขาวในจังหวัดนครปฐม จะประกอบด้วย ต้นน้ำ คือ ผู้จัดหาวัตถุดิบ ซึ่งในที่นี้หมายถึง ผู้ขายลูกกุ้งขาว หรือฟาร์มอนุบาลลูก กุ้งขาว และผู้ผลิต (เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว) กลางน้ำคือ พ่อค้าคนกลาง (แพกุ้ง) พ่อค้าส่ง ห้างเย็นและปลายน้ำคือ ผู้ค้าปลีก ห้างสรรพสินค้า ผู้ส่งออก และผู้บริโภคควรเชื่อมโยงประสานงานกันอย่างต่อเนื่องในโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไม แสดงให้เห็นด้วยภาพต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยข้อที่ 2) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม พบว่าเกษตรกรควรหันมาให้ความสำคัญเรื่องความปลอดภัยของอาหารเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรควรหันมาเลี้ยงกุ้งแบบไม่ใส่สารเคมีที่ก่อให้เกิดสารตกค้างในตัวกุ้งและสิ่งแวดล้อม เพื่อจำหน่ายเป็นกุ้งขาวปลอดสารนอกจากนี้ควรมีการหาช่องทางการจัดจำหน่ายเพิ่ม จากเดิมที่นำกุ้งไปจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง (แพกุ้ง) ที่ตลาดมหาชัยและตลาดกลางค้ากุ้ง เกษตรกรและโรงงานแปรรูปควรมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงในลักษณะสัญญาเกษตรกร (Contract Farming) โดยภาครัฐอาจสนับสนุนให้มีการจัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้ซื้อ (โรงงานแปรรูปหรือห้างสรรพสินค้า) และผู้ขาย (เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง) เพื่อทำข้อตกลงซื้อขายกัน โดยมีหน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุน และกำกับดูแล จะทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวมีช่องทางการจัดจำหน่ายเพิ่มขึ้นและเกษตรกรควรมีแผนการเลี้ยงหรือการลงทุนที่เป็นระบบ เช่น การทำบัญชีรายรับรายจ่ายเพื่อพิจารณาผลกำไรที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. เกษตรกรควรหาช่องทางการจัดจำหน่ายช่องทางอื่น ๆ เพื่อเพิ่มรายได้และช่องทางการจำหน่ายสินค้า เช่น การทำการตลาดออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวผลิตภัณฑ์โดยการสร้างแบรนด์เฉพาะของตนเอง หรือหาวิธีการเพาะเลี้ยงกุ้งรูปแบบใหม่ๆ เพื่อสร้างมูลค่าให้มากขึ้น

2. ภาครัฐควรมีนโยบายมาสนับสนุนเกษตรกรหรือทำโครงการเพื่อเป็นการส่งเสริมและการประกันราคาให้กับเกษตรกร อาจใช้วิธีการจำกัดโซนในการเพาะเลี้ยงกุ้งเพื่อป้องกันราคาที่ตกต่ำ

ข้อจำกัดในงานวิจัย

1. การทำวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณและระยะเวลาในการเก็บข้อมูลรวมถึงพื้นที่ที่ทำการศึกษา ซึ่งวิจัยนี้ทำการศึกษากลุ่มเกษตรกรและคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจไม่เพียงพอ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยในบริบทอื่นๆ เพื่อเพิ่มความเข้มข้นของเนื้อหาในการวิจัยให้มากขึ้น เช่น ด้านต้นทุนการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม

เอกสารอ้างอิง

- Boonning, S. Shrimp Market Business. Interviewed on December 22, 2017. (in Thai)
- Boontaree, C. (2015). A study of supply chain of Oil Palm Ramp in Pakpanang River Basin. *Journal of Transportation and Logistics*. 8, 12-20. (in Thai)
- Chittima, B. (2014). *The logistics management in supply chain of Fresh Noodles Entrepreneurs In Nakhon Pathom*. Master of Business Administration Program, Slipakorn University. (in Thai)
- Chutidej, V. (2012). *Supply chain management of vegetative safety product Kamphaengsaen District, Nakhon Pathom Province*, Master of Business Administration Program, Slipakorn University. (in Thai)
- Juthamas, P. (2013). *The study of logistics management for Parawood Manufacturing in Songkhla Province*, Research Scholarship, Hatyai University. (in Thai)
- Nitipon, K. (2015). *The study of the efficiency of the supply chain focused on Mangos teen exported to the People's Republic of China*. Ph.D. Program in Business Administration. Faculty of Business, Economics and Communications. Naresuan University. (in Thai)
- Pattama, R. (2013). *Food standard throughout whole supply chain to support the propulsion of food safety: Pacific White Shrimp (Litopenaeus Vannamei)*. Bangkok : Thailand Research fund. (in Thai)
- Pattanan, S. Shrimp Farm Owner. Interviewed on December 13, 2017. (in Thai)
- Prachuab, K. (2013). *Logistic-supply chain: introduction to design and management*. Bangkok : V-print. (in Thai)
- Purichaya, S. & Thanaya, W. (2012) *An analysis of supply chain risk management in a manufacturing fermented vegetable canning*. KMUTT Research and Development. 35 (3), 311-321. (in Thai)
- Samnoun, R. Shrimp Farm Owner. Interviewed on December 16, 2017. (in Thai)
- Sasithron, K. & Piyachat J. (2015). The Study of Aromatic Coconuts supply chain management in The Case Study of “ Suan Long Daeng Aromatic Coconuts ” *Journal of Management and Marketing*. (2) 1, 106-115. (in Thai)
- Suphansa, P. Trader. Interviewed on January 18, 2018. (in Thai)

Thawatchai, A. Interviewed on January 21, 2018.(in Thai)

Wanna, Y. Interviewed on January 21, 2018. (in Thai)

Wantana, K.(2011).*The measurement of technical efficiency white shrimp Litopenaeus Vanamei*. Master of Arts Program in Managerial Economics, Faculty of Economics.(in Thai)

Warunya ,P. Trader. Interviewed on January 18, 2018. (in Thai)

Weerasak , D. Employee of T.S.F Seafood .Co,Ltd. Interviewed on December 22, 2017. (in Thai)

วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล

Error Analysis in Spelling Words of Students Majoring in Thai Language, Faculty of Foreign Languages, College of Arts and Sciences, Yunnan Normal University for Sustainable Tourist Attraction

ศิวริน แสงอาวูธ¹ และ หยาง ลี²
Siwarin SAENGAWOOT and Yang LI
E-mail : guggs48@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล โดยศึกษาข้อมูลจากการรวบรวมงานเขียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 40 คน จากการทำแบบทดสอบคนละ 3 ชุดดังนี้ การเขียนบรรยายภาพ การเขียนเรียงความ และการเขียนตามคำบอก รวมงานเขียนทั้งหมด 120 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทย

ผลการวิจัยพบว่าข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล มี 5 ประเด็นดังต่อไปนี้ 1. การเขียนพยัญชนะต้นผิด 2. การเขียนสระผิด 3. การเขียนพยัญชนะท้ายผิด 4. การเขียนวรรณยุกต์ผิด และ 5. การเขียนตัวสะกดการันต์ โดยพบข้อผิดพลาดด้านการเขียนพยัญชนะต้นผิดมากที่สุด และพบข้อผิดพลาดด้านการเขียนวรรณยุกต์น้อยที่สุด

คำสำคัญ : ข้อผิดพลาด การเขียนสะกดคำ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (Ph.D)

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล

Abstract

The objective of this research was to analyze the spelling errors of students majoring in Thai language, Faculty of Foreign Languages, Arts and Sciences Institute, Yunnan Normal University by studying the 40 pieces of fourth year students' written assignments. Each student wrote 3 written assignments describing pictures, essay writing, and dictation. The researchers analyzed the spelling errors from the total 120 pieces of written assignments of the Chinese students majoring in Thai language.

The research finding revealed that there were five aspects of spelling errors including 1) initial consonants 2) vowels 3) final consonants 4) intonation marks and 5) mark placed over the final consonant of a word. The most common error was incorrect initial consonants while intonation mark was found the least spelling error.

Key Words : errors, spelling

บทนำ

ปัจจุบันมีชาวต่างชาติให้ความสนใจในการเรียนภาษาไทยมากขึ้น เนื่องจากประเทศไทยได้เป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ การท่องเที่ยว และวัฒนธรรม ดังนั้น การเรียนรู้ภาษาไทยของชาวต่างประเทศจึงเป็นการทำความรู้จักประเทศไทยและความเป็นไทย ส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นในสถาบันการศึกษาของต่างประเทศ

สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล (College of Arts and Sciences, Yunnan Normal University) ตั้งอยู่ ณ เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนในสาขาวิชาภาษาไทยมาหลายปี โดยในปัจจุบันมีนักศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยไม่น้อยกว่า 300 คน อย่างไรก็ตามการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนยังมีปัญหาในการใช้ภาษาอยู่พอสมควร เนื่องจากว่าผู้ใช้ภาษาไทยไม่ได้เป็นเจ้าของภาษาโดยตรง นอกจากนั้นยังมีปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอน ทำให้การใช้ภาษาไทยของชาวจีนที่เรียนภาษาไทยต้องประสบปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาด้านการเขียนสะกดคำที่เป็นปัญหาหนึ่งในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน

ปัญหาด้านการเขียนสะกดคำของนักศึกษาจีนมีสาเหตุมาจากภาษาแม่ที่มีความแตกต่างกับภาษาไทยหลายด้าน ส่งผลให้การเขียนภาษาไทยของชาวจีนมีปัญหา จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการเขียนสะกดคำของนักศึกษาจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทย ได้แก่ การออกเสียงผิดทำให้เขียนผิด ซึ่งการออกเสียงนับเป็นปัญหาใหญ่ของชาวต่างประเทศที่มาเรียนภาษาไทย และถือว่าเป็นปัญหาหลักของการเรียนภาษาทุกภาษา เนื่องจากแต่ละภาษาย่อมมีพื้นฐานภาษาที่แตกต่างกัน การออกเสียงจึงแตกต่างกัน เช่น เสียงพยัญชนะ เสียงสระและเสียงวรรณยุกต์ บางเสียงมีในภาษาไทยแต่ไม่มีในภาษาจีน ทำให้ผู้เรียนชาวจีนที่มาเรียนภาษาไทยไม่สามารถออกเสียงบางเสียงของภาษาไทยได้ถูกต้อง เช่น การออกเสียงพยัญชนะ บ, ด การออกเสียงควบกล้ำ การออกเสียงสระ อี,เอื้อ,เอื้อะ,เอื้อ การออกเสียงวรรณยุกต์ตรี เป็นต้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล เพื่อวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาจีน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขข้อผิดพลาดและเป็นประโยชน์สำหรับผู้สอนภาษาไทยให้กับชาวต่างประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนิานนอร์มอร์ล

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้จะรวบรวมข้อมูลและศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนิานนอร์มอร์ล ชั้นปีที่ 4 จำนวน 40 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยในด้านการสะกดคำ

ขอบเขตด้านระยะเวลา

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากงานเขียนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนิานนอร์มอร์ล โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล 1 ปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนิานนอร์มอร์ล
2. เพื่อนำไปใช้ในการหาแนวทางแก้ไขข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาต่างชาติต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในงานวิจัยนี้คือนักศึกษาจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนิานนอร์มอร์ล โดยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน มีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือเป็นนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 จากสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนิานนอร์มอร์ล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์และตีความ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการเขียน ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประมวลแนวคิด ทฤษฎี และความรู้มาใช้ในการสร้างเกณฑ์หรือแนวทางในการวิเคราะห์

2. ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเป็นข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ผลงานการเขียนของนักศึกษาจีนที่ได้ทำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อนำมาใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำ โดยแบบทดสอบที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 หัวข้อ ดังนี้

3.1 การเขียนบรรยายภาพ

3.2 การเขียนเรียงความ

3.3 การเขียนตามคำบอก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการรวบรวมงานเขียนของนักศึกษาจำนวน 40 คนจากแบบทดสอบคนละ 3 ชุด รวมงานเขียนเพื่อนำมาวิเคราะห์ 120 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจวิเคราะห์งานเขียนทั้ง 120 ฉบับ และจำแนกการเขียนสะกดคำผิด โดยใช้แบบวิเคราะห์การเขียนผิดในลักษณะต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

3. ลักษณะการวิเคราะห์มีลักษณะเป็นการพรรณนากตัวอย่างประกอบ โดยวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำในภาษาไทย

4. นำข้อมูลที่วิเคราะห์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง

5. นำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ อภิปรายผล พร้อมสรุปและให้ข้อเสนอแนะ

บทสรุป

จากการศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ

สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล พบข้อผิดพลาด 5 ประเด็นได้แก่ การเขียนพยัญชนะต้นผิด การเขียนสระผิด การเขียนพยัญชนะท้ายผิด การเขียนวรรณยุกต์ผิด และการเขียนตัวสะกดการันต์ผิด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อผิดพลาดที่พบจากการเขียนสะกดคำไม่ถูกต้องเป็นข้อผิดพลาดที่พบในการเขียนภาษาไทยของผู้ใช้ภาษาชาวจีนที่มาเรียนภาษาไทย เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาที่มีพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์หลายรูปหลายเสียงจนทำให้เกิดคำพ้องรูป พ้องเสียงจำนวนมาก ทำให้บางครั้งผู้ใช้ภาษาไม่สามารถนำมาใช้ในการเขียนได้อย่างถูกต้อง จากการศึกษาสรุปได้ว่านักศึกษาจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทย ในคณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล มีข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำ ได้แก่ การเขียนพยัญชนะต้นผิด การเขียนสระผิด การเขียนพยัญชนะท้ายผิด การเขียนวรรณยุกต์ผิด และการเขียนตัวสะกดการันต์ผิด

การเขียนพยัญชนะต้นผิด พยัญชนะต้น คือ พยัญชนะตัวแรกที่ประสมกับสระ ทำให้อ่านออกเสียงแปรไปต่าง ๆ บางทีก็มี ตัวเดียว บางทีก็มีสองตัว สามตัวประสมกัน บางทีก็เพี้ยนไปบ้างตามที่เปลี่ยนแปลงหรือลดรูปสระเสีย จากการศึกษาสรุปข้อผิดพลาดในการเขียนพยัญชนะต้น ได้แก่ การเขียนพยัญชนะต้นเดี่ยวผิด การเขียนพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรนำผิด การเขียนพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรควบผิด ดังนี้

การเขียนพยัญชนะต้นเดี่ยวผิด พยัญชนะต้นเดี่ยวเป็นพยัญชนะรูปเดียวที่ปรากฏต้นพยางค์หรือต้นคำ จากการศึกษาพบว่า การเขียนพยัญชนะต้นเดี่ยวผิด ได้แก่ การเขียนอักษรเสียงเดียวกันระดับเสียงเหมือนกันผิด การเขียนอักษรเสียงเดียวกันระดับเสียงต่างกันผิด การเขียนอักษรเสียงต่างกันมีรูปคล้ายกันผิด และการเขียนอักษรเสียงและรูปต่างกันผิด

การเขียนพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรนำผิด อักษรนำ คือ พยัญชนะ 2 ตัวเรียงกันประสมสระเดียว แต่ออกเสียงเป็น 2 พยางค์ คือ พยางค์ต้นเหมือนมีสระประสมอยู่ด้วย พยางค์ที่ 2 ออกเสียงตามสระประสมอยู่ จากการศึกษาพบว่า การเขียนพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรนำผิด ได้แก่ การเขียนอักษรนำผิดโดยแทรกรูปสระอะ การเขียนอักษรนำผิดโดยตัดรูปอักษรนำ การเขียนอักษรนำผิดโดยเขียนคำที่ไม่ใช้อักษรนำเป็นอักษรนำ และการเขียนอักษรนำผิดโดยใช้ตัวนำหรือตัวตามผิด

การเขียนพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรควบผิต อักษรควบ คือ พยัญชนะที่ควบกับตัว ร, ล, ว มีเสียงกล้ำเป็นสระเดียวกัน มี 2 อย่าง คือ อักษรควบแท้ และอักษรควบไม่แท้ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าการเขียนพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรควบผิต ได้แก่ การเขียนอักษรควบผิตโดยใช้ตัวควบผิต การเขียนอักษรควบผิตโดยไม่ใส่ตัวควบ และการเขียนอักษรควบผิตโดยเขียนคำที่ไม่ใช่อักษรควบเป็นอักษรควบ

การเขียนสระผิต ภาษาไทยมีแต่รูปสระที่ใช้ประสมกับพยัญชนะอย่างเดียว เมื่อต้องการจะเขียนโดดๆ ก็เอาตัว “อ” ซึ่งจัดไว้ในพวกพยัญชนะมาประสมเข้า ออกเสียงเช่นเดียวกับสระเปล่า เว้นแต่สระ ฤ ฦ ฦ ฦ ฦ เขียนโดดๆ ก็ได้ จากการศึกษาสรุปได้ว่าข้อผิดพลาดในการเขียนสระ ได้แก่ การเขียนสระเสียงสั้นเป็นสระเสียงยาว การเขียนสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้น การเขียนสระผิตเพราะรูปคล้ายกัน การเขียนสระผิตเพราะเสียงสระเหมือนกันแต่รูปต่างกัน การเขียนสระผิตเพราะไม่เข้าใจการออกเสียง การเขียนรูปสระที่ไม่ใช้ในภาษาไทย การเขียนสระผิตเพราะไม่ใส่รูปสระ ดังนี้

การเขียนพยัญชนะท้ายผิต พยัญชนะท้ายคือเสียงท้ายคำซึ่งจะมีทั้งเสียงที่มีตัวสะกดและไม่มีตัวสะกด ได้มีผู้ให้ความหมายของตัวสะกดไว้ว่าตัวสะกด คือ พยัญชนะที่ประกอบอยู่ข้างท้ายสระและมีเสียงประสมเข้ากับสระ ทำให้หนักขึ้นตาม ฐานของพยัญชนะ

จากการศึกษาสรุปได้ว่าข้อผิดพลาดในการเขียนพยัญชนะท้าย ได้แก่ การเขียนพยัญชนะท้ายผิตโดยใช้ตัวสะกดมาตราเดียวกัน การเขียนพยัญชนะท้ายผิตโดยใช้ตัวสะกดต่างมาตรา การเขียนพยัญชนะท้ายผิตโดยขาดตัวสะกด การเขียนพยัญชนะท้ายผิตโดยเพิ่มตัวสะกด และการเขียนพยัญชนะท้ายผิตโดยเปลี่ยนรูปเดิม

การเขียนวรรณยุกต์ผิต ในภาษาไทยมีรูปวรรณยุกต์ 4 รูป แต่มีเสียงวรรณยุกต์ 5 เสียง วรรณยุกต์ของพยางค์มีความสัมพันธ์กับพยัญชนะต้น พยัญชนะสะกด ความสั้นยาวของเสียงสระและรูปวรรณยุกต์ด้วย เพราะ เมื่อใดที่ส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป วรรณยุกต์ของพยางค์นั้นก็จะเป็นไปและทำให้ความหมายเปลี่ยนตามไปด้วย จากการศึกษาสรุปได้ว่าข้อผิดพลาดในการเขียนวรรณยุกต์ ได้แก่ การเขียนวรรณยุกต์ผิตโดยใช้รูปวรรณยุกต์ผิต การเขียนวรรณยุกต์ผิตโดยเพิ่มรูปวรรณยุกต์ และการเขียนวรรณยุกต์ผิตโดยขาดรูปวรรณยุกต์

การเขียนตัวสะกดการันต์ผิต ตัวการันต์ คือ พยัญชนะสุดท้ายที่ไม่ต้องการอ่านออกเสียงเป็นตัวสะกด หรือเป็นพยัญชนะต้น ของพยางค์ต่อไป โดยมากมีไม้ทัณฑฆาตบังคับข้างบน แต่บางทีก็ทิ้งไว้ลอยๆ ทราบได้ด้วยความเคยชิน ตัวการันต์นี้ เป็นพยัญชนะตัวเดียวกันมี เป็นอักษรควบหรือนักก็มี สองตัวเรียงกันก็มี รูปสระประกอบอยู่ ด้วยก็มี โดยมากมักอยู่ท้ายพยางค์ จาก

การศึกษาสรุปได้ว่าข้อผิดพลาดในการเขียนตัวสะกดการันต์ ได้แก่ การเขียนตัวสะกดการันต์ผิดโดยใช้ตัวสะกดการันต์ไม่ถูกต้อง การเขียนตัวสะกดการันต์ผิดโดยไม่ใช้ตัวสะกดการันต์ในคำที่ควรใช้ และการเขียนตัวสะกดการันต์ผิดโดยเพิ่มตัวสะกดการันต์ในคำที่ไม่ควรใช้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยเรื่อง “ วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัย ยุนนานนอร์มอล ” ที่ได้สรุปผลข้างต้นแล้วนั้นเป็นข้อมูลนำสู่การอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ในงานวิจัยเรื่องนี้ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำที่พบมากที่สุดได้แก่ ข้อผิดพลาดจากการเขียนพยัญชนะต้นผิด ซึ่งข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับปณิธาน บรรณารธรรม (2555) ที่ทำวิจัยเรื่อง นักศึกษาจีนกับข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ คือนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัยยุนนาน นอร์มอล ที่ลงทะเบียน เรียนรายวิชา THA 1303 การเขียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 49 คน พบว่า นักศึกษาจีนมีข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย 4 ด้าน ได้แก่ การสะกดคำ การใช้คำ การผูกประโยค และการใช้เครื่องหมายวรรคตอน รวม 1151 แห่ง โดยมีข้อผิดพลาดด้านการสะกดคำมากที่สุด ลักษณะที่ผิด คือผิดในเรื่องการเขียนพยัญชนะ การเขียนสระ และการเขียน วรรณยุกต์ รองลงมาคือข้อผิดพลาดในการผูกประโยค ลักษณะที่ผิดมากที่สุดคือ การผูกประโยคโดยขาดคำที่จำเป็น การลำดับคำในประโยคไม่ถูกต้อง และการผูกประโยคโดยเพิ่มคำที่ไม่จำเป็น ตามลำดับ ข้อผิดพลาดในการใช้คำ ลักษณะที่ผิดมากที่สุดคือ การใช้คำไม่เหมาะสมแก่ความ การใช้คำผิดความหมาย และการเขียนคำทับศัพท์เป็นภาษาอังกฤษ ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องงานวิจัยของศรีจันทร์ วิชาติตรง (2542) ที่ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษา สถาบันราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2540 พบว่า นักศึกษามีข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การสะกดการันต์ การใช้คำ การแต่งประโยค การเว้นวรรค การใช้เครื่องหมายอื่น ๆ การใช้เครื่องหมาย ไปยาล การใช้อักษรย่อ และการใช้ตัวเลข รวมทั้งสอดคล้องกับข้อค้นพบของบุญยแสนอ ตริวิเศษ (2542) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การพูดและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ในเขตอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ใช้ภาษาเขมรและภาษาส่วยใน ชีวิตประจำวัน ผลการวิจัยพบว่าปัญหาด้านการเขียนของนักเรียนที่ใช้ภาษาเขมร ได้แก่ ปัญหาในการ สะกดคำ ทั้งการใช้พยัญชนะผิด การใช้สระผิดและการขาดรูปวรรณยุกต์

สำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษาส่วยพบ ปัญหาในการสะกดคำ ด้านพยัญชนะ วรรณยุกต์และสระ ตามลำดับ และตรงกับผลการวิจัยที่กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาต่างชาติของฟาน จงบินห์ (2552) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษา ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาเวียดนาม พบว่า การเขียนภาษาไทยมีข้อผิดพลาด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสะกดการันต์ในเรื่องพยัญชนะต้น ตัวสะกด สระ วรรณยุกต์ และตัวการันต์ 2) ด้านการใช้คำในเรื่อง ใช้คำผิดความหมาย ใช้คำผิด ไวยากรณ์ ใช้คำฟุ่มเฟือย และใช้ภาษาพูดแทน ภาษาเขียน 3) ด้านการใช้ประโยค ในเรื่อง การลำดับคำในประโยคผิด การขาดคำที่จำเป็น การใช้คำเกิน และการใช้สำนวนภาษาแม่ และ 4) ด้านการใช้วรรคตอน ในเรื่องการใช้ย่อหน้า การเว้นวรรคผิด และการใช้เครื่องหมายยัติภังค์ผิด

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาเรื่องข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวต่างชาติในด้านอื่นๆ เช่น ด้านการใช้คำ ด้านการใช้ประโยค เป็นต้น ก็จะทำให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลายขึ้น
2. ควรศึกษาข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนในทักษะอื่นๆ ได้แก่ ฟัง พูด และอ่าน ก็จะทำให้ได้ผลการวิจัยที่มีประโยชน์
3. ควรศึกษาข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยอื่นๆ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยเรื่องนี้ก็จะได้ผลการวิจัยที่หลากหลาย
4. ควรนำผลการศึกษางานวิจัยเรื่องนี้ไปปรับใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยให้กับชาวต่างชาติที่มาเรียนภาษาไทยโดยเฉพาะในด้านการเขียนสะกดคำ

เอกสารอ้างอิง

- กันทิมา วัฒนะประเสริฐ. (2531). *เรื่องของการสะกดการันต์*. ใน บทความวิชาการ 20 ปี ภาควิชาภาษาไทย. นครปฐม : ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 37-43.
- กุลกาญจน์ เอี่ยมผาดานัย. (2553). *ปัญหาการเขียนคำผิดอักษรวิธีของนักศึกษาชาวจีน*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูศรี ศรีแก้ว. (2527). *การศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2525*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2545). *การสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- คุชฎีพร ชานโรคนานต์. (2523). *ข้อบกพร่องบางประการในการเขียนภาษาไทย*. วารสารอักษรศาสตร์ 1(12) : 32-45.
- ทิศนา แหมมณี. (2545). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ : ด้านสู่วิชาการพิมพ์.
- นววรรณ พันธุมธา. (2523). *การใช้ภาษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. (2552). *การสอนทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยแก่ผู้เรียนชาวต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ : บริษัท มิสเตอร์ก๊อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด.
- บุญยแสนอ ตรวิเศษ. (2542). *การวิเคราะห์ปัญหาการพูดและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในเขตอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ใช้ภาษาเขมรและภาษาส่วยในชีวิตประจำวัน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุปผา บุญทิพย์. (2543). *การเขียน*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปณิธาน บรรณาธรรม. (2555). *นักศึกษาจีนกับข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย*. รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. ศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนมพร นิธิภูมิและเทพี จรัสจุงเกียรติ. (2538). *การใช้ภาษาไทย 1*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัทธยา จิตต์เมตตา. (2550). *การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศแนวคิด : เทคนิควิธีสอนโดยใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เอกสารประกอบการอบรม.

- พิเศษ เจียจันทร์พงศ์. (2528). *ศาสนาและการเมืองในกรุงสุโขทัย*. ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ. กรุงเทพฯ : ศิลปวัฒนธรรม.
- พินทิพย์ ทวยเจริญ. (2539). *ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พาน จงบินห์. (2552). *การศึกษาข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาเวียดนาม*. ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาสพงศ์ ผิวพอใช้. (2550). *การศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาลาวระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- มยุเรศ รัตนนิคม. (2542). *สัทศาสตร์กับการฝึกออกเสียงภาษาอังกฤษ*. สถาบันราชภัฏสกลนคร : สกลนคร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด. ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2532). *หลักเกณฑ์การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และเครื่องหมายอื่น ๆ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัทเพื่อนพิมพ์จำกัด.
- วรรณ แก้วแพรก. (2524). *การใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- วรรณ โสมประยูร. (2544). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- วิชาการ, กรม. (2539). *การเรียนการสอนภาษาไทยปัญหาและแนวทางแก้ไข*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศรีจันทร์ วิชาตรง. (2542). *การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาศาสนา ราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2540*. รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ศรีวิไล พลมณี. (2545). *พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพงศ์ วิยศักดิ์พันธุ์. (2549). *การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์มิ่งเมือง.

- สิระ สมนาม. (2550). *การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนของนักศึกษาที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง :กรณีศึกษานักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 1 ปี จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีสิบสองปันนา ณ มหาวิทยาลัยพาร์อีส์เทอร์น. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยพาร์อีส์เทอร์น.*
- สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์. (2538). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สุวิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์.(2540). *หลักภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.*
- สุนันทา โสรัจจ์. (2528). *การสำรวจความสามารถทางการเขียนสะกดการันต์ การศึกษามูลเหตุแห่งการเขียนผิดและแนวทางในการแก้ปัญหาเรื่องการเขียนสะกดการันต์ผิดของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .*
- สุปราณี ดารานาย. (2536). *สอนนักเรียนให้เขียนตัวสะกดถูก. จะสอนภาษาไทยให้สนุกได้อย่างไร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สุริยวรรณ เสถียรสุคนธ์. (2553). *ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.*
- อัครา บุญทิพย์ .(2550) . *การสอนหลักภาษาเชิงบูรณาการ.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เอกสารประกอบการอบรม.*
- อัญชลี ทองएम. (2537). *ศึกษาลักษณะความผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. อุปกิตศิลปสาร, พระยา.(2546). หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*

พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีน ต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม

Behaviors and Satisfaction of the Chinese Tourists towards Their Visit to the Temple of the Emerald Buddha

สรารวุฒิ เขียวพลุก¹, วีรภัทร ภคพงษ์พันธุ์² และ กิตติพันธ์ วงษ์ทองคำ³

Sarawoot KHAWPERK, Weerapat PAKAPONGPAN and Kittipun WONGTHONGKARN

E-mail: aj_pop_bc.pnru@hotmail.com, tanjinhai88@gmail.com, oathok_2539@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่าในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามของนักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุประมาณ 20 - 29 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา และปริญญาตรี โดยพฤติกรรมการท่องเที่ยวนิยมเดินทางมากับเพื่อนมากที่สุด ค่าใช้จ่ายต่อครั้งต่อคนในการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามส่วนใหญ่จะใช้จ่ายเป็นเงินประมาณ 150 - 200 หยวน (755 - 1006 บาท) ภาพรวมความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดารามในด้านความปลอดภัย ด้านแหล่งท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านคมนาคม พบว่ามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

คำสำคัญ : พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีน วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธวัช
นักศึกษสาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Abstract

This research aimed to study the behavior and satisfaction of Chinese tourists who came to visit the Temple of the Emerald Buddha or Wat Phra Kaew. The target group of this study included 400 Chinese tourists who came to visit the temple. The tool used for this research was questionnaire. The statistics for data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The results showed that the majority of the Chinese tourists visiting the Temple of the Emerald Buddha were female with the age between 20 - 29 years old. Their educational backgrounds were high school and bachelor's degree level. Most of them traveled with friends. The cost per person to visit the temple was about 150 - 200 yuan or (755 – 1,006 baht). The overall satisfaction of the Chinese tourists who visited the Temple of the Emerald Buddha in the aspects of safety, tourist attractions, facilities and transportation was found at moderate level.

Keywords : The Behavior of Chinese Tourists, The Satisfaction of Chinese Tourists, The Temple of The Emerald Buddha

บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ และมีการเติบโตของธุรกิจมาอย่างต่อเนื่อง ในช่วง 4 ทศวรรษที่ผ่านมาการเจริญเติบโตในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว จากจำนวนนักท่องเที่ยว 80,000 คนต่อปี สร้างรายได้เพียง 196 ล้านบาท ในปีพ.ศ.2503 เพิ่มขึ้นเกือบ 10 ล้านคน และทำรายได้กว่า 3 แสนล้านบาท ในปีพ.ศ. 2546 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548) ปัจจุบันการท่องเที่ยวกลายเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เติบโตทั้งในเชิงจำนวนและรายได้มหาศาลอย่างเห็นได้ชัด สะท้อนได้จาก GDP ของประเทศไทยในปี 2559 ซึ่งมีมูลค่าอยู่ที่ 14.36 ล้านล้านบาท โดยรายได้ภาคการท่องเที่ยวคิดเป็นสัดส่วน 17% ของ GDP อยู่ที่ 2.51 ล้านล้านบาท ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ สูงถึง 65% หรืออยู่ที่ 1.64 ล้านล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559) นอกจากนี้จากข้อมูลกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเที่ยวเมืองไทยมากที่สุดนับตั้งแต่ต้นปีจนถึงเดือนตุลาคมของปี 2560 คือ นักท่องเที่ยวชาวจีน มีจำนวนถึง 7,393,936 คน เพิ่มขึ้น 1.08% เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยสร้างรายได้ให้กับประเทศสูงถึง 390,910.96 บาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) อนึ่ง ตลาดนักท่องเที่ยวจีนที่เข้ามาเที่ยวไทยในช่วงของปลายปี 2560 นี้ ยังคงรักษาระดับการเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ศูนย์วิจัยกลไกไทยคาดการณ์ว่าในช่วงของปลายปี 60 นี้ ตลาดนักท่องเที่ยวจีนยังได้รับปัจจัยหนุนพิเศษ คือ วันหยุดยาววันชาติจีน ในช่วงสัปดาห์แรกของเดือนตุลาคม 2560 (ระหว่างวันที่ 1-8 ตุลาคม 2560) นักท่องเที่ยวจีนจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในไทยกันอย่างคึกคัก พบว่า ในช่วงวันหยุดยาววันชาติจีนในปี 2560 นักท่องเที่ยวจีนที่มีแผนจะเดินทางท่องเที่ยวยังต่างประเทศมีประมาณ 6 ล้านคน โดยมีจุดหมายปลายทางอันดับแรก คือ ไทย รองลงมา คือ ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา โดยศูนย์วิจัยกลไกไทยประเมินว่าช่วงวันหยุดยาววันชาติจีน จำนวนนักท่องเที่ยวจีนเที่ยวไทยจำนวนประมาณ 3.30 แสนคน (ศูนย์วิจัยกลไกไทย, 2560)

หากกล่าวถึงประเทศไทยบนความรู้สึกของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่วนใหญ่ต่างนึกถึงอาหารไทยซึ่งมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ในรสชาติที่ผสมผสานไปด้วย 3 รสชาติ คือ เปรี้ยว หวาน และเผ็ด พร้อมกับกลิ่นของสมุนไพรและเครื่องเทศต่างๆ ที่มีรสชาติถูกปากและได้รับการยอมรับไปทั่วโลก ตึกตักไทยแลนด์ที่ทวีความมีชื่อเสียงจากผลงานชุดประจำชาติยอดเยี่ยมในปี 2557 บนเวทีสาวงามที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นเวทีประกวดสาวงามที่สวยงามที่สุดในโลกอย่าง Miss Universe ชายหาดท่องเที่ยวทะเลและหมู่บ้านลปะการังที่สวยงามติดอันดับต้นๆ ของโลก นอกจาก

สิ่งเหล่านี้แล้วประเทศไทยยังมีสถานที่สำคัญต่างๆ ที่ชาวต่างชาติสนใจและให้การมาเยือน ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา วัดร่องขุนจังหวัด เชียงราย วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม สะพานข้ามแม่น้ำ แคว และสถานที่สำคัญอื่นๆ อีกมากมาย และที่ขาดไม่ได้นักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นชาวไทยหรือ ชาวต่างชาติทุกคนต้องมาเยือน คือ วัดพระแก้ว หรือมีชื่อเต็มว่า **“วัดพระศรีรัตนศาสดาราม”** สถานที่แห่งนี้เป็นอีกสถานที่แห่งหนึ่งที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องมา รวมถึงนักท่องเที่ยว ชาวจีนที่ยกย่องให้วัดพระแก้วให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ชื่นชอบมากที่สุดในประเทศไทยด้วย คะแนนเสียงอย่างเป็นเอกฉันท์สมศักดิ์ศรีความเป็นสุดยอดของสุดยอดแหล่งท่องเที่ยวไทยใน ดวงใจ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560) เนื่องจากวัดพระศรีรัตนศาสดารามหรือวัด พระแก้ว เป็นพระอารามหลวง ตั้งอยู่ตรงมุมด้านตะวันตกเฉียงเหนือของ พระบรมมหาราชวัง เป็นที่ประดิษฐานพระมหามณีนรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) ซึ่งเป็นพระพุทธรูปสำคัญคู่บ้านคู่ เมืองมาตั้งแต่สมัยโบราณของประเทศไทย และใช้เป็นที่พักพระบาทสมเด็จพระปิตุลาธิราช บรมนาถบพิตรของพระมหากษัตริย์ ภายในวัดพระศรีรัตนศาสดารามประกอบไปด้วยอาคารต่างๆ ที่รวบรวม สถาปัตยกรรมและศิลปะชั้นสูงที่วิจิตรบรรจงงดงามอย่างหาที่เปรียบมิได้ นอกจากนี้ภายในวัด พระศรีรัตนศาสดารามยังมีภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังเรื่องราวเกี่ยวกับมหากาพย์วรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตั้งอยู่บริเวณระเบียงคกรอบพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีจำนวนทั้งสิ้น 178 ห้อง สร้างขึ้นตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ซึ่งได้รับการขนาน นามว่าเป็นภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังที่ยาวที่สุดในโลก จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นส่งผล ให้ชาวจีนจำนวนมากสนใจมาเยือนวัดพระแก้วเป็นจำนวนมาก ในแต่ละวันจะเห็นได้ว่าวัดพระ แก้วมีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนเป็นจำนวนมากที่มาท่องเที่ยวยังวัดพระแก้ว จนเรียกได้ว่าแทบ ไม่มีพื้นที่ว่างสำหรับการเดินเยี่ยมชมวัดพระแก้วอย่างไม่เบียดเสียดเลย สำหรับวัดพระแก้วในมุมมองของชาวจีนนั้น คนจีนมักจะรู้จักกันดีในฐานะของการทัวร์ได้ทั้งวัดและวัง ซึ่งคนจีนที่มาเที่ยว ในไทยส่วนใหญ่มักจะเลือกวัดพระแก้วและพระบรมมหาราชวังเป็นจุดหมายปลายทางแรกของ ประเทศไทย และรู้จักสถานที่แห่งนี้กันในนามของ **“ฮั่วชื่อ ต้าหวังกง”** หรือแปลเป็นภาษาไทย ว่า **“วัดพระแก้วและพระราชวังที่ยิ่งใหญ่”** (ผู้จัดการออนไลน์, 2550) จึงกล่าวได้ว่าหากมา ประเทศไทยและไม่ได้มาเยือนวัดพระแก้วและ พระบรมมหาราชวังถือว่ามาไม่ถึงประเทศไทย

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าประเทศไทยถือว่าเป็นตลาดการท่องเที่ยวที่สำคัญของโลก ผวนกับวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และที่ตั้งของประเทศไทยกับประเทศ จีนนั้นก็อยู่ห่างกันไม่มากนัก ปัจจัยดังกล่าวจึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวจีนตัดสินใจเลือกที่จะ เดินทางมายังประเทศไทย และเลือกวัดพระศรีรัตนศาสดารามให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ใน รายการการท่องเที่ยว

อย่างไรก็ดี แม้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกเดินทางมาเที่ยวยังประเทศไทยจะยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ประเด็นของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวยังคงต้องดำเนินต่อไป เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ใช้สำหรับการตัดสินใจและพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาประเด็นในหัวข้อเรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ทันสมัยและใช้สำหรับการประกอบการตัดสินใจรวมถึงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตต่อไป

ทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการท่องเที่ยว

ใน ค.ศ. 1963 ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี องค์การสมาชิกร่องการท่องเที่ยวโลก (UNWTO หรือ UN World Tourism Organization) ได้กำหนดความหมายการท่องเที่ยวเอาไว้ว่า การเดินทางใดๆก็ตามที่เป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ ดังนี้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

1. จุดหมายปลายทาง (Destination) คือ การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวหรือช่วงเวลาหนึ่งแล้วเดินทางกลับ เช่น นักท่องเที่ยวเดินทางไปชมพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำบึงฉวาก จังหวัดสุพรรณบุรี แล้วเดินทางกลับภูมิลำเนา

2. การเดินทาง (Travel) คือ การเดินทางด้วยความสมัครใจ ไม่ได้ถูกบีบบังคับหรือเพื่อสิ่งจ้างโดยมีการวางแผนการเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่ง เช่น นักท่องเที่ยวซื้อโปรแกรมท่องเที่ยวไหว้พระแก้ววัด ในช่วงเทศกาลปีใหม่ เพื่อทำบุญไหว้พระขอพร เนื่องในวันขึ้นปีใหม่

3. ความมุ่งหมาย (Purpose) คือ การเดินทางที่มีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ ที่มีไว้เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ โดยไม่จำเป็นว่าคนแต่ละคนจะต้องมีจุดมุ่งหมายในการเดินทางเพียงอย่างเดียว อาจมีมากกว่าอีกหนึ่งจุดมุ่งหมายก็ได้ เช่น นักท่องเที่ยวเดินทางไปจังหวัดกระบี่ เพื่อไปดำน้ำและชมความสวยงามของท้องทะเลอันดามัน

สมาคมระหว่างประเทศแห่งความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว (International Association of Scientific Experts in Tourism: IASET) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้เช่นกันว่าการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่ถาวรไปอีกที่หนึ่งเป็นการชั่วคราวและไม่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมที่เป็นการหาเงิน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทางเพื่อผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ โดยมีเงื่อนไขว่า การเดินทางนั้นเป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทางจะต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวปี 2546)

ไพฑูรย์ พงศบุตร และวิลาสวงศ์ พงศบุตร ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่นซึ่งไม่ใช่เป็นที่พำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้น และเป็นการไปเยือนชั่วคราวโดยไม่ใช่เพื่อเป็นการประกอบอาชีพหารายได้ (ไพฑูรย์ พงศบุตร และวิลาสวงศ์ พงศบุตร, 2542)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนคลาย ความตึงเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ โดยมีเงื่อนไขว่า การเดินทางนั้นเป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทางจะต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

สรุป การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เดินทางจากจุดหนึ่งไปยังจุดหมายปลายทางอีกแห่งหนึ่ง เพื่อออกไปหาประสบการณ์ใหม่ๆ หรือเพื่อไปเยี่ยมญาติ ที่ไม่ได้เป็นการแสวงหารายได้

ความหมายของความพึงพอใจ

ทวีพงษ์ หินคำ ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่าเป็นความชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งสามารถลดความตึงเครียดและตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น (ทวีพงษ์ หินคำ, 2541)

วิทย์ เทียงบุญธรรม ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความพอใจ การทำให้พอใจ ความสนใจ ความสนใจ ความสนใจ ความสนใจ การชดเชย การไถ่บาปการแก้แค้นสิ่งที่ชดเชย (วิทย์ เทียงบุญธรรม, 2541)

ธनिया ปัญญาแก้ว ได้ให้ความหมายว่า สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจที่เกี่ยวกับลักษณะของงาน ปัจจัยเหล่านี้นำไปสู่ความพอใจในงานที่ทำ ได้แก่ ความสำเร็จ การยกย่อง ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า เมื่อปัจจัยเหล่านี้อยู่ต่ำกว่า จะทำให้เกิดความไม่พอใจงานที่ทำ ถ้าหากงานให้ความก้าวหน้า ความท้าทาย ความรับผิดชอบ ความสำเร็จและการยกย่องแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว พวกเขาจะพอใจและมีแรงจูงใจในการทำงานเป็นอย่างมาก (ธनिया ปัญญาแก้ว, 2541)

วิรุฬ พรรณเทวี ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่ง สิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมากแต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย (วิรุฬ พรรณเทวี, 2542)

กาญจนา อรุณสุขรุจิ กล่าวว่า ความพึงพอใจของมนุษย์ เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่า บุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และต้องมีสิ่งที่ตรงต่อความต้องการของบุคคล จึงจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ดังนั้นการสร้างสิ่งเร้าจึงเป็นแรงจูงใจของบุคคลนั้นให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น (กาญจนา อรุณสุขรุจิ, 2546)

จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปความหมายของความพึงพอใจได้ว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลในทางบวก ความชอบ ความสบายใจ ความสุขใจต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ หรือเป็นความรู้สึกที่พอใจต่อสิ่งทำให้เกิดความชอบ ความสบายใจ และเป็นความรู้สึกที่บรรลุถึงความต้องการ

องค์ประกอบของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นในกระบวนการบริการระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ เป็นผลของการรับรู้และประเมินคุณภาพของการบริการในสิ่งที่ผู้รับบริการคาดหวังว่าควรจะได้รับและสิ่งที่ผู้รับบริการได้รับจริงในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งระดับความพึงพอใจอาจจะไม่คงที่ ผันแปรไปตามช่วงเวลาที่แตกต่างกันได้ ทั้งนี้ความพึงพอใจในการบริการมีองค์ประกอบ 2 ประการ คือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2558)

1. องค์ประกอบด้านการรับรู้คุณภาพของผลิตภัณฑ์บริการ ผู้รับบริการจะรับรู้ว่าคุณผลิตภัณฑ์บริการที่ได้รับมีลักษณะตามพันธะสัญญาของกิจการแต่ละประเภทตามที่ควรจะเป็นมากน้อยเพียงใด สิ่งเหล่านี้เป็นการบริการที่ผู้รับบริการควรจะได้รับตามลักษณะของการบริการแต่ละประเภท ซึ่งจะสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าในสิ่งที่ลูกค้าต้องการ
2. องค์ประกอบด้านการรับรู้คุณภาพของการนำเสนอบริการ ผู้รับบริการจะรับรู้ว่าการนำเสนอบริการในกระบวนการบริการของผู้ให้บริการมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดไม่ว่าจะเป็นความสะดวกในการเข้าถึงพฤติกรรมการแสดงออกของผู้ให้บริการตามบทบาทหน้าที่ และปฏิกิริยาการตอบสนองการบริการของผู้ให้บริการต่อผู้รับบริการในด้านความรับผิดชอบต่องานต่างๆ การใช้ภาษาในการสื่อความหมายและการปฏิบัติตนในการให้บริการ

จะเห็นได้ว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้ให้บริการ ต่างมีความสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินงานบริการ ดังนั้นการสร้าง ความพึงพอใจในการบริการจำเป็นที่จะต้องดำเนินการควบคู่กันไป ทั้งต่อผู้รับบริการและผู้ให้บริการ

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เป็นตัวช่วยที่ทำให้เข้าใจถึงความต้องการที่เลือกตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เพื่อที่ภาครัฐบาล เอกชน และวิสาหกิจ จะได้วางแผนพัฒนา ปรับปรุงและรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เปลี่ยนไปตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยว โดยมีปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้ (สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2558)

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources) เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ใดในท้องถิ่นนั้นๆ ทรัพยากรการท่องเที่ยวอันอาจมีสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น และงานประเพณีต่างๆ

2. ความปลอดภัย (Security) คือ สิ่งที่นักท่องเที่ยวจะคำนึงถึงมากที่สุด โดยเฉพาะความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน หากแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวไม่ปลอดภัย ก็จะมีส่วนสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะไม่เดินทางไปเยี่ยมเยือนสถานที่นั้นๆ

3. โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructures) และสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งโดยปกติแล้วรัฐจะเป็นผู้ลงทุน เช่น การคมนาคม ถนน สะพาน สนามบิน สถานีรถไฟ ระบบสาธารณูปโภค อุปโภค ระบบสื่อสาร ฯลฯ รวมไปถึงด้านอื่นๆ ที่อำนวยความสะดวก (Facilities) เพราะสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นจะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยง่าย ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปได้ด้วยความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และประหยัด

4. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ (Advertising and Public Relation) นับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพราะจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักสนใจ และทำให้นักท่องเที่ยวมาเยือนที่นั้นๆ

5. สภาพเศรษฐกิจในขณะนั้น การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจจะเป็นตัวกระตุ้นกระแสการเดินทางให้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง เพราะหากเศรษฐกิจดีประชากรมีรายได้มากขึ้น ก็จะกระตุ้นให้ผู้คนออกไปใช้จ่ายและเดินทางท่องเที่ยว และมีกำลังในการใช้จ่าย

6. ความนิยมในการท่องเที่ยว เมื่อผู้มีรายได้สูง มีองค์ประกอบหลายประการที่ช่วยให้รายได้ของครอบครัวสูงขึ้น ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวลดต่ำลง ทำให้ผู้ที่รักการเดินทางท่องเที่ยวสามารถจัดการรายได้เพื่อการท่องเที่ยวได้ดีขึ้น ประกอบกับการนิยมของผู้คนในช่วงระยะเวลานั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

อัจฉรา สมบัตินนทนา ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า การมาท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางมากับบริษัททัวร์มากที่สุด เนื่องจากราคาตั๋วเครื่องบินถูกเพราะมีการแข่งขันในด้านราคาของบริษัททัวร์ อีกทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานที่เริ่มมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี จากการที่ได้ทำงานมาในระยะเวลาหนึ่งจึงมีความต้องการที่จะพบเห็นสิ่งใหม่ ๆ และผ่อนคลายจากความตึงเครียดจากการทำงาน จึงมักต้องการที่จะมาท่องเที่ยว แต่เนื่องจากส่วนใหญ่มาเป็นครั้งแรกจึงซื้อแพ็คเกจมากับบริษัททัวร์ นักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพักผ่อนมากที่สุดซึ่งอาจเนื่องจากประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่และทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย ผนวกกับวัฒนธรรมที่เอกลักษณ์เฉพาะตัวในแต่ละภาคของประเทศ ทำให้นักท่องเที่ยวที่มีเวลาว่างน้อยตัดสินใจเลือกประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางในการที่จะมาท่องเที่ยว (อัจฉรา สมบัตินนทนา, 2555)

ไพรัตน์ สุระสิริานนท์ ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวจีนแบบแบ็คแพ็คเกอร์ต่อการเลือกร้านอาหารในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่ นั้น มีวิธีการเลือกร้านอาหาร โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยของเวลาที่ใช้ในการเดินทางมากที่สุด ซึ่งอันเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่าง มีภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ในเมืองใหญ่ คือ เชียงไฮ้ และปักกิ่ง รวมกันกว่าร้อยละ 71 โดยผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ มักมีวิถีการดำรงชีวิตที่เร่งรีบ ทำให้ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวจีนมาท่องเที่ยวยังประเทศนั้นนั้น ก็มักนึกถึงปัจจัยด้านเวลาในการเดินทางมากที่สุดในการเลือกไปร้านอาหารอีกด้วย และตามมาด้วยปัจจัยในด้านคำแนะนำจากเว็บไซต์ และจากเพื่อนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังร้านอาหารนั้น ๆ ซึ่งมาจากความเป็นโลกาภิวัตน์ของโลกที่ทำให้การแลกเปลี่ยนความคิด และการติดต่อสื่อสารเป็นเรื่องง่ายดาย และจากการหาค่าสหสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ พบว่า ความคุ้มค่าของราคาอาหารกับคำแนะนำจากเว็บไซต์ มีค่าSigมากที่สุด ซึ่งนั่นมาจากชาวจีนยังมีการระมัดระวังในการใช้จ่ายต่าง ๆ อยู่ จากประวัติศาสตร์ความเป็นมาก่อนเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศจีนนั้นมีความเป็นอยู่อย่างขาดแคลนและแร้นแค้น ทำให้การขัดเกลาทางความคิดสืบเนื่องต่อมา ส่งผลถึงปัจจุบันในด้านชีวิตของคนจีน ทำให้คนจีนให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าของราคาอาหารเป็นอย่างมากอยู่ นอกจากนั้นผู้ที่ทำการแนะนำร้านอาหารในเว็บไซต์ย่อมมีความคิดจากความเป็นชาติเดียวกัน ทำให้เวลาทำการแนะนำร้านอาหารนั้นก็ปัจจัยด้านความคุ้มค่าเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ (ไพรัตน์ สุระสิริานนท์, 2556)

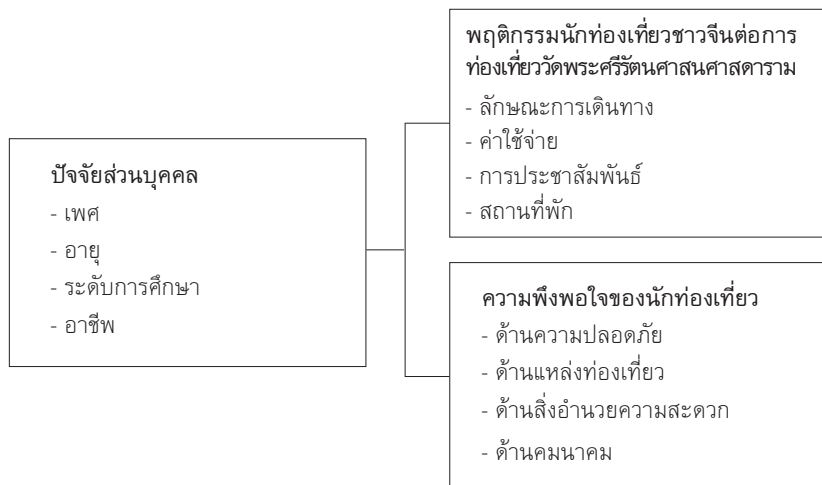
น้ำฝน จันทรนวล ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยวเมืองไทย ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-30 ปี มีการศึกษาระดับอนุปริญญา และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-7,000 หยวน หรือประมาณ 25,000-35,000 บาท นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาเป็นครั้งแรก จะเลือกเดินทางมากับบริษัททัวร์ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่นิยมมากที่สุด คือ ทะเลทางภาคใต้ (น้ำฝน จันทรนวล, 2556)

เลิศพร ภาระสกุล ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจและทัศนคติที่ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจด้านปัจจัยหลักและแรงจูงใจด้านปัจจัยดิ่งเพื่อศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจทั้งสองด้านที่จะส่งผลต่อทัศนคติที่นักท่องเที่ยว ชาวจีนมีต่อคนไทยและต่อประเทศไทย และจะส่งผลต่อไปยังความพึงพอใจโดยรวมต่อประสบการณ์การท่องเที่ยวประเทศไทยของนักท่องเที่ยวเพื่อให้ผู้ที่สนใจและเกี่ยวข้องกับตลาดนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เป็นตลาดที่มีความสำคัญอันดับหนึ่งของประเทศไทย เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านวิชาการและต่อภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับตลาดนักท่องเที่ยวจีน (เลิศพร ภาระสกุล, 2558)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ขอบเขตด้านประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ระหว่างเดือนมิถุนายน – ตุลาคม พ.ศ. 2560 จำนวน 400 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ถนนหน้าพระลาน แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร 10200 กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ระหว่างเดือนมิถุนายน – ตุลาคม พ.ศ. 2560 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม จำนวน 400 ตัวอย่าง ซึ่งคำนวณจากกลุ่มประชากรตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, อ้างใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2548)

	n	=	$\frac{N}{1+Nd^2}$
เมื่อ	n	แทน	ขนาดของหน่วยตัวอย่างกลุ่มเป้าหมาย
	N	แทน	ประชากรทั้งหมด
	D	แทน	ระดับความมีนัยสำคัญ
เมื่อ	N	=	120,200
	D	=	0.05
แทนค่า	n	=	$\frac{120,200}{1+120,200(0.05)^2}$
		=	398.67

จากการคำนวณหาจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ค่า 398.67 เพื่อความเหมาะสมในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้จำนวน 400 คน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) (ระพินทร์ โพธิ์ศรี, 2549)

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอน ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ศึกษาข้อมูล เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามพิจารณาตรวจสอบรายละเอียดความสมบูรณ์และถูกต้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดสอบ(Try-Out) กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้เป็นแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม ใช้เป็นแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม ใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548)

- 5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ ระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ ระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ ระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการประเมินผลมีน้ำหนักคะแนน 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งมีการประมวลผลเป็นขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปผลการพิจารณาตารางออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม ผลการพิจารณาตารางสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean :) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

1. ร้อยละ (Percentage) การคำนวณหาสัดส่วนของข้อมูลในแต่ละตัวเทียบกับข้อมูลรวมทั้งหมด โดยใช้ข้อมูลรวมทั้งหมดมีค่าเป็นร้อยละ คำนวณจากสูตร (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548)

$$\text{ร้อยละ (\%)} = \frac{X \times 100}{N}$$

เมื่อ X = จำนวนข้อมูล (ความถี่) ที่ต้องการนำมาหาค่าร้อยละ
 N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) คือ ค่าคะแนนตัวหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการเอาค่าคะแนนทุกตัวมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนของคะแนนทั้งหมด เพื่อต้องการหาค่าเฉลี่ยของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ = ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล
 n = จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) เพื่อใช้อธิบายผลของข้อมูล ถ้าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่ายิ่งมาก แสดงว่าข้อมูลชุดนั้นมีการกระจายมากหรือข้อมูลชุดนั้นมีความแตกต่างกันมาก คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S = แทนค่าเบี่ยงเบน
 $\sum x^2$ = แทนผลรวมของข้อมูลแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ = แทนผลรวมของข้อมูลทั้งหมดยกกำลังสอง
 n = แทนจำนวนข้อมูลทั้งหมด

บทสรุป

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ระหว่างเดือนมิถุนายน – ตุลาคม พ.ศ.2560 จำนวน 400 คน จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยใช้แบบสอบถามโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม

จากการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามสามารถสรุปผลออกมาได้ดังนี้

ตาราง 1 ข้อมูลร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	172	43
	หญิง	228	57
	รวม	400	100
อายุ	ต่ำกว่า 19 ปี	56	14
	20 – 29 ปี	160	40
	30 - 39 ปี	88	22
	40 - 59 ปี	56	14
	60 ปีขึ้นไป	40	10
	รวม	400	100
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	72	18
	มัธยมศึกษา	84	21
	อนุปริญญา	68	17
	ปริญญาตรี	84	21
	ปริญญาโท	52	13
	ปริญญาเอก	40	10
	รวม	400	100

อาชีพ	เกษียณ	40	10
	ข้าราชการ	72	18
	พนักงานบริษัท	76	19
	ลูกจ้าง	64	16
	ธุรกิจส่วนตัว	60	15
	อาชีพอิสระ	72	18
	อื่นๆ	16	4
รวม		400	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่านักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57 เพศชายจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43 อยู่ในช่วงอายุ 20 - 29 ปี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ส่วนมากมีระดับการศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาและปริญญาตรีซึ่งเป็นจำนวนที่เท่ากัน คือ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21 ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19

ตาราง 2 ข้อมูลร้อยละของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ตัวแปรของผู้ร่วมเดินทาง		จำนวน	ร้อยละ
ในการเดินทางมา	คนเดียว	44	11
ท่องเที่ยววัดพระศรี	เพื่อน	152	38
รัตนศาสดาราม ท่านมา	ครอบครัว/ญาติ	116	29
กับใคร	ที่ทำงาน	40	10
	อื่นๆ	48	12
รวม		400	100
จำนวนครั้งในการเดินทาง		จำนวน	ร้อยละ
ท่านเดินทางมา	1 ครั้ง	240	60
ท่องเที่ยววัดพระศรี	2 ครั้ง	96	24
รัตนศาสดารามกี่ครั้ง	3 ครั้ง	64	16
รวม		400	100
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง		จำนวน	ร้อยละ

ท่านเดินทางมา	1 ครั้ง	240	60
ท่องเที่ยววัดพระศรี	2 ครั้ง	96	24
รัตนศาสดารามกี่ครั้ง	3 ครั้ง	64	16
รวม		400	100
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง		จำนวน	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง/คนใน	50 – 100 หยวน	56	14
การเดินทางมา	150 – 200 หยวน	144	36
ท่องเที่ยววัดพระศรี	250 – 300 หยวน	108	27
รัตนศาสดาราม	300 หยวนขึ้นไป	92	23
รวม		400	100
แหล่งข้อมูลสำหรับการเดินทางมาท่องเที่ยว		จำนวน	ร้อยละ
แหล่งในการค้นหา	ญาติหรือเพื่อนๆ แนะนำ	56	14
ข้อมูลสำหรับการ	โซเชียลเน็ตเวิร์ค	80	20
เดินทางมาท่องเที่ยว	เว็บไซต์แหล่งต่างๆ	172	43
ประเทศไทย	สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์	52	13
	หนังสือพิมพ์/นิตยสาร	40	10
รวม		400	100
ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร		จำนวน	ร้อยละ
ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร	ภาษาจีน	144	36
	ภาษาอังกฤษ	184	46
	ภาษาไทย	40	10
	อื่นๆ	32	8
รวม		400	100
สถานที่พัก		จำนวน	ร้อยละ
สถานที่พักของ	โรงแรม	312	78
นักท่องเที่ยว	รีสอร์ท	32	8
	บ้านญาติ	16	4
	สถานที่พักอื่นๆ	40	10
รวม		400	100
ระยะเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยว		จำนวน	ร้อยละ
การมาเที่ยววัดใน	1 – 3 วัน	60	15
ประเทศไทย	4 – 6 วัน	188	47
	7 – 9 วัน	112	28
	9 วันขึ้นไป	40	10

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม ส่วนใหญ่มักจะเดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อน จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาคือครอบครัวหรือญาติ จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29 ส่วนใหญ่เป็นการเดินทางมายังวัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นครั้งแรก จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60 โดยค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม อยู่ในระดับ 150 – 200 หยวน หรือคิดอัตราเป็นเงินไทยในปัจจุบันประมาณ 755 - 1006 บาท จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36

สำหรับแหล่งในการค้นหาข้อมูลสำหรับการเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่เลือกที่จะศึกษาข้อมูลจากเว็บไซต์แหล่งต่างๆ จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43 และภาษาที่ใช้สำหรับการสื่อสารเป็นหลักคือภาษาอังกฤษ จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาคือภาษาจีน จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36 สถานที่พักในการเดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทย นักท่องเที่ยวชาวจีนเลือกพักโรงแรมเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 78 ซึ่งใช้เวลาในการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประมาณ 4 – 6 วัน จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47 และคิดว่าหากมีโอกาสก็จะกลับมาเที่ยวที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามอีกครั้ง จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 61

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1) ด้านความปลอดภัย	3.23	1.39	ปานกลาง
1. มาตรฐานการดูแลรักษาความปลอดภัย	3.34	1.41	ปานกลาง
2. จุดบริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว	3.36	1.37	ปานกลาง
3. ป้ายเตือนต่างๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยว	3.01	1.39	ปานกลาง
2) ด้านแหล่งท่องเที่ยว	3.41	1.42	ปานกลาง
1. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	3.36	1.49	ปานกลาง
2. ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว	3.35	1.42	ปานกลาง
3. ความมีชื่อเสียงของวัดพระศรีรัตนศาสดาราม	3.52	1.47	มาก
3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.24	1.35	ปานกลาง
1. ความสะอาดของห้องสุขา	3.22	1.40	ปานกลาง
2. พื้นที่ที่ทิ้งขยะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	3.10	1.41	ปานกลาง
3. การให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	3.27	1.30	ปานกลาง
4. ความเพียงพอของพื้นที่พักผ่อนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	3.38	1.30	ปานกลาง
4) ด้านคมนาคม	3.35	1.34	ปานกลาง
1. ความสะดวกในการเดินทางมาวัดพระศรีรัตนศาสดาราม	3.59	1.31	มาก
2. ป้ายบอกเส้นทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชัดเจน เข้าใจง่าย	3.12	1.36	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยภาพรวมความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว	3.30	1.38	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ด้านความปลอดภัย นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม นั้น โดยภาพรวมแล้วมีความประทับใจในเรื่องด้านความปลอดภัยจากนักท่องเที่ยวชาวจีน ที่เดินทางมาท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ว่าจะเป็นการดูแลรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวด มีจุดบริการช่วยเหลือหลายแห่งในบริเวณการท่องเที่ยวเพื่อที่จะได้สะดวกและง่ายต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีป้ายเตือนต่างๆ เกี่ยวกับมารยาทในการเข้าชมทั้งภาษาอังกฤษและภาษาจีนพร้อมรูปภาพที่สื่อสารเข้าใจง่าย ไม่ว่าจะเป็นหน้าทางเข้าวัด ภายในวัด เช่น ป้ายห้ามสวมรองเท้าขึ้นไปบนศาลานั่งพัก ห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่ท่องเที่ยวที่ชัดเจน เพื่อที่จะให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจง่าย

ด้านแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมแล้วนักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามมีความประทับใจในสถานที่ท่องเที่ยวในระดับปานกลาง โดยนักท่องเที่ยวที่มีความชื่นชอบในเรื่องของความสวยงามและความสะอาดภายในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพราะว่าภายในสถานที่ท่องเที่ยวนั้นมีการดูแลรักษาความสะอาดอย่างเคร่งครัดจากเจ้าหน้าที่ทำความสะอาด และมีความเห็นว่าวัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นวัดที่มีชื่อเสียง

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีความประทับใจในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ที่ระดับปานกลาง ซึ่งภายในวัดจะมีศาลานั่งพักทั้งหมด 12 ที่ และแต่ละพื้นที่จะมีที่นั่งสำหรับทั้งชายะอยู่ภายในบริเวณตามรอบๆ ศาลานั่งพักของแต่ละจุดในแหล่งท่องเที่ยว จะมีห้องน้ำไว้บริการสำหรับผู้ที่มาท่องเที่ยวอยู่ 2 แห่งคือ หน้าประตูทางเข้า และด้านในแหล่งท่องเที่ยว

ด้านคมนาคม นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในด้านของการเดินทางมายังวัดพระศรีรัตนศาสดารามในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเห็นว่าการเดินทางมายังวัดพระศรีรัตนศาสดารามมีความสะดวกและง่ายต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบริเวณรอบๆ มีรถเมล์โดยสารของ ขสมก. รวมถึงรถเอกชนร่วมบริการที่ผ่านวัดพระแก้ว สนามหลวง และบริเวณใกล้เคียงบริการฟรี ยกเว้นรถเมล์ปรับอากาศที่มีการเก็บค่าโดยสารในอัตราปกติ นอกจากนี้ยังมีพนักงานรักษาการแต่ละจุดคอยบริการข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยว แต่ความชัดเจนในเรื่องของป้ายบอกเส้นทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวกลับอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปโดยภาพรวมในเรื่องความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามของนักท่องเที่ยวชาวจีนในทุกๆ ด้าน พบว่ามีความประทับใจในระดับปานกลาง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งปรับปรุงให้ดีขึ้นในทุกๆ ด้าน เพื่อสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวในอนาคต

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามของนักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุประมาณ 20 - 29 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาและปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ น้ำฝน จันทรวล (2556) ในการศึกษาปัจจัยที่ผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเมืองไทย พบว่านักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-30 ปี สำหรับการเดินทางมาท่องเที่ยวที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามของนักท่องเที่ยวชาวจีนนั้นส่วนใหญ่จะเดินทางมากับเพื่อนมากที่สุด เนื่องจากการเดินทางมากับเพื่อนสะดวกต่อการไปท่องเที่ยวแหล่งอื่นๆ เพิ่มเติม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยทำงานและมีความคิดเห็นว่าหลังจากที่ทำงานมาเป็นระยะเวลาหนึ่งจึงมีความต้องการที่จะพบเห็นสิ่งใหม่ๆ จึงต้องการที่จะมาท่องเที่ยวและผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพักผ่อนมากที่สุด ซึ่งประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีวัฒนธรรมเอกลักษณ์เฉพาะตัว ตัวอย่างเช่น วัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นสถานที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่ง เมื่อนักท่องเที่ยวมีเวลาว่างจึงตัดสินใจที่จะมาท่องเที่ยวที่ประเทศไทยและเลือกวัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นจุดหมายปลายทางเพื่อมาสัมผัสบรรยากาศของประเทศไทย ทั้งนี้ประเทศไทยอยู่ไม่ไกลจากประเทศจีนมากนักจึงใช้เวลาในการเดินทางไม่นาน ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง/คนในการเดินทางมาท่องเที่ยวยังวัดพระศรีรัตนศาสดารามจึงไม่แพง ส่วนค่าใช้จ่ายเบื้องต้นสำหรับซื้อสิ่งของต่างๆ ภายในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เช่น ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว คิดเป็นเงินประมาณ 150 - 200 หยวน หรือคิดเป็นเงินไทยในปัจจุบันนี้ประมาณ 755 - 1006 บาท ซึ่งนักท่องเที่ยวต่างชาติจะเสียค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ประมาณ 500 บาท ในการเข้าชม การเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม ส่วนใหญ่จะเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก และเดินทางมาเที่ยวประมาณ 4 - 6 วัน ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวจีนจะเดินทางมาในช่วงวันหยุดตามเทศกาล เพื่อเดินทางมาพักผ่อน นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัดพระศรีรัตนศาสดารามส่วนใหญ่จากเว็บไซต์แหล่งท่องเที่ยว และเลือกพักโรงแรมเนื่องจากโรงแรมในประเทศไทยมีให้บริการเป็นจำนวนมาก หาง่ายและสะดวกสบาย

ส่วนเรื่องภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษส่วนมาก เพราะว่าภาษาอังกฤษนั้นเป็นภาษาสากล รองลงมาเป็นภาษาจีนซึ่งเป็นภาษาประจำชาติของชาวจีน นอกจากนี้นักท่องเที่ยวบางส่วนยังมีการใช้ภาษาไทยเพื่อที่จะติดต่อสื่อสารในการเดินทางมาท่องเที่ยว จึงเห็นได้ว่าภาษาไทยเริ่มมีบทบาทสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทยมากขึ้น นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่จะไม่ค่อยกังวลในเรื่องของการถามทาง ถามราคา และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่วัดคิดว่าจะกลับมาท่องเที่ยวอีกเพราะประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมของประเทศไทย

2. ความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ในด้านความปลอดภัย การเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าควรมีมาตรการการดูแลรักษาความปลอดภัยเข้มงวด มีจุดบริการช่วยเหลือหลายแห่งในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงสะดวกและง่ายต่อการติดต่อ มีป้ายเตือนต่าง ๆ เกี่ยวกับมารยาทในการเข้าชม ไม่ว่าจะเป็นทางเข้าด้านหน้าของวัด รวมถึงภายในวัดที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาจีนพร้อมรูปภาพประกอบที่เข้าใจง่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ส่งผลต่อความปลอดภัยทางถนนสำหรับการท่องเที่ยวในประเทศไทย ของ รศ.ดร.ภาวิณี เอี่ยมตระกูล นายภูริเชษฐ์ กฤตยานุกูลและนายทัตเทพหนูสุข (2558) พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวประเทศไทยเป็นครั้งแรกเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุระหว่างการท่องเที่ยว จำเป็นต้องวางแผนการเดินทางมาเที่ยวประเทศไทย โดยการเตรียมพร้อมด้านการทำประกันภัย รวมถึงกลุ่มผู้ใช้นั่งสาธารณะ เช่น รถโดยสารสาธารณะและรถไฟจะเตรียมความพร้อมกว่ากลุ่มอื่นๆ ในส่วนของการทำประกันภัย ดังนั้นในการส่งเสริมความปลอดภัยทางถนนของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จึงต้องมีการให้ความสำคัญกับพฤติกรรมในการท่องเที่ยวทั้งในเรื่องของการเตรียมตัวในการหาข่าวสารสถานการณ์ การวางแผนการท่องเที่ยวและการทำประกันภัย นอกจากนี้ยังรวมไปถึงพฤติกรรมการเลือกใช้รูปแบบการเดินทางที่มีผลต่อความปลอดภัยทางถนน รวมไปถึงการรับรู้ในเรื่องกฎการจราจรก่อนการท่องเที่ยว

ในด้านแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีความประทับใจกับสถานที่ท่องเที่ยวในระดับปานกลาง อาจมีปัจจัยมาจากจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละวันที่มีมากเกินไป ซึ่งส่งผลต่อระบบการบริหารการจัดการในการนำชมพระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เห็นได้จากข้อมูลสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าเยี่ยมชมพระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ปี2560 เฉลี่ยต่อวันสูงถึง 17,1558 คน สำนักพระราชวัง (2560) ซึ่งเกินกว่าจำนวนที่รองรับได้ แต่

โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวนั้น มีความชื่นชอบในเรื่องของความสวยงามและความสะอาดภายในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และเห็นว่าสถานที่ท่องเที่ยวนี้มีการดูแลอย่างเคร่งครัดจากเจ้าหน้าที่จึงทำให้เกิดความประทับใจ

ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีความประทับใจอยู่ที่ระดับปานกลาง โดยนักท่องเที่ยวชาวจีนมีความชื่นชอบในความสะอาดของห้องสุขา แต่จำนวนห้องสุขาภายในบริเวณวัดพระศรีรัตนศาสดารามมีเพียง 2 จุดไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งไม่เพียงพอต่อการใช้บริการ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยในเรื่องของการบริหารจัดการในการนำชมพระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดารามที่ยังไม่เป็นระบบ ส่งผลต่อความเป็นระเบียบในการเข้าเยี่ยมชม

ในด้านคมนาคม ในการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยมีความคิดเห็นว่าการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามมีความสะดวก เนื่องจากบริเวณรอบๆ มีรถเมล์โดยสารของ ขสมก. รวมถึงรถเอกชนร่วมบริการที่ผ่านวัดพระศรีรัตนศาสดาราม สนามหลวง และบริเวณใกล้เคียง บริการโดยรถโดยสารของขสมก.ที่ผ่านวัดพระศรีรัตนศาสดาราม สนามหลวง และบริเวณใกล้เคียง ได้แก่ สาย 1, 2, 3, 12, 15, 25, 32, 42, 47, 53, 59, 60, 68, 70, 79, 80, 82, 91, 203, 502, 508, 509, 511, 516, 55 และรถเอกชนร่วมบริการ ได้แก่ สาย 6, 9, 30, 33, 39, 43, 44, 64, 123, 507, 524 แต่ยังคงขาดความเข้าใจในระบบขนส่งของประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับบทความเรื่องวิกฤตรถเมล์ไทยของพิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ (2560) โดยให้ความเห็นว่า การปฏิรูประบบรถเมล์ไทย ทั้งในเรื่องของระบบการบริหารจัดการ ความเชื่อมโยงระหว่างรถสาธารณะอื่นๆ รวมถึงปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดมิติใหม่ในการพัฒนาอันเป็นรากฐานของเศรษฐกิจและสังคมไทย

โดยสรุปภาพรวมนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุในช่วงระหว่าง 20-29 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาและปริญญาตรี ส่วนใหญ่มืออาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน เป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก และใช้เวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวประมาณ 4-6 วัน นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่มักจะเลือกพักที่โรงแรม เนื่องจากโรงแรมในประเทศไทยมีให้บริการเป็นจำนวนมาก เป็นที่พักที่หาง่าย และมีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมของประเทศไทย โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทั้งปัจจัยด้านความปลอดภัย มาตรฐานการดูแลที่เข้มงวด มีจุดบริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว มีป้าย

เดือนต่าง ๆ แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม สะอาด ปลอดภัย เนื่องจากมีรูปแบบเฉพาะตัว ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวมีห้องน้ำ 2 จุด มีศาลาไว้สำหรับนั่งพัก สามารถเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามได้อย่างสะดวกสบาย มีป้ายบอกเส้นทางที่ชัดเจน มีรถประจำทางที่ผ่านจุดสำคัญในกรุงเทพมหานครผ่านมายังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวจีนในแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวจีนนั้น เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจมองได้ว่านักท่องเที่ยวชาวจีนถือเป็นกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดที่สำคัญส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวประเทศไทย
2. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ เพิ่มเติม ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือนักท่องเที่ยวชาติอื่นๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
3. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยเพิ่มเติม เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเสริมสร้างความเชื่อมั่นในภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยและคณะขอขอบคุณนักท่องเที่ยวชาวจีนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2548). รายงานสถิติประจำปี 2548. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- กาญจนา อรุณสุขรุจี. (2546). ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์
การเกษตร ไชยปราการจำกัด อำเภอไชยปราการจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: คณะ
เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2550). สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีพงษ์ หินคา. (2541). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานสุขาภิบาลริมใต้
จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธनिया ปัญญาแก้ว. (2541). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงานของข้าราชการครูใน
จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2548). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ :
วี.อินเตอร์พริ้นท์.
- น้ำฝน จันทน์นวล. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดิน
ทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม –
ธันวาคม 2556.
- ไพฑูริย์ พงศ์บุตร และวิลาสวงค์ พงศ์บุตร. (2542). คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์. กรุงเทพฯ :
ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพรัตน์ สุระศิรินันท์. (2556). การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวจีนแบบแบ็คแพ็คเกอร์
ต่อการเลือกร้านอาหาร ในเขตกรุงเทพมหานคร. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลิศ จิตต์วัฒนา. (2548). การพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืน พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ดีไซน์
ภาวณี เอี่ยมตระกูล นายภูริเชษฐ์ กฤตยานุกุลและนายทัตเทพหนูสุข. (2558). พฤติกรรมและ
ทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ส่งผลต่อความปลอดภัยทางถนนสำหรับการท่องเที่ยวใน
ประเทศไทย. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย ปีที่ 10 ฉบับที่ 1
(มกราคม – มิถุนายน 2558). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2558). วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี:
ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.
- ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี. (2549). การสร้างและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย.
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- เลิศพร ภาระสกุล. (2558). แรงจูงใจและทัศนคติที่ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยว
ชาวจีนต่อการท่องเที่ยวประเทศไทย. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- วิรุฬ พรรณเทว. (2542). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงาน กระทรวง
มหาดไทยในอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา
การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- วิทย์ เทียงบุญธรรม (2541). *ความพึงพอใจในการรับบริการขององค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- อัจฉรา สมบัติเนินหนา (2555). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย*. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.(2560). สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2560. สืบค้นจาก [http://mots.go.th/more_news.php?cid=414 &filename=index](http://mots.go.th/more_news.php?cid=414&filename=index). ค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2560.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2546-2560). *วัดพระศรีรัตนศาสดาราม*. สืบค้นจาก <http://www.thai.tourismthailand.org> ค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2560.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2559). เจาะลึกทุกมุม “นักท่องเที่ยวจีนสไตล์ FIT” โอกาส มหาศาลของ “แบรนด์ไทย” ที่ไม่ควรมองข้าม!! สืบค้นจาก <https://www.brandbuffet.in.th/2017/05/chinese-tourist-trends-and-opportunities-for-thai-brand/>. ค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2560.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2560). วัดพระศรีรัตนศาสดาราม. สืบค้นจาก [https://www.tourismthailand.org/ static-page/staticpage/page-20009](https://www.tourismthailand.org/static-page/staticpage/page-20009). ค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2560.
- ผู้จัดการออนไลน์ (2550). “ท้าวมหาพรหม”สุดฮิตคนจีนมาไหว้! เชื้อขอมอะไรได้ทุกอย่าง-เอกชนวอนททท.เพิ่มโปรแกรมทัวร์. สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/euro2004/ViewNews.aspx?NewsID=9500000134697>. ค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2560.
- พิษณุ พงษ์สวัสดิ์ (2560). *วิกฤตรถเมลไทย*. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_635247. ค้นเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2560.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2560). *กระแสพรรคฉบับที่2871 นักท่องเที่ยวจีนเที่ยวไทยไตรมาส 4 ปี 2560 ยังมีแนวโน้มบวกต่อเนื่อง ... คาดทั้งปีน่าจะมีจำนวนกว่า 9.70 ล้านคน*. สืบค้นจาก <https://www.kasikornresearch.com/th/k-econanalysis/pages/ViewSummary.aspx?docid=36568>. ค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2560.
- สำนักพระราชวัง. (2560). *สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าชมพระบรมมหาราชวัง*. สืบค้นจาก [http://www.brh.thaigov.net/ webboard/index.php?topic=14.0](http://www.brh.thaigov.net/webboard/index.php?topic=14.0). ค้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2546). *ความหมายการท่องเที่ยว*. สืบค้นจาก www.tourism.go.th. ค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2560.

แนวทางในการชีวิตคู่อย่างยั่งยืนของคู่รักเพศเดียวกันในสังคมไทย

The Inclusion of Sustainable Cohabitation Models of Same Sex Couples in Thai Society

¹
ภคพล เส้นขาว

Bhakhabol SENKHAW

E-mail: pakapon.ru@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางในการใช้ชีวิตคู่ของคู่รักเพศเดียวกันในสังคมไทย โดยสัมภาษณ์เชิงลึกคู่รักเพศเดียวกัน ทั้ง ชายรักชาย และหญิงรักหญิง ที่คบหากันมาเป็นระยะเวลานานตั้งแต่สิบปีขึ้นไป เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางในการใช้ชีวิตคู่ของชายรักชายและหญิงรักหญิง จากอุปสรรคอันจะเป็นปัญหาในการใช้ชีวิต ดังต่อไปนี้ 1. ปัญหาการยอมรับจากครอบครัวและสังคม 2. ปัญหาความมั่นคงในชีวิต ในขณะที่สังคมไทยยังไม่เปิดกว้างในการยอมรับอย่างเต็มที่ และกฎหมายเองก็ยังไม่มีความชัดเจนที่จะรองรับสถานภาพการสมรส

คำสำคัญ : แนวทางในการใช้ชีวิตคู่; การใช้ชีวิตคู่อย่างยั่งยืน; คู่รักเพศเดียวกัน

¹
อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstract

The objective of this article was to suggest the guidelines for same-sex couples in Thai society by using an in-depth interview with both same-sex male and female couples who have been in the relationship for more than ten years. This article presented the obstacles that caused problems such as: 1) the acceptance issues from their family and society and 2) security issues in their life. Thai society didn't open to full acceptance for this issue and Thai law did not explicitly provide any marriage certificate for same-sex couples.

Keyword : The Inclusion of Sustainable Cohabitation Models; Sustainable living;
Same-sex Couples

บทนำ

“คู่รักเพศเดียวกัน คบกันเดียวก็เล็ก” คำพูดแบบนี้พบเห็นได้บ่อยครั้ง เมื่อใครก็ตามที่มีการพูดถึงความรักของเพศเดียวกัน ดังเช่นผลการศึกษาศึกษาคติที่มีต่อคู่รักเพศเดียวกัน จากงานวิจัย ของ ชลธิชา ศาสติคุปต์ (2532) ได้กล่าวไว้ว่า หญิงรักหญิง เป็นผู้นำสงสาร ทั้งทางสื่อมวลชน วรรณกรรม และ คำอธิบายทางทฤษฎีมักจะเป็นไปในทางลบ และยังถูกมองว่าเป็นผู้ที่มีความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจ จึงกลายเป็นที่มาของการเขียนบทความวิชาการเรื่อง แนวทางในการใช้ชีวิตคู่อย่างยั่งยืนของคู่รักเพศเดียวกัน การคบหากันระหว่างเพศเดียวกันนั้น นอกจากปัญหาหรืออุปสรรคในด้านความรักสากลทั่วไปที่เราสามารถพบเห็นกันได้จากสถานการณ์ปกติของเพศชายและหญิง ทั้งในเรื่องของความสัมพันธ์ อุปนิสัยส่วนตัว ทักษะที่แตกต่างกัน และอีกมากมายที่จะบั่นทอนทำให้คู่รักทั่วไปไม่สามารถที่จะคบหากันได้ไปตลอดรอดฝั่งแล้ว สำหรับความรักของเพศเดียวกันนั้นสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคสำคัญของชีวิตคู่ จะมีความหลากหลายมากขึ้นไปอีก อาจแบ่งประเด็นในสิ่งที่เป็อุปสรรคหรือปัญหาในการใช้ชีวิตคู่ของคู่รักเพศเดียวกันในสังคมไทยเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ไว้สองหัวข้อดังนี้

1. ปัญหาการยอมรับจากครอบครัวและสังคม

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม และสังคมแรกของมนุษย์ก็คือครอบครัว ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่สำคัญมีหน้าที่ในการหล่อหลอมสมาชิกให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม การที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ หรือมีรสนิยรักเพศเดียวกัน ปฏิกริยาส่วนใหญ่ของคนในครอบครัวย่อมรู้สึกไม่ดี และอาจแสดงออกถึงการไม่เห็นด้วยและพยายามเปลี่ยนแปลงเพื่อให้กลับมาสู่สิ่งที่ครอบครัวคาดหวัง นั่นคือการที่บุตรหลานแต่งงานและมีทายาท สิ่งดังกล่าวย่อมส่งผลให้สมาชิกครอบครัวที่มีรสนิยรักเพศเดียวกัน ไม่ต้องการขัดแย้งกับผู้ใหญ่ในครอบครัว จึงเลือกปิดบัง หรือดำเนินชีวิตแบบหลบซ่อน ซึ่งสิ่งดังกล่าวทำให้คู่รักเพศเดียวกันเกิดความกดดัน และนำไปสู่อุปสรรคในการใช้ชีวิตคู่ มีบางครอบครัวที่สามารถยอมรับได้ แต่สิ่งดังกล่าวก็ต้องใช้เวลา นอกจากครอบครัวแล้ว สังคมและคนรอบข้างก็เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้คนรักเพศเดียวกันเกิดปัญหาในชีวิต เพราะมนุษย์ไม่สามารถใช้ชีวิตเพียงคนเดียวได้ จำเป็นต้องมึงาน บางอาชีพเองก็ไม่สามารถที่จะเปิดเผยได้ และที่สำคัญที่สุดคือในเรื่องของศาสนาที่คนในสังคมนับถือ ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตคู่ทั้งสิ้น

2. ปัญหาความมั่นคงในชีวิต

จากแนวคิดทฤษฎีของมาสโลว์ (1970) ที่กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการขั้นพื้นฐานทั้งหมด 5 ขั้น อันประกอบไปด้วย ขั้นที่ 1 คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย อันเป็นความ

ต้องการเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต ถ้าไม่มีแล้วไม่อาจสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้ ขั้นที่ 2 คือความต้องการด้านความปลอดภัย สามารถอยู่รอดได้ในสังคม ขั้นที่ 3 คือความต้องการด้านความรักและความเป็นเจ้าของ ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ขั้นที่ 4 คือความต้องการในการยอมรับนับถือ และขั้นสุดท้าย คือความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต อย่างไรก็ตามสำหรับคู่รักเพศเดียวกัน สิ่งที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงในชีวิตนั้นไม่สามารถตอบสนองได้ตั้งแต่ข้อสอง คือความต้องการด้านความปลอดภัย ไม่ได้หมายถึงเพียงความปลอดภัยในด้านชีวิตทรัพย์สินเท่านั้น แต่คือความปลอดภัยทางด้านจิตใจ เพราะสำหรับประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่จะมาคุ้มครองรับรองสถานภาพการใช้ชีวิตของคู่รักเพศเดียวกัน อันทำให้คู่รักเพศเดียวกัน เกิดความลังเลและไม่แน่ใจ ต่อการวางแผนการใช้ชีวิตของตนในอนาคต ความมั่นคงจึงมีขอบเขตถึง การรับรองสถานะทางกฎหมายของคู่รัก ผ่านการจดทะเบียนสมรส การอุ้มบุญ และการทำนิติกรรมใดใด อันเกิดจากการใช้ชีวิตคู่ของบุคคลรักเพศเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐฉา ชัยสายัณห์ (2558) ที่ศึกษา กฎหมายรับรองสถานะในการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันของกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศเพศเดียวกัน พบว่า กฎหมายต้องให้ความเท่าเทียมกันต่อการใช้ชีวิตคู่ของคู่รักเพศเดียวกันเสมอเหมือนกับคู่รักต่างเพศ เพื่อเสริมให้คู่รักเพศเดียวกันรู้สึกมั่นใจในการใช้ชีวิตคู่ต่อไปได้

อุปสรรคทั้งสองข้อนั้น ถือได้ว่าเป็น อุปสรรคที่คู่รักเพศเดียวกันต้องประสบพบเจอมากหรือน้อยตามแต่สังคมและสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ อาจพบได้น้อยมากหรือไม่มีเลยสำหรับคู่รักชายและหญิงปกติ โดยผู้เขียนจะขอแบ่งลำดับในการเขียนบทความ เพื่อให้สะดวกต่อผู้อ่านไว้ดังนี้

1. อุปสรรคในการใช้ชีวิตคู่ของคู่รักเพศเดียวกัน
2. บทสัมภาษณ์คู่รักหญิงรักหญิงและบทวิเคราะห์
3. บทสัมภาษณ์คู่รักชายรักชายและบทวิเคราะห์
4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. อุปสรรคในการใช้ชีวิตคู่ของคู่รักเพศเดียวกัน

ความรักในทุกรูปแบบต่างก็มีอุปสรรคทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมากหรือน้อย แต่สิ่งที่ทำให้คู่รักเป็นเพศเดียวกัน ไม่สามารถที่จะสานต่อความสัมพันธ์ได้อย่างยั่งยืนนั้น มีปัจจัยอื่นๆเข้ามาเสริม ดังนี้

1.1 ปัญหาจากการยอมรับจากครอบครัวและสังคมครอบครัว

อย่างที่อธิบายไว้ข้างต้น มนุษย์เราเมื่อเกิดมานั้น ย่อมถูกคาดหวังจากทุกหน่วยในสังคม เริ่มตั้งแต่หน่วยที่เล็กที่สุดในสังคม อย่างครอบครัว ที่ย่อมคาดหวังให้ลูกของเราประสบความสำเร็จในชีวิต และดำเนินชีวิตตามครรลองของสังคม เพศที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด ไม่ว่าจะชายหรือหญิงล้วนถูกมายาคติจากสังคมคาดหวังเอาไว้

ดังนั้นในหัวข้อนี้จึงมีขอบเขตครอบคลุมถึง การยอมรับจากครอบครัว และสังคม ทั้งด้านวัฒนธรรม ประเพณีและศาสนา สอดคล้องกับบทความวิชาการของ สุนนทิพย์ บุญเกิด และ กัลยา ไม้เกาะ (2560) ที่ศึกษา ปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มหญิงรักหญิงในการเลือกปฏิบัติทางเพศ งานวิจัยของ วิสสุตา จันทรสม (2558) ศึกษา วิถีชีวิตคู่หญิง งานวิจัยของ

วชิราวรรณ ศรีเงิน (2560) ศึกษา ภาษาไทยเพศวิถีและการใช้ชีวิตคู่ของหญิงรักหญิง : กรณีศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

และ ณัฐภูมิ ชัยสายัณห์ (2558) ศึกษา กฎหมายรับรองสถานะในการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันของกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศเดียวกัน พบว่า กลุ่มกรณีศึกษาในวัยเด็ก ครอบครัวไม่ให้การยอมรับ จนกระทั่งเติบโตขึ้นมาจึงมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ

ในขณะเดียวกันยังมีกลุ่มกรณีศึกษาที่ยังต้องปิดบังพ่อแม่และใช้ชีวิตคู่แบบหลบซ่อน จนไม่อาจคาดหวังว่าอนาคตจะใช้ชีวิตคู่ของตนอย่างไร ทำได้เพียงมีความสุขกับปัจจุบันเท่านั้น ซึ่งในครอบครัวส่วนใหญ่ล้วนแต่มีความคาดหวังให้บุตรหลานของตนได้แต่งงานมีคู่ครองที่ถูกต้อง และสามารถกำเนิดบุตรสืบสกุลในอนาคต ส่งผลให้คนรักเพศเดียวกัน เกิดความเครียด และต้องคอยหลบเลี่ยงคำถามจากครอบครัว และคนรอบข้าง

ศาสนา

ศาสนาเองก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้คนเรารู้สึกผิดที่จะมีความรักกับคนเพศเดียวกัน จากการศึกษาพบว่าศาสนานับโลกใบนี้ โดยเฉพาะศาสนาหลักของโลก อันได้แก่ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาพุทธ ล้วนมีมุมมองต่อบุคคลที่มีความเปี่ยงเบนทางเพศว่า เป็นคนบาปที่ฝ่าฝืนคำสั่งของพระผู้เป็นเจ้าในศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลาม หรือเคยทำบาปกรรมในชาติที่แล้วมาก่อน จึงต้องมาชดใช้กรรมด้วยการรักเพศเดียวกัน

แนวคิดต่อการรักเพศเดียวกันในศาสนาต่างๆ

- ศาสนาคริสต์ได้นั้นทรรคนะของ St. Augustine ที่กล่าวว่าวัตถุประสงค์ในการร่วมเพศมีเพียงอย่างเดียวเท่านั้นคือเพื่อการให้กำเนิด ฉะนั้นการรักร่วมเพศจึงเป็นสิ่งผิดปกติหรือ ผิดกฎแห่งธรรมชาติเป็นบาปทำให้คนรักเพศเดียวกันถูกปฏิเสธจากศาสนา

- ศาสนาอิสลามมีความเชื่อว่าผู้ที่เกิดมามีอวัยวะเพศชายหรือหญิงก็ต้องดำรงชีวิตแบบชายหรือหญิงไปจนตาย ถ้าอยากเปลี่ยนหรือข้ามเพศถือเป็นเรื่องใหญ่มาก เพราะจะถูกโยนไปว่าคนเหล่านี้คือ คนผิดปกติทางจิต ต้องรับการบำบัดรักษา

- ศาสนาพุทธเชื่อว่าการเกิดมา มีพฤติกรรมกรรมกรรกรรมเพชนั้นเกิดจากกรรมต่าง ๆ ที่ได้ทำไว้ในอดีตชาติหรือเนื่องจากชาติที่แล้วประพฤติผิดศีลข้อที่ 3 การงดเว้นจากการประพฤติดผิดในกาม (สุนทวิทย์ บุญเกิดและ กัลยา ไพเราะ, 2560, หน้า 18) ความเชื่อเรื่องกรรมก็เป็นอีกหนึ่งคำอธิบายถึงสาเหตุของการเป็นบุคคลรักเพศเดียวกันใน สังคมพุทธแบบสังคมไทย มีการอ้างว่าการเกิดมาเป็น กะเทย เป็นผลจากเมื่อก่อนบุคคลผู้นั้นเคยคบชู้ภรรยาผู้อื่น

(พระอาจารย์เกษมสุข เขมสุโข, 2552)

สิ่งเหล่านี้ทำให้ คู่รักที่นับถือศาสนาต่าง ๆ หลายคู่ ยังต้องปิดบังตนเองเพราะเกรงครอบครัวและสังคมไม่ยอมรับ รวมทั้งไม่อยากตกเป็นคนบาปในศาสนาของตน

สังคม

แม้สังคมไทยปัจจุบันจะเปิดกว้างในการประกอบอาชีพมากขึ้น แต่ก็ยังมีหลายอาชีพที่ต้องปิดบัง และไม่สามารถแสดงตัวตนออกมาได้ แม้แต่ในวงการศึกษาเอง ในช่วงที่ผ่านมาเราอาจจะได้พบข่าว การเลือกปฏิบัติทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นกรณีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ปฏิเสธไม่บรรจุ อาจารย์ศทวุฒ ครั้งพิบูลย์ หรืออาจารย์เคท เป็นอาจารย์ประจำ คณะสังคมสงเคราะห์ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จะบรรจุกลับไปเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยในสายวิชาการแล้ว แต่ก็ต้องต่อสู้ผ่านสื่อมากมายกว่าจะได้รับการยอมรับ หรือในวงการครูเอง ที่ห้ามบุคคลที่แต่งกายไม่ตรงกับเพศ เป็นครู ในสถานศึกษา เพราะเกรงว่าจะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีกับเด็ก สิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดความกดดัน ในการปิดบังตัวตนซึ่งหากมีความรักก็ต้องปิดบังตามไปด้วย

1.2 ปัญหาความมั่นคงในชีวิต

บ่อเกิดแห่งสิทธิและที่มาของสภาพปัญหาดังกล่าว ที่ให้สิทธิการเป็นคู่สมรสแก่คู่ชายหญิง และ บ่อเกิดแห่งสิทธิจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่บัญญัติสิทธิและหน้าที่ให้กับคู่สมรสรวมถึงกฎหมายอื่นๆ ที่ขัดแย้ง คำว่า คู่สมรส สามภริยา หรือ ทายาทโดยธรรม (ชวินโรจน์ อธิพัชรพร และภาณุมาศ ชัดเจนงาม, 2560, หน้า 95 – 96) จึงอาจจะกล่าวได้ว่ากฎหมายที่เอื้อต่อการสร้างความมั่นคงในครอบครัว ในคู่สมรสชายหญิง ไม่รองรับสำหรับคู่รักที่เป็นเพศเดียวกัน ส่งผลให้คู่รักเพศเดียวกันรู้สึกถึงความไม่มั่นคงในการใช้ชีวิตคู่

2. บทสัมภาษณ์คู่รักหญิงรักหญิง

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น อาจพอสรุปได้ว่า คู่รักเพศเดียวกัน ทั้งชายรักชายและหญิงรักหญิง ล้วนแต่มีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคมากมายที่ส่งผลให้ ต้องเลิกรากันหรือไม่สามารถที่จะคบกันได้อย่างยั่งยืนยาวนาน เหมือนดังคู่รักต่างเพศ นอกจากปัจจัยพื้นฐานในชีวิตทั่วไป ในเรื่อง ทัศนคติ อุปนิสัยแล้ว คู่รักเพศเดียวกัน ยังต้องเจออุปสรรคอีกมากมาย โดยในบทความนี้ ผู้เขียนจะแบ่งปัญหาออกเป็นสองหัวข้อดังนี้ 1. ปัญหาจากการยอมรับจากครอบครัวและสังคม

2. ปัญหาความมั่นคงในชีวิต โดยได้ทำการคัดเลือกคู่รักเลสเบี้ยนเป็นตัวแทนคู่รักหญิงรักหญิงที่คบหากันมานานเกิน 10 ปี สำหรับการสรุปแนวทางในการใช้ชีวิตคู่

สำหรับกรณีศึกษาหญิงรักหญิงที่ได้รับเลือก เป็นคู่รักที่คบหากันมานานกว่า 13 ปี นอกจากนั้นทั้งสองคนยังประสบความสำเร็จในชีวิต ในเรื่องการยอมรับจากครอบครัวและสังคมรวมไปถึงปัญหาความมั่นคงในชีวิตด้วย

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์

คู่รักหญิงรักหญิงคู่นี้ มองดูเหมือนคน ก็เหมือนผู้หญิงโดยทั่วไป ไม่มีลักษณะอาการที่คล้ายชาย คนที่พบเห็นอาจจะคิดว่าเป็นแต่เพียงเพื่อนกัน ซึ่งกลุ่มกรณีศึกษานี้ถามตนเองว่าเป็น เลสเบี้ยน อันมีความหมายว่า ผู้หญิงที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ และจะมีความคิดความรู้สึกทางเพศกับผู้หญิงด้วยกัน แต่ไม่ได้ให้คำนิยามตนเองว่าเป็นทอมหรือเบ็นดี้ (อารยา ศิริพยัคฆ์, 2557, หน้าที่ 9) เนื่องจากทั้งคู่ยังไม่ได้เปิดเผยตัวตนต่อสังคม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการณีศึกษา ผู้เขียนบทความจึงต้องใช้นามสมมติ แทนทั้งสองคน โดยให้ชื่อว่า แอน และหญิง

แอน ปัจจุบัน อายุ 35 ปี เป็นสาวไทยมุสลิม เกิดมาในครอบครัวที่นับถือศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด มีบิดาทำงานเป็นข้าราชการ และมารดาเป็นครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง มีน้องสาว 1 คน ปัจจุบันทำงานเป็นนางพยาบาล ถูกเลี้ยงดูอย่างเข้มงวด โดยถูกปลูกฝังให้เรียนควบคู่ทั้งสายศาสนาและวิชาการ การแต่งกายต้องถูกต้องตามหลักอิสลาม ใส่ผ้าคลุมศีรษะ และปฏิบัติตามกิจอย่างครบถ้วนตามหลักการศาสนา แอนสำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จากมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง ปัจจุบันทำธุรกิจส่วนตัว โดยเปิดร้านขายโทรศัพท์มือถือและอุปกรณ์เสริมที่ห้างสรรพสินค้าในกรุงเทพฯ ส่วนคู่รักของแอนมีชื่อว่า หญิง อายุ 30 ปี เกิดในครอบครัวที่นับถือศาสนาพุทธ แต่ไม่ได้เคร่งครัดนัก ไม่เคยเข้าวัดหรือทำบุญ บิดาของหญิงเป็นนายแพทย์ที่เกษียณแล้ว มีธุรกิจครอบครัวเป็นคลินิกโรคทั่วไป มารดาเป็นเภสัชกร ทำหน้าที่จ่ายยาและดูแลการเงินในคลินิก หญิงเป็นลูกสาวคนเดียว สำเร็จการศึกษา ทางด้านบริหารธุรกิจจากประเทศออสเตรเลีย ปัจจุบันเปิดสถาบันสอนภาษาอังกฤษ ในกรุงเทพฯ

อุปสรรคในการใช้ชีวิตคู่

1. ปัญหาการยอมรับจากครอบครัวและสังคม

“เจอปัญหานี้จนชินแล้วค่ะ ครอบครัวของแอนเป็นอิสลามที่เคร่งมาก แอนเลยต้องบอกที่บ้านว่าออกมาเช่าหออยู่ เนื่องจากหอใกล้ร้านขายมือถือ แต่ก็ต้องปิดนะค่ะ ใครถาม

ก็ต้องบอกว่าเป็นเพื่อนกัน เราจะได้แสดงความรักกอดหอมกันแบบคนรัก เฉพาะตอนอยู่หอเท่านั้นค่ะ” (แอน นามสมมติ (สัมภาษณ์) 4 เมษายน 2561)

“บ้านของหญิงอยากให้หญิงแต่งงานค่ะ แต่เนื่องจากศาสนาพุทธไม่ได้มีข้อห้ามชัดเจนเหมือนศาสนาอิสลามของพี่แอน ครอบครัวของหญิงจึงไม่ได้สนใจประเด็นนั้น แต่ด้วยความที่เป็นลูกสาวคนเดียว คุณพ่อและคุณแม่เองก็อยากให้เรา มีหลาน จึงพยายามแนะนำให้เรารู้จักกับผู้ชายคนนั้นคนนี้ พ่อแม่รู้แน่ค่ะว่า หญิงคบกับพี่แอน แต่ท่านไม่ได้พูดออกมาว่ายอมรับนะ ในการที่เราสองคนเป็นแฟนกัน เราเลยต้องคบหากันแบบนี้ จะทำตัวเหมือนเป็นแฟนกัน แคในที่พักหรือเวลาที่เรายู่ส่วนตัวสองคน” (หญิง นามสมมติ (สัมภาษณ์) 4 เมษายน 2561)

บทวิเคราะห์

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้น หลังจากถามคำถามเกี่ยวกับอุปสรรคในการใช้ชีวิตอันเกิดจากการขาดการยอมรับจากครอบครัวและสังคม แอนประสบปัญหาด้านศาสนา เนื่องจากตนเองนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งหลักการของอิสลามนั้นการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นหญิงรักหญิงหรือชายรักชายถือว่าผิดหลักการศาสนา และเป็นบาปหนัก จากคำสอนในอัลฮาดิษ ที่กล่าวว่า ‘ท่านรอซูลฯ ได้สาปแช่งบรรดาผู้ชายที่ทำตัวเป็นกะเทย และบรรดาผู้หญิงที่ทำตัวเป็นผู้ชาย’

การที่ไม่สามารถเปิดเผยตัวตนและจำต้องเก็บกด รสนิยมทางเพศอาจส่งผลให้เกิดสภาวะซึมเศร้านำไปสู่การคิดฆ่าตัวตายอันเกิดจากการถูกกีดกัน จากสังคมซึ่งปฏิบัติจากสังคมดังกล่าวเป็นสาเหตุทำให้เกิดภาวะซึมเศร้า (พรเทพ แพรขาว, 2556, หน้า 143) แม้ว่าทั้งสองคนจะยังมีความสุขและใช้ชีวิตได้ตามปกติ ไม่ได้มีปัญหาในเรื่องโรคซึมเศร้า แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ทั้งสองคนต้องเผชิญคือการขาดการยอมรับจากครอบครัว โดยเฉพาะบิดามารดา ผู้ให้กำเนิด ส่งผลให้พวกเขาไม่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างเปิดเผย และต้องหลบซ่อนต่อไป

แนวทางในการครองคู่

“เรารู้ค่ะ ถึงแอนจะบอกคุณพ่อกับคุณแม่ไม่ได้ เพราะไม่อยากให้คุณพ่อกับคุณแม่เสียใจ แต่เราพยายามทดแทนสิ่งที่ขาดหายไป โดยการตั้งใจทำงานเก็บเงิน ดูแลคุณพ่อคุณแม่ให้ดี ทำตัวให้ดี ตามหลักศาสนาในเรื่องนี้ เรารับรู้ว่าเราทำบาป แต่ในเรื่องอื่นเราทำทุกอย่างที่ศาสนาสอนครบถ้วน แอนละหมาดวันละ 5 ครั้ง ถือศีลอดทุกปี จ่ายซะกาต ไม่ขาด พอเราสองคนอายุมากขึ้น เราก็เหมือนเพื่อนคู่ชีวิตที่จะอยู่ดูแลกันไปจนแก่จนเฒ่าค่ะ ความรักสู่สาวกทั้งหมดไป การจะมีเพื่อนสักคนในศาสนาไม่ได้บาปนะค่ะ แต่ถึงจะบาปก็ให้พระเจ้าเป็นคนตัดสินค่ะ” (แอน นามสมมติ (สัมภาษณ์) 4 เมษายน 2561)

“หญิงทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุดค่ะ คุณพ่อคุณแม่ถึงจะอยากให้เราแต่งงานมีหลาน แต่หญิงก็ทำอย่างอื่นทดแทนได้ค่ะ หญิงดูแลคุณพ่อคุณแม่ให้ดี เชื่อว่าสักวันท่านต้องยอมรับค่ะ” (หญิง นามสมมติ (ลัมภาษณ์) 4 เมษายน 2561)

บทวิเคราะห์

จากบทสัมภาษณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุด คือ คุณแอนที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นศาสนาที่ค่อนข้างอนุรักษ์นิยม และมีความชัดเจนในเรื่องของการดำเนินชีวิต แม้ทราบว่าสิ่งที่ตนเองทำขัดกับหลักศาสนาอิสลามมากเท่าไรก็ตาม แต่คุณแอนก็ไม่ได้หมดศรัทธาในศาสนาอิสลาม และยังคงปฏิบัติ ศาสนกิจและศาสนพิธีอย่างครบถ้วน เพื่อเป็นการชดเชยสิ่งที่ศาสนาถือว่าบาป แนวทางนี้แม้ว่าจะไม่ได้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด แต่การชดเชยสิ่งที่ตนเองรู้สึกผิดเองผิด ด้วยการทำความดีและเพิ่มความศรัทธาทางศาสนาให้มากขึ้น ก็ถือได้ว่าเป็นแนวทางที่ทำให้คู่ชีวิตหญิงรักหญิงสามารถคบกันได้มายาวนานถึง 13 ปี ส่วนคุณหญิงนั้น ไม่ได้มีความกดดันทางครอบครัวเท่าคุณแอน แต่ก็ไม่สามารถเปิดเผยกับครอบครัวได้เหมือนกัน เพราะพ่อกับแม่รับรู้แต่ไม่ได้ยอมรับ โดยมีความหวังเพียงว่าในอนาคตจะสามารถเปลี่ยนแปลงแนวความคิดของคนในครอบครัวได้ ซึ่งมีโอกาสเป็นไปได้ เนื่องจากศาสนาพุทธไม่ได้มีกฎข้อห้ามในเรื่องนี้ที่เข้มงวดนั่นเอง

2. ปัญหาความมั่นคงในชีวิต

“จริงๆ แอน ไม่เคยคิดเรื่อง การจดทะเบียนสมรส หรือสิทธิอะไรทางทรัพย์สินมาก เพราะการคบหากันของเราไม่ได้เป็นที่เปิดเผย ถามว่าเห็นด้วยกับกฎหมายการจดทะเบียนสมรสของเพศเดียวกันหรือไม่ หญิงก็ตอบว่าเห็นด้วยค่ะ เพราะอย่างพวกเรา ทำงานมาด้วยกันและอยู่กินด้วยกันมา 13 ปี ซึ่งก็ไม่ว่าวันปลายชีวิตจะเป็นอย่างไร เกิดมีใครคนใดคนหนึ่งเกิดล้มป่วยหนักขึ้น ต้องผ่าตัด หรืออะไร เราสองคนก็เซ็นอนุญาตให้กันไม่ได้ หรือทรัพย์สินพวกคอนโด หรือรถยนต์ ที่ซื้อร่วมกัน เกิดใครเป็นอะไรไปก็ไม่รู้จะตกเป็นของใคร ซึ่งเราสองคนก็ไม่ได้ประมาท เราทำพินัยกรรมไว้เรียบร้อยแล้ว ทรัพย์สินก็โอนชัดเจนว่าสิ่งไหนเป็นของใคร ก็คงพอจะทำได้เพียงเท่านี้ค่ะ” (แอน นามสมมติ (ลัมภาษณ์) 4 เมษายน 2561)

“หญิงอยากให้มีการจดทะเบียนสมรส เพราะตอนนี้ ถึงแม้เราจะหาทางออกเอาไว้เท่าที่เราทำได้ แต่มันมีอะไรอีกหลายสิ่งที่หญิงอยากมี เช่นอยากมีลูกแต่ก็ไม่ได้ กฎหมายไทยไม่อนุญาตให้คนที่ไม่ได้แต่งงานจดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายอุ้มบุญ ซึ่งเป็นการตัดโอกาสของคู่รักเพศเดียวกัน ทั้งเลสเบียน เกย์ กระเทย มันเป็นเรื่องปกติไม่ใช่หรือคะ ที่

สถาบันครอบครัวควรมีเด็กที่เป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของเรา ประเทศอื่นเค้ามีกฎหมายรองรับตรงนี้ แต่ประเทศไทยไม่อนุญาต จะให้บินไปทำที่อเมริกาก็ยากเย็นเหลือเกิน ค่าใช้จ่ายก็สูง นอกจากนั้นธุรกิจของเราสองคน ของพี่แอนที่ทำร้านขายโทรศัพท์มือถือและสถาบันสอนภาษาที่หญิงเปิด พวกเราช่วยกันนะคะ ทั้งเงินทั้งแรง อยากให้รัฐบาลมองพวกเราเหมือนเป็นพลเมืองคนหนึ่ง เหมือนเพศชาย เพศหญิง ปกติ พวกเราเสียภาษีเหมือนกัน ทำหน้าที่พลเมืองไทยครบถ้วน แต่ทำไมเราถึงต้องมีชีวิตเหมือนพลเมืองชั้นสอง เราไม่มีสิทธิเลือกอะไรได้เลยคะ แต่ถ้ากฎหมายไทยไม่เอื้อจริงๆ เราก็อยู่ได้คะ แค่ไม่มีความสุขเต็มที่ แค่นั้นเอง” (แอน นามสมมติ (สัมภาษณ์) 4 เมษายน 2561)

บทวิเคราะห์

จากคำสัมภาษณ์ของคุณแอน พอจะเห็นว่า เมื่อถามถึงประเด็นนี้ทั้งสองคนเองก็ค่อนข้างมีความกังวลพอสมควรสำหรับคู่รักที่คบหากันมายาวนานกว่า 13 ปี สำหรับประเด็นดังกล่าวไม่ได้ ส่งผลกระทบต่อเฉพาะกรณีของหญิงกับแอนเท่านั้น ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชวินโรจน์ อีรพัชรพร ศึกษา สิทธิความเสมอภาคในการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย ซึ่งในปี 2561 กฎหมายฉบับดังกล่าวยังไม่ได้ถูกประกาศใช้ แนวทาง ที่คู่ของคุณแอนและคุณหญิงได้ทำในเบื้องต้น คือการเขียนพินัยกรรมให้ชัดเจน และแบ่งแยกทรัพย์สินให้ชัดเจนเด็ดขาด แต่อย่างไรก็ตาม ทราบว่ากฎหมายดังกล่าวยังไม่เอื้ออำนวย ก็ยังคงมีคู่รักเพศเดียวกัน บางคู่ ยังต้องการให้รัฐรับรองความสัมพันธ์และมีศักดิ์ศรี ในฐานะคู่สมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ว่าจะมีเพียงคู่เดียวที่ต้องการการรับรองความสัมพันธ์ ในฐานะคู่สมรสดังกล่าว รัฐก็ต้องคุ้มครองสิทธิในฐานะ บ้จเจกบุคคลที่ต้องได้รับความเสมอภาคทางกฎหมาย

3. คู่รักชายรักชาย

ชายรักชาย มีหลายรูปแบบ ซึ่งผู้เขียนจะแบ่งประเภทของคู่รักชายรักชายไว้กว้าง ๆ ดังนี้
ประเภทที่ 1 ไบเซ็กชวล (Bisexual) จะมีรสนิยมทางเพศที่ขึ้นได้ทั้ง เพศชายและเพศหญิง
ประเภทที่ 2 เกย์คิง (Gay king) จะมีรสนิยมชอบเพศชายที่มีลักษณะคล้ายเพศหญิง
บทบาททางเพศจะเป็นฝ่ายกระทำ

ประเภทที่ 3 เกย์ควีน (Gay Queen) จะมีรสนิยมชอบเพศชายหรือเกย์ที่มีความเป็นชายสูง บทบาททางเพศจะเป็นฝ่ายถูกกระทำ

ประเภทที่ 4 เกย์โบท (Gay Both) จะมีรสนิยมชอบเพศชายหรือ เกย์ บทบาททางเพศจะสามารถปรับเปลี่ยนเป็นฝ่ายกระทำและฝ่ายถูกกระทำได้ ตามแต่ความพึงพอใจ

สำหรับกรณีศึกษา ที่ผู้เขียนเลือกมา เป็นคู่รักเพศเดียวกันอีก 1 คู่ ที่ประสบปัญหาจากการที่ครอบครัวไม่ยอมรับถึงขั้นเคยเลิกรากันไป และเมื่ออีกฝ่ายประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ จนไม่สามารถเดินได้นานเกือบ 1 ปี กว่าที่จะมีโอกาสได้กลับมาคบหากันอีกครั้งในช่วงเดือนเมษายน ที่ผ่านมา

ประวัติผู้สัมภาษณ์

คู่รักชายรักชายคู่นี้ เราสามารถสังเกตได้ชัดเจนจากการสัมภาษณ์ ว่าใครที่มีบทบาทเป็นฝ่ายกระทำ (เกย์คิง) ซึ่งจะมีบุคลิกและการแสดงออกถึงความเป็นชาย ผู้เขียนให้นามสมมติว่า โทม บัจจุบันอายุ 30 ปี ส่วนอีกคน มีรูปร่างเล็กกว่า บุคลิกภาพคล้ายผู้หญิง มีบทบาทเป็นฝ่ายถูกกระทำ (เกย์ควีน) ผู้เขียนขอให้นามสมมติว่า บอล บัจจุบันอายุ 32 ปี ทั้งคู่คบหาดูใจกันมาตั้งแต่ปี 2552 จนถึงปัจจุบันครบสิบปีพอดี แต่กว่าจะผ่านมาได้ ชีวิตของทั้งคู่ก็เจออุปสรรคมากมาย

โตมปัจจุบันทำงานเป็นเทรนเนอร์ฟิตเนส ที่ห้างสรรพสินค้า จบการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาจากมหาวิทยาลัยรัฐบาล พื้นเพเดิมเป็นคนกรุงเทพฯ แต่กำเนิด เกิดในครอบครัวคนจีน เป็นบุตรชายคนโตของครอบครัวมีน้องสาวสองคน ครอบครัวทำธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ส่วนบอล จบการศึกษาจากคณะมนุษยศาสตร์เอกภาษาอังกฤษจากมหาวิทยาลัยเดียวกัน ปัจจุบันเป็นครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนเอกชน อาศัยอยู่กับมารดาเพียงคนเดียว เนื่องจากบิดาเสียชีวิตไปตั้งแต่ยังเด็ก มารดาของบอลเคยเป็นครูอนุบาลโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง แต่ปัจจุบันเกษียณแล้ว

1.1 ปัญหาจากการยอมรับจากครอบครัวและสังคม

“คบกันมาตั้งแต่ ผมอยู่ ปี1 ครับ ตอนนั้น บอลเป็นรุ่นพี่อายุมากกว่าผมสองปี อยู่คนละคณะกันครับ สมัยวัยรุ่นก็มีทะเลาะมีเลิกันบ้าง แต่ก็คบกันมาจนผมเรียนจบครับ ตอนนั้นเกิดเรื่องคือ คุณพ่อคุณแม่ทราบเรื่องที่เราคบกัน มีคนมาบอกที่บ้าน ผมเป็นลูกชายคนเดียว พ่อกับแม่ก็ผิดหวังมากครับ พ่อมาขอให้ผมเลิกเป็นเกย์แล้วแต่งงาน ท่านจะแนะนำลูกสาวเพื่อนให้ ซึ่งตอนนั้นก็เครียดและกดดันมากครับ จนกระทั่งผมต้องขอเลิกกับบอล เพราะไม่อยากรบกวนพ่อแม่เสียใจ”

(โตม นามสมมติ (สัมภาษณ์) 2 พฤษภาคม 2561)

“ตอนเรียนก็ไม่มีปัญหาอะไรนะครับ จนกระทั่งตอนโตมเรียนจบ ผมจบก่อนโตม 2 ปี ตอนนั้นมันเกิดเรื่องที่ทำให้พ่อแม่เขารู้ขึ้นมา เราก็ไม่คิดว่าปัญหาจะหนักหนาอะไร จนกระทั่งโตมมาบอกเลิก ตอนนั้นเสียใจมาก แทบอยากฆ่าตัวตาย แต่ทำไม่ได้เพราะตอนนั้นยังนึกถึงแม่ หลังจากทีเลิกกันได้ประมาณ 2 เดือน โตมรถมเจอโชคส์ล้ม เดินไม่ได้ ตอนทราบข่าวก็รีบไป

เยี่ยม แต่พ่อแม่โถมไม่ให้เยี่ยม เขามาขอให้เราปล่อยลูกชายเขาไป แต่เราก็ตื้อ แอบมาทุกวันจนคุณแม่ใจอ่อน ก็แทบจะกินนอนอยู่ที่โรงพยาบาล จนโถมเดินได้ตามปกตินี้แหละครับ เกือบปีที่โถมรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลเท่าที่จำได้” (บอล นามสมมติ (สัมภาษณ์) 2 พฤษภาคม 2561)

บทวิเคราะห์

จากบทสัมภาษณ์เบื้องต้น พบว่าปัญหาอุปสรรคของโถมและบอล ปัญหาหลักเลยคือการขาดการยอมรับจากครอบครัว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรเทพ แพรขาว จากงานวิจัยเรื่องความสุขของกะเทย เกย์ไทย โดยผลการวิจัยระบุว่า การที่ไม่สามารถเปิดเผยตัวตนและจำต้องเก็บกด รสนิยมทางเพศอาจส่งผลให้เกิดสภาวะซึมเศร้านำไปสู่การคิดฆ่าตัวตายอันเกิดจากการถูกกีดกันจากสังคม เหมือนกับกรณีศึกษา เมื่อบอลต้องถูกบอกเลิก ส่งผลต่อจิตใจของบอลถึงขั้นเคยคิดฆ่าตัวตาย ถือว่าบอลยังโชคดี ที่สามารถดึงสติกลับคืนมาได้ เราจะพบว่าการถูกกีดกันจากครอบครัว เป็นปัญหาที่ส่งผลให้เกิดการฆ่าตัวตายบ่อยครั้ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิราภรณ์ อรุณากูร (2557) ได้มีการศึกษาวิจัยผู้ที่มีความหลากหลาย

ทางเพศจำนวน 2,400 คนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ามีความหลากหลายทางเพศสูงถึง 18 % ในจำนวนนี้เมื่อโตไปจะมี 11% เป็นกลุ่มที่ยังคงสถานะความหลากหลายทางเพศ และเมื่อมีการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่ากว่าร้อยละ 50 หากครอบครัวให้การยอมรับเด็กกลุ่มนี้จะมีความสุขในการใช้ชีวิตมากกว่า มีภาวะซึมเศร้าน้อยกว่า ในขณะที่กลุ่มที่ครอบครัวไม่ให้การยอมรับมีโอกาสฆ่าตัวตาย ดิตสารเสพติดและติดเชื้อเอชไอวี มากกว่ากลุ่มที่พ่อแม่ให้การยอมรับถึง 2 เท่าส่วนการช่วยเหลือผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศที่ดีที่สุดคือไม่จำเป็นต้องจำกัดความว่าเขาเป็นอะไร แต่ให้การสนับสนุนให้เขาใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพก็พอ

แนวทางในการครองคู่

“จริง ๆ พ่อแม่ผมก็ไม่ยอมรับหรอกครับ ทุกวันนี้ก็ยังมีหวังจะให้ผมคบผู้หญิง แต่ท่านเปิดกว้างมากขึ้น ตอนช่วงที่ผมรลล้ม แล้วผมเดินไม่ได้ ต้องทำกายภาพบำบัดอยู่เป็นปี ตอนนั้นบอลมาหาผมทุกวัน แม่ผมไล่อลับบ้านทุกวันเหมือนกัน แต่บอลก็ตื้อ จนพ่อกับแม่ผมใจอ่อน บอลอยู่กับผมตลอดครับ ช่วยดูแล ช่วยเรื่องกายภาพบำบัด วันนี้เราคบกันได้ก็จริง แต่ก็ไม่ได้เข้าบ้านผมแบบเปิดเผยอะไร ออกมาซื้อคอนโดมิเนียมอยู่ด้วยกัน แต่เสาร์อาทิตย์ ผมกับบอลก็กลับบ้าน ผมก็ไปอยู่กับพ่อแม่ บอลก็กลับไปหาแม่ครับ” (โถม นามสมมติ (สัมภาษณ์) 2 พฤษภาคม 2561)

“คงไม่ได้คบกันเหมือนทุกวันนี้ครับ ตั้งแต่ตอนที่แม่ของโถมรู้เรื่องและให้เราเลิกกัน โชคดีว่าตอนที่โถมรลล้มแล้วเดินไม่ได้ ผมแสดงออกชัดเจนว่าจะขอดูแลเขาให้ได้ ตอนนั้น

หมอมิได้บอกนะครับว่าโดมจะกลับมาเดินได้ตอนไหน แต่ผมก็ให้กำลังใจเขา และอยู่กับเขาตลอด ผมเชื่อว่าพ่อแม่โดมคงเห็นล่ะครับ ถึงแม้จะไม่ได้เปิดเผยเต็มที่ แต่แค่นี้ก็ดีมากแล้วครับ” (บอล นามสมมติ (สัมภาษณ์) 2 พฤษภาคม 2561)

บทวิเคราะห์

แนวทางการฝ่าฝืนอุปสรรคในคู่ของบอลกับโดม ถือว่าเป็นการทุ่มเทและต้องเสียสละอย่างมาก ส่วนหนึ่งต้องยกย่องบอลมาก เพราะตอนที่โดมรถล้มและบอลไปเยี่ยม แม้ครอบครัวของโดมจะไม่ยินยอม แต่บอลเองก็ได้แสดงออกให้เห็นถึงความเสียสละอยู่เป็นเวลาถึงหนึ่งปี ซึ่งการที่ครอบครัวของโดมได้เห็นสิ่งดังกล่าว ส่งผลให้ทั้งคู่กลับมาอยู่ร่วมกันอีกครั้ง และทุกวันนี้สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน อย่างไรก็ตามแม้ว่าทั้งคู่จะยังคงคบหากัน แต่การยอมรับจากครอบครัวของโดมก็ยังไม่เต็มที่ ทั้งคู่ก็ทำได้เพียงคาดหวังถึงอนาคตที่อาจจะดีขึ้นเท่านั้น

2. ปัญหาความมั่นคงในชีวิต

“ไม่เคยคิดเลยครับ เรื่องแต่งงานหรือจดทะเบียนสมรสอะไร เพราะทุกวันนี้ พ่อกับแม่ผมเองก็ยังไม่ได้เปิดเผยที่ ในเมื่อครอบครัวไม่โอเค ผมก็อยู่แบบนี้ไป ไม่ได้ซีเรียอะไร” (โดม นามสมมติ (สัมภาษณ์) 2 พฤษภาคม 2561)

“เป็นอย่างที่โดมพูดเลยครับ คู่รักแบบเรา แค่มิโอกาสได้คบกันแบบทุกวันนี้ ผมว่าก็มีความสุขแล้วครับ อย่าไปคาดหวังอะไรกับอนาคตมาก หวังมากแล้วมักจะผิดหวัง ถึงจะคบกันมาสิบปี อนาคตก็อาจจะเลิกก็ได้ใครจะรู้ แต่ผมเห็นด้วยนะครับ เรื่องการจดทะเบียนสมรส เพราะมันเป็นการให้สิทธิมนุษยย์ทุกคนเท่าเทียมกัน แต่คงไม่ใช่กับคู่ของเราครับ”

(บอล นามสมมติ (สัมภาษณ์) 2 พฤษภาคม 2561)

บทวิเคราะห์

จะเห็นว่าปัญหาในเรื่องความมั่นคงในชีวิต ของคู่รักชายรักชาย เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ครอบครัวทั้งสองฝ่ายไม่ยอมรับ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นภาวี ศรีจันทร์นิล (2552) ที่ศึกษา ครอบครัว วิถีชีวิต และบทบาทของชายรักเพศเดียวกันว่า ที่แม้จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้ แต่ก็ต้องพบกับความยากลำบากในการดำเนินชีวิตในเรื่องต่างๆ อันเนื่องมาจากการแสดงออกของพฤติกรรมรักเพศเดียวกันของตน นอกจากนี้ยังพบว่าชายรักเพศเดียวกันส่วนหนึ่งยังπίงบ่งพฤติกรรมทางเพศของตนต่อครอบครัว เนื่องจากเกรงว่าการเปิดเผยจะทำให้ครอบครัวต่อต้าน กีดกัน หรือพยายามเปลี่ยนแปลง และแก้ไข

ดังนั้น ทั้งบอลและโดม จึงไม่กล้าที่จะวางแผนอนาคต เพราะต่างก็ไม่มั่นใจว่าจะสามารถคบหากันได้ยืนยาวเท่าไรนั่นเอง

4.สรุปแนวทางในการใช้ชีวิตคู่ของคู่รักหญิงรักหญิงและชายรักชาย

สิ่งที่คู่รักเพศเดียวกันในสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นชายรักชาย หญิงรักหญิง หรือความรักในเพศใดก็ตามที่ผิดแปลกไปจากที่สังคมมองว่าเป็นปกติ สิ่งที่เราควรทำคือการสร้างความสำเร็จให้กับตัวเอง เพื่อให้สังคมและครอบครัวยอมรับ อย่างในกรณีของคุณแอนและคุณหญิงที่เลือกที่จะลงทุนในธุรกิจส่วนตัว ทั้งร้านขายโทรศัพท์มือถือ และสถาบันสอนภาษาอังกฤษ โดยทั้งคู่ต่างก็ดูแลครอบครัวของทั้งสองฝ่ายเป็นอย่างดี ดังนั้นแม้ว่าในปัจจุบัน ครอบครัวของทั้งสองฝ่ายจะไม่ยอมรับ แต่อย่างน้อยทั้งคู่ก็ยังมีความหวังสำหรับอนาคต และไม่ทำให้ตนเองเป็นภาระแก่สังคมและครอบครัว

ส่วนคู่รักชายรักชายที่เป็นกรณีศึกษานี้ประสบปัญหาการยอมรับจากครอบครัวที่รุนแรงมากกว่า ถึงขั้นต้องเลิกกัน และแม้จะกลับมาคบกันอีกครั้ง ครอบครัวก็ยังไม่ยอมรับเต็มที่ แม้ว่ามีการพยายามสร้างสิ่งชดเชยจากการมีพฤติกรรมรักเพศเดียวกันของตน สิ่งที่มีความเหมือนกันของกรณีศึกษาทั้งสองคน คือความพยายามที่จะสร้างตนเองให้เป็นคนที่มีคุณค่า เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกในครอบครัวว่าเขาสามารถที่จะทำบทบาทหน้าที่ของตนเองได้ สมบูรณ์ไม่ต่างรักต่างเพศ

นอกจากนั้นในด้านความมั่นคงของชีวิต สิ่งที่สามารถทำได้ในเบื้องต้น คือการสร้างความชัดเจนให้กับทรัพย์สินอาจมีการทำพินัยกรรม หรือการแบ่งทรัพย์สินให้ชัดเจนเด็ดขาดเสียตั้งแต่ยังมีชีวิตอยู่ เพื่อป้องกันปัญหาเรื่องมรดก ดังตัวอย่างคู่รักหญิงรักหญิง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากบทความวิชาการ แนวทางในการชีวิตคู่อย่างยั่งยืนของคู่รักเพศเดียวกันในสังคมไทย คือสังคมควรมองคนกลุ่มนี้เป็นธรรม เพราะการเกิดพฤติกรรมชายรักชาย หรือหญิงรักหญิง อาจจะมาจากการอบรมเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อมในอดีต ดังนั้นสังคม โดยเฉพาะครอบครัว ควรให้การยอมรับและสนับสนุนคู่รักเพศเดียวกันให้สามารถครองคู่กันได้อย่างมั่นคง เพื่อเป็นหลักประกันสำหรับการดำเนินชีวิตตามวิถีทางที่ตนเองเลือก เพราะแม้ว่าสังคมจะเปิดกว้างต่อความหลากหลายทางเพศมากมายเพียงใด แต่ถ้าครอบครัวยังไม่ให้การยอมรับ ยังคงมองพวกเขาเหล่านั้นว่า เป็นคนที่แตกต่างจากคนทั่วไป และคาดหวังให้กลับมาเป็นเพศที่ถูกต้องตามที่สังคมกำหนดให้เป็น คู่รักเพศเดียวกันจะไม่สามารถใช้ชีวิตคู่ได้อย่างมั่นคงเลย สิ่งที่คุณกลุ่มนี้เป็น คือคนที่ขาดความเชื่อมั่นในชีวิต และไม่สามารถวางแผนใดกับอนาคตได้ สุดท้ายแล้วก็จะส่งผลให้ชีวิตคู่อุปสรรคและต้องเลิกร้างกันไปในที่สุด

ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ

ตามที่รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี 2550 ได้ รับรองหลักความเสมอภาค ไว้ในมาตรา 27 ความว่า

“การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้”(กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, 2551) แต่อย่างไรก็ตาม ยังพบว่า สิทธิของคู่รักเพศเดียวกันในระบบกฎหมายไทยยังคงเหลื่อมล้ำ และไม่ครอบคลุม ส่งเสริม และรับรองถึงสิทธิ ที่คู่รักเพศเดียวกันต้องการ อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันเมื่อเทียบกับชายหญิงปกติ อาทิเช่น การจดทะเบียนสมรส การอุ้มบุญ การผสมเทียมเด็กหลอดแก้ว การทำนิติกรรมสัญญาแทนกันในฐานะคู่สมรส ซึ่งคู่รักเพศเดียวกันในประเทศไทยยังไม่สามารถทำได้ จึงถือเป็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วน สำหรับภาครัฐในประเทศไทย ที่จะต้องให้การสนับสนุนการใช้ชีวิตคู่ของพลเมืองในสังคมทุกคน ทุกเพศ เพื่อความเสมอภาค เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ อันจะทำให้พลเมืองไทยทุกคนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขตามครรลองของชีวิตตามเพศวิถีที่ตนเองเลือก

เอกสารอ้างอิง

- กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2551). กรุงเทพฯ: บริษัท ไฮเอ็ด พิมพ์ลิขซึ่งจำกัด.
- ชลธิชา ศาลิคุปต. (2532). กระบวนการพัฒนาและอ้างเอกลักษณ์ของหญิงรักร่วมเพศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชวินโรจน์ อีรพัชรพรและภาณุมาศ ชัดเงางาม. (2560). สิทธิความเสมอภาคในการสมรสของ บุคคลที่มีความหลากหลาย.สมาคมนักวิจัย, 92-104.
- ณัฐวุฒิ ชัยสายัณห์(2558). กฎหมายรับรองสถานะในการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันของ กลุ่มคนที่มีเพศ วิถีแบบรักเพศเดียวกัน. (นิติศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) ไทยรัฐออนไลน์ (2557). ขวณพ่อแม่จับเข้าคุก “เพศหลากหลาย” กับ “วัยว้าวุ่น” สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/444621>. ค้นเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2561.
- นาวิก ศรีจันทร์นิล(2552). ครอบครัว วิถีชีวิต และบทบาทของชายรักเพศเดียวกัน. (วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์)
- พรเทพ แพรชาว. (2556). ความสุขของกะเทย เกย์ไทย. JOURNAL OF NURSES' ASSOCIATION OF THAILAND, NORTH-EASTERN DIVISION, 142-149.
- พระอาจารย์เกษมสุข เขมสุโข. (2552). “กรรมที่ทำให้เกิดเป็นคนรักเพศเดียวกัน”. (Online). <http://www.oknation.net/blog/mylifeandwork/2009/11/13/entry-1>., 30 กรกฎาคม 2556.
- วชิราภรณ์ ศรีเงิน. (2560). ภาษาไทยเพศวิถีและการใช้ชีวิตคู่ของหญิงรักร่วมเพศ : กรณีศึกษาใน จังหวัดพิษณุโลก. นครศรีธรรมราช ครั้งที่13, 1235 - 1243.
- วิสสุตา จันทรสม. (2558). วิถีชีวิตคู่หญิง. วารสารการวิจัยกาสะลงคำ, 105-118.
- สุนนทิพย์ วงษ์ชาลิตกุล และ กัลยา ไผ่เกาะ. (2560). ปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มหญิงรักร่วมเพศ : การ เลือปฏิบัติทางเพศ. วารสารพยาบาลทหารบก, 15 - 21.
- อารยา ศิริพยัคฆ์ (2557). ภาพสะท้อนของหญิงรักร่วมเพศผ่านนิตยสาร @ tom actz (นิเทศศาสตร์ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ)
- Maslow, Abraham. (1970). Motivation and Personality. New York: Harper and Row.

กลวิธีและถ้อยคำการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์

Strategies and interview speech in Club Friday radio program

1
แพรวดา ศรีษะโคตร และ ภาสพงศ์ ผิวพอใช้
Praewta SRISAKHOT and Passapong PEWPORCHAI
E-mail: bhasabong@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้ เป็นการวิเคราะห์กลวิธีและถ้อยคำการสัมภาษณ์ ที่ผู้สัมภาษณ์ใช้ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากบทสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลื่นความถี่ “106.5 FM” ออกอากาศทุกวันศุกร์ในเดือน มกราคม พ.ศ.2561 จากการศึกษาพบว่า กลวิธีในการสัมภาษณ์ที่พบมากที่สุด คือกลวิธีคำถามที่นำคำตอบ และกลวิธีคำถามโดยใช้รูปประโยคขอเรื่อง และถ้อยคำของผู้สัมภาษณ์ที่ใช้ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์มีลักษณะเด่นที่ได้รับความนิยม คือ กลวิธีการใช้ถ้อยคำแนะนำและให้กำลังใจ ทั้งนี้เพราะผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์มีวัตถุประสงค์และประเด็นสัมภาษณ์ที่แน่ชัด

คำสำคัญ : กลวิธีการสัมภาษณ์, ถ้อยคำ, รายการวิทยุ, คลับฟรายเดย์

¹ นักศึกษาปริญญาโทบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (Ph.D)

Abstract

This article was written to analyze the strategies for interviewing and other techniques of language that interviewees used in Club Friday radio program. The data were collected from the radio program interviews which was broadcasted on FM frequency 106.5 MHz every Friday during January 2018. The result of the study revealed that most frequent strategies for interviewing were questioning strategies for guiding to a certain answer and questioning strategies adopted in a request. Additionally, popular features of words which interviewees used in Club Friday radio program were techniques of language to give advice and encouragement since the interviewers and interviewees had obvious objectives and issues for the interviews.

Keywords : Strategies Interviewing, Speeches, radio program, Club Friday

บทนำ

วิทยุกระจายเสียง หมายถึง กระแสคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าชนิดที่เคลื่อนไปตามอากาศโดยไม่ต้องใช้สาย และอาจเปลี่ยนเป็นเสียงหรือรูปได้ เรียกเครื่องที่มีหน้าที่เปลี่ยนคลื่นเสียงให้เป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าออกสู่อากาศว่า เครื่องส่ง เรียกเครื่องที่มีหน้าที่เปลี่ยนคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่ได้รับได้จากเครื่องส่งวิทยุให้กลับเป็นคลื่นเสียงตามเดิมว่า เครื่องรับวิทยุ การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง จะต้องคำนึงถึงลักษณะของสถานีวิทยุ กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของรายการ ความยาวและระยะเวลาในการออกอากาศอย่างไรก็ตาม การกำหนดรูปแบบรายการมักจะคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานีวิทยุ และกลุ่มผู้ฟังเป็นอันดับแรก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542)

การสัมภาษณ์ทางวิทยุกระจายเสียงเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลประเภทหนึ่ง แต่เป็นการสื่อสารที่มีลักษณะเฉพาะต่างจากการสนทนาทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสัมภาษณ์จะต้องมีจุดหมายที่แน่นอนและบทบาทของผู้สื่อสารก็เด่นชัดกว่าการสนทนาทั่วไป เรามักพบเห็นการสัมภาษณ์กันอยู่เป็นประจำโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และสื่อสิ่งพิมพ์ ทั้งนี้เพราะการสัมภาษณ์ถือเป็นการสื่อสารเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอีกวิธีหนึ่ง

นภาภรณ์ อัจฉริยะกุล และธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ (2546, 316 – 322) ได้อธิบายความหมายของการสัมภาษณ์ทางวิทยุกระจายเสียง ไว้ว่า เป็นรายการซึ่งมีบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป มาซักถามเรื่องราวปัญหา ข้อข้องใจให้ผู้ฟังฟัง โดยมีผู้สัมภาษณ์ 1 คน เป็นผู้ถาม ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้ตอบคำถามหรือผู้สัมภาษณ์หรือผู้ถูกสัมภาษณ์ จะมีกี่คนก็ได้ สุดแล้วแต่ความเหมาะสมของเวลาในรายการ และเนื้อหาที่จะสัมภาษณ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการสัมภาษณ์สื่อวิทยุไทยเป็นสื่อที่เข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้ง่ายและรวดเร็ว อีกทั้งผู้ชมก็สามารถรับชมได้ทั้งภาพและเสียงผ่าน Facebook Live แต่ละรายการมีรูปแบบการสัมภาษณ์ที่แตกต่างกันไป

รายการสัมภาษณ์ทางวิทยุกระจายเสียงที่พบเห็นอยู่เป็นประจำในทุกวันนี้ มีทั้งเพื่อความบันเทิง เพื่อการศึกษา และรายการอีกประเภทหนึ่งคือรายการสัมภาษณ์เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองประสบการณ์เรื่องความรัก เป็น “ศิราณีออนไลน์” ซึ่งในความเป็นจริงเมื่อ 20 – 30 ปีก่อน “ศิราณี” เป็นชื่อที่มีอิทธิพลต่อจิตใจคนไทยเป็นอย่างมากในฐานะผู้คลั่งคลายปัญหาด้านความรัก ส่วนมากเป็นปัญหารักสามเศร้า แอบรักข้างเดียว หรือความรักที่ไม่สมหวัง และในปัจจุบันก็ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ซึ่งรายการในลักษณะนี้ สื่อวิทยุกระจายเสียงสามารถทำได้ดี เพราะมีความไวในการเผยแพร่มากที่สุด หากจะเทียบกับสื่ออื่น ๆ รายการลักษณะดังกล่าวที่เผยแพร่ทางวิทยุกระจายเสียงจึงได้รับความนิยมมาก เช่น รายการวิทยุคลับพรายเดย์ เป็นต้น

รายการคลับฟรายเดย์ เป็นคลื่นวิทยุกระจายเสียงออกอากาศทาง FM คลื่นความถี่ “106.5 FM” เป็นที่ตั้งของคลื่นวิทยุ “กรีนเวฟ” ทุกวันศุกร์ ช่วงเวลา 21.00 – 23.00 น. โดยมีผู้จัดรายการชื่อดัง คือ “พี้นอด (สายทิพย์ มนตรีกุล ณ อยุธยา)” กับ “พี้อย้อ (นาพร ไตรวิทย์ วารีกุล)” เป็นผู้ดำเนินรายการ ซึ่งทำหน้าที่เป็น “ศิราณีออนไลน์” ตอบปัญหาความรักเพื่อแบ่งเบาความทุกข์ในใจด้วยความเข้าใจ พร้อมกับการวิเคราะห์และให้คำแนะนำที่ถูกต้อง ผู้คนให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก จึงทำให้รายการมีชื่อเสียง น่าจะสังเกตได้จากยอดชมถ่ายทอดสดผ่าน Facebook Live จำนวนหลายหมื่นคน ทั้งนี้เพราะเป็นรายการนำเสนอที่วางแผนไว้ล่วงหน้า เช่น การกำหนดประเด็นการพูดคุยให้ผู้ฟังทราบล่วงหน้า ทำให้ผู้ฟังที่มีปัญหาตรงประเด็นได้เตรียมพร้อมที่จะโทรศัพท์เข้ามาเล่าในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์

กลวิธีการและถ้อยคำการสัมภาษณ์ในรายการมีหลายส่วน เช่น ส่วนนำเข้าสู่รายการ เปิดเพลงที่มีเนื้อหานำเข้าสู่หัวข้อหรือประเด็นในการสัมภาษณ์ นำเสนอมุมมองก่อนเข้าสู่ช่วงสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ใช้ การพูดเสริมคำตอบ ใช้ถ้อยคำแสดงความเห็นใจ ทั้งท้ายด้วยมุมมองข้อคิดและการให้กำลังใจ ตลอดจนทำให้รายการเป็นที่น่าสนใจจนได้รับความนิยม

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์ว่าผู้สัมภาษณ์ในรายการ “คลับฟรายเดย์” ใช้กลวิธีใดบ้างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการจากการสัมภาษณ์ และทำให้รายการวิทยุได้รับความนิยม ตามแนวคิดเกี่ยวกับวัจนกรรมการถาม (asking for information) ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงเจตนาของผู้สัมภาษณ์โดยใช้ถ้อยคำ วลี หรือประโยค (Searle, 1979 : 12)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลวิธีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์
2. เพื่อศึกษาถ้อยคำของผู้สัมภาษณ์ที่ใช้ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามที่หลากหลายในประเภทการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ตอบตรงประเด็นที่ถาม
2. ผู้สัมภาษณ์ใช้ถ้อยคำและกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ได้แก่ การใช้ความเปรียบ การยกตัวอย่าง การแนะนำ เป็นต้น ในการสัมภาษณ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรายการ

ขอบเขตของการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากบทสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลื่นความถี่ “106.5 FM” ทุกวันศุกร์ เวลา 21.00 – 23.00 น. วันละประมาณ 120 นาที ในเดือนมกราคม พ.ศ.2561 จำนวน 4 ครั้ง รวมประมาณ 480 นาที ดังนี้

- วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2561 ประเด็น เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน
- วันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2561 ประเด็น รักต่างวัย
- วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2561 ประเด็น รักปลอม ๆ
- วันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2561 ประเด็น 108 คำถามหัวใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการสัมภาษณ์ แนวคิดเกี่ยวกับวัจนกรรม การถาม และเงื่อนไขวัจนกรรม

2. วิเคราะห์กลวิธีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลื่นวิทยุฟรี โดยดีเจ ฟีโน่ (สายทิพย์ มนตรีกุล ณ อยุธยา) และพี่อ้อย (นภาพร ไตรวิทย์วารีกุล) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงลงในรายการวิทยุ เป็นตัวอักษรประกอบเครื่องหมายพิเศษของปริศนาการสนทนาอัน ได้แก่

. แสดงการจบหรือสิ้นสุดข้อความ ด้วยทำนองเสียงตก
, แสดงการจบหรือสิ้นสุดข้อความด้วยทำนองเสียงสูง เป็นการทิ้งช่วงเพื่อพูดต่อ
! แสดงการจบหรือสิ้นสุดข้อความด้วยทำนองเสียงสูงเป็นพิเศษ เป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึก เช่น ประหลาดใจ ตกใจ หรือไม่เชื่อ เป็นต้น

... แสดงการพูดไม่จบข้อความ แต่หยุดเพื่อให้ผู้ฟังพูดข้อความต่อ

:: แสดงการพูดที่ออกเสียงยาว ด้วยความตั้งใจจะเน้น หรืออ้าอึ้ง

[แสดงการพูดซ้อนของคู่สนทนาในเวลาเดียวกันทั้งที่อีกฝ่ายยังพูดไม่จบ

Z แสดงการพลัดการพูดโดยไม่มีการหยุดเว้นจังหวะ

() แสดงอากัปกริยาของผู้พูด

? แสดงถ้อยคำที่ไม่สามารถถอดเป็นตัวอักษรได้เนื่องจากได้ยินไม่ชัดเจน เป็นต้น

3. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

ผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์กลวิธีและถ้อยคำการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์ ได้ดังนี้

1. โครงสร้างของการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุ “คลับฟรายเดย์”

ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้นว่า วัตถุประสงค์ของรายการวิทยุคลับฟรายเดย์นั้นคือ การแลกเปลี่ยนมุมมองประสบการณ์เรื่องความรักในรายการ “คลับฟรายเดย์” กล่าวคือ คนที่ทุกซื่งและมีปัญหาต่าง ๆ ได้โทรศัพท์เข้ามาปรึกษาพูดคุยกันเพื่อนำเสนอมุมมองที่เป็นประโยชน์ให้กับคนฟังที่อยู่ที่บ้านคนอื่น ๆ โดยมีสถานีวิทยุเป็นตัวกลาง สำหรับการดำเนินรายการเพื่อคอยรับฟังสารพันปัญหาจากผู้ฟังปลายทางที่โทรศัพท์เข้ามาปรึกษา พร้อมช่วยมองหาทางออกและบอกข้อแนะนำที่ดีผ่านคลื่นวิทยุนี้มี 2 แบบ คือ ผู้จัดรายการอ่านคำถามที่มีคนฝากข้อความเอาไว้แล้วตอบคำถาม และคนที่โทรศัพท์เข้ามาในรายการให้สัมภาษณ์ออกอากาศสดเพื่อที่เพิ่มสีสัน เพิ่มความเป็นธรรมชาติและความสมจริง และไม่ทำให้รายการซ้ำซากจนเกินไป

จากการศึกษา ผู้วิจัยได้พบว่า รูปแบบของการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์นั้นมีลักษณะที่ตายตัวและเป็นแบบแผนที่แน่ชัด อาจเป็นเพราะเป็นรายการที่จำกัดด้วยเรื่องของเวลา และข้อจำกัดของสื่อที่เป็นสื่อแบบคลื่นไหล ผู้ฟังสามารถปฏิบัติกิจกรรมอื่นร่วมไปได้ขณะรับสาร ไม่จำเป็นต้องสนใจจดจ่ออยู่กับสารตลอดเวลา การที่มีรูปแบบแน่นอน จะทำให้ผู้ฟังสามารถปะติดปะต่อเรื่องได้นั่นเอง

การสัมภาษณ์แต่ละครั้งนั้น กลุ่มของผู้ให้สัมภาษณ์จะเป็นกลุ่มคนที่มีปัญหาด้านความรัก กล่าวคือ เป็นผู้ได้รับความทุกข์จากความรักที่ตนเองได้ประสบ เข้ามาปรึกษาเพื่อหวังจะขอความช่วยเหลือ หาทงออกสำหรับปัญหานี้

สำหรับโครงสร้างของการสัมภาษณ์นั้นสามารถเขียนเป็นตารางได้ ดังนี้

ตาราง แสดงโครงสร้างของการสัมภาษณ์ในรายการ

ตอนเริ่มต้น	ตอนกลาง	ตอนท้าย
1. ผู้สัมภาษณ์นำเข้าสู่รายการแนะนำช่องทางการติดต่อ และรายการที่เกี่ยวข้องกับ “คลับฟรายเดย์”	1.ผู้สัมภาษณ์ยกทักทายผู้ให้สัมภาษณ์และกล่าวเปิดประเด็นในหัวข้อในการสัมภาษณ์ 2.ไล่ถามปัญหาตามประเด็น 5 W 1H คือ what who where when where how โดยไม่เรียงลำดับและบางหัวข้ออาจถามไม่ครบทั้ง 5 ประเด็น ด้วยกลวิธีต่าง ๆ	1.แนะนำวิธีแก้ปัญหาให้แก่ผู้ให้สัมภาษณ์ 2.ผู้สัมภาษณ์กล่าวให้กำลังใจผู้ให้สัมภาษณ์ 3.กล่าวขอบคุณ อ้อลา

ช่วงการถามทั้ง 3 ช่วงนี้สามารถยกตัวอย่างให้เห็นได้ดังนี้

ตัวอย่าง

บทสัมภาษณ์ที่ 1 วันที่ 5 มกราคม 2561 ในหัวข้อ “เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน” (ตอนเริ่มต้นข้อ 1)

เปิดด้วยเพลง ก็เคยสัญญา - อัสนี วสันต์ โชติกุล

ถ : เป็นท่อน ๆ หนึ่งในเพลงเพลงนี้ค่ะ แล้วเราก็มั่นพูดกันเสมอว่า เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน
 สวัสดิ์ปีใหม่ค่ะ วันนี้ก็ตั้งชื่อตอนให้เข้ากับปีใหม่นะ เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยนไม่ว่ามันจะ
 เปลี่ยนไปเสมอไป ซึ่งความรักเป็นเรื่องที่เปลี่ยนตลอดเวลาอย่างเช่นเราบอกเสมอว่ารักมาก
 ขึ้นทุกวัน รักน้อยลงทุกวัน เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยนไม่ใช่สิ่งที่เปลี่ยนไปนั้นจะเป็นสิ่งที่แย
 เสมอไป ไม่แน่แค่เวลาอาจทำให้คนไม่รักกลับมารักมากขึ้น หรือเวลาอาจจะทำให้คนที่เคยรัก
 รักน้อยลง และเช่นกันเวลาอาจทำให้คนที่อ่อนแอกลายเป็นคนที่เข้มแข็งได้ในวันนี้ได้ เพราะ
 ฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบไหน เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน โทรเข้ามาคุยกัน
 026658377 - 80 นะคะ วันนี้ 2 ชั่วโมงเต็ม ๆ แล้วก็เข้ามาดูกันได้ในคลับฟรายเดย์แฟนเพจ
 ค่ะ คลิปไลฟ์เสร็จปั๊บเราจะเห็นภาพบรรยากาศในการถ่ายทอดสด เรามี YouTube Live ด้วย
 เพราะฉะนั้นเราจะเห็นกันผ่านหน้าจอได้ตลอด ใครก็ตามอยากเป็นส่วนหนึ่งในรายการคลับ
 ฟรายเดย์ โทรไม่ติดสามารถบอกเบอร์โทรกลับเอาไว้ได้ ด้วยเรามีบริการโทรกลับด้วยนะค่ะ
 เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน ของคุณล่ะเปลี่ยนไปทางไหน สายแรกของวันนี้

ถ : สวัสดิ์คะคุณด้อม

ด : สวัสดิ์ครับ

ถ : สวัสดิ์คะ ยินดีต้อนรับเข้าสู่คลับฟรายเดย์ สวัสดิ์ปีใหม่ด้วยค่ะ

ด : สวัสดิ์ปีใหม่พื้ฮอยพื้ฮอดครับ

} (ตอนกลาง ข้อ 1)

ถ : เปิดประเดิมให้หน่อยค่ะ เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน

เรื่องของด้อมเป็นไงบ้างคะ

ด : เป็นเรื่องที่ผมเป็นคนเปลี่ยนใจเองครับ

ถ : เปลี่ยนใจยังไงคะ

ด : เรื่องที่ผมเปลี่ยนที่ทำงาน งานต้องอยู่ห่างกัน

มีสังคมใหม่ เริ่มไม่ติดต่อแฟน ติดเพื่อนติดเที่ยวกลางคืนครับ

} (ตอนกลาง ข้อ 2)

(ตอนท้าย ข้อ 1)

ถ : ส่วนตัวพี่เนอะพี่รู้สึกว่ามันจะเกินธรรมชาติไปนิดนึง เพราะในความเป็นจริงของชีวิต เวลาที่อยู่ด้วยกันนานๆ บางคนที่อยู่ข้างกันไป 5 ปี 10 ปี 20 ปี มันเป็นไปได้หรอกค่ะต้อมที่เราจะทำให้ทุกคนที่มันพิเศษไปตลอด แต่คนสองคนที่จะอยู่ด้วยกันได้ มันคือคนสองคนที่จะอยู่ด้วยกันได้ในวันธรรมดาๆ แต่ยังรักกันอยู่และ ไม่ทำร้ายกันค่ะ

ต : ครับ

ถ : อันนี้มองในวันข้างหน้าแล้วละ สมมุติว่าเราจะเจอใครสักคน ที่เป็นคนใหม่ ดูแลกันทุกวันที่เป็นวันธรรมดาโดยไม่ทำร้ายกัน คนรักกันไม่ทำร้ายกันค่ะต้อม

ต : ครับ

ถ : อันนี้สำคัญจริง ๆ เนอะ วิธีแก้ปัญหาก็คืออย่าทำเหมือนเดิมอีกแล้วกัน

ต : ครับ

ถ : และฝากไปยังหลาย ๆ คนที่นั่งฟังละนั่งดู Live กันอยู่นะคะ ไม่มีใครเป็นของตายของใครนะคะ ทุกคนรักได้เจ็บเป็น และเมื่อเจ็บถึงที่สุดทุกคนจะเลือกทางที่ตัวเองจะมีความสุขมากกว่าความอดทนอยู่แล้ว เหมือนกันค่ะถ้าอยู่แล้วไม่ดูแล แต่มารู้สึกแยตอนเขาจากไป นะคะ วันนี้คงได้บทเรียนแล้วละ วันนี้ก็ทำงานดี ๆ ตั้งใจทำกับทุกสิ่งให้ดีที่สุดก่อน เพราะว่าตอนนั้นการหลงอะไรก็ตามที่เป็นแสงสี ไม่ใช่ทำลายแค่คนที่เรารัก แต่ทำลายอนาคตของเราด้วย เราได้เรียนรู้แล้วนะคะ ชอบคุณมาก ๆ ต้อมเองเป็นคนส่งเรื่องมาทางคลับฟรายเดย์แฟนเพจ พี่อ้อยไปอ่านเจอพอดี ต้องบอกว่าชอบคุณ พี่ต้อมตั้งใจอยากจะให้เรื่องตัวเองเป็นอุทาหรณ์ให้กับหลาย ๆ คน

(ตอนท้าย ข้อ 2)

ถ : ค่ะ แล้วพี่เชื่อว่า สิ่งที่ดีต่อมาเล่าและแลกเปลี่ยนวันนี้เป็นประโยชน์มาก ๆ กับอีกหลาย ๆ คน เอาใจช่วยนะค่ะ ให้ต้อมเจอคนดีๆ ที่รักกันจริงต่อไปเนอะ

ต : ชอบคุณมากครับ

ถ : ชอบคุณค่ะ สวัสดีค่ะ

ต : ครับผม สวัสดีครับ

} (ตอนกลาง ข้อ 3)

2.กลวิธีการถามในรายการวิทยุ “คลับฟรายเดย์”

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คู่ถ้อยคำถาม – ตอบ ที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ น่าจะเห็นได้ว่าการสื่อสารนั้นบางครั้งถ้อยคำที่เราใช้สื่อสารอาจมีประโยชน์ที่ไม่ตรงกับเจตนาถาม หรือใช้รูปคำถามเพื่อแสดงเจตนาสั่ง หรือหยอกล้อ เป็นต้น ดังนั้นเพื่อให้การวิเคราะห์ว่ารูปประโยคใดใช้เพื่อเจตนาถาม ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวัจนกรรมการถาม (asking for information)

Searle (1969, 1976) เสนอเงื่อนไขวัจนกรรม หรือ การกำหนดวัจนกรรมไว้ 4 ข้อ ได้แก่ เงื่อนไขเกี่ยวเนื้อความ (propositional content) เงื่อนไขเบื้องต้น (preparatory precondition) เงื่อนไขความจริง (sincerity condition) และเงื่อนไขจำเป็น (essential condition) และแบ่งวัจนกรรม ออกเป็น 5 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. กลุ่มวัจนกรรมบอกเล่า (representatives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองกับความจริงของถ้อยคำที่คำพูด เช่น การเสนอข้อเท็จจริง การบอกเล่าเรื่องราว การสรุป
2. กลุ่มวัจนกรรมชี้แนะ (directives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดพยายามให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การขอร้อง การสั่ง การถาม
3. กลุ่มวัจนกรรมผูกมัด (commissives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองว่าจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต เช่น การสัญญา การขู่ว่า การเสนอให้
4. กลุ่มวัจนกรรมแสดงความรู้สึก (expressives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดแสดงภาวะเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ความรู้สึก เช่น การขอบคุณ การขอโทษ การแสดงความยินดี
5. กลุ่มวัจนกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (declarations) ได้แก่ วัจนกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยทันที มักเกี่ยวพันกับสถาบัน ผู้กระทำจะต้องเป็นผู้มีสิทธิหรืออำนาจ เช่น การประกาศสงคราม การประกาศการสมรส การโปรดยศลี้ภัย การไล่ออก การคว่ำบาตร (Searle, 1976 อ้างถึงใน ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2546)

การถาม จัดอยู่ในกลุ่มวัจนกรรมชี้แนะ (directives) เพราะเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดพยายามให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งก็คือ การตอบคำถามนั่นเอง เงื่อนไขวัจนกรรม 4 ข้อ ของวัจนกรรมการถามมีลักษณะดังนี้

1. เงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อความ เนื้อความที่แสดงว่าผู้พูดต้องการข้อมูลบางอย่าง
2. เงื่อนไขเบื้องต้น
 1. ผู้พูดไม่ทราบคำตอบหรือไม่แน่ใจในคำตอบ
 2. ผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังจะให้ข้อมูล หากตนไม่ถาม

3. เงื่อนไขความจริงใจ ผู้พูดต้องการข้อมูลในเรื่องที่ถาม

4. เงื่อนไขจำเป็น ผู้พูดและผู้ฟังมีข้อมูลในเรื่องที่ถามตรงกันอยู่บ้าง การถามนั้นจะทำให้ข้อมูลกระจ่างชัดขึ้น (Searle, 1969:66)

จากการศึกษาทฤษฎีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุ “คลับฟรายเดย์” จากการบันทึกเทป การสัมภาษณ์ทุกวันศุกร์ ของเดือนมกราคม เป็นเวลา 4 วัน รวมเวลาทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง จะพบ กลวิธีการถามที่มีลักษณะเด่น ดังนี้ กลวิธีการถามในที่นี้หมายถึง วิธีการเลือกรูปภาษาต่างๆ มาใช้เพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการกลวิธีการถามที่มีลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุ “คลับฟรายเดย์” ได้แก่ การถามแบบชี้นำคำตอบ และการถามโดยใช้รูปประโยคขอเรื่อง

2.1 การถามแบบชี้นำคำตอบ

ภาสพงศ์ ผิวพอใช้ (2548: 6) กล่าวว่า การชี้นำคำตอบ คือการที่ผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถาม โดยใช้คำที่มีลักษณะชี้นำคำตอบหรือแนะนำความบางอย่างในบริบท หรือให้เลือกตอบเฉพาะหว่าง หัวข้อเลือกที่ผู้สัมภาษณ์เลือกมา ซึ่งผู้ตอบจะตอบได้เพียงสั้นๆ ว่าใช่ หรือไม่ใช่ กับคำขยายความอีกเพียงเล็กน้อย

ตัวอย่าง

บทสัมภาษณ์ที่ 2 รักต่างวัย ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1

ถ : ออมเองไม่ได้ประกอบอาชีพอะไรคะ คือเป็นแม่บ้านอย่างเดียวไหมคะ

ต : ไม่ค่ะ ก็ทำงานอยู่บ้านเขาคะ

ถ : ทำงานอยู่บ้านเขาคือเขามีธุรกิจหรือคะ

ต : ค่ะ บ้านเขาทำสวนคะ

บทสัมภาษณ์ที่ 3 เวลาเปลี่ยน ใจคนเปลี่ยน ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1

ถ : การหลงแสงสีของเราถึงขั้น มีคนอื่นใหม่คะ

ต : ก็มีครับ มีแน่นอนครับ

ถ : แล้วแฟนจับได้ไหม

ต : จับได้ครับ จับได้เกือบทุกครั้งครับ พอจับได้เธอก็จะร้องไห้ตามประสาผู้หญิง

ถ : จับได้เกือบทุกครั้งคือ หลายคน

ต : ครับ หลายคน

ตัวอย่างจะเห็นว่าผู้สัมภาษณ์จะกำหนดตัวเลือกมาให้ผู้สัมภาษณ์ตอบแค่เพียงสั้น ๆ และผู้สัมภาษณ์จะสรุปเรื่องราวอีกทีหนึ่งทั้งนี้เพื่อควบคุมสถานการณ์ให้ผลัดกันพูดเป็นของตัวเองให้มากที่สุดเพราะจะง่ายในการควบคุมเรื่องของเวลาเนื่องจากเวลาของรายการจำกัดจึงต้องจัดสรรสำหรับเรื่องของผู้ให้สัมภาษณ์ผู้อื่นได้โทรมาแล้ว ซึ่งการตั้งคำถามว่าเป็นลักษณะเด่นของรายการมีทั้งแบบชี้แนะที่เป็นแบบบอกเล่าและแบบถามในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน

2.2 การถามโดยใช้รูปประโยคขอเรื่อง

นอกจากการถามชี้แนะคำตอบแล้ว การถามโดยใช้รูปประโยคขอเรื่องก็พบมากในรายการวิทยุคลับพรายเคย์ ซึ่งการถามโดยใช้รูปประโยคขอเรื่อง คือ การที่ผู้สัมภาษณ์ขอให้ผู้สัมภาษณ์เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นโดยใช้รูปประโยคขอเรื่องในการถาม เป็นการให้อิสระกับผู้ให้สัมภาษณ์ในการเล่าเรื่องอย่างเต็มที่ โดยสังเกตว่ามีการใช้คำต่อไปนี้ คือ “หน่อย”, “อยากให้เล่า”, “ยังไง”, “คืออะไร”

ตัวอย่าง

บทสัมภาษณ์ที่ 4 เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1

ถ : เปิดประเดิมให้หน่อยค่ะ เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน เรื่องของต้อมเป็นไงบ้างคะ

ต : เป็นเรื่องที่ผมเป็นคนเปลี่ยนใจเองครับ

ถ : มันเป็นเรื่องน่าแปลกเหมือนกันนะ อย่างอารมณ์ความรู้สึกคุณต้อม คือ รักนะแต่เบื่อ รักนะแต่มันชินชา เป็นความรู้สึกที่เชื่อว่าหลาย ๆ คนกลัว ที่จะเกิดขึ้นกับตัวเอง อยากให้เล่าให้ฟังสักนิดได้ไหมคะว่าทั้งรักทั้งเบื่อเป็นยังไง

ต : เป็นประมาณว่าไปหาแฟนก็เดิม ๆ ก็ไปดูหนังกินข้าวกันปกติ ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงจากเดิม

บทสัมภาษณ์ที่ 5 108 คำถามหัวใจ ผู้สัมภาษณ์คนที่ 6

ต : หนูกับแฟนก็เริ่มพูดเรื่องแต่งงานนะคะ เราก็มีเรื่องกังวลใจเรื่องของแม่แฟนคะ เลยคุยกับเขาอยู่เรื่องแต่งงานนะคะ

ถ : ทำไมคะ คุณแม่เขาเป็นยังไง

ต : คุณแม่ ค่อนข้างแก่ก็จะมีหลง เขาหวงลูกชายเขามาก ตอนคบกัน 2-3 ปีก็ยังไม่ได้พาเข้าบ้านนะคะ แต่พอพาเข้าบ้านวันแรก แม่เขาก็จะมองเรา เหมือนเราจะเป็นผู้หญิงแต่งตัวแรง ๆ หน่อยนะคะ แต่ก็ไม่ได้อะไร ก็จะมีสายตาแบบเหวี่ยง ๆ นะคะ แม่เขาก็จะบอกว่าแฟนดูไม่ค่อยเป็นมิตรเลยนะ หน้าตาจ้องจะหาเรื่องตลอด แต่เราก็เข้าใจ

จากตัวอย่างจะเห็นว่า ผู้สัมภาษณ์ขอเรื่องให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องราวของตัวเอง โดย

เปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์ได้ตอบอย่างอิสระ การตั้งคำถามจึงเป็นไปในลักษณะถ้อยที่ถ้อยอาศัย ไม่คาดคั้น และเร่งเร็ว สืบเนื่องจากการที่ผู้สัมภาษณ์ใช้คำว่า “บ้าง” “ยังใจ” ในการถาม

กมลวรรณ ปกรณ์เจริญวาทิน (2549 : 135) กล่าวว่า การถามโดยใช้รูปประโยคข้อร้อง เป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เพื่อให้อิสระแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ในการตอบคำถามและลำดับความอย่างเต็มที่ ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เมื่อเริ่มประเด็นคำถามในเรื่องนั้นๆ เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ได้เล่าเรื่องราว หรือเหตุการณ์ได้อย่างเต็มที่ ตามความต้องการของผู้ให้สัมภาษณ์เอง

3. ถ้อยคำของผู้สัมภาษณ์ที่ใช้ในรายการวิทยุคลับพรายแคว

นอกจากกลวิธีการถามที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เป็นหลักในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนแล้วผู้วิจัยพบว่า ผู้สัมภาษณ์ยังใช้กลวิธีอื่นในการสัมภาษณ์ด้วย เป็นการเสริมการถามอีกประการหนึ่งที่น่าสนใจ งานวิจัยนี้กลวิธีทางภาษาอื่นๆ

กลวิธีทางถ้อยคำ หมายถึง วิธีการใช้ถ้อยคำ วลี หรือประโยคมาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือไปจากการถาม เป็นวิธีการที่ใช้เสริมให้การสัมภาษณ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรายการใน การจำแนกกลวิธีทางถ้อยคำนั้น ผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์การพิจารณาของถ้อยคำ คือพิจารณาว่าผู้สัมภาษณ์มีเจตนาใดในการกล่าวถ้อยคำ วลี หรือประโยคนั้นที่ไม่ใช่การถามเพื่อขอข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์

จากการวิเคราะห์หข้อมูลผู้วิจัยพบว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีทางภาษาอย่างอื่นในหลายลักษณะในการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาอื่นที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน และกลวิธีทางภาษาอย่างอื่นตอบโจทย์ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

3.1 การใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์

ความเปรียบหรืออุปลักษณ์ หมายถึง ถ้อยคำแสดงการเปรียบเทียบของสองสิ่ง สิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ อีกสิ่งหนึ่งเป็นแบบเปรียบ (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2542)

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2542 : 7) กล่าวถึงอุปลักษณ์ในบทสนทนาไว้ในบทความ “*หน้าที่ของอุปลักษณ์จากมุมมองของผู้พูดภาษาไทย*” ว่า นอกจากอุปลักษณ์จะสามารถสื่อสารทำให้ผู้ฟังเห็นภาพได้ชัดเจนแล้ว อุปลักษณ์ยังสื่อความได้มากโดยใช้คำน้อย และสามารถสื่อความรู้สึกเป็นนามธรรมได้ด้วย

ผู้วิจัยพบว่า ผู้สัมภาษณ์นำถ้อยคำอุปลักษณ์มาใช้เพื่อต้องการสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจและเห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้นกว่าการกล่าวถ้อยคำตามปกติ ทั้งนี้เพราะอุปลักษณ์ใช้คำน้อยแต่สามารถสื่อความหมายได้มาก

ตัวอย่าง

บทสัมภาษณ์ที่ 6 108 ปัญหาหัวใจ ผู้สัมภาษณ์คนที่ 7

ต : บางทีปลาก็คิดเหมือนกันว่าปลาเร่งความสัมพันธ์ของตัวเองมากเกินไปหรือเปล่า แต่ไม่ได้พูดออกไปมันมีความรู้สึกสิๆ ที่อยู่ในใจ

ถ : การที่เราจะต้องอยู่ในที่มืด ก็ไม่ได้ว่าปิดกับคนอื่นแต่ก็เฉพาะกับลูกของเขา เพื่อนหรือคนที่ทำงานของเขาเรารู้จัก พี่ว่า ก่อนอื่นต้องเคารพกติกาสากลก่อนว่า เวลาที่เราไปรักกับใคร เราต้องยอมรับกับสิ่งที่เรารัก คือบังเอิญปลาไปรักกับผู้ชายที่มีลูกแล้ว มันเลือกแยกตัวเขาออกมา แล้วไม่รับลูกเขาไม่ได้

ต : ค่ะ

ถ : มันเหมือนว่าเรารักผู้ชายเจ้าชู้ ทนทุกข์กับความเจ้าชู้

ต : ค่ะ

จากตัวอย่าง ผู้ให้สัมภาษณ์ได้พูดถึงความสัมพันธ์กับคนรักที่ตนคิดว่าไม่มีความสำคัญ ผู้สัมภาษณ์ได้พูดถึงเหตุการณ์ดังกล่าวโดยใช้คำเปรียบว่า “ที่มืด” ซึ่งเป็นการเปรียบกับ “ที่อยู่” ในปริบทนี้ไม่ได้หมายถึง ที่มืด ตามรูปคำ ดังนั้นการใช้อุปลักษณ์ “ที่มืด” จึงหมายถึง ที่เร้นลับคลุมเครือ เป็นการใช้เปรียบเพื่อต้องการสื่อให้เข้าใจได้ง่ายและชัดเจนมากขึ้น

บทสัมภาษณ์ที่ 7 108 ปัญหาหัวใจ ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1

ถ : ไม่มีคำตอบอื่น ไม่มีทางเลือกอย่างอื่นได้เลยจริง ๆ

ต : ใช่ เหมือนตอนนั้นผมกำลังหลอกตัวเองนะครับ ว่าเขาจะอยู่กับแฟนเขาได้ไม่นานทั้ง ๆ ที่ผมก็น่าจะรู้ความจริงตั้งแต่ เขาเลือกไปแต่งงานกันแล้ว ผมก็ควรเลือกที่จะออกมาได้แล้วครับ...

ถ : เห็นปะ เรายังรู้เองเลย เราคงจะไม่พยายามยอมรับตรงนั้นต่างหาก เราถึงบอกกับตัวเองว่านี่เขาจะแต่งงานแล้วเขายังอยู่กับผมอยู่เลย ก็ไม่แปลกอะไรนะ เพราะผมก็ยอม ถูกไหมคะ การที่คนคนหนึ่งถ้าเขารักเรามาก ๆ เขายอมที่สุดคือการดูแล ความรู้สึกของเราแต่วันนี้เรารู้ความจริงทั้งหมด ยังไม่เห็นเขาจะดูแลความรู้สึกเราเลย ใช่ไหมคะ พอถึงวันหนึ่งก็เหมือนกับคนที่จูดระเบิดนะคะ มันก็เหมือนกับระเบิดเวลา เดียวก็ตูม เดียวก็จะไปแต่งงานไป แต่ก็ยังอยู่ตรงนี้ พอดีเราหันรักเขาด้วยนะคะ เราก็มีเหตุผลบางอย่างว่าเราคือคนที่เขาเลือกนะ แต่เขาแค่จำเป็นต้องแต่งงาน

ต : ใช่ครับ

จากตัวอย่าง ผู้ให้สัมภาษณ์ได้พูดถึงความสัมพันธ์กับคนรักที่ตนคิดว่ามีความทนทุกข์กับความรัก ผู้สัมภาษณ์ได้พูดถึงเหตุการณ์ดังกล่าวโดยใช้คำเปรียบว่า “**ระเบิดเวลา**” ซึ่งเป็นการเปรียบกับ “**สิ่งไม่มีชีวิต**” ในบริบทนี้ไม่ได้หมายถึง ระเบิดเวลา (พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย ราชบัณฑิตยสถาน) น. ลูกระเบิดที่มีอุปกรณ์ตั้งกำหนดเวลาให้ระเบิด ดังนั้นการใช้อุปมาภพ “**ระเบิดเวลา**” จึงหมายถึง ความรู้สึกทนทุกข์ที่ถูกเก็บไว้ในใจมานาน เมื่อถึงเวลาที่ทนไม่ไหวก็ถูกปล่อยออกมา เป็นการใช้เปรียบเพื่อต้องการสื่อให้เข้าใจได้ง่ายและชัดเจนมากขึ้น

3.2 การแสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์

การแสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์ คือ การที่ผู้สัมภาษณ์ใช้ถ้อยคำที่สื่อถึงอารมณ์และความรู้สึกที่มีต่อเรื่องออกมาอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นความเห็นใจ ตกใจ แปลกใจ หรือชื่นชม เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้สัมภาษณ์แสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่ให้สัมภาษณ์ 2 ลักษณะ ดังนี้

3.2.1 การใช้คำอุทาน

ผู้สัมภาษณ์จะใช้คำอุทานเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกร่วมกับเรื่องที่ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าในหลาย ๆ ครั้ง เพื่อสื่อความรู้สึกต่าง ๆ กัน

ตัวอย่าง

บทสัมภาษณ์ที่ 8 108 ปัญหาหัวใจ ผู้สัมภาษณ์คนที่ 8

ต : คือตอนที่กำลังหาทางออกให้ตัวเองอยู่ค่ะ เพราะว่าสามีขอหย่าด้วยอาการหลงผิดของเขอาการหลงผิดโรค

ถ : โอ้ :: เป็นโรคเลยหรอคะ

บทสัมภาษณ์ที่ 9 รักปลอม ๆ ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1

ต : เขาบอกกับเราว่าเขารักเรานะ วันหนึ่งที่เขาพร้อม เขาจะเดินออกมาจากผู้หญิงคนนั้นเอง

ถ : ค่ะ

ต : แต่สิ่งที่ชื่อนั้นก็คือ หลังจากคุยมาซักระยะหนึ่งเขาบอกว่าภรรยาเขาท้อง ถึงตอนนั้นเราก็จะถามแล้วแต่เขาบอกว่าให้รอเขาก่อน เขาใช้คำเดิมที่ว่าเราคือคนที่เขารักมาตลอด 18 ปี เขาบอกว่าวันหนึ่งที่เขาพร้อมเขาจะเดินออกมาเอง เราผิดที่เรายอม วันที่เขาพูดคำนี้เกือบ 2 ปี

ต : โอ้โห :: น้องก็ยังรอ

3.2.2 การใช้ถ้อยคำแสดงความเห็นและอารมณ์ความรู้สึก

การใช้ถ้อยคำแสดงความเห็นในอารมณ์ความรู้สึก คือ การที่ไม่ใช้คำอุทานในการแสดงความคิดเห็นและอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อเรื่องที่ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าโดยอาจจะอยู่ในรูปของคำวลีหรือประโยคก็ได้

ตัวอย่าง

บทสัมภาษณ์ที่ 10 เวลาเปลี่ยน ใจคนเปลี่ยน ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1

ต : เธอร้องไห้ ผมก็จ้อครับ

ถ : แล้วเราหยุดได้ไหมคะ

ต : ไม่เคยคิดจะหยุดครับ

ถ : อืม ชัดเจนมาก

จากตัวอย่างจะเห็นว่าทั้งผู้ถามและผู้ตอบมีการประสานถ้อยคำถามตอบกันเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะรูปแบบของรายการนั่นเอง ที่มุ่งคอยรับฟังสารพันปัญหาจากผู้ฟังปลายสายที่โทรศัพท์เข้ามาปรึกษา พร้อมช่วยบอกข้อแนะนำที่ดีผ่านคลื่นวิทยุ ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ต้องการความช่วยเหลือ ส่วนผู้สัมภาษณ์ ก็ต้องการที่จะช่วยเหลือ ดังนั้น จึงมีการประสานทัศนคติที่เกิดขึ้น ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพในที่สุด

3.3 การใช้ถ้อยคำแนะนำและให้กำลังใจ

กลวิธีการใช้ถ้อยคำแนะนำจะเป็นลักษณะเด่นที่ทำให้รายการวิทยุคลับฟรายเดย์ได้รับความนิยมจากผู้ฟังทางบ้านและผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งนี้เพราะการแนะนำและให้กำลังใจเป็นเครื่องมือที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลให้กับคนที่ประสบปัญหา สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาและผ่านพ้นอุปสรรคช่วงวิกฤตของชีวิตไปได้ด้วยตัวของเขาเอง

การใช้ถ้อยคำแนะนำและให้กำลังใจ หมายถึง การใช้คำพูด เพื่อลดและผ่อนคลายความทุกข์ใจ ความเดือดร้อนใจ ความรู้สึกเจ็บปวด ซอกซ้าเพื่อให้ผู้รับการปรึกษา มีกำลังใจในการดำเนินชีวิต สามารถเผชิญปัญหา มองเห็นทางออกในการแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง

ตัวอย่าง

บทสัมภาษณ์ที่ 11 เวลาเปลี่ยน ใจคนเปลี่ยน ผู้สัมภาษณ์คนที่ 6

ถ : วันนี้เสียใจก็เสียใจ ร้องไห้แค่ทุกอย่างไม่ได้เป็นอย่างที่หวัง แต่ความผิดหวังในวันนี้ เราอาจจะรู้สึกขอบคุณ เป็นกำลังใจให้นะคะ ก็แค่คนคนหนึ่งที่อาจจะไม่เหมาะ มาทำให้ชีวิตเราไม่มีความสุขแล้วก็เดินออกไปจากชีวิตเราคนนั้นเอง

ด : ค่ะ หนูขอบคุณมากนะคะพี่อ้อยพี่นอต

ถ : ลู้ ๆ ค่ะ

บทสัมภาษณ์ที่ 12 เวลาเปลี่ยน ใจคนเปลี่ยน ผู้สัมภาษณ์คนที่ 7

ด : ตอนหนูคุยกับเขาหนูร้องไห้แค่ 1 อาทิตย์เอง หนูบอกกับตัวเองเลยว่าการทำแบบนี้คือความเห็นแก่ตัว เขาไม่ได้รักใครเลย นอกจากตัวของเขาเอง

ถ : ค่ะ ดูแลตัวเองให้ดี ทำตัวเองให้เข้มแข็ง เราจะเจอสิ่งดี ๆ ข้างหน้าแน่นอน วันนี้ก็แค่เจอคนคนหนึ่งซึ่งทำให้เรารู้ว่า ดีแล้วละเสียเขาไปดีกว่าได้เขามา นะคะ...

ด : ค่ะ

ถ : ลู้ ๆ ค่ะ เป็นกำลังใจให้ค่ะ

บทสัมภาษณ์ที่ 13 รักปลอม ๆ ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1

ถ : แต่ว่าบทเรียนอันหนึ่งค่ะ ที่ยังสามารถใช้ได้เสมอ ความรักของเราต้องไม่ทำร้ายใคร เห็นไหมว่าวันนี้มันย้อนกลับมาทำร้ายใจเราเอง

ด : ค่ะ

ถ : เราได้อยู่ตรงนี้เพื่อรอให้เขาเลิกกัน ความรักที่เริ่มต้นจากความผิดไม่มีวันที่จะเดินหน้าต่อไปในทางที่ถูก แล้วแต่ที่เราเดินไปเรารู้ว่าเรามีใครอีกคนหนึ่งอยู่ มันเป็นการยอมรับเงื่อนไขของเขาแล้ว พี่ว่าตอนนี้คงรู้หมดแล้ว แต่ตอนนี้เราก็คแค่ฟื้นฟูหัวใจตัวเองนะคะ เราก็อย่าให้มันเกิดขึ้นอีก

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าในช่วงท้ายๆ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องใกล้จบ ผู้สัมภาษณ์จะพูดแทรกคำแนะนำ ทางออกของปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์พบอยู่ และเสริมด้วยคำพูดที่ทำให้กำลังใจ เช่น “**เป็นกำลังใจให้**” หรือ “**ลู้ ๆ**” ซึ่งเป็นคำง่าย ๆ ที่สามารถให้กำลังใจกับผู้ให้สัมภาษณ์ในการดำเนินชีวิตได้

สรุปผลการวิจัย

บทความนี้ศึกษาทวิวิธีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาทวิวิธีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์ 2) เพื่อศึกษาถ้อยคำของผู้สัมภาษณ์ที่ใช้ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์ ซึ่งการใช้ข้อมูลการสัมภาษณ์จากรายการวิทยุคลับฟรายเดย์เป็นรายการที่ได้รับความนิยมในสื่อวิทยุ และได้รับการกล่าวถึงเป็นอย่างมากในฐานะเป็นรายการที่ทำหน้าที่เป็น “**ศาลาออนไลน์**” ให้กับผู้ที่มีความทุกข์ในใจ ประกอบกับทวิวิธีการสัมภาษณ์มีความหลากหลาย และผู้สัมภาษณ์ใช้ถ้อยคำที่โดดเด่นน่าสนใจ

ผลการศึกษาทฤษฎีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับพรายเดย์จะเห็นได้จากอัตราการปรากฏของกลวิธีการถามทั้งตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้ายของการสัมภาษณ์น่าจะทำให้มีลักษณะเด่นใน การสัมภาษณ์ คือ การถามแบบขึ้นคำตอบมากที่สุด และรองลงมาพบว่าเป็นกลวิธีการถามโดยใช้รูปประโยคขอร้อง ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์ของรายการคือผู้ให้สัมภาษณ์โทรศัพท์เข้ามาปรึกษา และเล่าปัญหาให้ ผู้สัมภาษณ์ฟัง ผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถามที่น่าจะเข้าประเด็นในรูปประโยคขอร้อง เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เล่าเรื่องที่ประสบปัญหาได้เล่าอย่างอิสระ ซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่ปรากฏมากในรายการวิทยุคลับพรายเดย์ด้วย

การศึกษาถ้อยคำของผู้สัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยพบว่าน่าจะเป็นลักษณะเด่นที่ได้รับความนิยม คือ การใช้ถ้อยคำแนะนำและให้กำลังใจ ซึ่งผู้สัมภาษณ์ใช้คำพูด เพื่อลดและผ่อนคลายความทุกข์ใจ ความเดือดร้อนใจ ความรู้สึกเจ็บปวด ซอกซำให้กับผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ฟังที่อยู่ทางบ้าน มีกำลังใจในการดำเนินชีวิต สามารถเผชิญปัญหา มองเห็นทางออกในการแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้เพราะวัตถุประสงค์ของผู้ให้สัมภาษณ์คือต้องการผู้ที่คอยรับฟัง คนที่คอยให้กำลังใจ และช่วยแนะนำหาทางออกให้กับปัญหาที่ตนนั้นได้ประสบ ผลจากการศึกษาจึงช่วยตอบคำถามได้ว่าเหตุใดรายการจึงได้รับความนิยมเป็นอย่างมากและมีผู้ติดตามอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยพบว่า ผู้สัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับพรายเดย์มีความสามารถในการใช้ถ้อยคำในการถามได้เป็นอย่างดี และมีกลวิธีการสัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รูปแบบและเนื้อหาของรายการรวมทั้งเหมาะสมกับตัวสื่อวิทยุด้วย ทำให้การสัมภาษณ์ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขวัจนกรรมของ Searle กล่าวคือ ผู้สัมภาษณ์ใช้กลุ่มวัจนกรรม ได้แก่ 1) กลุ่มวัจนกรรมบอกเล่า เช่น การบอกเล่าเรื่องราว การกล่าวสรุปประเด็น 2) กลุ่มวัจนกรรมขึ้นา เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดพยายามให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การขอร้อง การถาม 3) กลุ่มวัจนกรรมผูกมัดเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตัวเองว่าจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต เช่น การเสนอให้ 4) กลุ่มวัจนกรรมแสดงความรู้สึก เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดแสดงภาวะเกี่ยวกับจิตใจ เช่น การกล่าวขอบคุณ การให้กำลังใจ และ 5) กลุ่มวัจนกรรมที่เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น การปล่อยวางปัญหา

เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของรายการก็คือ การเสนอความคิดเห็น แลกเปลี่ยนมุมมอง ประสบการณ์เรื่องความรัก ในประเด็นที่สัมภาษณ์ ร่วมปรึกษาพูดคุยกันเพื่อเป็นประโยชน์ให้กับคนฟังที่อยู่ทางบ้านคนอื่น ๆ โดยมีสถานีวิทยุเป็นตัวกลาง สำหรับการดำเนินรายการเพื่อคอยรับฟังสารพันปัญหาจากผู้ฟังปลายสายที่โทรศัพท์เข้ามาปรึกษา พร้อมช่วยมองหา

ทางออกและบอกข้อเสนอแนะที่ดีผ่านคลื่นวิทยุ การสัมภาษณ์จึงมีการผสมผสานทัศนคติกัน กล่าวคือ ฝ่ายหนึ่งเตือนร้อน อีกฝ่ายก็อยากช่วย ถ้อยการสนทนาจึงราบรื่น ด้วยคุณลักษณะของการเป็นผู้สัมภาษณ์อย่างครบถ้วน กล่าวคือ เป็นผู้กำหนดประเด็นและควบคุมประเด็นในการสัมภาษณ์ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

บทความนี้เป็นการวิเคราะห์กลวิธีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์ อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับกลวิธีการสัมภาษณ์ที่อาจเพิ่มเติมได้ เช่น

1. ศึกษาจากรายการวิทยุอื่น เช่น รายการ พุทธอสังคพุทธโธ ของคลื่นวิทยุ EFM station 104
2. ศึกษากลวิธีการสัมภาษณ์ในรายการคลับฟรายเดย์โชว์ ทางช่องโทรทัศน์ GMM25

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ ปกรณ์ขจรนาวิน. (2549). *กลวิธีการถามในปริศนาการสัมภาษณ์รายการถึงลูกถึงคน*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิมา สว่างลาภ. (2547). *กลวิธีการถามในปริศนาการสัมภาษณ์ของสรยุทธ สุทัศนะจินดา ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกันในประเทศไทย*. คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2542). *หน้าที่ของอุปลักษณ์จากมุมมองของผู้ใช้ภาษาไทย*. ภาษาและวรรณคดีไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพรณ อัจฉริยะกุล และธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ. (2546) *รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง, เอกสารการสอนชุดวิชาการเขียนบทวิทยุกระจายเสียง สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- ประไพพรรณ พึ่งจิณ. (2542). *กลวิธีการถามในปริศนาการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์สองประเภท*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาสพงศ์ ผิวพอใช้. (2548). *รูปแบบและกลวิธีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุ “ร่วมด้วยช่วยกัน”*. วารสารศิลปศาสตรมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปีที่ 2 ฉบับที่ 2.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- สรียา ทับทัน (2543). *กลวิธีทางภาษาในการถามซัก ถามค้ำน ถามติง ในการพิจารณาคดี*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Searle, John.R. 1969. *Speech Act*. Cambridge University Press.
- เว็บไซต์
- ระเบิดเวลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2561.จากเว็บไซต์ <http://www.royin.go.th/dictionary/>.
- รายการวิทยุคลับฟรายเดย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม, 2561. จากเว็บไซต์ <https://www.facebook.com/ClubFridayOfficial/>.

ต่างชาติ ต่างภาษาในสาสตราแลบงเขมร

Foreigners in Sastra Lbaengs of Cambodia

¹
ชาญชัย คงเพ็ชรธรรม

Chanchai KHONGPHIANTHUM

E-mail: ganesanee96@gmail.com

บทคัดย่อ

ชาวต่างชาติ ต่างภาษาที่ปรากฏในสาสตราแลบงของเขมรมีทั้งสิ้น 16 ชาต คือ ชาวอินเดีย ชาวจีน ชาวขวา ชาวไทย ชาวเวียดนาม ชาวจาม ชาวพม่า ชาวลาว ชาวฟิลิปปินส์ ชาวมอญ ชาวญี่ปุ่น ชาวกวย ชาวบัว ชาวฮอลันดา ชาวฝรั่งเศส และชาวอังกฤษ

ตัวละครชาวต่างชาติ ต่างภาษาเหล่านี้ แม้จะรับบทเป็นเพียงแค่ตัวประกอบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง หากแต่ได้ช่วยสะท้อนภาพสังคมเขมรในอดีต ที่ประกอบไปด้วยผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ ซึ่งเข้ามาเกี่ยวข้องกับคนเขมรในมิติต่างๆ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม

คำสำคัญ : ชาวต่างชาติ, สาสตราแลบง, วรรณคดีเขมร

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ภาษาเขมร) ประจำสาขาภาษาและวรรณคดีตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (Ph.D.)

Abstract

The characters of foreign people in Sastra Lbaengs of Combodia were those who were the Indian, the Chinese, the Javanese, the Thais, the Vietnamese, the Cham People, the Burmese, the Laos, the Filipinos, the Mon, the Japanese, the Kouy, the Pua, the Dutch, the French and the English.

Even though the characters played only minor roles in the Cambodian Literature, they helped reflect the picture of Cambodian society in the past that the society made of people from various countries. Those people had an influence on the Cambodian in terms of politics, economics, culture, and society.

Keywords : Foreigners, Sastra Lbaeng, Cambodian Literature

บทนำ

คนเขมรลงหลักปักฐานบนผืนแผ่นดินที่เรียกว่า “สุวรรณภูมิ” มาเป็นเวลาช้านานแล้ว พวกเขามีได้้อย่างโดดเด่น หากแต่ยังได้ปฏิสัมพันธ์กับชนชาติต่างๆ ที่พวกเขาเรียกรวมๆ กันว่า “*อุนกเทส*” (เนียะเต๊ะฮ หมายถึง นัก เทศ) หรือ “*อุนกบรเทส*” (เนียะบอระเต๊ะฮ) ซึ่งถือเป็นคนละกลุ่มกับพวกเขา ที่เรียกตนเองว่า “*เขมร*” (คัมร) คนเขมรสร้างสรรค์อารยธรรมอันยิ่งใหญ่ขึ้น โดยได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมสำคัญของเอเชีย 2 แห่งนั่นคือ “*อินเดีย*” และ “*จีน*”

ชาวต่างชาติที่คนเขมรยอมรับนับถือว่าเป็น “*ครู*” คือ อินเดีย นับตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 6 เป็นต้นมา เขมรรับอิทธิพลจากอารยธรรมอินเดียทั้งในด้านศาสนา ความรู้ทางด้านสถาปัตยกรรม ตลอดจนระบบการเขียน ผ่านทางพราหมณ์ คิลปิน และพ่อค้าชาวชมพูทวีป วิธีการที่ประสบความสำเร็จสูงสุดที่ชาวอินเดียใช้ในการ “*ทำให้ดินแดนอันกลายเป็นอินเดีย*” (the Indianization) นั่นคือ การแต่งงานกับสตรีชาวพื้นเมืองชั้นสูง (Pou and Jenner, 1973)

คนเขมรถือว่าพวกตนนั้นร่วมเชื้อสายกับชาว “*มอญ*” รวมทั้งชนกลุ่มน้อยอื่นๆ เช่น พนอง ข่า ระแคว จราย กวย (ส่วย) และปัว เป็นต้น หากแต่ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้กลับไม่ได้รับวัฒนธรรมอินเดียเหมือนกับชาวเขมร ทำให้ต้องกลายเป็นพวกด้อยพัฒนาไป (Trane, 1996)

ขณะที่วัฒนธรรมอินเดียเข้ามามีบทบาทในราชสำนักวัฒนธรรมจีนกลับเข้าไปมีส่วนสำคัญในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน เห็นได้จากบันทึกของจิ่ว ต้า กวน ที่กล่าวว่า กะลาสีชาวจีนเป็นผู้สอนให้ชาวเขมรเลี้ยงทาน สอนให้ทำตุ๋ ตัง ถู และถังไว้ใช้ นอกจากนี้วัฒนธรรมจีนยังเข้าไปมีบทบาทในเรื่องของอาหารการกิน การติดต่อกำขาย ระบบเงินตรา ไปจนถึงเรื่องของการพนันขั้นต่อกอีกด้วย (Pou and Jenner, 1973)

นอกจากอินเดียและจีนแล้ว เขมรยังได้รับอิทธิพลจาก “*ชาว*” เช่นกัน เห็นได้จากในช่วงพุทธศตวรรษที่ 13 อาณาจักรเมืองพระนครได้รับการสถาปนาขึ้น หลังจากที่พระเจ้าชัยวรมันที่ 2 เสด็จกลับมาจากชาว และทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกขึ้น ณ บริเวณบาพนม เพื่อประกาศอิสรภาพจากชาว ศาสตราจารย์ ฌอร์ฌ แคเด็ส (Prof. George Coedes) นักประวัติศาสตร์และโบราณคดีระดับโลกเชื่อว่า พระราชพิธีดังกล่าวนี้ เขมรน่าจะได้รับแบบแผนมาจากชาว (Chandler, 1993) แสดงถึงการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างชาวเขมรกับชาวชวาในช่วงเวลานี้ได้เป็นอย่างดี

ชาวอาจไม่ใช่ศัตรูสำคัญของเขมรเช่นเดียวกับ “*จาม*” ชาวเขมรทำสงครามขับเคี่ยวกับพวกจามาเป็นระยะเวลายาวนาน ดังปรากฏหลักฐานเป็นภาพสลักที่ปราสาทบาเยน เล่าเรื่องยุทธนาวีระหว่างพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 กับกองทัพจาม ณ บริเวณทะเลสาบเขมรก่อนที่อาณาจักร

จามจะอ่อนแอลงเพราะถูกพวกเวียดนามรุกราน และล่มสลายลงในช่วงพุทธศตวรรษที่ 21 (นรเศรษฐ พิสิฐพันธ์, 2550)

พุทธศตวรรษที่ 20 - 25 ศัตวรรษของเขมรเปลี่ยนจากจามาเป็น **“สยาม”** และ **“ญวน”** แทนทั้งสองชาติได้ใช้เขมรเป็นรัฐกันชน จนเขมรมีสำนวนว่า “อยู่ระหว่างจะเข้ากับเสือ” (นิวเจียน เลาะกรอป่องนึ่งคลา) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทัพจากสยามนั้นได้ทำให้อาณาจักรเมืองพระนคร ถึงกาลล่มสลาย เขมรจำต้องย้ายราชธานีมาอยู่ที่เมืองละแวก (พ.ศ. 1974) และเมืองอุดงค์ (พ.ศ. 2136) ตามลำดับ ก่อนที่จะย้ายราชธานีมาตั้งอยู่ ณ กรุงพนมเปญ เมืองหลวงของ ประเทศในปัจจุบัน

เขมรตัดสินใจยุติปัญหาการถูกแทรกแซงการเมืองภายในจากประเทศเพื่อนบ้านคือสยาม และญวน โดยพระเจ้านโรดมทรงยอมให้ประเทศอยู่ภายใต้การคุ้มครองของ **“ฝรั่งเศส”** เมื่อปี พ.ศ. 2406 (Osborne, 1969: 176)

จากที่กล่าวมาโดยสังเขปนี้พอจะทำให้เห็นได้ว่าคนเขมรปฏิสัมพันธ์กับชาวต่างชาติ ต่างภาษามาเป็นระยะเวลาช้านานแล้ว ทั้งชาวเอเชียและชาวยุโรป ทั้งที่อยู่ใกล้ชิดติดกันเป็น ประเทศเพื่อนบ้าน และที่ข้ามน้ำข้ามทะเลมาจากแดนไกล หลักฐานหนึ่งที่ช่วยยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างชาวเขมรกับชาวต่างชาติ ต่างภาษา นั้นคือ ภาพจิตรกรรมฝาผนังที่ปรากฏอยู่ตามวัดวาอารามต่างๆ จากหนังสือเรื่อง **“ภาพวาดที่อยู่ตามวัด”** ของ สาน ผลา (2007) เช่น รูปชาวตะวันตก ชาวอาหรับ ชาวอินเดีย และชาวเขมรที่เข้าไปรับแจกพระบรมสารีริกธาตุ หลังจากงานถวายพระเพลิงพระพุทธรูปศรีสุริยาลังลง ภาพทหารฝรั่งเศสที่ร่วมขบวนแห่พระ เวสสันดรกลับคืนเข้าสู่พระนคร ภาพทหารอินเดียรับจ้างในสมัยอาณาจักรขอมฝรั่งเศสที่แต่งกาย และถืออาวุธตามแบบทหารตะวันตกในภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ ภาพคนสวมชุด ประจำชาติของเวียดนาม (อ่าว ส่าย) ภาพตลาดที่มีผู้คนพลุกพล่าน ไม่ว่าจะเป็น ชาวจีน (สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นคนในสมัยราชวงศ์ชิง เนื่องจากไว้ผมเปีย) ชาวยุโรป ชาวอินเดีย ชาวอาหรับ ปะปนอยู่กับชาวเขมร ซึ่งเป็นคนพื้นถิ่น เป็นต้น

ส่วนตัวของผู้เขียนนั้นสนใจวรรณคดีเขมรประเภทที่เรียกว่า **“สาสตราแลบง”** เป็นพิเศษ ซึ่งเป็นวรรณคดีที่เกิดขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 23-25 จารลงบนใบลาน นิยมแต่งเป็นร้อยกรอง โดยนำเนื้อเรื่องมาจากนิทานชาดกและนิทานพื้นบ้านอื่นๆ (คล้ายกับ **“นิทานจักรๆ วงศ์ๆ ของไทย”**) จึงกลายเป็นที่มาของบทความวิชาการชิ้นนี้ที่มุ่งศึกษาว่า ในวรรณคดีเขมรประเภทสาสตราแลบง มีการกล่าวถึงชาวต่างชาติไว้บ้างหรือไม่? และถ้าสมมติว่า **“มี”** วรรณคดีเหล่านี้ได้กล่าวถึง ชนชาติใดบ้าง และชนชาติเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับชาวเขมรในมิติต่างๆ อย่างไร?

ผู้เขียนได้เลือกวรรณคดีเขมรประเภทสาสตราแลบง ที่มีชื่อเสียงมาศึกษาจำนวน 11 เรื่อง คือ กากี (กาเกีย) กรุงสุภมิต (กรุงโชะเพียะเมิต) ขยองสังข (คย็องซัง แปลว่า หอยสังข์ คล้ายกับเรื่อง “สังข์ทอง” ของไทย) เจาสรทอบเจก (เจาซุรโตบเจก แปลว่า เจ้ากาบกล้วย) ทุมทาว (ออกเสียงว่า ตุม เตียว) ทิพุสงวาร (ตีบซ็องวา) พระโค พระแก้ว (เปรียะโก เปรียะแก้ว แปลว่า พระโค พระแก้ว) โภคกุลกุมาร (โพกกลโกะมา) มรณมาตา (มอระนะเมียตา แปลว่า นางแม่ตาย เรื่องนี้คล้ายกับเรื่อง “ปลาบู่ทอง” ของไทย) มาเอ็ง (เมียเอ็ง) และ สพุสสิทธิ (ซัปเพียะเซิต วรรณคดีเรื่องนี้คล้ายกับเรื่อง “สรรพสิทธิ” ของไทย)

ส่วนกรอบแนวคิดที่ใช้เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม ดังที่ วิทยาคีระนิยานนท์ (2541) ได้กล่าวว่า กวี วรรณคดี และสังคมนั้น ต่างสัมพันธ์กันอย่างไม่อาจแยกออกจากกันได้ กวีสร้างวรรณคดีขึ้นเพื่อส่องทางให้แก่สังคม นำไปสู่สังคมอุดมคติตามที่กวีวาดหวัง ขณะเดียวกันสังคมก็ส่งอิทธิพลให้แก่กวี ซึ่งเป็นสมาชิกหนึ่งของสังคมด้วยเช่นกัน เพราะวัตถุดิบที่กวีหยิบมาใช้เพื่อสร้างสรรค์วรรณคดีนั้น ล้วนแต่เป็นสิ่งที่มียู่ในสังคมแทบทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้กวีจึงสะท้อนภาพสังคมผ่านทางวรรณคดี ไม่ว่าจะเป็นเจตนาหรือไม่ก็ตาม

ชนชาติใดบ้างที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร ?

ผู้เขียนได้สำรวจวรรณคดี ประเภทสาสตราแลบงดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นพบว่า มีการกล่าวถึงชาวต่างชาติ ต่างภาษาไว้ถึง 16 ชนชาติด้วยกัน คือ 1) ชาวอินเดีย 2) ชาวจีน 3) ชาวมลายู 4) ชาวไทย 5) ชาวเวียดนาม 6) ชาวจาม 7) ชาวพม่า 8) ชาวลาว 9) ชาวมอญ 10) ชาวญี่ปุ่น 11) ชาวกวย 12) ชาวบัว 13) ชาวฟิลิปปินส์ 14) ชาวฮอลันดา 15) ชาวฝรั่งเศส และ 16) ชาวอังกฤษ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ชาวอินเดีย คนเขมรเรียกคนอินเดียว่า “กลิงค์” ขณะที่พจนานุกรมเขมร ฉบับสมเด็จพระสังฆราชชวน ณาตกลับให้ความหมายที่แคบไปกว่านั้นคือหมายถึง แคว้นกลิงคะ และชาวกลิงคะ (สมเด็จพระสังฆราช ชวน ณาต, 1967) บางครั้งในวรรณคดีเขมรก็เรียกคนอินเดียว่า “แขก” ชื่อชนชาติอินเดียที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร ประเภท สาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง ทิพุสงวาร โภคกุลกุมาร มรณมาตา และ เจาสรทอบเจก

ชาวจีน คนเขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “จีน” พจนานุกรมเขมร ฉบับสมเด็จพระสังฆราชชวน ณาตได้ให้ความหมายของคำว่า “จีน” ไว้ว่า เป็นคำเรียกชนชาติที่เกิดในประเทศจีน หรือเรียกคนที่อพยพจากประเทศจีนเข้ามาอาศัยอยู่ในดินแดนเขมร (สมเด็จพระสังฆราช ชวน ณาต, 1967) เช่น จีนฮกเกี้ยน (ฮกเกี้ยน) จีนไหหลำ (ไฮฮอง) เป็นต้น ชื่อชนชาติจีนที่พบ

ในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง กรุงสุกมิตร์ ขยองสังข ทิพวงสงวาร์ โภคกุลกุมาร มรณมาตา เมียเอ็ง และสพวลัทธี

ชาวมลายู หรือชาวขวา เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า **“เขวีย”** พจนานุกรมเขมรฉบับสมเด็จพระสังฆราชชวน ฅนต ได้ให้ความหมายของคำว่า ขวา ว่า เป็นชื่อเกาะแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นประเทศอยู่ในทวีปเอเชีย ชาวขวาวอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศเขมรนานแล้ว นอกจากนั้นคนขวายังนำเอาข้าวของเครื่องใช้ และพืชพันธุ์ต่างๆ เข้ามาเผยแพร่อีกด้วย ดังปรากฏคำว่า **“ขวา”** ต่อท้ายชื่อสิ่งของหรือพันธุ์ไม้ เช่น กล้วยขวา มันขวา กลองขวา เป็นต้น (สมเด็จพระสังฆราชชวน ฅนต, 1967) ชื่อชนชาติขวาที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง ขยองสังข เจาสรรทบทเจก ทุม ทาว โภคกุลกุมาร มรณมาตา และสพวลัทธี

ชาวไทย เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า **“เซียม”** พจนานุกรมเขมร ฉบับสมเด็จพระสังฆราชชวน ฅนต ได้อธิบายความหมายของคำดังกล่าวว่า เป็นชื่อประเทศหนึ่งที่มีพรมแดนติดกับประเทศกัมพูชาทางด้านทิศตะวันตก และทิศตะวันตกเฉียงเหนือ (ทิศพายัพ) ใช้เรียกเป็นชื่อประเทศ ประชาชนรวมทั้งภาษา อาจใช้คำว่า **“สยาม”** หรือ **“ไทย”** แทนก็ได้ (สมเด็จพระสังฆราชชวน ฅนต, 1967) ชื่อชนชาติไทยที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง ขยองสังข เจาสรรทบทเจก พระโค พระแก้ว โภคกุลกุมาร และมรณมาตา

ชาวเวียดนาม เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า **“ยวน”** (เขมรสะกดคำนี้โดยใช้ตัว **“ย”** ต่างจากไทยที่ใช้ **“ญ”** ซึ่งเสียง /ย/ กับ /ญ/ ในภาษาเขมนั้นออกเสียงต่างกัน กล่าวคือ /ญ/ จะเป็นเสียงนาสิก ไม่ใช่เสียงอัสสระเหมือน /ย/) พจนานุกรมเขมร ฉบับสมเด็จพระสังฆราชชวน ฅนต ได้ให้ความหมายของคำว่า **“ญวน”** ว่า หมายถึงพวกที่อาศัยอยู่ในดินแดนตั้งเกีย ดินแดนอันนัม และดินแดนโกลังลิน เรียกญวนที่อาศัยอยู่บริเวณตั้งเกียว่า **“ญวนฮานอย”** เรียกญวนที่อาศัยอยู่บริเวณอันนัมว่า **“ญวนเว้”** และเรียกญวนที่อาศัยอยู่บริเวณโกลังลินว่า **“ญวนไพรนคร”** (โชงอน-ผู้เขียน) (สมเด็จพระสังฆราชชวน ฅนต, 1967) ชื่อชนชาติเวียดนามที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง กรุงสุกมิตร์ เจาสรรทบทเจก ทุม ทาว โภคกุลกุมาร และมรณมาตา

ชาวจาม เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า **“จาม”** พจนานุกรมเขมร ฉบับสมเด็จพระสังฆราชชวน ฅนต ได้ให้ความหมายของคำนี้ว่า เป็นชื่อชนชาติหนึ่งในอดีตอาศัยอยู่ในอาณาจักรจามปา ซึ่งล่มสลายไปนานแล้ว ปัจจุบันพบชาวจามอาศัยอยู่ทั่วไปในประเทศกัมพูชา โดยเฉพาะในสมัยสงครามเขมรนิยมเรียกชาวจามว่า **“เขมรอีสลาม”** (สมเด็จพระสังฆราชชวน ฅนต, 1967) ชื่อชนชาติจามพบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง เจาสรรทบทเจก ทุม ทาว โภคกุลกุมาร และมรณมาตา

ชาวพม่า ซึ่งเขมรเรียกคนพม่าว่า “**พู่เมีย**” หรือ “**โกฟา**” (ไทยเรียกกุลา) พวกกุหลา เข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดไพลินและจังหวัดพระตะบอง ตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 เพื่อขุดพลอย พวกกุหลามีจำนวนไม่มากนัก แต่มีฐานะร่ำรวย เนื่องมาจากทำธุรกิจเหมืองพลอย (ธีรภัทร ชัยพิพัฒน์, 2551) ชื่อชนชาติกุหลาที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง ขยงสงข โภคกุลกุมาร และมรณมาตา

ชาวลาว ซึ่งเขมรเรียกคนลาวว่า “**เลี้ยว**” “**เลี้ยวขาว**” หรือ “**ลาว**” พจนานุกรมเขมร ฉบับสมเด็จพระสังฆราชชวณ ณาตได้ให้ความหมายของคำนี้ว่า หมายถึง ชนชาติหนึ่งที่อาศัย อยู่บริเวณดินแดนอินโดจีน เรียกตามการสืบเชื้อสาย มีลาวอยู่ด้วยกันหลายพวก เช่น ลาว กาว ลาวพุงดำ (ล้านนา) ลาวพุงขาว (ล้านช้าง) เจี้ยว ชิน พวน ลื้อ ละว้า ไท ญไท ย้อ เป็นต้น (สมเด็จพระสังฆราช ชวณ ณาต, 1967) ชื่อชนชาติลาวที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง เจาสรรอทบเจก โภคกุลกุมาร และมรณมาตา

ชาวฟิลิปปินส์ เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “**เมียนิล**” ซึ่งมาจากคำว่า “**มะนิลา**” คือชื่อ เมืองหลวงของประเทศฟิลิปปินส์ในปัจจุบัน ชื่อชนชาติดังกล่าวที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง คือเรื่อง มรณมาตา

ชาวมอญ เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “**โมน**” ชื่อชนชาติมอญที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง คือ เรื่อง โภคกุลกุมาร และมรณมาตา

ชาวญีปุ่น เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “**จูปุ่น**” ชื่อชนชาติญี่ปุ่นที่พบในวรรณคดีเขมรประเภทสาสตราแลบง คือเรื่อง โภคกุลกุมาร

ชาวกวย หรือส่วย (คำว่า “**ส่วย**” เป็นคำที่ราชสำนักสยามสมัยก่อนใช้เรียกคนกลุ่มนี้ เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่ต้องคอยหาของป่าส่งมาให้ทางราชการ ส่วนคำว่า “**กวย**” เป็นคำที่พวกเขาใช้เรียกตนเอง แปลว่า คน) ซึ่งเขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “**กวย**” พจนานุกรมเขมร ฉบับของสมเด็จพระสังฆราชชวณ ณาตได้ให้ความหมายของคำนี้ว่า เป็นชื่อชนชาติหนึ่งที่อาศัยอยู่ในดินแดนเขมร กวยมีหลายกลุ่ม เช่น กวยเหล็ก กวยช้าง เป็นต้น (สมเด็จพระสังฆราช ชวณ ณาต, 1967) ชื่อชนชาติกวยที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง คือเรื่อง เจาสรรอทบเจก และโภคกุลกุมาร

ชาบบัว เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “**บัว**” พจนานุกรมเขมร ฉบับสมเด็จพระสังฆราชชวณ ณาตได้ให้ความหมายของคำดังกล่าวว่า เป็นชื่อคนกลุ่มน้อยพวกหนึ่งที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนประเทศเขมร มีภาษาใช้แตกต่างจากภาษาเขมร อาจนับรวมเข้ากับพวกกวย ระแด เสติยง

(สมเด็จพระสังฆราช ชวน ฌาต, 1967) ชื่อชนชาติดังกล่าวที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง คือเรื่อง เจาสรรอทบเจก

ชาวฮอลันดา ผู้เขียนสันนิษฐานว่า คำว่า “**ลอนเตีย**” น่าจะหมายถึงพวกฮอลันดา ที่เข้ามาติดต่อกับเขมรในช่วงพุทธศตวรรษที่ 22 ซึ่งชื่อชนชาติฮอลันดาพบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง คือเรื่อง ขยงสงข โภคกุลกุมาร และมรณมาตา

ชาวฝรั่งเศส เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “**บารัง**” พจนานุกรมเขมร ฉบับสมเด็จพระสังฆราช ชวน ฌาตได้ให้ความหมายของคำนี้ว่า เป็นชื่อของประเทศฝรั่งเศส นอกจากนี้คนเขมรยังเรียกคนที่มาจากประเทศในแถบยุโรปทั้งหมดว่า บารัง เช่นกัน (สมเด็จพระสังฆราช ชวน ฌาต, 1967) ทำให้วืบางท่านจึงต้องระบุไว้อย่างชัดเจนว่า “**บารังเสส**” เพื่อป้องกันความสับสน ชื่อชนชาติฝรั่งเศสที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง คือเรื่อง ขยงสงข เจา สรรอทบเจก ทุม ทาว มรณมาตา ทิพวลังวาร โภคกุลกุมาร และสพวลัทธ

ชาวอังกฤษ เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “**ยองเกลส**” โดยออกเสียงตามแบบฝรั่งเศส ชื่อชนชาติอังกฤษที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง คือเรื่องมรณมาตา

ชื่อชนชาติต่างๆ ที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบงแสดงให้เห็นว่า คนเขมรต้องรู้จักชนชาติเหล่านี้อย่างแน่นอน และเมื่อพิจารณาจากจำนวนครั้งที่ปรากฏจะเห็นว่า ชนชาติที่ปรากฏมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ชาวจีน ชาวฝรั่งเศส และชาวอินเดีย การกล่าวถึงบ่อยครั้งนั้นแสดงถึงความสำคัญที่ทั้งสามชาติมีต่อเขมนั่นเอง

ชาวไทยและชาวเวียดนาม ได้รับการกล่าวถึงรองลงมา ขณะที่ชาวจาม ชาวพม่า และชาวลาว แม้ว่าจะได้รับการกล่าวถึงน้อยกว่าชาวไทยและชาวเวียดนาม แต่ก็ยังถือว่าดีกว่าหลายชาติที่แทบจะไม่ได้รับการกล่าวถึงเลย หัวข้อต่อไปผู้เขียนจะได้กล่าวถึงลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างชาวเขมรกับชนชาติต่างๆ ที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างชาวเขมรกับชาวต่างชาติ ต่างภาษาที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ตัวละครชาวต่างชาติที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร มักรับบทเป็นตัวประกอบ (Minor) ในเรื่อง ทำหน้าที่เพื่อสร้างความสมจริงหรือสร้างสีสันให้แก่เรื่อง เช่น เมื่อกล่าวถึงฉากที่เป็นยานการคำสำคัญของพระนคร (อาจจะเป็นชื่อนครที่มีอยู่จริง เช่น นครพาราณสี นครมิถิลา หรือนครสมมติตามท้องเรื่อง เช่น นครไตรบุรียราชธานี เป็นต้น) ก็จำเป็นต้องมีตัวละครที่เป็นพ่อค้าชาวต่างชาติเข้ามาติดต่อกับเขมร ทั้งนี้เพื่อให้ฉากนั้นมีความสมจริง นอกจากนี้พ่อค้าชาวต่างชาติยังช่วยสร้างสีสัน ทำให้ตลาดนั้นดูคราคร่ำไปด้วยผู้คนมาจากดินแดนต่างๆ อีกด้วย

ส่วนวรรณคดีเขมรที่ให้ชาวต่างชาติ ต่างภาษาเป็นตัวละครหลักมีอยู่เพียงเรื่องเดียวเท่านั้น คือ เรื่องพระโค พระแก้ว ที่ให้ชาวไทยที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องนี้ทำหน้าที่เป็น ตัวละครปักษ์ (antagonist) และมีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง

ผู้เขียนได้วิเคราะห์บทบาทความสัมพันธ์ของตัวละครชาวต่างชาติ ต่างภาษาที่ปรากฏใน วรรณคดีเขมร พบว่าตัวละครเหล่านั้นแสดงบทบาทความสัมพันธ์ในมิติต่างๆ ไว่ดังนี้

- ด้านความสัมพันธ์ทางการเมือง

วรรณคดีเรื่อง ขุยของสงข ได้กล่าวถึงชาวต่างชาติ ต่างภาษา ที่เข้ามามีความสัมพันธ์ทางการเมือง ดังนี้

อีกทั้งจีนชาว	ฝรั่งเศสวิลันดา	ต่างชาติมากมาย
ทั้งลาวทั้งชาว	วิลันดานั้นใน	นำทรัพย์ทิพย์ค่าไว้
	ถวายพระราชา	
แม้ทั้งเสียมสรว	อีกต่างชาติครบ	ทั้งจีนทั้งชาว
ยกเอาบุตรี	งามสมกายา	มาถวายให้เป็น
	สนมสนิโทกษัตริย์	

(ขุยของสงข, 1961)

คำประพันธ์ข้างต้น ตัดมาจากตอนที่พระสังข์ขึ้นเสวยราชย์ ภายหลังจากที่ตีคัสชนะ พระอินทร์แล้ว ชาวต่างชาติเมื่อทราบข่าวอันเป็นมงคลนี้ ต่างพากันนำเครื่องราชบรรณาการ มาถวายเพื่อเจริญพระราชไมตรี รวมทั้งถวายบุตรให้เป็นบาทบริจาริกาอีกด้วย (ลักษณะ ดังกล่าวเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ทางเครือญาติที่เรียกว่า “Kinship”) การที่บุตรสาวได้ไป เป็นภรรยาภักษัตริย์ ย่อมทำให้ครอบครัวนั้นได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ มากมาย

ตัวละครชาวต่างชาติ ไม่ว่าจะเป็นจีน ชาว ฝรั่งเศส ฮอลันดา ลาว และไทยที่เข้ามา อ่อนน้อมนี้ ช่วยทำให้แนวคิดที่กวีต้องการนำเสนอเรื่อง “กษัตริย์เป็นผู้มีบุญ” นั้นเด่นชัดขึ้น กล่าวคือ กษัตริย์ที่มีบุญหรือพระยาจักรพรรดิราชนั้น เป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือดินแดนต่างๆ ทั้ง ทศทิศ ต่างชาติต่างภาษาต่างพากันเข้ามาอ่อนน้อม เป็นข้าขอบขัณฑสีมา

ในบางครั้งตัวละครชาวต่างชาติ ก็แสดงบทบาทหน้าที่ตรงข้ามกับมิติความสัมพันธ์ข้างต้น นั่นคือเป็นความสัมพันธ์แบบคู่สงคราม วรรณคดีเรื่อง **พระโค พระแก้ว** กล่าวถึง สงครามระหว่างชาวเขมรกับชาวต่างชาติคือสยาม ผลของสงครามคือ กษัตริย์สยามใช้กลอุบายจนสามารถจับตัวพระโคและพระแก้วไปไว้ที่ประเทศสยามได้ ต่อมาประเทศสยามก็เจริญรุ่งเรืองขึ้น เพราะในท้องของพระโคมีสรรพวิทยาการต่าง ๆ ซ่อนอยู่มากมาย ในขณะที่เขมรเริ่มค่อย ๆ อ่อนด้อยลงเรื่อย ๆ (ใกล้รุ่ง อามระดิษ, 2552)

ข้อมูลที่น่าสนใจประการหนึ่ง คือ มีการกล่าวถึงชาวต่างชาติว่าเข้ามารับราชการในตำแหน่งทหารอาสา ดังปรากฏในวรรณคดีเรื่อง **โศกกุลกุมาร** ดังนี้

ธ ให้จัดพลโยธา	ทหารอาสา	ออกเป็นจตุรงคยุทธ
แบ่งเป็นซ้ายขวากล้าหาญ	แน่นขนัดปรากฏ	ประกอบโดยแปลกอื่นไป
เสนาพม่านรัย	ต่างถือธงชัย	ยังยืนหยุดอยู่ตระเตรียม
อันดับนั้นถัดไปคือเสียม	เรียงรายปืนไฟ	ตั้งไว้เหนือคาเคียงคู่
เสนาเขมรล้วนถือธนู	ยิงตรงมุ่งรู้	แม่นยำเชี่ยวชาญดำรง
ลำดับนั้นจันทโหล	ดุคันทระนง	กรถือมีดสั้น เชนตั้ง
ข้างขวาล้วนพวกฝรั่ง	มือถือสนับบั้ง	จิตใจใหญ่ยิ่งมหิมา
ลำดับนั้นถัดไปกุลา	ถือกระบี่งา	กวัดแกว่งฟันฟาดอเนก
ลำดับนั้นเสนาแขก	ต่างถือกระบะหนั	และมีดสั้นปลายงอน
ข้างซ้ายแลล้วนเสนา	ญวนมาอาสา	มือถือปืนเกาทัณฑ์
เสนาชาวล้วนหาญใหญ่	โปกผ้าคลุมหัว	มือถือกริชไว้พร้อมมือ
เสนาจามจินหาญไกร	ถือปืนพกไว้	ยืนอยู่เป็นแถวเรียงราย
ทัพโนนวิไลดาชาญหลาย	ถือปืนยิงขึ้น	ระบอบระเบียบบสยดสยง
เสนาญี่ปุ่นขันแข็ง	กรถือจ้าวยาว	กวัดแกว่งไกวจ้าวอาจง
อันดับนั้นเสนาลาว	กรถือหอกยาว	จามรีผูกปลายนายฉาน
เสนามอญอยู่กันดาล	ขีดเท้าชัสรา	คเชนทร์ที่นั่งกษัตรา

(โศกกุลกุมาร, 1966)

พระเจ้าพรหมทัต กษัตริย์แห่งนครพาราณสี ยกทัพไปปราบโศกกุลกุมาร โดยในกองทัพประกอบด้วยทหารอาสาทั้งสิ้น 15 ชาติ การให้เสนามอญอยู่ในตำแหน่งของจตุรงคบาทานั้น มีนัยทางการเมืองซ่อนอยู่ เนื่องจากตำแหน่งผู้รักษาเท้าช้างนั้น ถือเป็นตำแหน่งที่สำคัญที่สุด เพราะอยู่ใกล้ชิดกับศูนย์กลางของอำนาจ นั่นคือ กษัตริย์ซึ่งประทับอยู่บนหลังพระคชาธาร (พื้นที่สัมพันธ์กับอำนาจ) เหตุที่กวีเลือกเสนามอญมาไว้ในตำแหน่งนี้ อาจเป็นเพราะกวีเห็นว่ามอญและเขมรนั้นร่วมเชื้อสายกันนั่นเอง

- ด้านเศรษฐกิจ การค้า

วรรณคดีเรื่อง **ทิพวงศ์** ทั่วไปบรรยายภาพนครไตรบุรุษว่าเมืองใหญ่ มีชาวต่างชาติ ต่างภาษา เดินทางเข้ามาติดต่อค้าขายมากมาย ดังนี้

นอกจากแพงมีครบถ้วนแล้วตลาด ประกอบโดยประการถือตามเมือง
สรรพศาสน์นั้น กลิ้งค์ ชาวครบเครื่อง หากินค้าขายตามภาษา

(ทิพวสังวาร, 1963)

ชาวต่างชาติที่กวักลางถึง มีทั้งจีน อินเดีย และชาว ซึ่งทั้งสามชาตินี้ น่าจะเป็นชาติสำคัญที่เข้ามาปฏิสัมพันธ์กับเขมรในด้านการค้ามากที่สุด สัมพันธ์กับข้อมูลประวัติศาสตร์การค้าของเขมร ที่ก่อนที่เขมรจะค้าขายกับชาติตะวันตกนั้น เขมรค้าค้ากับชาติเหล่านั้นมาก่อน มีการเดินเรือค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้ากัน ไม่ว่าจะเป็นของป่า ผ้าแพรพรรณ หรือเครื่องเทศ

นอกจากชาวต่างชาติที่กล่าวถึงข้างต้นนี้แล้ว ยังมีชาวต่างชาติเข้ามาติดต่อค้าขายกับ
เขมรอีกมากมาย เห็นได้จากในวรรณคดีเรื่อง เจาสุรทพเจก มีตอนหนึ่งกล่าวถึง นางเกสร
มาลา ซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่องว่า นางได้คัดเลือกหญิงสาวที่รอบรู้ภาษาต่าง ๆ มาช่วยงาน
ด้านค้าขาย ดังนี้

แล้วนางคัดเลือกดรุณี รูปศักดิ์สมมี อีกรอบรู้ภาษาทุกคน
 รู้จามรู้จิ้นรู้ญวน รู้เลียมล้ำนวน ลาวกาวกวยบัวชาวกลิ้งค์
 (เจ้าสรอทพบเจก, 1966)

การที่นางเกสรมาลาเลือกหญิงสาวที่รู้ภาษาที่ 2 (ภาษาแรก คือ ภาษาแม่ นั่นคือภาษาเขมร) ได้แก่ ภาษาจาม จีน ญวน ไทย ลาว กวย บัว ชาว และอินเดีย เนื่องจากในอดีตกลุ่มคนเหล่านี้ได้เข้ามาติดต่อกับค้าขายกับคนเขมร เช่นเดียวกับปัจจุบันที่คนเขมรเรียนภาษาที่ 2 ไม่ว่าจะเป็นอังกฤษ จีน เกาหลี ไทย เวียดนาม ฯลฯ เพื่อให้สามารถติดต่อกับสื่อสารทำธุรกิจกับชาติอื่นๆ ได้

วรรณคดีเรื่อง **สพวสิทธิ์** กล่าวถึงร้านค้าของพวกฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาค้าขายในกรุงพาราณสี

ตอนที่สรรพสิทธิ์กำลังเดินทางเข้าไปเลือกคู่ในพระนคร ดังนี้

มีร้านฝรั่งเสตั่งสินค้า
โคญักอับแซชนเบียร์บีแย
กาชิสซารูซามปิยอง
ฮารีกูอมาร์คือสุราขลัง
มาซีชาร์ดินไม่มีแคลน
ถุงเท้ารองเท้าเข็มขัดสม

ทันสมัยน่าซื้อหาถ้วนแล้วแต่
แวมุตกาแฟเพรู่บั้ง
ซ่าปาญชาวองปีแปมั่ง
หน่อไม้สาลีลิมนาด
ปีม็องฟรอมมาชอีกหมวกร่ม
มากสีหลากอารมณ์พ่นอุปมา

(สพฺุสสิทฺธิ์, 1997)

สินค้าที่ปรากฏในคำประพันธ์ข้างต้น พอที่จะทราบได้มี 1. โคญัก (cognac) คือ บรั่นดี ที่มาจากพื้นที่ Cognac 2. อับแซชน (absinthe) คือ เหล้าชนิดหนึ่ง มีรสขม 3. เบียร์บีแย (beer/bire) คือ เบียร์ 4. แวมุต (vermouth / vermouth) คือ เหล้าที่ช่วยเจริญอาหาร เรียกน้ำย่อย 5. กาแฟ (café) คือ กาแฟ 6. กาชิส (cassis) คือ เหล้าที่ทำจากผลกาชิส 7. ซารู (sarrau) คือ ผ้ากันเปื้อน 8. ซามปิยอง (champignon) คือ เห็ดแชมปิยอง 9. ซ่าปาญ (champagne) คือ แชมเปญ 10. ชาวอง(savon) คือ สบู่ 11. ฮารีกู (haricot) คือ ถั่วฮารีโก 12. ออมาร์ (homard) คือ กุ้งมังกร 13. ซารี สันนิษฐานว่าเป็น ลูกสาเล่ 14. ลิมนาด (limonade) คือ น้ำหวานหรือน้ำอัดลม 15. ซาร์ดิน (sardine) คือ ปลาซาร์ดิน 16. ปีม็อง (piment) คือ พริก และ 17. ฟรอมมาช (fromage) คือ เนยแข็ง (ดาวเรือง วิฑยารัฐ, 2557)

ผู้เขียนไม่แปลกใจเลยที่วรรณคดีเรื่องนี้จะกล่าวถึงร้านค้าของพวกฝรั่งเศส ที่ขายสินค้า นำเข้ามาจากฝรั่งเศส ทั้งที่ฉากในเรื่องเป็นนครพาราณสี เนื่องจากวรรณคดีเรื่องนี้แต่งขึ้นใน สมัยที่เขมรถูกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสแล้ว (เรื่องสรรพสิทธิ์แต่งขึ้นในปี พ.ศ. 2442) ซึ่งผู้ แต่งคือหมื่นภักดีอักษร (ตน) นั้น เป็นข้าราชการในกษัตริย์นโรดม จึงย่อมคุ้นเคยกับวัฒนธรรม ฝรั่งเศสเป็นอย่างดี เพราะนโยบายการค้าของฝรั่งเศสในยุคนั้น คือ ถ้าต้องการขายสินค้าให้ แก่ชาวเขมรแบบใด ก็สอนให้ชาวเขมร (ชั้นสูง) รู้จักใช้ชีวิตในแบบนั้น

- ด้านสังคมวัฒนธรรม

ชาวต่างชาติ ต่างภาษาเข้ามามีอิทธิพลต่อรูปแบบการใช้ชีวิตของชาวเขมร ตั้งแต่เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ไปจนถึงอาหารการกิน เช่นในวรรณคดีเรื่อง สप्तสัทธาธิ กล่าวถึงการแต่งกาย ของตัวละครชาวพาราณสีตามแบบชาวฝรั่งเศส ดังนี้

นาฬิกาข้อมือมาศตลอดสาย
สวมหมวกยางพาราพะรุงพะรัง

เซมิเย่เซมิเย่เป็นเสื้อนอกใน
มีทั้งบาตูงบ่ารุงถือ

(สप्तสัทธาธิ, 1997)

ตัวละครสวมนาฬิกา สวมเสื้อเชิ้ตที่ในภาษาฝรั่งเศสเรียกว่า chemise และเสื้อกั๊กที่เรียกว่า gilet สวมหมวกที่มีพู่ห้อย และถือไม้เท้า ซึ่งภาษาฝรั่งเศสเรียกว่า baton (กวีได้เขียนภาษาฝรั่งเศสกำกับไว้ในส่วนของเชิงอรรถ)

นอกจากนี้ ตัวละครในเรื่อง สप्तสัทธาธิ ยังแสดงค่านิยมเกี่ยวกับความงามตามแบบชาวตะวันตก นั่นคือ พันขาวถือเป็นพันที่งาม แตกต่างจากค่านิยมของคนเขมรในอดีต ที่ถือว่าพันดำเป็นพันที่งาม คนเขมรจึงนิยมกินหมากเพื่อให้ฟันดำ ดังนี้

บ้างแต่งนุ่งกางเกงอย่างฝรั่งเศส
สวมเสื้อฮาเบเยนาฬิกา

ตัดผมตีกระบังสวมแว่นตา
ปากไม่กินสลาไ้วฟันขาว

(สप्तสัทธาธิ, 1997)

ตัวละครชายสวมกางเกงแบบฝรั่งเศส ทำผมทรงกระบัง สวมแว่นตา สวมนาฬิกา สวมเสื้อผ่า (ฮาเบเย - habiller) และเลิกกินหมากเพื่อให้ฟันขาว

ในวรรณคดีเรื่อง เจาสรรพเจก กล่าวถึง คนเขมรทั้งหญิงชาย รวมทั้งชาวต่างชาติ คือ ชาวจีน และชาวญวนว่าได้ชวนกันไปเล่นการพนัน ดังนี้

ชายหญิงชาวเมือง ยิ้มสรวลสำราญ
เดินเล่นเบ๊ยโป เล่นถั่วทุกผู้
แจกเขาแจกตน

ทั้งจีนทั้งญวน
บ้างชนะบ้างเสมอ

(เจาสรรพเจก, 1966)

ถั่วและโป เป็นการพนันที่เขมรรับไปจากจีน ในคำประพันธ์ดังกล่าวจึงมีตัวละครซึ่งเป็นชาวจีนปรากฏอยู่ด้วย นอกจากเรื่องของการแต่งกาย และเรื่องการพนันขั้นต่อแล้ว ชาวต่างชาติยังมีอิทธิพลต่อชาวเขมรในเรื่องอาหารการกินอีกด้วย ดังนี้

บางสตรีดื่มสุรา	พบปะพร้อมหน้า	หรรษายิ้มแย้ม
เย็บกระทรงรอบ	เตรียมรอบซ้อนแซม	บางนางทำแหนม
	ทำขนมฝรั่ง	

(โกศกุลฤกษ์, 1966)

วรรณคดีเรื่องโกศกุลฤกษ์ กวีกล่าวถึงพวกผู้หญิงที่ทำอาหารพื้นเมือง คือ แหนม และทำขนมฝรั่ง (ซึ่งไม่ทราบว่าเป็นขนมชนิดใด) แสดงถึงอิทธิพลของฝรั่งเศสที่เข้ามามีบทบาทด้านวัฒนธรรมอาหารในสังคมเขมร

นอกจากวัฒนธรรมชาวบ้านแล้ว ชาวต่างชาติ ต่างภาษายังเข้าไปมีบทบาทสำคัญอยู่ในวัฒนธรรมราชสำนักอีกด้วย ในวรรณคดีเรื่อง กากี กวีบรรยายฉากพระราชวังของพระเจ้าพรหมทัตว่าเสนาะไปด้วยเสียงเพลงของคนหลายภาษา ดังนี้

มีมุขมนตรี	พราหมณ์พฤตกวี	พิภกโหร
ช่างเชี่ยวชาญครบ	เพลงศัพท์ภาษา	เพลงร้องรำดี
	ลอลอลอประไพ	

(กากี, 1997)

แม้ในยามที่กษัตริย์เสด็จพระราชดำเนินไปยังที่ใดๆ ยังต้องมีดนตรีของชาติต่างๆ เข้าร่วมอยู่ในขบวนเสด็จด้วย ดังปรากฏในวรรณคดีเรื่อง มรณมาตา ดังนี้

เพลงเลียมเพลงชาว	เพลงมอญวิไล ندا	เพลงเขมรนิตย์เนา
เพลงจีนเพลงฝรั่ง	ยินดังออกนอกไกร	เพลงแขกแห่ไป
	มะนิลาทุหล่า	
แห่หน้าทหาร	ตำรวจแล้วมี	ครบศาสนา
แห่อ้อมที่นั่ง	แลล้วนกัญญา	ลูกพราหมณ์เป็นคู่
	ซ้ายขวาเนติฉาย	

(มรณมาตา, 1964)

ดนตรีของชาติต่าง ๆ เหล่านี้ ถือเป็นเครื่องแสดงพระเกียรติยศของกษัตริย์อย่างหนึ่ง เพราะกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่เท่านั้น จึงจะสามารถครอบครองและอุปถัมภ์วงดนตรีเหล่านี้ได้ นอกจากในเรื่องของดนตรีแล้ว ชาวต่างชาติยังมีบทบาทสำคัญในเรื่องของศิลปะการแสดงอีกด้วย ในวรรณคดีเรื่อง **กรุงสุกษุมิตร** กล่าวถึงมหรสพสมโภช เนื่องในโอกาสที่พระบาทสุกษุมิตรขึ้นครองราชสมบัติในเมืองดักคิลา ดังนี้

มองมีทั้งญวน	หัดลีลาชวน	ไกวกวัดแกว่งมี
ร่ายรำเพลงทวน	ยลล้วนถ้วนคดี	ขับร้องวจี
	สำแดงภาษา	
กล่าวฝ่ายพวกจีน	ล้วนแล้วแต่เก่ง	ฮกเกี้ยนนั้นหนา
ล้วนแต่ชำนาญ	แม่นมั่นดีหนา	ต่างเข้ายุทธนา
	ตามบทบรรยาย	

(กรุงสุกษุมิตร, 1998)

การแสดงรำทวนของเวียดนามนี้เรียกว่า “เดิ่ว เทือง” เป็นศิลปะการรำรำประเภทหนึ่ง คล้ายกับการรำทวนของไทย มีกลองเป็นเครื่องประกอบจังหวะ โดยจะแสดงกันในช่วงเทศกาลสำคัญ ๆ (ลิวิงซ์ หงษ์สุวรรณ, 2557) ส่วนการแสดงของพวกจีนฮกเกี้ยนนี้ น่าจะหมายถึง จิว ซึ่งเข้ามาแสดงตามสมาคมของชาวจีนตามบ้านคหบดี ไปจนถึงในพระบรมมหาราชวังตั้งแต่ พุทธศตวรรษที่ 24 แล้ว (สิง หุก ที, 2008)

บทสรุป

“**ศาสตร์าแลบง**” เสมือนเป็น “**คันท้อง**” ที่ช่วยสะท้อนภาพความเป็นมา และเป็นไปในสังคมเขมรในอดีตได้เป็นอย่างดี คงปฏิเสธได้ยากว่า ฉากที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร เช่น นครมิถิลา นครพาราณสี หรือนครไทรบุรีราชธานีนั้น แท้จริงแล้วก็คือฉากของเมืองเขมร ส่วนตัวละครชาวต่างชาติ ต่างภาษาที่ปรากฏในวรรณคดีเขมรนั้น แท้จริงแล้วก็คือชาวต่างชาติ ต่างภาษาที่เข้ามาปฏิสัมพันธ์กับชาวเขมรนั่นเอง

ตัวละครชาวต่างชาติ ต่างภาษาที่ปรากฏในศาสตร์าแลบงแสดงบทบาทและความสัมพันธ์กับชาวเขมรในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) ทางด้านการเมือง ตัวละครเหล่านี้บ้างทำหน้าที่เป็นทหารอาสาที่ร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่ร่วมกับชาวเขมร บ้างยอมอ่อนน้อมเข้ามาเป็นประเทศราช ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก หรืออาจเป็นคู่สงคราม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ 2) ทางด้าน

เศรษฐกิจ ตัวละครเหล่านี้เข้ามามีบทบาทสำคัญในฐานะพ่อค้า บ้างก็เข้ามาลงหลักปักฐานเป็นการถาวร บ้างก็เดินทางค้าขายไปมาระหว่างประเทศเขมรกับประเทศของตน 3) ทางด้านสังคมวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่าชาวเขมรรับวัฒนธรรมจากชาติอื่นๆ เข้ามาทั้งวัฒนธรรมหลวงและวัฒนธรรมราษฎร์ ไม่ว่าจะเป็นอาหาร การแต่งกาย ดนตรีนาฏศิลป์ การละเล่นต่างๆ เป็นต้น ซึ่งตัวละครชาวต่างชาติ ต่างภาษาที่ปรากฏในศาสตร์าแลงมากที่สุดสามอันดับแรก คือ จีน ฝรั่งเศส และอินเดีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝรั่งเศสนั้น ได้รับการกล่าวถึงอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในด้านของเศรษฐกิจการค้า และศิลปวัฒนธรรม เนื่องจากศาสตร์าแลงที่นำมาศึกษานั้น ส่วนใหญ่แต่งขึ้นในช่วงที่เขมรตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส

ตัวละครชาวต่างชาติ ต่างภาษาได้ช่วยแต่งเติมเพิ่มสีสันให้แก่ศาสตร์าแลงของเขมรได้มากที่สุด กล่าวคือได้ช่วยสร้างความตื่นตา ตื่นใจให้แก่ผู้อ่าน (ถือเป็น “รส” ในทางวรรณคดีที่เรียกว่า “อภิปุตรรส”) นอกจากนี้การปรากฏขึ้นของตัวละครต่างชาติ ต่างภาษาเหล่านี้ในงานวรรณกรรมเขมรยังแสดงให้เห็นถึง “ความเป็นมิตรไมตรี” ที่คนเขมรได้หยิบยื่นให้แก่บุคคลอื่นเสมอ ถึงแม้ว่าจะต่างชาติ ต่างภาษา ต่างศาสนา ต่างเผ่าพันธุ์ ก็ตาม ก็หาใช่อุปสรรคขัดขวางหนทางแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- ไกล่รุ่ง อามระดิษ. (2552). ภาพแทนของคนไทยและเมืองไทยที่ปรากฏในวรรณกรรมเขมร. ใน *ไทยในความรับรู้และความเข้าใจของประเทศเพื่อนบ้าน*. สุเนตร ชุตินทรานนท์ บรรณาธิการ. ม.ป.ท..
- จิตร ภูมิศักดิ์. (2545). *นะ เสียมกก. ใน เสียมกก กองทัพสยามที่ปราสาทนครวัดเป็นใคร? ไทย ลาว หรือข่า*. สุจิตต์ วงศ์เทศ บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ธีรภัท ชัยพิพัฒน์. (2551). *สังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง*. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก็อปปี.
- นเรศเรษฐ พิสิฐพันธ์. (2550). “จามเขมร”. *วารสารอินโดจีนศึกษา ฉบับเพื่อนบ้านของไทย*, 8 (1), 65-72.
- วิทย์ ศิวะศิริยานนท์. (2541). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ธรรมชาติ.

ภาษาอังกฤษ

- Chandler, P. David. (1993). *A History of Cambodia. Second edition*. Chiang Mai: Silkworm Books.
- Osborne, E. Milton. (1969). *The French Presence in Cochinchina and Cambodia: Rule and Response (1859-1905)*. New York: Cornell University Press.
- Pou, Saveros and Jenner N. Philip. (1973). “Some Chinese Loanwords in Khmer”. *Journal of Oriental Studies*, 11 (1), 1-90.

ภาษาเขมร

- เกา. (1952). *พระโค พระแก้ว. ภาษเขมร*: บณณาคารคีม-คี.
- ชวน ณาต, สมเด็จพระสงฆราช. (1967). *วจนานุกรมเขมร*. ภาษเขมร: พุทธศาสนบัณฑิตย.
- ชิง หุก ที. (2008). *รสมักมอกสรสิธิปจिनเลอกมพุชานาสตวรสที่ 19 นิง 20*. ภาษเขมร: องคร. ขยงสังข. (1961). *ภาษเขมร*: พุทธศาสนบัณฑิตย.
- ตน. มีนภคตอกสร. *สพวลสิทธิ*. เบาะพุมมเล็กที่ 7. ภาษเขมร: พุทธศาสนบัณฑิตย.
- ทิพวงวรรณ 1. (2006). ภาษเขมร: พุทธศาสนบัณฑิตย.
- นง, อภญาพระพลัง. (1966). *โศคกุลกุมาร*. เบาะพุมมเล็กที่ 2. ภาษเขมร: พุทธศาสนบัณฑิตย.
- มิสเล ตราเน. (1996). *ประวัติศาสตรกมพูชาป็นุพวสมยกุลสตวรสที่ 8*. n.p.
- ยส จิน. (1966). *เจาสรทบเจก*. ภาษเขมร: พุทธศาสนบัณฑิตย.
- รสี จนุทราบุตร. (1998). *ประวัติศาสตรเขมร*. Paris: L'Harmattan.

सान พลลลา. (2007). *คมนูเนาตามวดตต. ภูนมเพญ: ไรอยม.*
 โสสม, พระปทุมเถร. (2003). *ทุม ทาว. ภูนมเพญ: อปรม.*
 หิริกุตรามานิบัติ, พระบาทสมเด็จพระ. *กาเกิ. เบาะพุมมเล็กที่ 6. ภูนมเพญ: พุทธสาสนบัณฑิตย.*
 อกญาโกสาธิบัติ. (1998). *กรุงสุกมิตร. เบาะพุมมเล็กที่ 9. ภูนมเพญ: พุทธสาสนบัณฑิตย.*
 อุก, ธมมปญญ. (1964) *มรณมาตา. เบาะพุมมเล็กที่ 3. ภูนมเพญ: พุทธสาสนบัณฑิตย.*

ลัมภานณ

ดาวเรือง วิทยารัฐ. PH.D.. (1 มิถุนายน 2557) ลัมภานณ. อาจารย์ประจำคณะอักษรศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 ลีวิงษ์ หงษ์สุวรรณ, PH.D.. (1 มิถุนายน 2557). ลัมภานณ. อดีตอาจารย์ประจำคณะ ศิลปศาสตร์
 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

รายละเอียดการเตรียมบทความเสนอเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร

HUSO Journal of Humanities and Social Sciences คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเป็นวารสารทางวิชาการราย 6 เดือน จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ ผลจากการค้นคว้าวิจัยในแง่มุมต่างๆ ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมถึงเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ และบุคคลที่สนใจทั่วไปได้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกับเครือข่ายทางวิชาการทั้งภายในและภายนอก

ประเภทของผลงานทางวิชาการ

1. บทความทางวิชาการ (*Article*) หมายถึง งานเขียนซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นความรู้ใหม่ กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ไขปัญหา มีการใช้แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูล เช่น หนังสือ วารสารวิชาการ อินเทอร์เน็ตประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอแนวทางแก้ไข

2. บทความวิจัย (*Research Article*) หมายถึง การนำเสนอผลงานวิจัยอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตของการวิจัย กรอบแนวคิด ระเบียบวิธีวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

3. บทความปริทัศน์ (*Review Article*) หมายถึง งานวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการที่มีการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้างและทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ข้อวิพากษ์ที่เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป

4. บทวิจารณ์หนังสือ (*Book Review*) หมายถึง การถ่ายทอดความคิดเห็น ซึ่งจุดเด่น จุดด้อยตลอดจนความรู้สึกเกี่ยวกับหนังสือที่อ่านอย่างสมเหตุสมผล มีข้อมูลสนับสนุนความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาไม่มีอคติต่อสิ่งที่วิจารณ์ เช่น หนังสือที่เราจะวิจารณ์นั้นมีอะไรให้เนื้อหาระแวกผู้อ่านมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

หลักเกณฑ์ในการส่งและพิจารณาบทความ

1. เป็นบทความด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในที่ใดมาก่อน
2. บทความมีความยาว 10-30 หน้า มีบทความย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. ต้นฉบับจะเขียนเป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ก็ได้ และต้องมีบทความย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ความยาวอย่างละไม่เกิน 300 คำ) โดยพิมพ์ผลงานด้วยกระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียวโดยมีส่วนประกอบดังนี้

บทความทางวิชาการ (Article)	บทความวิจัย (Research Article)	บทความปริทัศน์ (Review Article)	บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)
1. บทนำ 2. กรอบในการวิเคราะห์ 3. เนื้อหา 4. สรุป 5. เอกสารอ้างอิง	1. บทนำ 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย (ถ้ามี) 4. ขอบเขตของการวิจัย 5. สมมติฐาน (ถ้ามี) 6. กรอบแนวคิดของการวิจัย 7. ระเบียบวิธีวิจัย 8. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย 9. ข้อเสนอแนะ 10. เอกสารอ้างอิง	1. บทนำ 2. บทสรุป 3. เอกสารอ้างอิง	บทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระคุณค่าและคุณภาพของหนังสือบทความหรือผลงานศิลปะอาทิ นิทรรศการทัศนศิลป์และการแสดงละครหรือดนตรีโดยใช้หลักวิชาและดุลยพินิจอันเหมาะสม

4. ใช้พอยต์ TH Sarabun PSK ขนาด 14 พอยต์
5. ชื่อเรื่องควรกะทัดรัด ไม่ยาวจนเกินไป โดยชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
6. คำสำคัญ (Keywords) ระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไม่เกิน 6 คำ
7. ให้ระบุชื่อผู้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตำแหน่ง (เช่น อาจารย์ นักศึกษา) สถานที่ทำงานหรือสังกัด (เช่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร) และอีเมลที่ติดต่อได้สะดวก
8. บทความที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ตลอดจนบทความจะต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาก่อนส่งบทความมายังกองบรรณาธิการ
9. บทความที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์จะได้รับการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสองท่าน
10. บทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาให้ตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบ แต่จะไม่ส่งต้นฉบับคืนให้แก่ผู้เขียน
11. กรณีที่มีรูปภาพประกอบหรือแผนภาพให้ส่งไฟล์แนบต่างหากจากภาพในบทความซึ่งสามารถส่งมาในสกุล jpg ขนาดไฟล์ควรอยู่ในระหว่าง 500 kb – 1500 kb

12. ตารางให้มี 1 ตารางต่อ 1 หน้า หมายเลขตารางให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ด้านบนของตาราง
13. รายชื่อเอกสารที่ใช้เป็นหลักในการค้นคว้าวิจัยที่ได้ตรวจสอบเพื่อนำมาเตรียมรายงาน และมีการอ้างอิงถึงต้องจัดเรียงลำดับตามพยัญชนะตัวแรกโดยอ้างอิงกลุ่มเอกสารภาษาไทยก่อน
14. หากเป็นงานแปลหรือเรียบเรียงจากภาษาต่างประเทศ ต้องมีหลักฐานการอนุญาตให้ตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์
15. กองบรรณาธิการจะรับผิดชอบดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ให้ข้อคิดเห็นในด้านความมีสาระในเนื้อหา และความสัมพันธ์ระหว่างชื่อกับเนื้อหา

รูปแบบการเขียนบรรณานุกรม (APA)

1. อ้างอิงจากหนังสือ

รูปแบบ : ชื่อผู้แต่ง. // (ปี พ.ศ.ที่พิมพ์). /ชื่อหนังสือ./ครั้งที่พิมพ์. (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). /เมืองที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง :

วิโรจน์ อรุณมานะกุล.(2553). *ภาษาศาสตร์คลังข้อมูล : หลักการและการใช้* กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Atkins, B.T.S and Rundell, M. (2008). *The Oxford Guide to Practical Lexicography*. New York: Oxford University Press.

ผู้แต่งเป็นสถาบัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (2558). *การพัฒนาพื้นที่ชุมชนบางบัว เขตบางเขน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

หนังสือแปล

สติเวนสัน, วิลเลียม. (2536). *นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ*. แปลจาก A Man Called Intrepid. ทรงแปลโดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

ผู้รวบรวมหรือบรรณาธิการ

พิทยา ว่องกุล. (บรรณาธิการ). (2541). *ไทยยุควัฒนธรรมทาส*. กรุงเทพฯ : โครงการวิจิตรทัศน์.

2. อ้างอิงจากวารสาร

รูปแบบ : ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปี พ.ศ.ที่พิมพ์). //ชื่อบทความ/ ชื่อวารสาร./ปีที่ (ฉบับที่).// เลขหน้า-เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

กษิตศ วัชรพรรณ. (2560). การจัดทำคำพทานุกรมไทยศึกษา (ไทย-อังกฤษ). วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 12(2), 223-248.

Ozaki, M., Adachi, Y., Iwahori, Y. & Ishii, N. (1998). Application of Fuzzy Theory to Writer Recognition of Chinese Characters. International Journal of Modeling and Simulation. 18(2), 112-116.

3. อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์

รูปแบบ : ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. / (ปี พ.ศ.ที่พิมพ์). /ชื่อวิทยานิพนธ์./ (ชื่อปริญญาเต็ม)./ชื่อ มหาวิทยาลัย/ สถาบันการศึกษา

ตัวอย่าง :

อรนุช ลียากาศ. (2529). การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาอังกฤษและภาษาไทยในด้านความหมายตามพจนานุกรมและความหมายตามวัฒนธรรม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหามบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

Choomchuay, S. (1993). Algorithm and Architecture for Reed-Solomon Decoding. (Ph.D. Thesis, Imperial College, University of London. UK).

4. อ้างอิงจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

รูปแบบ : ผู้แต่ง. / (ปี พ.ศ.ที่พิมพ์). /ชื่อเรื่อง./สืบค้นจาก//วิธีการเข้าถึงและสถานที่ของข้อมูล./ ค้นเมื่อ/ วันที่สืบค้นข้อมูล.

ตัวอย่าง :

ราชบัณฑิตสถาน. (2542). หลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันแบบถ่ายเสียง. สืบค้นจาก www.arts.chula.ac.th/~ling/tts/ThaiRoman.pdf. ค้นเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2558.

Noam, E.M. (1994). Telecommunication Policy Issue for the Next Century. Available from gopher://198.80.36...//global/telcom.txt. Retrieved May 28, 2015.

การส่งต้นฉบับบทความเพื่อตีพิมพ์

1. ส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ เอกสารประกอบด้วย

1.1. ต้นฉบับ จำนวน ๒ ชุด

1.2. ไฟล์ข้อมูลส่งมาที่ E-mail : husojournalpnru@gmail.com

1.3. แบบเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสารฯ ส่งมายัง

บรรณาธิการวารสาร HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

เลขที่ 9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

2. ส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แนบต้นฉบับ (File Attachment) ในรูปแบบ MS Word
มายัง E-mail : husojournalpnru@gmail.com

ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์

กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบเมื่อได้รับบทความที่ส่งแล้ว และจะแจ้งผลการพิจารณาบทความให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง เมื่อได้ผ่านการพิจารณาบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของบรรณาธิการ อย่างไรก็ตาม บทความที่แก้ไขต้นฉบับเสร็จเรียบร้อยแล้วก่อนอาจได้รับการพิจารณาลงตีพิมพ์ก่อน

สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ตรวจบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจเป็นเกณฑ์ และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ในกรณีที่งานการวิจัย บทความทางวิชาการ หรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสาร หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการ หรือผู้เชี่ยวชาญ

บทความที่ได้รับการตอบรับเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร HUSO Journal of Humanities and Social Sciences คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครแล้วจะต้องไม่ปรากฏในสิ่งพิมพ์อื่นใดก่อนที่จะปรากฏในวารสารฯ ทั้งนี้กองบรรณาธิการจะส่งวารสารที่มีบทความของผู้เขียนตีพิมพ์ให้แก่ผู้เขียนจำนวน 2 ฉบับ

แบบฟอร์มเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

ชื่อเรื่อง ภาษาไทย.....
 ภาษาอังกฤษ.....

ประเภทบทความ.....

ชื่อ-สกุล ผู้แต่ง
 ภาษาไทย.....
 ภาษาอังกฤษ.....

หน่วยงาน (สังกัด).....

ที่อยู่.....

E-mail โทรศัพท์.....

คำยืนยันของผู้แต่ง

ข้าพเจ้าขอยืนยันว่า บทความนี้ไม่เคยเสนอหรือกำลังตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และยินดีให้กองบรรณาธิการวารสาร HUSO Journal of Humanities and Social Sciences เลือกสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาต้นฉบับของข้าพเจ้า โดยอิสระและยินยอมให้กองบรรณาธิการฯ สามารถตรวจแก้ไขต้นฉบับดังกล่าวได้ตามสมควร และยินยอมว่าบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารนี้ถือเป็นลิขสิทธิ์ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ลงชื่อ.....

วันที่.....

ส่งมายัง

บรรณาธิการวารสาร HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

เลขที่ 9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

E-mail: husojournalpnru@gmail.com

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Faculty of Humanities and Social Sciences

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Faculty of Humanities and Social Sciences

วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Faculty of Humanities and Social Sciences

วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ISSN : 2586-9450

HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

รายละเอียดทั่วไป

HUSO Journal of Humanities and Social Sciences คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเป็นวารสารทางวิชาการราย 6 เดือน จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ ผลจากการค้นคว้าวิจัยในแง่มุมต่างๆ ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมถึงเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์และนักวิชาการทั่วไปได้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกับเครือข่ายทางวิชาการทั้งภายในและภายนอก กองบรรณาธิการยินดีรับพิจารณาบทความจากนักวิชาการทุกท่าน บทความทุกเรื่องที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ได้ผ่านการพิจารณาคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) ตามที่กองบรรณาธิการเห็นว่าเหมาะสม บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้เป็นทัศนะและข้อคิดเห็นของผู้เขียน บรรณาธิการและคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครไม่มีส่วนเกี่ยวข้องแต่อย่างใด ทั้งนี้ไม่รวมข้อผิดพลาดอันเกิดจากเทคนิคการพิมพ์ และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่ส่งบทความต้นฉบับคืนให้ผู้เขียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือผลงานวิจัยที่มีคุณภาพในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์กับเครือข่ายทางวิชาการทั้งภายในและภายนอก
3. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับบริการวิชาการในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
4. เพื่อเป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

กำหนดเผยแพร่ 2 ฉบับต่อปี

ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

ขอบเขตเนื้อหา

บทความวิจัยและบทความวิชาการใน HUSO Journal of Humanities and Social Sciences คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ดังต่อไปนี้

1. ภาษา ภาษาและการสื่อสาร ภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ประยุกต์ วรรณคดีทั้งของไทยและต่างประเทศ
2. ศิลปะและวัฒนธรรม อาทิเช่น ศิลปกรรม นาฏศิลป์ ดนตรีไทย ดนตรีตะวันตก ฯลฯ
3. สังคมศาสตร์ สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ พัฒนาชุมชน บริหารและพัฒนาเมือง ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ฯลฯ
4. มนุษยศาสตร์ อาทิเช่น ปรัชญา ศาสนา บรรณารักษ์ ฯลฯ
5. ศึกษาศาสตร์ อาทิ วิธีสอน การจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ฯลฯ

ภาษาที่ใช้ ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ

ติดต่อและส่งบทความได้ที่

กองบรรณาธิการ HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

เลขที่ 9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220

โทรศัพท์/ โทรสาร 02-5226612

หรือทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ตามที่อยู่ข้างล่างนี้

e-mail : husojournalpnru@gmail.com

HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2561)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

กรรมการที่ปรึกษา

อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

บรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. ม.ร.ว. สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์

ศาสตราจารย์ ดร.จางงศ์ อดิวัฒนสิทธิ์

รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัชนีตรานนท์

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรา สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา

รองศาสตราจารย์ ดร.มาลินี บุญยรัตพันธุ์

รองศาสตราจารย์ ดร.พนอเนือง สุทัศน์ ณ อยุธยา

รองศาสตราจารย์ลาวัณย์ วิทยาอุทมิกุล

รองศาสตราจารย์ประยูร ทรงศิลป์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศพรณ์ เนื้อไม้หอม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ ทองรินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ ภูพิพัฒน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูเบศร์ สมุทรจักร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ พิมพ์ทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนิกาญจน์ จินาพันธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทันทกานต์ ดวงรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุมาภรณ์ สังขมาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลักษณา ศิริวรรณ

มหาวิทยาลัยสยาม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ข้าราชการบำนาญ

ข้าราชการบำนาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชัย รุ่งเรือง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรลธิ ลิ้มหิทธิ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัครวิรุฬหการ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาวี กฤษณะภุติ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร พันธูลี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวดี กงเพชร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสระ บุญญะฤทธิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี กาสยานนท์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครวิทย์ เรืองรอง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรไท ครุฑเวโช
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วสันต์ วัชรกะวิศิษฐ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภาพรณ พวงจั่นเพชร
 อาจารย์ ดร.ธรรณพพร หงษ์ทอง
 อาจารย์ ดร.อรทัย สุทธิ
 อาจารย์ ดร.วลิตัน มั่นทุรา
 อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกรณ
 อาจารย์ ดร.พิทวัส เอื้อสังคมเศรษฐ์
 อาจารย์ ดร.วิชุดา พรายยงค์
 อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ เจิมลธิธิประเสริฐ

บรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

ศาสตราจารย์ศรีดิษฐ์ ไทรชมภู
 รองศาสตราจารย์ อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ
 รองศาสตราจารย์ฉันทนา สุรัสวดี
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ ไม้เจริญ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุนีย์ หะหวัง
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ อินทพรหม
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณกมล ปุณฺณเขตต์ทิกุล
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพล บุตดาสาร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุเทน ทองทิพย์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร ยวงเงิน
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วณิษา ศิริวรสกุล

มหาวิทยาลัยนเรศวร
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
 ข้าราชการบำนาญ
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 มหาวิทยาลัยแม่โจ้แพร่ เฉลิมพระเกียรติ
 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 ข้าราชการบำนาญ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
 สหามรรฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิษยานนท์ สุทธิโส
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ชาติคริตส ณ วัฒนประเสริฐ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลพัทธ์ โพธิ์ทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

บรรณาธิการบริหาร

รองศาสตราจารย์ ดร. สุพจน์ แสงเงิน

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อินทรี จารุจินดา
 อาจารย์ ดร.สรวิธ ณ พัทลุง
 อาจารย์ ดร.สืบวงศ์ กาพวงค์
 อาจารย์ ดร.พลยมณ ลินหนัง
 อาจารย์ ดร.อุมาพร ยุวชิต
 อาจารย์ ดร.อักษร สวัสดิ์
 อาจารย์กษิติศ วัชรพรรณ
 อาจารย์มงคล เจริญโต
 อาจารย์วรรณพร บุญญาสถิตย์

พิสูจน์อักษร

อาจารย์ ดร.ภาวิณี พนมวัน ณ อยุธยา
 อาจารย์จัญญา งามเนตร
 อาจารย์อวยพร แสงคำ
 อาจารย์ศรัญญา อินทร์อุทิศ

ออกแบบหน้าปกและรูปเล่ม

นายพิชญ์สุวรรณ โกสิยมงคลกุล

เจ้าหน้าที่ประสานงาน

นางสาวสุอังคณา ม่วงยัง
 นางสาวสุมิตรา จิตตะระ
 นางสาวกัญญารัตน์ อัมภาพร
 นายศุภโชค มณีมีชัย

จำนวนพิมพ์
 พิมพ์ที่

500 เล่ม

ณภัทร ก้อปปี

9 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์
 เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

สารบัญ

หน้า

บทบรรณาธิการ	11
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน An Application of Buddhaddhamma to solve global warming ศุภกาญจน์ วิชานาติ	12
การศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม The Study of Supply Chain of Pacific White Shrimp in Nakhon Pathom Province นดา เตชะบุญมาส บุญสม รัศมีโชติ และ สุวีณา เร่งพิมาย	36
วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มัล Error Analysis in Spelling Words of Students Majoring in Thai Language, Faculty of Foreign Languages, College of Arts and Sciences, Yunnan Normal University ศิวริน แสงอาวู และ หยาง ลี	53
พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีน ต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม Behaviors and Satisfaction of the Chinese Tourists towards Their Visit to the Temple of the Emerald Buddha สรารุณี เขียวพฤษ, วีรภัทร ภาคพงศ์พันธุ์ และ กิตติพันธ์ วงษ์ทองคำ	65

สารบัญ

หน้า

แนวทางในการชีวิตคู่อย่างยั่งยืนของคู่รักเพศเดียวกันในสังคมไทย The Inclusion of Sustainable Cohabitation Models of Same Sex Couples in Thai Society <i>ภาคพล เส้นขาว</i>	90
กลวิธีและถ้อยคำการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์ Strategies and interview speech in Club Friday radio program <i>แพรวดา ศรีชะโคตร และ ภาสพงศ์ ผิวพอใช้</i>	106
ต่างชาติ ต่างภาษาในสาสตราแลบงเขมรมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี Foreigners in Sastra Lbaengs of Cambodia <i>ชาญชัย คงเพียรธรรม</i>	125
รายละเอียดการเตรียมบทความเสนอเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร	143
แบบฟอร์มเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร	146

บทบรรณาธิการ

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการก้าวกระโดดของเทคโนโลยีในยุค 4.0 ซึ่งจะนำพามนุษย์ไปสู่อนาคตที่ยากจะคาดเดา สถานการณ์ต่างๆ สามารถพลิกแพลงได้ตลอดเวลา ยกตัวอย่างเช่น การลดสาขาย่อยและการปรับลดจำนวนพนักงานของธนาคารพาณิชย์ การปรับโครงสร้างองค์กรให้มีขนาดเล็กลง ธุรกิจเพลงที่ในอดีตเคยทำเงินมหาศาล ปัจจุบันต้องเปลี่ยนไปหารายได้จากการจัดคอนเสิร์ตและงานต่างๆ ธุรกิจสื่อสิ่งพิมพ์ที่ทยอยปิดตัวไป แม้แต่มหาวิทยาลัยเองก็ไม่อาจหลุดพ้นจากกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ไปได้ เห็นได้จากยอดรับนักศึกษาใหม่ที่ลดลงรวมถึงหลักสูตรจำนวนมากที่ต้องต้องปิดตัวลง ฉะนั้น การปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงจึงไม่ใช่ทางเลือกอีกต่อไป หากแต่เป็นเส้นทางที่มิอาจเลี่ยงได้

HUSO Journal of Humanities and Social Sciences ฉบับนี้เป็นฉบับที่สอง โดยปกวารสารเป็นรูปธนบัตรแบบใหม่ที่เราเริ่มมีการใช้กันอย่างแพร่หลายมากขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงจากธนบัตรแบบเดิมที่คุ้นชิน กองบรรณาธิการได้เลือกธนบัตรใบละหนึ่งร้อยบาทเนื่องจากเป็นสีแดง ซึ่งเป็นสีประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร อีกทั้งยังเป็นการสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลปัจจุบัน ที่ได้ทรงมอบพระบรม ราชโบายด้านการศึกษาผ่านองคมนตรี ใจความตอนหนึ่งว่า **“...ให้แนะนำมหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้ทำงานให้เข้าเป้าในการยกระดับการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่นในท้องถิ่น”** ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตลอดระยะเวลากว่า 30 ปี ที่พระองค์ท่านเสด็จพระราชทานปริญญาบัตรให้กับบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏนั้นทรงสนพระทัยระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาอันเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศและทรงเข้าพระทัยอย่างลึกซึ้งถึงแก่นแท้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งผลิตครูที่มีคุณภาพ เป็นแหล่งความรู้วิชาการ เป็นที่พึ่งของท้องถิ่นและชุมชนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนมีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

บทความในวารสารฉบับนี้มีทั้งสิ้น 7 บทความที่ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและปรับแก้ตามข้อเสนอนะทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ กองบรรณาธิการต้องขอขอบพระคุณผู้เขียนบทความที่ได้ส่งผลงานมาตีพิมพ์เผยแพร่ใน HUSO Journal of Humanities and Social Sciences ซึ่งแม้จะเป็นวารสารน้องใหม่ แต่ก็ได้รับความคุณภาพทางวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐาน เช่นเดียวกับวารสารรุ่นพี่ที่มีอยู่เดิมแล้ว สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เนื้อหาสาระที่บรรจุไว้ในบทความต่างๆ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน กองบรรณาธิการยินดีรับบทความของท่าน ด้วยบทความของท่านคือแสงแห่งปัญญาที่จะปลุกมวลมนุษยชาติจากความหลับใหลแห่งอวิชชาและความไม่รู้ทั้งปวง

บรรณาธิการ

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน

An Application of Buddhadhamma to solve global warming

ศุภกาญจน์ วิชาณาตี¹

Supakanjana VICHANATI

E-mail: supakan_j@hotmail.com

บทคัดย่อ

วิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาวิกฤตการณ์โลกร้อน 2) เพื่อนำเสนอรูปแบบการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน จากการศึกษาพบว่าหลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาภาวะโลกร้อนได้ คือ หลักอริยสัจ 4

สภาวะโลกร้อนส่งผลกระทบต่อทุกระบบองค์รวมของชีวิต โดยมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ จากแบบจำลองการคาดการณ์ภูมิอากาศพบว่าในปี พ.ศ. 2544 – 2643 อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกจะเพิ่มขึ้นถึง 1.1 ถึง 6.4 องศาเซลเซียส ซึ่งสาเหตุสภาวะโลกร้อนเกิดจากปริมาณก๊าซเรือนกระจกมีมากเกินไปตามมาตรฐานที่เหมาะสม โดยก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยสู่ชั้นบรรยากาศเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์และภัยธรรมชาติ เช่น ภูเขาไฟระเบิด เป็นต้น

หากสามารถแก้ที่สาเหตุคือลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสมได้ ก็จะทำให้ระบบนิเวศทางธรรมชาติของโลกกลับมาสู่ภาวะปกติ ระบบองค์รวมของชีวิตสามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยสันติสุขและยั่งยืน

วิธีแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนได้อย่างสันติสุขและยั่งยืน คือ หลักอริยสัจ 4 เพราะมีระบบการประยุกต์ที่ชัดเจน ได้แก่ การกำหนดรู้ตามสภาพจริง (ทุกข์) , การกำจัดที่สาเหตุที่ทำให้เกิดสภาวะโลกร้อน (ทุกข์สมุทัย), การทำให้ประจักษ์ชัดแจ้งถึงปัญหาสภาวะโลกร้อนหมดไป (ทุกข์นิโรธ) และการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนได้โดยใช้ระบบทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา (ทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา)

คำสำคัญ : การประยุกต์, อริยสัจ, ภาวะโลกร้อน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (Ph.D)

Abstract

The purposes of this article were to 1) study the global warming situation and 2) present the pattern for application of Buddhist principles to solve the global warming. The study was found that the Buddhist principle which can be applied to solve global warming is the Four Noble Truths.

The global warming has a massive impact on all the holistic systems of life with its increasingly severe tendency. The model of climate projection indicated that in 2001-2100, the average temperature of the world would increase by 1.1 to 6.4 degrees Celsius. The main cause of the global warming was the excessive amount of greenhouse gases beyond the appropriate standard. Greenhouse gases released into the atmosphere were caused by human activities and natural disasters such as volcanic eruptions.

If we could solve the problem at its cause, i.e. reducing the amount of greenhouse gases, then the natural ecosystems of the world would return to normal. Human could live the holistic system of life with peace and sustainability.

The way to solve the problem of global warming peacefully and sustainably is based on the Four Noble Truths, because they have a clear application system, namely, the comprehension of things as they are (suffering), the eradication of the causes of global warming (cause of suffering), the realization of the end of global warming clearly (cessation of suffering), and following the solution to global warming based on the middle path or the middle way (the path leading to the cessation of suffering)

Keywords : An Application, The Four Noble Truths, The Global Warming

บทนำ

ภาวะโลกร้อน (Global Warming) คือ การที่อุณหภูมิโดยเฉลี่ยเหนือพื้นผิวโลก รวมทั้งอากาศและน้ำทะเล มีความร้อนที่เพิ่มสูงขึ้นจากอุณหภูมิโดยเฉลี่ยปกติของโลก ซึ่งอุณหภูมิของโลกโดยปกติที่เคยเป็นนั้น จะมีอัตราเฉลี่ยของอุณหภูมิที่สูงขึ้นในช่วง 100 ปีที่ผ่านมา (อภิชนา สืบสามัคคี, 2550 : 35)

สภาพวิกฤตการณ์โลกร้อนก่อให้เกิดปัญหาในลักษณะองค์รวมทั่วโลกที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติหายนะนี้โดยทั่วถึงกันหมด ซึ่งประกอบด้วยหลายด้าน ได้แก่ ด้านระบบนิเวศของธรรมชาติ ด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ ด้านปัญหาเศรษฐกิจสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด้านสาธารณสุข ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการศึกษา และด้านปรัชญาศาสนา เป็นต้น

เป้าหมายของมนุษยชาติที่ต้องการหลังจากแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน คือ ระบบนิเวศสมดุลมั่นคงต่อทุกสรรพชีวิต และมีหลักประกันที่มั่นคงทางด้านการป้องกันและรักษาภาวะโลกร้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีแก้ปัญหาโลกร้อนที่นำเสนอโดย IPCC และวงการวิชาการทั่วโลก ให้แนวทางแก้ไขในประเด็นที่สำคัญและสามารถนำไปใช้ได้ทั่วโลกได้ทันที ได้แก่ การออกกฎหมายระหว่างประเทศ โดยมาตรฐานการควบคุมปริมาณก๊าซเรือนกระจก การให้ความรู้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง การประหยัดพลังงานในรูปแบบต่างๆ หรือพลังงานหมุนเวียนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วยนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การปลูกต้นไม้ การปลูกจิตสำนึก เป็นต้น แต่ทั้งหมดนี้ล้วนตกอยู่ภายใต้การนำหลักอริยสัจจมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาโลกร้อนทั้งสิ้น

เนื้อหา

ปัจจุบันทั่วโลกกำลังประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ อันเกิดจากภาวะโลกร้อน จึงจำเป็นต้องร่วมมือกันแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน ผู้เขียนจึงนำเสนอแนวคิดรูปแบบการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 เพราะหลักอริยสัจ 4 เป็นหลักธรรมที่มีระบบ (มีขั้นตอนจากหายาไปสู่ละเอียด/ประณีต หรือจากง่ายไปหายาก) เป็นเหตุเป็นผล (ตอบโจทย์ปัญหาได้ตรงจุดโดยใช้หลักเหตุผลตรงตามความเป็นจริง) และที่สำคัญหลักอริยสัจ 4 ยังเป็นหลักธรรมที่ครอบคลุมหลักธรรมทั้งหมดในพระพุทธศาสนาเถรวาทอีกด้วยดังมีพุทธพจน์ที่ว่า “ท่านผู้มีอายุทั้งหลาย รอยเท้าของสัตว์ทั้งหลายที่เกี่ยวไปบนผืนดินทั้งสิ้นทั้งปวง ย่อมรวมลงในรอยเท้าช้าง รอยเท้าช้างนั้นกล่าวได้ว่าเป็นยอดเยี่ยมในบรรดารอยเท้าเหล่านั้น โดยความมีขนาดใหญ่ ฉะนั้นใด กุศลธรรมทั้งสิ้นทั้งปวง ก็รวมลงในอริยสัจ 4 ฉะนั้น” (ม.มู. 12/340/349) เพราะฉะนั้นหลักอริยสัจ 4 จึงเป็นระบบการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนได้ดังนี้

1. ชันทุข์ หรือ ชันกำหนดรู้ตามสภาพจริง

ปัจจุบันมีบางประเทศที่ยังไม่ให้ความร่วมมือแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน หรือบางสังคมที่ยังไม่รู้หรือรู้หนากับภัยพิบัติทางธรรมชาติอันเกิดจากสภาวะโลกร้อน เพราะกลุ่มสังคมนี้ยังไม่ตระหนักหรือไม่เข้าใจเข้าถึงสภาพปัญหา (ทุข์) อย่างแท้จริง หลักอริยสัจ 4 จึงเสนอให้ทุกคนที่ล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้ถึงวิกฤตการณ์โลกร้อนว่ามีผลต่อตนเองและส่วนรวมอย่างไร ภัยที่เกิดขึ้นทางตรงและทางอ้อมกับตนเองมีอะไรบ้าง

นิยามความหมายของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือ Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) ได้ให้ความหมาย **“ภาวะโลกร้อน”** หมายถึง ภาวะที่อุณหภูมิโดยเฉลี่ยของโลกสูงขึ้น ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง ภาวะโลกร้อนอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของปริมาณ ฝนระดับน้ำทะเล และมีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อพืช สัตว์ และมนุษย์ (Ruengaiam, 2011) โดยทั่วไปคำว่า **“ปรากฏการณ์โลกร้อน”** จะใช้ในการอ้างถึงสภาวะที่อุณหภูมิของโลกร้อนขึ้นในช่วงไม่กี่ทศวรรษที่ผ่านมา และมีความเกี่ยวข้องกระทบต่อมนุษย์ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ออนไลน์ : 2560) ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) ใช้คำว่า **“การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ”** (Climate Change) สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ และใช้คำว่า **“การผันแปรของภูมิอากาศ”** (Climate Variability) สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเหตุอื่น ส่วนคำว่า **“ปรากฏการณ์โลกร้อนจากกิจกรรมมนุษย์”** (anthropogenic global warming) มีที่ใช้ในบางคราวเพื่อเน้นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเหตุอันเนื่องมาจากมนุษย์ ดังนั้นตามความหมายของ IPCC ภาวะโลกร้อนเป็นปรากฏการณ์ที่อุณหภูมิโดยเฉลี่ยของโลกสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มขึ้นถึง 1.1-6.4 องศาเซลเซียส) ซึ่งทำให้สภาพอากาศโลกเปลี่ยนไปในลักษณะส่งผลเสียต่อสิ่งมีชีวิตทั่วโลก (IPCC, 2007)

จากความหมายดังกล่าวสอดคล้องกับนักวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญของไทย อาทิ ดร.สมิทธ ธรรมสโรช (2551 : 95) ผู้เชี่ยวชาญด้านอุตุนิยมวิทยาให้ความหมายการเกิดปรากฏการณ์โลกร้อนไว้ว่า **“ภาวะโลกร้อน (Global Warming) เป็นปรากฏการณ์ที่อุณหภูมิของโลกสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจก (Green House Gas) ทำให้สภาพของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตบนโลกอย่างรุนแรง สภาวะดังกล่าวเรียกว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ (Climate Change)”** และมีความหมายเพิ่มเติมจาก ดร. ธนวัฒน์ จารุพงษ์สกุล (2550 : 49) หัวหน้าหน่วยพิบัติภัยและข้อสนเทศ

เชิงพื้นที่ ภาควิชาธรณีวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นิยามว่า สภาวะโลกร้อนที่กำลังพูดถึงนี้เป็นปรากฏการณ์ที่โลกร้อนขึ้นแบบผิดปกติ จากวัฏจักรของธรรมชาติ ซึ่งในช่วง 1,000,000 ปีที่ผ่านมา เราเรียกปรากฏการณ์ใหม่นี้ว่า **‘สภาวะโลกร้อนสุดขั้ว’** ซึ่งหมายความว่า เป็นการร้อนขึ้นชั่วคราวแค่อุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้นผิดปกติอย่างเดียวนั่น แต่ทำให้ดินฟ้าอากาศแปรปรวน กระแสน้ำ และลมมรสุมเปลี่ยนทิศทาง สิ่งตามมาคือพิบัติภัยที่จะมีมากขึ้น ผลผลิตทางการเกษตรและเสถียรภาพด้านอาหารมีปัญหา ผลกระทบด้านการจัดการน้ำไม่ลงตัวก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม โรคภัยไข้เจ็บใหม่ๆ แปลกๆ ที่มากับโลกร้อนเป็นสิ่งที่น่ากลัว ส่วนรศ. ดร. ชัยวัฒน์ คุประตกุล (2551 : 84) นักวิทยาศาสตร์ และนักเขียนงานที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์อวกาศ กล่าวว่า Global Warming หรือ **‘การร้อนขึ้นของดาวเคราะห์โลก’** มิได้หมายถึง การร้อนขึ้นของดาวเคราะห์โลก หากเป็นการร้อนขึ้นของบรรยากาศโลก จาก ‘Greenhouse Effect’ หรือปรากฏการณ์เรือนกระจกนั่นเอง และแม้ว่าปรากฏการณ์เรือนกระจกจากฝีมือมนุษย์ได้เริ่มมาตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม ช่วงต้นศตวรรษที่ 18 และทวีความรุนแรงอย่างชัดเจนช่วงต้นทศวรรษที่ 20 แต่นักวิทยาศาสตร์ของดาวเคราะห์แม่เพิ่งจะยอมรับกัน (หลังจากทะเลาะกันอยู่นาน) ว่าเป็นผลมาจากฝีมือมนุษย์จริง ๆ เมื่อต้นศตวรรษที่ 21 นี้เอง ดังนั้น จากนิยามความหมายทำให้เราสามารถกำหนดรู้ตามสภาวะตามความเป็นจริงของภาวะโลกร้อนว่ามีลักษณะอย่างไร (ทุกชีโนเรียลจี้) โดยจะนำเสนอประเด็นผลกระทบเป็นด้านๆ ดังนี้

(1) ผลกระทบด้านระบบนิเวศ

จากรายงานพบว่าธารน้ำแข็งที่กำลังละลาย น้ำแข็งขั้วโลกสลาย ชนดินเยือกแข็ง (Permafrost) ที่อุ่นขึ้น ปะการังที่กำลังตาย ระดับน้ำทะเลที่กำลังเพิ่มสูงขึ้น กระแสธารน้ำแข็งในเขตรีนแลนด์ มีปริมาณเพิ่มขึ้นสองเท่าในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ระบบนิเวศที่กำลังเปลี่ยนแปลง และ คลื่นความร้อนที่ทำให้ถึงแก่ความตายได้ และไม่ใช่แค่การเปลี่ยนแปลงเท่านั้นที่กำลังเป็นประจักษ์พยานของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ตั้งแต่ชนเผ่าอินูทในทวีปอาร์กติกทางตอนเหนือสุด จนถึงชาวเกาะใกล้เคียงศูนย์สูตร (Greenpeace, 2018 : Online) ส่วนแถบขั้วโลกได้รับผลกระทบมากที่สุดและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูเขาน้ำแข็ง ก้อนน้ำแข็งจะละลายอย่างรวดเร็ว ทำให้ระดับน้ำทะเลทางขั้วโลกเพิ่มขึ้น และไหลลงสู่ทั่วโลกทำให้เกิดน้ำท่วมได้ทุกทวีป (สุธาสนี ผาภา, 2560 : 52) โดยระดับน้ำทะเลจะสูงขึ้นมากกว่า 20 ฟุตจากการละลายหายไปของพืดน้ำแข็งในเขตรีนแลนด์และแอนตาร์กติกา ซึ่งจะกลืนกินพื้นที่ชายฝั่งขั้วโลก ความแห้งแล้งและการเกิดไฟป่าจะมีมากขึ้น มหาสมุทรอาร์กติกจะปราศจากน้ำ

แข็งหลงเหลือ ในฤดูร้อนของปี ค.ศ.2050 สิ่งมีชีวิตทั่วโลกมากกว่าหนึ่งล้านสปีชีส์จะสูญพันธุ์ ภายใน ค.ศ. 2050

นอกจากนี้จะพลอยทำให้สัตว์ทางทะเลเสียชีวิตเพราะระบบนิเวศเปลี่ยนแปลง ส่วนทวีปยุโรป ยุโรปใต้ภูมิประเทศจะกลายเป็นพื้นที่ลาดเอียงเกิดความแห้งแล้ง ในหลายพื้นที่ปัญหาอุทกภัยจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากธารน้ำแข็งบนบริเวณยอดเขาสูงที่ปกคลุมด้วยหิมะจะละลายจนหมด ขณะที่เอเชียอุณหภูมิจะสูงขึ้นเกิดฤดูกาลที่แห้งแล้ง มีน้ำท่วม ผลผลิตทางอาหารลดลง ระดับน้ำทะเลสูงขึ้นสภาวะอากาศแปรปรวนอาจทำให้เกิดพายุต่าง ๆ มากมายเข้าไปทำลายบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของประชาชน ซึ่งปัจจุบันก็เห็นผลกระทบได้ชัดไม่ว่าจะเป็นไต้ฝุ่น แต่แถบทวีปอเมริกาเหนืออุตสาหกรรมการผลิตอาหารจะได้รับผลประโยชน์เนื่องจากอากาศที่อุ่นขึ้น พร้อม ๆ กับทุ่งหญ้าใหญ่ของแคนาดาและทุ่งราบใหญ่สหรัฐอเมริกา (ภัสรา ก้าววงศ์ และคณะ, 2555 : ออนไลน์)

แถบแอฟริกา ทะเลสาบ Chad Lake เคยเป็นหนึ่งในทะเลสาบที่ใหญ่ที่สุดในโลก ครอบคลุมพื้นที่ 4 ประเทศ แต่ปัจจุบันกลับแห้งเหือดไปหมดพื้นที่ เช่นแอฟริกา ไซปรัส เม็กซิโกเลีย ประสบกับความแห้งแล้งอย่างหนักในปัจจุบันความแห้งแล้งทั่วโลกได้เพิ่มสูงขึ้นมากกว่าใน 30 ปี ที่ผ่านมา 2 เท่า โดยปกติพื้นที่ในที่มี ป่าจะมีน้ำมาก เนื่องจากมีไอน้ำในอากาศจากการคายน้ำของพืชมาก แต่เมื่อไม่มีน้ำฝนพืชก็ค่อย ๆ ตายลงทำให้บริเวณนั้นแห้งแล้งยิ่งขึ้น ป่าที่มีความชื้นต่ำและมีอุณหภูมิสูงย่อมเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่าได้มากขึ้น ดังเช่นไฟป่าใน อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย อเมริกา หรือออสเตรเลียที่เกิดขึ้น บ่อยขึ้นไฟป่ายังเป็นปัจจัยที่ยิ่งเร่งภาวะโลกร้อนให้รุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากปล่อยมลภาวะคาร์บอนอย่างมหาศาลอีกด้วย (whyworldhot.com, 2007 : Online) ธารน้ำแข็งที่กำลังละลายน้ำแข็งขั้วโลกสลาย ชั้นดินเยือกแข็งที่อุ่นขึ้น ปะการังที่กำลังตาย ระดับน้ำทะเลที่กำลังเพิ่มสูงขึ้น ระบบนิเวศที่กำลังเปลี่ยนแปลง และคลื่นความร้อนที่ทำให้ถึงแก่ความตายได้ผลกระทบรุนแรงในระดับภูมิภาค ตัวอย่างเช่น ในยุโรป จะเกิดน้ำท่วมจากแม่น้ำเพิ่มขึ้นในพื้นที่ส่วนมากของทวีป และตามพื้นที่ชายฝั่งจะเสี่ยงต่อน้ำท่วม การกัดเซาะ และการสูญเสียพื้นที่ในทะเลเพิ่มขึ้นอย่างมาก สัตว์สายพันธุ์ต่าง ๆ เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์มากขึ้นและเกิดความสูญเสียด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยนั้นมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศเช่นกัน (สุธาสินี ผาภา, 2560 : 52) ในปี 2550 มีอากาศร้อน ในบางจังหวัดและมีอุณหภูมิสูงสุดทำลายสถิติเดิมที่เคยบันทึกเอาไว้หลายพื้นที่ มีอากาศร้อนจัดติดต่อกันหลายวันที่เห็นชัดเจนคือความผิดปกติของลม โดยมักมีพายุลมแรงมีความแปรปรวนของลม ลมกรรโชกเกิดขึ้นในทุกฤดูกาล และเมื่อเกิดขึ้น แล้วสร้างความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สิน (Greenpeace Southeast Asia (Thailand Office),

2010b : Online) ซึ่งปัจจุบันพบว่าเกิดพายุเฮอริเคนที่มีความรุนแรงระดับ 4 - 5 มีจำนวนเพิ่มขึ้นสองเท่าตลอดระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา และก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศอย่างเห็นได้ชัดเจน อาทิเช่น อากาศที่ร้อนจัดหรือหนาวจัดที่เรียกกันว่า ภูมิอากาศแบบสุดโต่ง (Extreme Weather) น้ำแข็งขั้วโลกละลาย หรือ ระดับน้ำทะเลสูงขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้ยังเป็นต้นเหตุของพิบัติภัยทางธรรมชาติมากมาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับความปกติสุขในการดำเนินชีวิตของมนุษย์โดยตรง ดังเช่นตัวอย่างต่อไปนี้ (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน , มปป. : 16-19)

สภาพอากาศรุนแรง

เมื่ออุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มสูงขึ้น ภัยธรรมชาติต่าง ๆ มีแนวโน้มว่าจะเกิดบ่อยครั้ง และรุนแรงมากยิ่งขึ้น เช่น ภัยแล้ง ไฟป่า พายุไต้ฝุ่นไซรอน น้ำท่วม และการพังทลายของชั้นดิน เป็นต้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ น้ำท่วมครั้งใหญ่ในประเทศไทยในปี 2554 ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างมาก พายุทิมะที่พัดถล่มในแถบยุโรป หรือคลื่นความร้อนที่แผ่รังสีแผดเผาจนพืชพรรณ และผู้คนล้มตาย

ฤดูกาลผันแปร โลกร้อนที่ส่งผลให้ฤดูหนาวสั้นลง และ ฤดูร้อนมาถึงเร็วขึ้น รูปแบบของฝนและอุณหภูมิที่ เปลี่ยนไปทำให้วัฏจักรของน้ำเปลี่ยนแปลง ลักษณะการไหลของระบบน้ำผิวดินและระดับน้ำใต้ดินก็จะได้รับผลกระทบด้วย ส่งผลให้พืชพรรณธรรมชาติ และสัตว์ในระบบนิเวศเปลี่ยนแปลง และความ หลากหลายทางชีวภาพที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของมนุษย์นั้นเปลี่ยนไป ซึ่งแน่นอนว่าสถานการณ์ เช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

โรคร้ายที่มาพร้อมกับโลกร้อน

โลกร้อนไม่ได้นำมาแต่ความร้อนเท่านั้น แต่ยังนำมาซึ่งภัยอันน่าสะพรึงกลัว อย่างโรคร้ายที่ยากจะต่อต้านได้ เช่น ฮีตสโตรก (Heat Stroke) ภาวะเป็นลมเนื่องจากความร้อนสูงเกินไป นับเป็นด่านแรกของภัยสุขภาพยุคโลกร้อน รวมถึงโรคติดต่ออุบัติใหม่ หรือ (Emerging Infectious Diseases) เช่น โรคซาร์ส ไข้หวัดนก ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 H1N1 ไข้สมองอักเสบนิปาห์ไวรัส เป็นต้น ซึ่งโรคเหล่านี้ได้คร่าชีวิตผู้คนและส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอันมาก

สารภูมิแพ้แพร่ระบาด

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้เกิดปรากฏการณ์ประหลาดขึ้นในช่วงฤดูใบไม้ผลิ นั่นคือ ประชาชนไอ จาม เป็นภูมิแพ้ และหอบหืดกันง่ายขึ้น โดยไม่ทราบสาเหตุจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า วิธีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปกับสภาพมลพิษในอากาศเป็นสาเหตุ

สำคัญของอาการดังกล่าว อย่างไรก็ตาม มีงานวิจัยใหม่ๆ ชี้ให้เห็นว่าวิกฤตอุณหภูมิโลกร้อน และการมีระดับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศมากขึ้น คือต้นเหตุทำให้พืชพรรณต่างๆ ผลิใบเร็วกว่าเดิม ขณะเดียวกันปริมาณละอองเกสรที่ฟุ้งกระจายไปตามอากาศก็มากขึ้นเช่นกัน คนที่เป็นภูมิแพ้หรือหอบหืดจึงอาการกำเริบได้ง่าย

ทะเลสาบขั้วโลกประมาณ 125 แห่งได้หายไป สาเหตุที่ทะเลสาบในแถบอาร์กติกหายไปก็เพราะ “เพอร์มา ฟรอสต์” ที่เป็นน้ำแข็งแข็งตัวอยู่ใต้พื้นทะเลสาบนั้นละลายหมดสิ้นไป ดังนั้นน้ำในทะเลสาบจึงซึมเข้าสู่พื้นดินข้างใต้ได้ เหมือนเวลาเราดึงจุกปิดน้ำ ออกจากอ่างอาบน้ำแล้วน้ำไหลหมดไปจากอ่างนั่นเอง นอกจากนี้ การที่ทะเลสาบขั้วโลกหายไป ยังส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในพื้นที่ ที่พึ่งพิงน้ำจากทะเลสาบอีกด้วย

ชนวนไฟป่า ภาวะโลกร้อนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิด “ไฟป่า” ได้ง่ายขึ้น เหตุเพราะสภาพป่าแห้งกว่าเดิม จึงเป็นเชื้อไฟอย่างดี ไฟป่านอกจากจะทำให้พื้นที่ป่าเสียหายแล้ว ยังทำให้เกิดควันพิษ ฝุ่นละออง และที่สำคัญ คือก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จำนวนมากได้ลอยสู่ชั้นบรรยากาศ ซึ่งจะยิ่งเพิ่มอุณหภูมิของโลกให้สูงขึ้น และประเทศเมืองหนาวในซีกโลกตะวันตกที่ปกติไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องไฟป่าก็เริ่มรู้สึกถึงความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงนี้กันแล้ว อนึ่งพืชและสัตว์ไม้ต่ำกว่า 279 สปีชีส์ ได้มีการตอบสนองต่อสภาวะโลกร้อนเห็นได้จากการพยายามย้ายถิ่นฐานเข้ามาใกล้ขั้วโลกมากขึ้น

สุธาสนี ผากา (2560 : 52-53) ได้พบว่าปีพ.ศ.2559 องค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (World Meteorological Organization-WMO) ได้ รายงานอุณหภูมิเฉลี่ยของปี 2559 ซึ่งสูงกว่าสมัยก่อนปฏิวัติอุตสาหกรรมถึง 1.2 องศาเซลเซียส ทำลายสถิติของปี 2558 ที่ 0.9 องศา อุณหภูมิที่สูงขึ้นไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะบนผืนแผ่นดินเท่านั้น เพราะอุณหภูมิในมหาสมุทรก็สูงเช่นกันและผลกระทบที่เห็นชัดเจน สร้างความวิตกกังวลมากก็คือปรากฏการณ์ฟอกขาวครั้งใหญ่ของแนวปะการังเกรทแบร์ริเออร์รีฟใน ออสเตรเลีย ที่ได้ชื่อว่าเป็นระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดในโลก แนวปะการังทางตอนเหนือและตอนกลางได้ ตาย ไปแล้วกว่า 2 ใน 3 ซึ่งถึงแม้ว่าทะเลในบริเวณดังกล่าว จะกลับสู่สภาวะปกติ ปะการังบางส่วนที่ยังรอดอยู่ก็ก็ต้องใช้ เวลาฟื้นตัวนับสิบปี (Thailand Greenhouse Gas Management Organization (Public Organization), 2014 : Online)

นักวิจัยได้มีการคาดการณ์อุณหภูมิผิวโลกในอีก 100 ปีข้างหน้า หรือประมาณปี 2643 ว่าอุณหภูมิจะสูงขึ้นจากปัจจุบันราว 4.5 องศาเซลเซียส เนื่องจากคาดการณ์ว่า จะมีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ถึงร้อยละ 63 และก๊าซมีเทนร้อยละ 27 ของก๊าซเรือนกระจกสำหรับประเทศไทยมีอุณหภูมิสูงขึ้นประมาณ 1 องศาเซลเซียส ในช่วง 40 ปี อย่างไรก็ตาม

หากอุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้น 2-4 องศาเซลเซียส จะทำให้พายุไต้ฝุ่นเปลี่ยนทิศทาง เกิดความรุนแรง และมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10-20 ในอนาคต นอกจากนี้ ฤดูร้อนจะขยายเวลายาวนานขึ้น ในขณะที่ฤดูหนาวจะสั้นลง (ภัสรา ก้าววงศ์ และคณะ, 2555 : ออนไลน์)

(2)ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม (ภัสรา ก้าววงศ์ และคณะ, 2555 : ออนไลน์)

รัฐที่เป็นเกาะเล็ก ๆ ของทวีปอเมริกาจะได้รับผลกระทบระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นกัดกร่อนชายฝั่ง จะสร้างความเสียหายแก่ระบบนิเวศ แนวปะการังจะถูกทำลาย ปลาทะเลประสมปัญหา เนื่องจากระบบนิเวศที่แปรเปลี่ยนไป ธุรกิจท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญจะสูญเสียรายได้มหาศาล นอกจากนี้ ในเอเชียยังมียอดสัณฐาน 66-90 ที่อาจเกิดฝนกระหน่ำและมรสุมอย่างรุนแรง รวมถึงเกิดความแห้งแล้งในฤดูร้อนที่ยาวนาน ทั้งนี้ ในปี 2532-2545 ประเทศไทยเกิดความเสียหาย จากอุทกภัย พายุ และภัยแล้ง คิดเป็นมูลค่าเสียหายทางเศรษฐกิจมากกว่า 70,000 ล้านบาท

รายงาน *“Global Deserts Outlook”* ของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติเมื่อวันสิ่งแวดล้อมโลก 5 มิถุนายน ชี้ว่า ภายใน 50 ปีข้างหน้า ระบบนิเวศวิทยาทะเลทราย จะเปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านชีววิทยา เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ปัจจุบันพืชและสัตว์ทะเลทราย คือแหล่งทรัพยากรมีคุณค่าสำหรับผลิตยาและธัญญาหารใหม่ๆ ที่ทำให้ไม่ต้องการน้ำและยังมีช่องทางเศรษฐกิจใหม่ๆ ที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ เช่นการทำฟาร์มกิ้งและบ่อปลาในทะเลทรายรัฐอาริโซนาและทะเลทรายเนเจอร์ในอิสราเอล อย่างไรก็ตาม ทะเลทรายที่มีอยู่ 12 แห่งทั่วโลก กำลังเผชิญปัญหาใหญ่ ไม่ใช่เรื่องการขยายตัว แต่เป็นความแห้งแล้งเนื่องจากโลกร้อนธารน้ำแข็งซึ่งส่งน้ำมาหล่อเลี้ยงทะเลทรายในอเมริกาใต้กำลังละลาย น้ำใต้ดินเค็มขึ้น รวมทั้งผลกระทบที่เกิดจากน้ำมีมนุษย์ ซึ่งหากไม่มีการลงมือป้องกันอย่างทันท่วงที ระบบนิเวศวิทยาและสัตว์ป่าในทะเลทรายจะสูญหายไปภายใน 50 ปีข้างหน้า ในอนาคตประชากร 500 ล้านคนที่อาศัยอยู่ในเขตทะเลทรายทั่วโลกจะอยู่ไม่ได้อีกต่อไป เพราะอุณหภูมิสูงขึ้นและน้ำถูกใช้จนหมดหรือเค็มจนดื่มไม่ได้

นอกจากที่กล่าวมาแล้วอันเป็นผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยตรงแล้ว ยังก่อให้เกิดผลเสียต่อเสถียรภาพด้านอาหารและที่อยู่อาศัย เช่นฤดูกาลที่แปรปรวน วงจรของฤดูกาลเปลี่ยนแปลง ฤดูกาลจะเปลี่ยนไปในลักษณะไม่มีทิศทาง (ธนวัฒน์ จารูพงษ์สกุล, 2550 : 96) พยากรณ์ได้ลำบาก ไม่เหมือนฤดูกาลในอดีตที่ผ่านมา ผลจากอุณหภูมิที่สูงขึ้นอาจทำให้ปริมาณน้ำท่าลดลง ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำ ทำให้การเพาะปลูกทางการเกษตรต้องมีการปรับเปลี่ยนใหม่ ให้เหมาะสมกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ โดยเฉพาะลักษณะฝนตกที่แปรปรวนไป จะทำให้มีฝนทั้งช่วงนานทำให้เกิดความแห้งแล้งในบางพื้นที่ และเมื่อฝนตก

แต่ละครั้งมีปริมาณมากผิดปกติ การเพาะปลูกอาจจะได้ผลไม่เต็มที่ พืชผลที่กำลังรอการเก็บเกี่ยวย่อมได้รับความเสียหาย ถ้าดินฟ้าอากาศแปรปรวน (นันทนา สาทิตานนท์, 2555 : 29-30)

นอกจากนี้ในภูมิภาคบางแห่งซึ่งเป็นแหล่งผลิตอาหารของโลก โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ดินดอนสามเหลี่ยมของแม่น้ำต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งเพาะปลูกมากที่สุด โดยเฉพาะข้าวประมาณ 2 ใน 3 ของโลกมาจากดินแดนสามเหลี่ยมทั้ง 9 แห่งของทวีปเอเชีย ซึ่งมีประชากรค่อนข้างหนาแน่น (ประมาณ 300 ล้านคน) และนับว่าเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลผืนใหญ่ที่สุดในโลก ตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศตั้งแต่เขตอบอุ่นจนถึงเขตร้อนชื้น นอกจากนี้บริเวณดังกล่าวยังเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงและเมืองท่าสำคัญในทวีปเอเชีย (ธนวัฒน์ จารุพงษ์สกุล, 2550 : 189) บางแห่งเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์มาตั้งแต่อดีต ภาวะโลกร้อนจะทำให้การผลิตข้าวของทวีปเอเชียลดลงในอนาคต (ธนวัฒน์ จารุพงษ์สกุล, 2550 : 189-190) ส่วนการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิและฤดูกาลที่แปรปรวนในอนาคต ทำให้อุณหภูมิของน้ำทะเลเปลี่ยนไปด้วย โดยอาจจะส่งผลถึงการวางไข่ของปลา การเคลื่อนย้ายที่อยู่ของปลาประจำถิ่น เช่น ปัญหาปลาในอ่าวไทยที่ลดน้อยลง (ธนวัฒน์ จารุพงษ์สกุล, 2550 : 97-109)

(3) ผลกระทบด้านสุขภาพ (ภัสรา ก้ววงศ์ และคณะ, 2555 : ออนไลน์)

อัตราการเสียชีวิตอันเนื่องมาจากภาวะโลกร้อนจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นสองเท่าภายในระยะเวลา 25 ปี คือ 300,000 คนต่อปี ภาวะโลกร้อนไม่เพียง ทำให้ระบบนิเวศเปลี่ยนแปลงไปแต่มีสิ่งซ่อนเร้นที่แอบแฝงมาพร้อม ปรากฏการณ์นี้ด้วยว่าโลกร้อนขึ้นจะสร้างสภาวะที่พอเหมาะพอควรให้เชื้อโรคเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว

โลกร้อนขึ้นจะก่อให้เกิด สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การฟักตัวของเชื้อโรคและศัตรูพืช ที่เป็นอาหารของมนุษย์บางชนิด โรคที่ฟักตัวได้ดีในสภาพร้อนขึ้นของโลก จะสามารถเพิ่มขึ้นมากในอีก 20 ปีข้างหน้า ทั้งจะมีการติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นในโรคมาลาเรีย โดยเฉพาะโรคใช้มาลาเรียสามารถระบาดในเขตพื้นที่ที่มีระดับสูงขึ้น อย่างเช่นในบริเวณเทือกเขา Colombian Andes ที่มีความสูงอยู่ในระดับ 7,000 ฟุต เหนือระดับน้ำทะเล ส่วนไข้ดำ อหิวาตกโรค และอาหารเป็นพิษนักวิทยาศาสตร์ในที่ประชุมองค์การอนามัยโลก และ London School of Hygiene and Tropical Medicine วิทยาลัยศึกษาด้านสุขอนามัยและเวชศาสตร์เขตร้อนของอังกฤษ แถลงว่า ในแต่ละปีประชาชนราว 160,000 คนเสียชีวิตเพราะได้รับผลกระทบจากภาวะโลกร้อน ตั้งแต่โรคมาลาเรีย ไปจนถึงการขาดแคลนสุขอนามัยที่ดี และตัวเลขผู้เสียชีวิตนี้อาจเพิ่มขึ้นเกือบสองเท่าตัวในอีก 17 ปีข้างหน้า แถลงการณ์ของคณะแพทยระดับโลกระบุว่า เด็กในประเทศกำลังพัฒนาจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงมากที่สุด เช่นในประเทศแถบแอฟริกา ละติน

อเมริกา และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่จะต้องเผชิญกับการแพร่ขยายของการขาดแคลนสุ
อานามัยโรคท้องร่วง และโรคมาเลเรีย ท่ามกลางอุณหภูมิโลกร้อนขึ้น น้ำท่วม และภัยแล้ง

2. ชั้นทุกขสมุทัย หรือ ชั้นกำจัดสาเหตุภาวะโลกร้อน

เมื่อกำหนดรู้ตามจริง (ชั้นทุกข) แล้ว มนุษยชาติต่างตระหนักถึงผลกระทบหรือภัยที่จะ
มาถึงตัว จึงหาทางหลีกเลี่ยงหรือกำจัดที่ต้นตอสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน โดยหลักอริย
สัจจในชั้นนี้เมื่อทราบสาเหตุแล้วต้องรีบกำจัดทันที (ปหานะ) ซึ่งในที่นี้ สาเหตุภาวะโลกร้อน
คือ ก๊าซเรือนกระจก หรือ Green House Gas ซึ่งมีคุณลักษณะโปร่งแสง คือ สามารถให้แสง
ลอดผ่านได้แต่กักเก็บความร้อนเอาไว้

แต่ไม่ใช่จะกำจัดก๊าซเรือนกระจกที่เป็นต้นตอของปัญหาดังกล่าวได้ทันที เพราะก๊าซ
เรือนกระจกมีประโยชน์ต่อโลกและสิ่งมีชีวิตมาก โดยเฉพาะการป้องกันรังสีที่เป็นอันตรายจาก
นอกโลก เช่น รังสีเหนือม่วง (Ultraviolet) ซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต เป็นต้น และประโยชน์
มหาศาลต่อโลกอีกเช่นกันคือ ก๊าซเรือนกระจก เปรียบเสมือนผ้าห่มของโลกที่ทำให้โลกเรา
อบอุ่นเหมาะสำหรับการดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิต หากไม่มีก๊าซเรือนกระจกอุณหภูมิของโลกจะ
อยู่ที่ -18 องศาเซลเซียส ซึ่งจะทำให้น้ำทั้งหมดบนโลกกลายเป็นน้ำแข็งหมด (ธนวัฒน์
จารุพงษ์สกุล, 2554 : 54) ดังนั้นก๊าซเรือนกระจกจึงทำให้โลกมีความสมดุลในการดำรงอยู่
ของสิ่งมีชีวิตทุกชนิดบนโลกใบนี้ แต่เนื่องจากปริมาณก๊าซเรือนกระจกมีมากเกินไป เหมือนเรา
มีผ้าห่มหนาๆ หรือจำนวนผ้าห่มหลาย ๆ ชั้นซึ่งมีมากเกินไปที่เราจะเอาไว้ห่มนอน มันจึงทำให้
เราร้อนอยู่ไม่ได้ เพราะฉะนั้นหน้าที่ของเราคือ ต้องรีบกำจัดปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่มากเกินไป
ไปเหล่านั้นทันที เพื่อให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสม สอดคล้องกับกระทรวงพลังงานที่ให้ความรู้
ว่า ภาวะเรือนกระจก (Green- house Effect) จึงไม่ใช่ภาวะโลกร้อน (Global Warming) แต่
เป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นเพื่อรักษาสมดุลให้กับโลก หากไม่มีภาวะเรือนกระจก
เราอาจต้องหนาวเกือบตายในตอนกลางคืน แต่ร้อนแทบละลายในตอนกลางวันก็ได้ แต่
เพราะความต้องการที่ไม่รู้จักพอของ“มนุษย์”รวมถึงนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อความสะดวก
สบายของการใช้ชีวิตที่เพิ่มความต้องการในการใช้พลังงาน ทำให้ก๊าซเรือนกระจกสะสมในชั้น
บรรยากาศมากเกินไปจนความสมดุล ภาวะเรือนกระจกที่ดีจึงกลายกลายเป็นร้าย สร้างความเสียหาย
ให้กับโลกและกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (สำนักงานนโยบายและ
แผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน , มปป. : 9)

ก๊าซเรือนกระจก ได้แก่ ไอน้ำซึ่งมีจำนวนมากที่สุดคือประมาณ 36-70 เปอร์เซ็นต์ของ
ก๊าซเรือนกระจกทั้งหมด (ปริมาณของไอน้ำทั้งหมดไม่ได้นับรวมจำนวนของเมฆต่าง ๆ ที่ลอย
อยู่ในอากาศ) ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO2) ประมาณ 9-26 เปอร์เซ็นต์ มีเทน(CH4)

ประมาณ 4-9 เพอร์เซ็นต์และโอโซน ประมาณ 3-7 เพอร์เซ็นต์ ก๊าซไนตรัสออกไซด์(N₂O) ซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์ (Sulfur Hexafluoride) คลอโรฟลูออโรคาร์บอน (Chlorofluorocarbon หรือ CFC) เพอร์ฟลูออโรคาร์บอน(Perfluorocarbon หรือ PFC) และ ไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน (Hydrofluorocarbon หรือ HPFC) (เดชาจันทร์ศิริ, 2556 : 9)

นักวิทยาศาสตร์ได้พบ ก๊าซมีเทน (CH₄) จำนวนมากมายมหาศาลประมาณ 400,000 ล้านตัน อยู่ภายใต้ น้ำแข็งทางแถบเหนือของไซบีเรีย ก๊าซมีเทนเหล่านี้เกิดจากเหตุการณ์ที่แกนโลกเปลี่ยนอย่างฉับพลัน ทำให้บริเวณนั้นกลายเป็นขั้วโลก อุณหภูมิที่ลดลงอย่างรวดเร็วจากประมาณกว่า 28 องศา กลายเป็นติดลบ 50 องศา ในทันที ทำให้สิ่งมีชีวิตทั้งหมดถูกแช่แข็งและกักเก็บ ก๊าซมีเทนจำนวนมากเอาไว้ภายใต้ชั้นน้ำแข็งนั้น เมื่อภาวะโลกร้อนทำให้น้ำแข็งขั้วโลกเริ่มละลาย ก๊าซมีเทนจำนวนมากเหล่านี้กำลังลอยสู่ชั้นบรรยากาศ และเป็นอีกตัวการที่เร่ง ให้เกิดความรุนแรงของภาวะโลกร้อนที่มากขึ้น (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน , มปป. : 11)

การกำจัดก๊าซเรือนกระจกที่ตามหลักอริยสัจ ยังไม่ตอบโจทย์ของปัญหาภาวะโลกร้อนอย่างแท้จริง เพราะตัวการที่ทำให้ปริมาณก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้นเกินมาตรฐาน/ความเหมาะสม คือ มนุษย์ สอดคล้องกับรายงานของ IPCC ถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลหลักของโลกในเรื่องการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ข้อค้นพบที่สำคัญในรายงานตั้งแต่ฉบับแรกในปี ค.ศ. 1990 จนถึงฉบับที่ 5 ในปี2013 ที่ว่า มนุษย์คือสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (อำนาจ ชิดโฮสง. 2557 : 145)

เพราะฉะนั้นในทางพระพุทธศาสนามุ่งไปที่ต้นตอของสาเหตุปัญหาที่ตัวมนุษย์ คือ ตัณหา เมื่อทราบที่ต้นหาอันมีอยู่ในตัวมนุษย์ที่ทำให้เกิดก๊าซเรือนกระจก ก็ให้รีบกำจัดต้นหา นั้นทันที อย่าให้กำเริบหรือมีอิทธิพลบทบาทต่อการเพิ่มปริมาณก๊าซเรือนกระจกในกิจกรรมของมนุษย์ที่ไม่มีสาระหรือไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนและสังคมร่วมกัน อนึ่งก๊าซเรือนกระจก (Greenhouse Gases) ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อุณหภูมิของโลกร้อนขึ้น และส่งผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศหรือภาวะโลกร้อนที่เรากำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน แต่เหนือสิ่งอื่นใดนั้น ใครจะรู้บ้างว่ามากกว่า 50% ของก๊าซเรือนกระจกที่สะสมอยู่ในชั้นบรรยากาศ เป็นผลจากการกระทำของมนุษย์มากกว่าที่เป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ ดังนั้นคงไม่เป็นการเกินเลยนักหากจะบอกว่ามนุษย์นี้แหละ คือ ต้นเหตุโลกร้อนที่แท้จริงดังนี้ (สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน , มปป. : 16-19)

1. เพราะจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

ขณะที่ประชากรโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ผืนแผ่นดินที่รองรับประชากรไม่ขยาย มีแต่จะหดตัวแคบเข้า (สาเหตุ : จากระดับน้ำทะเลที่เพิ่มขึ้น จากการละลายของน้ำแข็งที่ขั้วโลก) ไม่เพียงจะก่อให้เกิดปัญหาความแออัดของประชากรต่อหน่วยพื้นที่ แต่ยังก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนพลังงานและทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมถอย เนื่องจากปริมาณความต้องการใช้พลังงานเพิ่มสูงขึ้นตามจำนวนของประชากรโลก ซึ่งนั่นก็หมายถึงการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ ทำให้โลกร้อนมากยิ่งขึ้นส่งผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศ และโอกาสที่ภัยธรรมชาติจะเกิดขึ้นในมุมต่าง ๆ ของโลกย่อมมีแน่นอน (รวมทั้งประเทศไทยด้วย)

2. เพราะความต้องการใช้พลังงานที่ไม่สิ้นสุด

ด้วยการขยายตัวทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม รวมทั้งการเพิ่มของจำนวนประชากรที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ความต้องการใช้พลังงานในทุกด้านเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่แหล่งพลังงานสำคัญอย่างปิโตรเลียม ถ่านหินก๊าซธรรมชาติ ฯลฯ กลับลดน้อยลงไปทุกขณะ ยิ่งไปกว่านั้นการใช้พลังงานในทุกกิจกรรมของมนุษย์ยังส่งผลให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยที่ไม่มีใครเลยที่จะรู้ว่า เพียงเพื่อตอบสนองความต้องการในการใช้ชีวิตอันแสนสุขสบายในแต่ละวัน เราได้เผาผลาญพลังงานและสร้างความเสียหายให้กับโลกมากมายแค่ไหน

3. เพราะการตัดไม้ทำลายป่า ทำลายสมดุลธรรมชาติ

แหล่งผลิตก๊าซออกซิเจนจำนวนมากให้กับโลกและยังเป็นตัวช่วยในการดูดซับก๊าซเรือนกระจกอย่างป่าไม้ ได้ถูกทำลายให้เสื่อมโทรมลงไปทุกขณะ เพราะความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์เบียดเบียนทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรป่าไม้เรตัดไม้ บุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เพื่อนำมาใช้ตอบสนองความต้องการอย่างฟุ่มเฟือย โดยไม่เคยคิดคำนึงเลยว่ากำลังบั่นทอนความสมดุลทางธรรมชาติและกระตุ้นให้เกิดภาวะโลกร้อนที่รุนแรงยิ่งขึ้น

4. เพราะ CO₂ ที่ปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรม

นับตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม และมนุษย์หันมาแข่งขันกันในสนามทางเศรษฐกิจ ก็ทำให้การใช้พลังงานของมนุษย์เพิ่มมากขึ้นแบบก้าวกระโดด ยิ่งการขยายตัวของอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในทั่วโลก ก็ยิ่งทำให้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ถูกปล่อยสู่ชั้นบรรยากาศเพิ่มมากขึ้น และถึงแม้จะรู้ว่าอุตสาหกรรมทำให้เกิดผลเสียต่อโลกมากเพียงใด แต่ความต้องการของมนุษย์ก็ไม่ได้ลดลงไปเลยแม้แต่น้อย

ในช่วงเวลากว่า 50 ปี ที่ผ่านมา กิจกรรมที่มนุษย์ก่อขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผาเชื้อเพลิงฟอสซิล ได้ปล่อยปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจกจำนวนมาก ทำให้ ความเข้มข้นของก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในชั้นบรรยากาศเพิ่มขึ้นมากกว่า 30 % ผลก็คือโลกกักเก็บความร้อนไว้มากขึ้นในชั้นบรรยากาศ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ ซึ่งมีความเสี่ยงในทางสุขภาพหลายประการ นับตั้งแต่การเจ็บไข้เนื่องจากความแปรปรวนของสภาพอากาศ ไปจนถึงการเกิดโรคระบาดชนิดใหม่ๆ ที่คร่าชีวิตผู้คนมากมาย ได้อย่างน่าสะพรึงกลัว

3. ชั้นทุกชนิด หรือ ชั้นประจักษ์ชัดแจ้งถึงปัญหาสภาวะโลกอันหมดไป

สหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายว่าจะลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้ภายในระยะเวลาจำนวนปี และปริมาณเท่าที่กำหนด โดยกำหนดในอนุสัญญาลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเจตจำนงคมุณภูมิโลกไม่เกิน 2 องศา ภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แบ่งระยะเวลาหรือการวางเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของแต่ละประเทศออกเป็น 3 ช่วง (Greenpeace, 2018 : Online)

ช่วงแรกระหว่างปี 2008-2012 ซึ่งกำหนดเป้าหมายสำหรับกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศในยุโรปตะวันออก ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขพิธีสารเกียวโต โดยขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหมดรวมทั้งประเทศไทยจะอยู่นอกกลุ่มนี้คือไม่มีเป้าหมายในการลดก๊าซ แต่ถ้าจะมีส่วนร่วมก็จะเป็นไปโดยความสมัครใจ

ช่วงที่สองคือตั้งแต่ปี 2013-2020 หรือช่วงปัจจุบัน หลักการใหญ่คือให้ประเทศกำลังพัฒนาร่วมเสนอเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเรียกกันว่า “เจตจำนงการดำเนินงานการลดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมของประเทศ หรือชื่อย่อภาษาอังกฤษคือ NAMAs” ซึ่งไทยก็ได้ดำเนินการจัดส่งข้อเสนอ NAMAs ไปแล้ว โดยตั้งเป้าหมายจะลดก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ 7-20 ต่ำกว่ากรณีภาคธุรกิจปกติเฉพาะในภาคพลังงานและขนส่งภายในปี 2020

ช่วงที่สาม คือหลังจากปี 2020 เป็นข้อตกลงใหม่ที่เพิ่งตกลงกันเมื่อช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ซึ่งจะเป็นตัวผลักดันกระบวนการลดก๊าซเรือนกระจกของประชาคมโลกในอนาคต ภายใต้ข้อตกลงปารีส (Paris Agreement) โดยแต่ละประเทศจะจัดทำข้อเสนอหรือร่างเจตจำนงการมีส่วนร่วมลดก๊าซเรือนกระจกลงอย่างน้อยแค่ไหน จะตั้งเป้าหมายการลดเพียงใด สูงหรือต่ำ ตามความเหมาะสมของประเทศตัวเอง ซึ่งอยู่ภายใต้ข้อเสนอ NDC โดยที่ไทยกำหนดเป้าหมายจะลดก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ 20-25 จากกรณีธุรกิจปกติภายในปี 2030

อย่างไรก็ดี มีความคาดหวังอยู่ตรงที่ว่าภายใต้เจตจำนงนี้ได้มีข้อกำหนดให้แต่ละประเทศ

สามารถส่งข้อเสนอเจตจำนงอันใหม่ในทุกๆ 5 ปี และข้อเสนออื่นๆ จะต้องเข้มข้นไม่น้อยไปกว่าเดิม นั่นเท่ากับเปิดโอกาสให้แต่ละประเทศสามารถเพิ่มเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกให้มีความเข้มข้นสูงขึ้นเรื่อยๆ ได้ ถึงกระนั้น หากประเทศใดไม่สามารถทำได้ตามเป้าหมายที่เสนอก็ไม่มีการลงโทษอย่างเป็นทางการ นั่นก็หมายความว่าเป้าหมายควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของพื้นผิวโลกให้อยู่ในระดับที่ต่ำกว่า 2 องศาเซลเซียสก็ยังไม่มีความแน่นอนอยู่ดี เพราะฉะนั้นพิธีสารเกียวโตจึงได้กำหนดให้ทั่วโลกจะต้องลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างน้อย 30% จากประเทศอุตสาหกรรม ภายในพ.ศ. 2563 และลดลง 70-80% ภายในกลางทศวรรษนี้ หากลดน้อยลงกว่านี้จะทำให้ลูกหลานของเราต้องอยู่ในโลกที่ไม่น่ารื่นรมย์และไม่มั่นคงอย่างมาก (Greenpeace, 2018 : Online)

จากการตั้งเป้าหมายของมนุษยชาติที่ผ่านเครื่องมือคือพิธีสารเกียวโตนั้น เป็นการตั้งสมมติฐานบนพื้นฐานข้อมูลอ้างอิงทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับพระพุทธศาสนาในหลักทุกขนิโร คือ การตั้งเป้าหมายให้ประจักษ์แจ้งหรือสังขนิริยา แต่ทางวิทยาศาสตร์มุ่งตั้งเป้าหมายประจักษ์แจ้งมิติทางกายภาพหาได้บูรณาการองค์รวม คือ ทางจิตภาพ ทางพระพุทธศาสนาจึงบูรณาการตรงถึงภาวะจิตใจ สิ่งที่เราควรได้ควรถึงหรือควรบรรลุ ได้แก่ วิชา และวิมุตติ กล่าวคือการเข้าถึง หรือบรรลุ ได้แก่การเข้าถึงภาวะที่ปราศจากปัญหา บรรลุจุดหมายที่ต้องการ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2554 : 155-157) นั่นเอง กล่าวคือ ทางพระพุทธศาสนากล่าวเสริมเชิงบูรณาการต่อจากทางวิทยาศาสตร์ในเรื่องการกำหนดขั้นทุกขนิโร คือ ต้องให้มนุษยชาติตั้งจิตที่หมดจากภาวะต้นเหตุว่ามีลักษณะอิสระ ปราศจากอิทธิพลต้นเหตุ อุปาทาน และมิจฉาทิฏฐิ นั่นคือมีภาวะวิมุตติหรือหลุดพ้น มีภาวะวิชาหรือมีปัญญาอิสรภาพภายในอย่างแท้จริง

4. ขั้นทุกขนิโรคามินีปฏิปทา หรือ ขั้นการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนได้โดยใช้ระบบทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา

เป็นขั้นกำหนดวิธีการหรือรายละเอียดที่จะต้องปฏิบัติในการลงมือแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน ในทางพระพุทธศาสนาถือว่าขั้นนี้เป็นขั้นลงมือปฏิบัติโดยทำให้เกิดขึ้น มีขึ้น เป็นเชิงประจักษ์ หรือทางบาลีเรียกว่า “ภาวนา” นั่นเอง ดังนั้นผู้เขียนจึงได้นำหลักมรรคมองค์แปดมาเป็นแกนในการดำเนินการของขั้นที่ 4 นี้ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 สัมมาทิฏฐิ : ในขั้นนี้ปัญหาภาวะโลกร้อน มนุษยชาติมุ่งไปที่แก้ปัญหาที่มีติดกายภาพหรือด้านวัตถุอย่างเดียว โดยละเลยมิติทางด้านจิตวิญญาณซึ่งถือว่าเป็นรากเหง้าของปัญหา เพราะปัญหาทุกอย่างล้วนมาจากจิตใจมนุษย์ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นต้องแก้ปัญหาทั้งสองมิติไปด้วยกัน โดยวิทยาศาสตร์เชี่ยวชาญหรือมีสมรรถนะที่แก้ปัญหาทางด้านกายภาพ ส่วนพระพุทธ

ศาสนาเชียวชาญและมีประสิทธิภาพมากทางด้านจิตวิญญาณ โดยเฉพาะนำหลักอริยสัจ ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหาทุกด้านได้ เพราะฉะนั้นการใช้สัมมาทิฐิมีตัวอย่างการนำไปใช้จริง เช่น การวางท่าทีต่อธรรมชาติให้ถูกต้องมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมเป็นองค์รวมกับธรรมชาติไม่ใช่แยกส่วนหรือเอาชนะหรือเหนือธรรมชาติ, โลกสวยด้วยมือเราโดยเราสามารถเริ่มต้นที่ตัวเราเองได้ ทางพระพุทธศาสนาไม่ให้ประมาทฉะนั้นเราเริ่มได้ทันที และคิดบวกให้เราเห็นว่าภาวะโลกร้อนถือว่าเป็นโอกาสอันดีที่ทำให้มวลมนุษยชาติได้สติหันกลับมาสำนึก ร่วมมือกันรับผิดชอบ หันกลับมาดูที่ตัวเรา

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2543 : 120) การมีจิตสำนึกหรือการปลูกจิตสำนึกจะทำให้เรามีความคิดรับผิดชอบต่อสิ่งที่ดีและไม่ดีจากการกระทำที่ทำได้ไปแล้วในอดีตที่กำลังกระทำในปัจจุบัน และที่จะทำในอนาคต เป็นการแก้ไขสภาพจิตที่ฝังรากลึกมานานในสังคมคือ สภาพของการเป็นผู้ตามและเป็นผู้รับ เปลี่ยนเป็นการสร้างจิตสำนึกของการเป็นผู้นำ ความคิดและการเป็นผู้ให้ขึ้นมาแทน สอนให้เปลี่ยนวิธีคิด มีคำกล่าวว่า เมื่อคิดเปลี่ยนชีวิตคุณก็เปลี่ยน เป็นการคิดในเชิงบวกเพราะความคิดที่ดีย่อมนำมาซึ่งชีวิตที่ดีและชีวิตที่ดีย่อมนำมาซึ่งการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี ในขณะที่การคิดที่ไม่ดีก็จะทำให้เราเปลี่ยนชีวิตที่ไม่ดีเช่นกัน สอนเอาหลักเพื่อประโยชน์แก่เขาไม่ใช่สอนเอาแต่ใจตัว แต่สอนให้เขาพัฒนา

การรณรงค์สร้างจิตสำนึกกับรับผิดชอบและดูแลสิ่งแวดล้อมให้กับคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่ เพราะคนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีพลังขับเคลื่อน มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) การรณรงค์เรื่องแก้ไขโลกร้อนจึงเป็นการรณรงค์สร้างจิตสำนึกใหม่ เป็นจิตสำนึกเพื่อการช่วยเหลือสังคมที่เราอยู่ ด้วยการสร้างสรรค์สังคมใหม่ สิ่งแวดล้อมใหม่ เป็นการรับรู้ร่วมกันและช่วยกันคิดแก้ไข เมื่อมีการสอนให้คิดที่ดีจะนำไปสู่การสร้าง การต่อยอด คือ การสร้างให้ลูกหลานรู้จักการช่วยเหลือ การเสียสละ การไม่เบียดเบียนแม้สิ่งเล็กน้อยในสังคมที่เขาอยู่นั้นคือ การสอนและสร้างให้เป็นคนรู้จักการให้ ซึ่งการสร้างให้ตนเองและลูกหลานมีความคิดดังกล่าว จะเป็นหลักการสร้างฐานเบื้องต้นให้เข้มแข็งเช่นเดียวกับการวางรากฐานของสิ่งปลูกสร้าง การสร้างฐานของสิ่งมีชีวิตใด ๆ ได้แก่ พืชและสัตว์ ถ้าเราทำฐานที่มั่นคงแข็งแรงตั้งแต่เริ่มแรกย่อมทำให้การเจริญเติบโตการดำรงอยู่มีความมั่นคง ไม่ถูกโค่น หักทำลายลงด้วยลมพายุ สัมมาทิฐิจึงเป็นจิตสำนึกใหม่เพื่อสร้างความเห็นที่ชอบ ความเห็นที่ถูกต้อง ความเห็นที่เป็นไปเพื่อส่วนรวม เป็นจิตสำนึกที่ทำให้สังคมอยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุข ภาวะโลกร้อนจะแก้ไขให้คลายบรรเทาความทุกข์ยากลำบากได้ด้วยการสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้อง ต่อความคิดของตนเอง ในทางเห็นดีเห็นงาม อันเกิดขึ้นจากภายในจิตใจที่สะอาด บริสุทธิ์ บริบูรณ์ เพื่อสะท้อนสู่โลกภายนอกได้ สัมผัสกับ ความสดใส สดชื่น เต็มเปี่ยมไปด้วยความรักซึ่งกันและกันของเราสู่สังคมภายนอก

(นันทนา สาทิตานนท์, 2555 : 62-63)

4.2 สัมผัสกับปะ : ต้องมีความนึกคิดในทางเสียสละไม่ติดในการปรนปรีสนองความอยากของตน ต้องนึกคิดด้วยความเมตตาไม่ขัดเคืองแค้นหรือเพ่งมองในแง่ร้าย และต้องนึกคิดที่ประกอบด้วยความกรุณาไม่คิดร้ายหรือมุ่งทำลาย เพราะฉะนั้นสังคมต้องมีความคิดชอบหรือดำริชอบว่า ไม่ควรคิดพยายาบาทต่อธรรมชาติหรือเอาชนะธรรมชาติที่ส่งภัยพิบัติแบบไม่ปราณี คิดชอบว่าจะไม่เบียดเบียนธรรมชาติ จะรักษาระบบสมดุลนิเวศธรรมชาติให้ยั่งยืน

4.3 สัมผัสกับมันตะ : การแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนสิ่งสำคัญต้องเริ่มจากการกระทำชอบหรือสัมผัสกับมันตะซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐาน เพราะเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน หรือระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โดยสัมผัสกับมันตะเป็นกรอบการกระทำชอบทางกายและวาจา ดังเห็นได้ชัดตัวอย่างต่อไปนี้

การจัดให้มีการประชุมของสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกที่กรุงเกียวโต ประเทศญี่ปุ่น เมื่อ วันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2540 (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2011 : Online) และมีผลบังคับใช้เมื่อ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2548 พิธีสารเกียวโตเป็นข้อตกลงทางกฎหมายที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายในการรับมือกับภาวะโลกร้อน โดยได้บรรลุข้อตกลงว่าด้วยการควบคุมการปล่อยก๊าซที่ก่อภาวะเรือนกระจกในหมู่ประเทศอุตสาหกรรม โดยชาติต่าง ๆ ได้ร่วมกันลงนามใน พิธีสารเกียวโต (Kyoto Protocol) ยกเว้นประเทศสหรัฐอเมริกา รัสเซีย ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น โดยประเทศทั้งสี่อ้างว่าควรทำการศึกษาเพิ่มเติมให้แน่ชัดเสียก่อนที่จะเชื่อมโยงระหว่างภาวะโลกร้อนกับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

ในปัจจุบันประชาคมโลกตกลงร่วมกันว่าจะต้องควบคุมอุณหภูมิโลกไม่ให้เพิ่มขึ้นเกิน 2 องศาเซลเซียส นักวิทยาศาสตร์สามารถแปลงค่า 2 องศาเซลเซียสให้อยู่ในรูปของปริมาณก๊าซเรือนกระจกรวมที่โลกจะต้องช่วยกันลด ซึ่งปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ว่านี้โดยความจริงก็คือปริมาณก๊าซเรือนกระจกในหน่วยคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ถ้าค่า GWP ไม่ถูกต้อง จะทำให้เรามีความเสี่ยงในการควบคุมการเพิ่มอุณหภูมิของโลกได้

พลังงานทดแทนจะมาเป็นพลังงานที่กำลังจะถูกนำมาใช้ ทดแทนพลังงานแบบเดิมหรือเป็นพลังงานที่เป็น ทางเลือกใหม่นอกเหนือจากที่ใช้ กันอยู่ในปัจจุบันเนื่องจากว่าพลังงานที่ใช้ อยู่ในปัจจุบันกำลังจะหมดไปในอนาคต อันใกล้นี้หรือเพราะมีมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมมากจน เกินไป และนำมาซึ่งภาวะปัญหาโลกร้อน พลังงานที่ใช้ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นพลังงานที่ได้จากฟอสซิล เช่น ถ่านหินปิโตรเลียมและแก๊สธรรมชาติ ซึ่งปล่อย คาร์บอนไดออกไซด์ ปริมาณมหาศาลและมีมลพิษค่อนข้างสูง พลังงานทดแทนที่สำคัญได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานน้ำพลังงานลม พลังงานความร้อนใต้พิภพและ พลังงานจากชีวมวล เป็นต้นได้มีการ

ศึกษาค้นคว้าเพื่อนำพลังงานทดแทนเหล่านี้มาใช้ประโยชน์มากขึ้น ซึ่งจะช่วยผ่อนคลายนโยบายการขาดแคลนพลังงานในอนาคตและช่วย ลดปัญหาด้านมลพิษที่เกิดขึ้นจากการใช้พลังงานในปัจจุบัน (สุธาสินี ผาภา, 2560 : 53)

พงษ์พัฒน์ เรื่องระดับ (2550 : มปน.) วิจัยเรื่อง “ บทบาทของกรุงเทพมหานครต่อการลดปัญหามภาวะโลกร้อน” สรุปได้ความว่า ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการพัฒนาของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองทางเศรษฐกิจและเป็นศูนย์รวมของความเจริญในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา เทคโนโลยีและเป็นศูนย์กลางของการบริหารประเทศและเป็นฐานการผลิตทางอุตสาหกรรม นอกจากนี้กรุงเทพมหานครยังมีประชากรและที่อยู่อาศัยจำนวนมาก การที่กรุงเทพมหานครเจริญอย่างไม่มีขีดจำกัด ทำให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการจราจรที่ติดขัด หรือปัญหาน้ำท่วมยามที่ฝนตกหนัก หรือปัญหาการขาดแคลนพื้นที่สีเขียว ปัญหาต่างๆ เหล่านี้เป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะโลกร้อน (Global Warming) ปัญหามภาวะโลกร้อนและสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาเร่งด่วนที่กรุงเทพมหานครต้องดำเนินการแก้ไข ซึ่งการแก้ไขปัญหของกรุงเทพมหานครต้องใช้เวลาและงบประมาณ ดังนั้นการดำเนินการเพื่อลดปัญหามภาวะโลกร้อนในระยะยาว กรุงเทพมหานครจึงต้องกำหนดยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสภาพของกรุงเทพมหานครด้วย

4.4 สัมมาอาชีวะ : องค์กรหรือสถาบันหรือตัวมนุษย์เองต้องทำหน้าที่ชอบให้สมบูรณ์ในที่นี้จะยกตัวอย่างการทำหน้าที่ชอบ มีดังนี้

IPCC เป็นชื่อย่อของ Intergovernmental Panel on Climate Change หรือในชื่อภาษาไทยว่า “คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2531 โดยโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme, UNEP) และองค์การอุตุนิยมวิทยาโลก (World Meteorological Organization, WMO) ซึ่งประเทศที่เป็นสมาชิกของ UNEP และ WMO ก็สามารถเข้าร่วมเป็นสมาชิกของ IPCC ได้

บทบาทหน้าที่ของ IPCC มีหน้าที่ในการประเมินผลกระทบในด้านต่างๆ ที่ (อาจจะ) เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก รวมถึงนำเสนอแนวทางเพื่อหามาตรการบรรเทา และมาตรการเพื่อการปรับตัวรับมือกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ IPCC ไม่ได้ทำหน้าที่ศึกษาวิจัยโดยตรง แต่อาศัยข้อมูลรายงานทางวิทยาศาสตร์ ที่นำมารวบรวม และสังเคราะห์โดยผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขา จากหลายประเทศ ซึ่งรายงานส่วนใหญ่ของ IPCC จะมีการจัดทำถึง 6 ภาษา คือ ภาษาอาหรับ ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ ภาษารัสเซีย ภาษาฝรั่งเศส และภาษาสเปน งานของ IPCC ถือเป็นรายงานที่เป็นกลาง และเป็นรายงานวิชาการที่เป็นมาตรฐานสำหรับการใช้อ้างอิงได้อย่างถูกต้องมากที่สุด

คณะทำงานของ IPCC ประกอบด้วยคณะทำงาน (Working Group) 3 กลุ่ม และคณะทำงานเฉพาะเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Task Force on National Greenhouse Gas Inventories)

คณะทำงานกลุ่มที่ 1 (Working Group 1) ทำหน้าที่ในการประเมินด้านวิทยาศาสตร์ของระบบภูมิอากาศ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

คณะทำงานกลุ่มที่ 2 (Working Group 2) ทำหน้าที่ในการประเมินด้านความอ่อนไหวในมิติของสังคม เศรษฐกิจ และระบบตามธรรมชาติที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงผลกระทบ และแนวทางในการปรับตัว

คณะทำงานกลุ่มที่ 3 (Working Group 3) ทำหน้าที่ในการประเมินทางเลือกที่จะลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่สำคัญการประกอบอาชีพชอบ ต้องไม่ประกอบอาชีพที่มีผลต่อการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น เเผาป่าเพื่อทำไร่ คนบางกลุ่ม อาจต้องลดความต้องการในการหารายได้โดยมิชอบลง เช่นการตัดไม้ทำลายป่า

4.5 สัมมาวาจา : ต้องให้ข้อมูลข่าวสารตามความจริงเพื่อจะได้ตระหนักถึงภัยพิบัติร้ายแรงจากภาวะโลกร้อน ดังเช่นสุภาพร ครุสารพิศิฐ (2550 : มปน.) วิจัยเรื่อง **“การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและความมีส่วนร่วมในการลดปัญหาโลกร้อนของประชากรใน กทม.”** สรุปความได้ว่า การใช้สื่อต่าง ๆ ในการเสนอข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนอย่างต่อเนื่อง และหลากหลายไม่ว่าจะเป็น การรายงานข่าว การเสนอบทความ การสัมภาษณ์นักวิชาการผ่านทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ การจัดเวทีระดมความคิดเห็นและแนวคิดแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน ตลอดจนการจัดโครงการและกิจกรรมรณรงค์ลดปัญหาภาวะโลกร้อนของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนล้วนทำให้ปัจจุบันมีข้อมูลข่าวสารไหลเวียนเป็นปริมาณมาก ส่งผลให้คนในสังคมสามารถ เลือกสรรข่าวสารที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาอย่างจริงจัง และกล่าวว่าประชากรในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงมีการดำเนินกิจกรรมของประเทศที่เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างภาวะโลกร้อน และเป็นศูนย์กลางของการสื่อสารหลากหลายประเภท โดยได้กล่าวถึงวิธีการในการแสวงหาข่าวสาร และการตระหนักในการมีส่วนร่วมเพื่อลดปัญหาโลกร้อน

4.6 สัมมาวายามะ : ต้องเพียรพยายามชอบว่า ชาวโลกต้องนำหลักการและวิธีการทั้งหมดลงมือปฏิบัติไม่ให้ขาดตอน ให้ต่อเนื่องจนเห็นผลเชิงประจักษ์และมีความยั่งยืน หลักธรรมข้อนี้สำคัญมาก เพราะสัมมาวายามะจะเป็นตัวขับเคลื่อนให้สัมมาทั้ง 8 ดำเนินต่อ

เนื่องไปตามเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม เปรียบเสมือนกับเราเผาถ่านไฟ การพัฒน์ที่ถ่านไม้ดำให้ลุกโชนอย่างพอดีตลอดเวลา ย่อมทำให้อาหารที่เราหุงสุกตามต้องการฉนั้น

4.7 สัมมาสมาธิ : ลักษณะการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนต้องอาศัยกำลังสมาธิ หรือต้องการจิตตั้งมั่นแน่วแน่ ไม่ซัดส่ายหรืออ่อนไหวกับสิ่งกีดขวางการแก้ปัญหา โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมุ่งมั่น มีความแน่วแน่จะแก้ไขภาวะโลกร้อนให้ได้แล้วเสร็จ อนึ่งสัมมาสมาธิจะเป็นตัวด้านกระแสฝ่ายลบหรืออกุศลธรรมทั้งปวงได้ เพราะสัมมาสมาธิจะผลิตพลังจิตอันเป็นเชื้อเพลิงฝ่ายดีของจิตให้สามารถป้องกันและต่อสู้กับสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนได้

4.8 สัมมาสติ : การทำงานแก้ปัญหาโลกร้อนจะต้องเป็นไปด้วยความไม่มาท มีสติระลึกรู้อยู่เสมอ อย่าให้ปัจจัยด้านลบเข้ามาครอบงำจิต โดยสติเปรียบเสมือนยามเฝ้าประตู จะทราบถึงใครเดินเข้าออก ซึ่งในที่นี้การทำงานแก้ปัญหาโลกร้อน สัมมาสติตัวนี้จะทราบทันทีว่าปัจจัยต่างๆ ที่มาแก้ปัญหาแล้วได้อะไรหรือได้ผลลัพธ์อะไร หากไม่ได้ผลลัพธ์ สติจะเป็นตัวระลึกรู้ว่าปัจจัยนี้ใช้ไม่ได้หรือนำเข้ามาสู่กระบวนการแก้ปัญหาอีก เพราะจะเป็นผลเสียต่างๆ ตามมาอีกมากมาย

บทสรุป

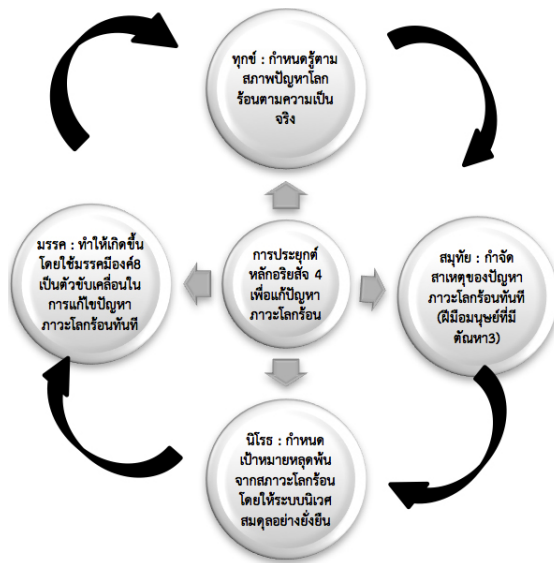
การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน ทำให้สามารถทราบถึงสภาพปัญหาวิกฤตการณ์โลกร้อน โดยเกิดผลกระทบทุกภาคส่วนหรือองค์รวมทั้งระดับมหภาคซึ่งดูเหมือนไกลจากตัวจนถึงปัจเจกบุคคลซึ่งก็ใกล้ตัว ทำให้หลักการทุกขในอริยสัจต้องการชี้ให้มนุษยโลกเห็นตามความเป็นจริงแล้วเชิดชวยดไม่กล้าทำเหตุให้เกิดภาวะโลกร้อน มีผลทำให้ชาวโลกทุกคนหันมาช่วยกันรักษโลก รักรัษธรรมชาติ เป็นต้น

สาเหตุภาวะโลกร้อนเกิดจากก๊าซเรือนกระจกโดยมนุษย์และภยธรรมชาติซึ่งทั้งสองประเภทล้วนปล่อยก๊าซเรือนกระจก แต่ในทางอริยสัจข้อที่ว่าทุกขสมุทัยมุ่งตรงไปที่มนุษย์ที่มีสาเหตุจากต้นเหตุ 3 โดยให้ทำหน้าที่ต่อสมุทัยคือละต้นเหตุ 3

เป้าหมายภาวะโลกร้อน คือ ต้องการให้โลกน่าอยู่มีระบบนิเวศสมดุลอย่างยั่งยืน ซึ่งรัฐหรือผู้มีอำนาจของผู้นต้องขึ้นำประจักษ์แจ้งให้ชัดว่าถ้าโลกของเราปราศจากภาวะโลกร้อนแล้วจะทำให้เกิดผลที่น่าพึงประสงค์อย่างไร และให้เข้าถึงองค์ความรู้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงทำให้ชาวโลกมีศรัทธามั่นในการช่วยกันป้องกันภาวะโลกร้อน

วิธีป้องกันโลกร้อนตามหลักอริยสัจ คือ ภาวนาหรือทำให้เกิดขึ้นโดยใช้เครื่องมือหลักพุทธธรรมที่เรียกว่า “มรรคมืองค์แปด” หรือมัชฌิมาปฏิปทา ซึ่งในทางปฏิบัติต้องทำทั้ง 8 ข้อไปพร้อมกัน

การนำเสนอรูปแบบการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน โดยหลักอริยสัจ 4 ถือว่าหลักธรรมดังกล่าวเป็นหลักธรรมสำหรับแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางโลกและทางธรรม ซึ่งในที่นี้ต้องการมุ่งทางโลกอันเกิดจากฝีมือมนุษย์ แต่ทั้งนี้ทางพระพุทธศาสนาในอริยสัจก็มิละเลยที่มุ่งสู่ต้นตอของปัญหาอันเกิดจากมนุษย์ คือ จิตใจมนุษย์ที่ประกอบด้วยตัณหา 3 ซึ่งถือได้ว่าเป็นรากเหง้าหรือต้นตอของปัญหาที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ดังนั้นมนุษยชาติทุกคนต้องร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหาโลกร้อนก่อนที่จะสายเกินจะแก้ไขได้ทันการณ์ แล้วตัวเราพร้อมรับมือกับภัยพิบัติจากภาวะโลกร้อนและจะร่วมมือแก้ปัญหาแล้วหรือยัง

แผนภูมิที่ 1 แสดงกระบวนการประยุกต์หลักอริยสัจเพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน

จากแผนภูมิที่ 1 แสดงให้เห็นว่าหลักอริยสัจเป็นกระบวนการแก้ปัญหาที่มีระบบองค์รวม โดยชี้ให้เห็นปัจจัยแก่กันและกัน ซึ่งต้องอาศัยการลงมือกระทำโดยเริ่มที่ตัวเราเองก่อนจนถึงทุกภาคส่วนสามารถทำได้ทันที ทั้งนี้หลักอริยสัจต้องการแสดงถึงหน้าที่ต่ออริยสัจแต่ละข้อหรือกิจในอริยสัจ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- การศาสนา, กรม. (2525). *พระไตรปิฎกฉบับหลวง เล่มที่ 1-45*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- นันทนา สาทิตานนท์. (2555). *การศึกษาแนวคิด การแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อนตามแนวทางพระพุทธศาสนาเถรวาท*. พุทธศาสนคณาภิธานิต (พระพุทธศาสนา). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เดชา จันทรศิริ. (2556). *การลดภาวะโลกร้อน : ศึกษาเชิงวิเคราะห์ตามหลักกุลจิรัฐิธิธรรม*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
- ธนวัฒน์ จารุพงษ์สกุล. (2550). *โลกร้อนสุดขั้ววิกฤตอนาคตประเทศ*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ฐานการพิมพ์ จำกัด.
- พงษ์พัฒน์ เรืองประดับ. (2550). *บทบาทของกรุงเทพมหานครต่อการลดปัญหาภาวะโลกร้อน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : สาขารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2554). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพมหานคร :บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2543). *สถานการณ์พุทธศาสนา พลิกหายนะให้เป็นการพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2539).*พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2534). *พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถาแปลชุด 91 เล่ม*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สมิทธ ธรรมสโรช. (2551). *ชื่อเสียงบนเส้นด้าย กับ พิบัติภัยร้ายกรุงเทพฯ*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ เอ เปเปอร์ แอนด์ สเตชันนารี จำกัด.
- สุธาสินี ผาภา. (2560). *พลังงานทดแทนในสถานการณ์ภาวะโลกร้อน*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 11(2) พฤษภาคม-สิงหาคม 2560, 52.
- สุภาภรณ์ ครุสารพิศิฐ. (2550). *การแสวงหาข่าวสาร ความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาภาวะโลกร้อนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาวิทยาศาสตรพัฒนการ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน. (มปป.). *ลดโลกร้อนด้วยตัวเรา*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงพลังงาน.

- อภิชนา สืบสามัคคี. (2550). *โลกร้อนปรากฏการณ์ธรรมชาติเข้าขั้นวิกฤติ*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ยูโรปาเพรส จำกัด.
- อำนาจ ชิดไธสง. (2557). *อนาคตของโลกและการแก้ปัญหาโลกร้อน*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ภัสรา ก้าววงศ์ และคณะ. (2555). *ภาวะโลกร้อน*. สืบค้นเมื่อ 30/01/2561, สืบค้นจาก <https://krupenka.wordpress.com/2013/01/31/ปัญหาภาวะโลกร้อน/>
- greenpeace . (2018). *รายงานสรุปของกรีนพีซเรื่อง รายงานการประเมินฉบับ 3 ของ IPCC* (ไฟล์ PDF)
- greenpeace . (2018). *พิธีสารเกียวโต*. สืบค้นเมื่อ 31/01/2561, สืบค้นจาก <http://www.greenpeace.org/seasia/th/campaigns/climate-and-energy/governments/kyoto-protocol/>
- greenpeace . (2018). *อนุสัญญาลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เจตจำนงคุ้มครองภูมิโลกไม่เกิน 2 องศา*. สืบค้นเมื่อ 31/01/2561, สืบค้นจาก <http://greennews.agency/?p=15693/>
- Greenpeace Southeast Asia (Thailand Office). (2010b). *Global warming impacts*. สืบค้นเมื่อ 30/01/2561, Retrieved from <http://www.greenpeace.org/seasia/th/campaigns/climate-and-energy/impacts/> (in Thai)
- IPCC. (1990). *Climate Change : The IPCC Scientific Assessment*. London : Cambridge University Press. Intergovernmental Panel on Climate Change.
- IPCC. (2007). *Summary for policymakers*. สืบค้นเมื่อ 30/01/2561, Retrieved from <https://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/wg1/ar4-wg1-spm.pdf>
- ธนาคารโลก, เพนตากอน: *เตือนภัยรุนแรงของโลกร้อน*. สืบค้นเมื่อ 30/01/2561, สืบค้นจาก <http://www.greenpeace.org/seasia/th/campaigns/climate-and-energy/impacts/>
- Suphat Vongvisessomjai. (2010). Effect of global warming in Thailand. *Journal of Science and Technology*. 32 (4), 431-444, Jul. - Aug. (in Thai)
- Thailand Greenhouse Gas Management Organization (Public Organization). (2014). *5 things "global warming" don't forget*. สืบค้นเมื่อ 30/01/2561, Retrieved from http://www.tgo.or.th/2015/thai/news_detail.php?id=1417 (in Thai)
- Ruengaiam, W. (2011). *Global warming*. สืบค้นเมื่อ 30/01/2561, Retrieved from <https://www.gotoknow.org/posts/414951> (in Thai)

Why World Hot. (2007). *Flood – drought global warming impacts*. สืบค้นเมื่อ 30/01/2561, Retrieved from <https://www.whyworldhot.com/global-warming-effect/drought-and-flood-from-global-warming/> (in Thai)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม 2) เสนอแนวทางในการพัฒนาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งผู้วิจัยจะเจาะจงเลือกเกษตรกรหรือบุคคลที่มีประสบการณ์ในการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม โดยแบ่งดังนี้ ผู้เพาะพันธุ์กุ้งเพื่อจำหน่ายจำนวน 2 คน เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมจำนวน 2 คนพ่อค้าคนกลางจำนวน 2 คนผู้จัดจำหน่ายจำนวน 2 คนและผู้บริโภคจำนวน 2 คน รวม 10 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า ชี้อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐมประกอบด้วย ต้นน้ำ คือผู้จำหน่ายพันธุ์ลูกกุ้งและเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม กลางน้ำคือพ่อค้าคนกลาง (แพกุ้ง) พ่อค้าส่งและโรงเย็น และปลายน้ำคือ ผู้ส่งออก ห้างสรรพสินค้าไปจนถึงผู้บริโภค แนวทางในการพัฒนาชี้อุปทานคือ เกษตรกรควรหาช่องทางการจำหน่ายที่เพิ่มขึ้นและหาวิธีการเพาะเลี้ยงรูปแบบใหม่ๆ เพื่อสร้างมูลค่าให้เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : โซ่อุปทาน การพัฒนาโซ่อุปทาน

¹ สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธนบุรี

² สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธนบุรี

³ สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธนบุรี

Abstract

The study indicated that White shrimp supply chain in Nakhon Pathom province could be divided into three main components 1) upstream which was shrimp breeders and shrimp farmers, 2) middle stream referring to middle man, wholesaler and cold storage service, and 3) downstream which was exporters, department stores and consumers. The approach for developing the supply chain of Pacific white shrimp was to increase the distribution channels for Pacific white shrimp farmers and develop new methods of breeding to create more values.

Keywords : Supply Chain, Supply Chain Development

บทนำ

ปัญหาการขาดแคลนอาหารของประชากรโลกเกิดขึ้นมานานในบางพื้นที่ แต่ในปัจจุบันปัญหาได้แผ่ขยายออกไปหลายพื้นที่และมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น การเพิ่มขึ้นของประชากรโลก การเปลี่ยนพื้นที่เพาะปลูกพืชที่เป็นอาหารมาเป็นพืชพลังงานมากขึ้น ภาวะวิกฤติและภัยพิบัติต่างๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศของโลกส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการผลิตและผลผลิตด้านอาหาร ทำให้ประชากรโลกต้องประสบกับภาวะความไม่มั่นคงทางด้านอาหาร (Kemkratoke, 2012) ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารที่ใหญ่แห่งหนึ่งของโลกและเป็นประเทศเกษตรกรรม เนื่องจากมีพื้นที่ดินอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรแร่ธาตุ อากาศ รวมถึงน้ำ ซึ่งประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้นและมีแหล่งน้ำที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำหลายชนิด จึงทำให้อาชีพการทำประมงเพื่อนำสัตว์น้ำที่จับได้มาบริโภคและการค้าเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายแต่ปัจจุบันการจับสัตว์น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติกำลังประสบปัญหาเสื่อมโทรมของทรัพยากรเนื่องจากการจับสัตว์น้ำจากแหล่งธรรมชาติในปริมาณมากเกินไปกว่าความสามารถในการทดแทนของสัตว์น้ำจากธรรมชาติ ทำให้ปริมาณสัตว์น้ำจากแหล่งธรรมชาติมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ นอกจากนี้ประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความต้องการอาหารเพิ่มขึ้นเพราะฉะนั้นการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจึงเป็นทางออกในการเพิ่มผลผลิต ชดเชยการจับจากแหล่งธรรมชาติ ปัจจุบันการเพาะเลี้ยงกุ้งซึ่งเป็นสัตว์น้ำถือว่าเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญพร้อมทั้งเป็นการสร้างรายได้เข้าประเทศจากการส่งออกด้วย (Kurithong, 2011)

กุ้งขาวแวนนาไมจัดเป็นสัตว์น้ำที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยเป็นอันดับต้น ๆ สถานการณ์การส่งออกกุ้งขาวแวนนาไมมีแนวโน้มว่าจะดีขึ้น เนื่องจากรัฐบาลได้เข้ามาแก้ปัญหาด้านโรคระบาด EMS (Early Mortality Syndrome) หรือโรคตายด่วน นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านแรงงานและการแก้ไขปัญหาด้านกฎหมาย IUU (Illegal Unreported and Unregulated) รวมถึงผู้ส่งออกก็ได้มีการปรับตัวโดยการผลิตสินค้าแปรรูปมูลค่าเพิ่มพร้อมทั้งการพัฒนาด้านการตลาดเนื่องจากโอกาสและความต้องการของผู้บริโภคสินค้าในตลาดรองเช่น รัสเซีย ตะวันออกกลาง แอฟริกา ยังคงต้องการสินค้าจากไทยจากข้อมูลส่วนเศรษฐกิจการประมง (ตารางที่ 1) พบว่าในช่วงเดือนมกราคม-เดือนกันยายน ปี 2559 มีปริมาณการส่งออก 130,944.93 ตัน คิดเป็นมูลค่า 44,107.98 ล้านบาท หรือคิดเป็น 88.72% และ 89.72% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับการส่งออกของกุ้งทะเลทั้งหมดและเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน การส่งออกมีปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +29.91% และ +27.74% ตามลำดับ โดยตลาดหลักคือ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป คิดเป็นมูลค่าการส่งออก 45.01% 23.41% และ 5.11% ตามลำดับมีวิธีการส่ง

ตารางที่ 1 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกของกุ้งขาวแวนนาไม ปี 2558-2559 (ม.ค.-ก.ย.)

ปริมาณ : ตัน มูลค่า : ล้านบาท

	ม.ค.-ก.ย. ปี 58		ม.ค.-ก.ย. ปี 59		%การเปลี่ยนแปลง	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
กุ้งขาวแวนนาไม	100,749.01	34,529.22	130,944.93	44,107.98	+29.91	+27.74
กุ้งสด แช่เย็น แช่แข็ง	42,796.41	13,029.76	74,180.97	21,934.89	+73.33	+68.34
-แช่เย็นจนแข็ง	37,966.61	12,129.63	63,524.77	20,440.45	+67.32	+68.52
-มีชีวิต	1,632.32	258.50	3,221.91	550.90	+97.38	+113.11
-สด แช่เย็น	1,802.67	222.36	7,413.62	536.06	+311.26	+141.08
-สำหรับทำพันธุ์	1,394.81	419.27	20.67	407.48	-98.52	-2.81

ออก 4 รูปแบบคือ แช่เย็นจนแข็ง ,มีชีวิต, สดแช่เย็นและสำหรับทำพันธุ์

จากข้อมูลส่วนเศรษฐกิจการประมงเรื่องสถานการณ์กุ้งทะเลและผลิตภัณฑ์ในช่วงเดือนมกราคม-เดือนกันยายนปี 2559 พบว่าผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไมในช่วง 9 เดือนแรกปี 2559 มียอดรวมที่ 179,261 ตัน มากกว่ากุ้งกุลาดำ 173,876 ตัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนในช่วงเวลาเดียวกัน ผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไมเพิ่มขึ้น จะเห็นว่าผลผลิตของกุ้งขาวแวนนาไมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกเดือน เป็นการส่งสัญญาณที่ดีว่าภาคการผลิตเริ่มฟื้นตัว ในขณะที่ผลผลิตกุ้งของประเทศคู่แข่งหลายประเทศประสบปัญหา เช่น เอกวาดอร์ แม้ว่าผลผลิตดีในครึ่งปีแรกและยังไม่พบปัญหาโรคตายด่วน EMS (Early Mortality Syndrome) แต่พบปัญหาการขาดแคลนลูกกุ้งในบางช่วง สำหรับจีน ประสบปัญหาย้ายธรรมชาติ ทั้งอากาศหนาว พายุถล่ม น้ำท่วมพื้นที่เลี้ยงรวมทั้งเกิดโรคระบาด ทำให้การเลี้ยงกุ้งได้รับความเสียหายพอสมควร ในขณะที่อินโดนีเซียพบปัญหาโรคระบาดประจำฤดูคือ โรคช้ำขาวอย่างมาก และปัญหาย้ายธรรมชาติต่าง ๆ ทำให้ผลผลิตโดยรวมของประเทศต่ำลง ส่วนเวียดนามคาดว่า ผลผลิตกุ้งในฤดูการผลิตจะออกล่าช้าเนื่องจากประสบปัญหาย้ายแล้ง เช่นเดียวกับอินเดียในปี 2559 กุ้งจากอินเดียคาดว่าจะมีปริมาณลดลงจากปีก่อน เนื่องจากประสบปัญหาน้ำท่วมและโรคระบาดจังหวัดนครปฐมเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่นิยมทำอาชีพเกษตรกรรม ด้วยสภาพที่เหมาะสมทางภูมิศาสตร์ ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำท่าจีนเขตภาคกลางตอนล่าง โดยทั่วไปเป็นที่ราบถึงค่อนข้างราบเรียบไม่มีภูเขาและป่าไม้พื้นดินมีความสูงเหนือระดับน้ำทะเลปานกลางทำให้จังหวัดนครปฐมเป็นศูนย์กลางความเจริญที่มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่านส่งผลทำให้เกษตรกรที่พักอาศัยอยู่ริมแม่น้ำมีพื้นที่ประกอบอาชีพหลากหลาย หนึ่งในอาชีพที่ทำกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ คือ เกษตรกรรม ซึ่งเกษตรกรรมที่นิยมทำนั้นมีด้วยกันสามประเภทคือ เกษตรกรรม ปศุสัตว์และประมง

การทำประมงในจังหวัดนครปฐมนั้นส่วนใหญ่จะนิยมเลี้ยงสัตว์ประเภทปลาซึ่งเป็นสัตว์น้ำจืดในขณะเดียวกันก็มีการเลี้ยงสัตว์ที่ต้องใช้น้ำกร่อยหรือน้ำทะเลประเภทกุ้ง กุ้งที่นิยมเพาะเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดนครปฐมมีด้วยกันสองพันธุ์คือ กุ้งก้ามกรามและกุ้งขาวแวนนาไม ด้วยสภาพดินที่เหมาะสมลักษณะความเค็มต่ำหรือน้ำกร่อย จึงมีความเหมาะสมในการเลี้ยงกุ้งทะเลได้และแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ทำให้การเลี้ยงกุ้งนั้นได้ผลผลิตดีและมีการขยายตัวของพื้นที่ในการเพาะเลี้ยงมากขึ้นเนื่องจากระยะเวลาในการเพาะเลี้ยงกุ้งสั้นกว่าการปลูกข้าว โดยกุ้งขาวแวนนาไมจะใช้ระยะเวลาในการเจริญเติบโตเต็มที่ภายใน 60 วัน ขณะที่การเพาะปลูกข้าวอาจต้องใช้ระยะเวลา 90 วันหรือมากกว่า ผลดีทำให้เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสามารถได้ผลผลิตอย่างต่ำ 5 ครั้ง/ปี ในขณะที่การปลูกข้าวอาจได้ผลผลิตเพียง 3 ครั้ง/ปีระยะเวลาการเพาะเลี้ยงที่น้อยกว่าทำให้เกษตรกรมีโอกาสที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้นแต่ถึงแม้ว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งจังหวัดนครปฐมมีการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมมาเป็นเวลาเกือบ 20 ปีแล้ว แต่ยังคงความรู้ด้านการเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์ ขาดช่องทางจำหน่ายที่เหมาะสม ทำให้ไม่มีอำนาจต่อรองราคากับผู้รับซื้อในท้องถิ่นหรือตลาดกลาง อีกทั้งยังขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตและการตลาดระหว่างผู้เกี่ยวข้องในทางการค้าขายกุ้งขาวแวนนาไมตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ (Bureau of Agriculture Economic Research, 2014) จากปัญหาดังกล่าวทำให้ทางคณะผู้วิจัยเล็งเห็นปัญหา จึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไม จังหวัดนครปฐม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงกระบวนการดำเนินงาน และวิธีการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม
2. ทำให้เกษตรกรมีแนวทางในการพัฒนาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไม

ขอบเขตของการวิจัย

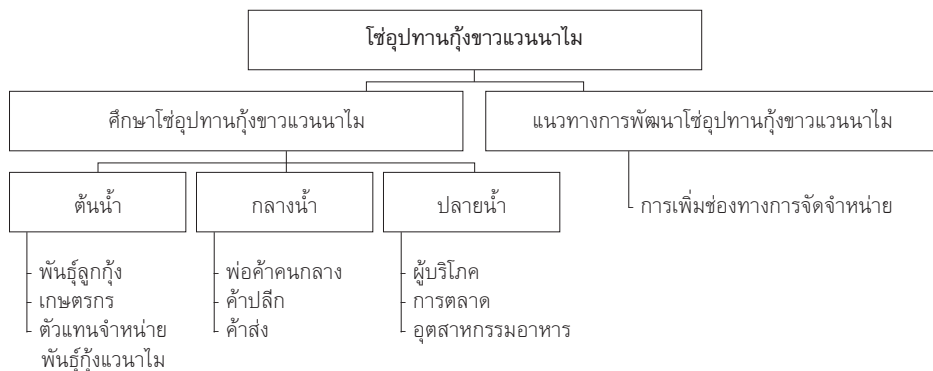
1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไม ได้แก่ ผู้เพาะพันธุ์กุ้ง เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม พ่อค้าคนกลาง และผู้บริโภค

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Frame Work)

เนื้อหา

การจัดการโซ่อุปทาน (supply chain) หมายถึง กระบวนการบูรณาการ การประสานงานและควบคุมการเคลื่อนย้ายสินค้าคงคลังทั้งของวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูปและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจากผู้ขายวัตถุดิบผ่านกิจการไปยังผู้บริโภค เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของผู้บริโภค

การจัดการโซ่อุปทานเกี่ยวข้องกับการประสานงานและร่วมมือกัน ตั้งแต่กระบวนการจากผู้ส่งมอบวัตถุดิบไปยังผู้ผลิต ผู้กระจายสินค้า ผู้แทนจำหน่าย จนกระทั่งผู้บริโภคคนสุดท้าย เราสามารถจำแนกโซ่อุปทานได้ 2 ประเภท ได้แก่ โซ่อุปทานที่เข้าสู่ผู้ผลิต และโซ่อุปทานที่เข้าสู่ลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับการขาย

การจัดการโซ่อุปทานไม่เพียงแต่ประกอบไปด้วยผู้ผลิตและผู้ซื้อเท่านั้น แต่ยังคงประกอบไปด้วยคนกลาง เช่น ผู้จัดส่งวัตถุดิบให้กับผู้ผลิตและลูกค้าของลูกค้า บางกิจการอาจจะมีผู้จัดส่งวัตถุดิบเพียงแห่งเดียว สองแห่ง หรือสามแห่ง อาจจะมีลูกค้านับระดับบน ระดับล่าง จึงทำให้แต่ละกิจการจะมีโซ่อุปทานที่เฉพาะเจาะจงสำหรับสินค้าที่มีความแตกต่างกัน การใช้คำว่าโซ่อุปทานจึงเป็นอะไรที่ค่อนข้างจำกัด จะเห็นได้ว่า คำว่าเครือข่ายโซ่อุปทานสามารถสะท้อนให้เห็นการเชื่อมโยงระหว่างองค์กรและคู่ค้าทางธุรกิจได้ดีกว่า นอกจากนั้นการทำเทคโนโลยีการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์มาช่วยยังช่วยให้การไหลของข้อมูลในเครือข่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

	ม.ค.-ก.ย. ปี 58		ม.ค.-ก.ย. ปี 59		%การเปลี่ยนแปลง	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
กุ้งขาวแวนนาไม	100,749.01	34,529.22	130,944.93	44,107.98	+29.91	+27.74
กุ้งสด แช่เย็น แช่แข็ง	42,796.41	13,029.76	74,180.97	21,934.89	+73.33	+68.34
-แช่เย็นจนแช่แข็ง	37,966.61	12,129.63	63,524.77	20,440.45	+67.32	+68.52
-มีชีวิต	1,632.32	258.50	3,221.91	550.90	+97.38	+113.11
-สด แช่เย็น	1,802.67	222.36	7,413.62	536.06	+311.26	+141.08
-สำหรับทำพันธุ์	1,394.81	419.27	20.67	407.48	-98.52	-2.81

จากความหมายของโซ่อุปทานข้างต้นนั้นพบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณกรยุทธอง และคณะ(2554) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมพบว่า สมการการผลิตกุ้งขาวแวนนาไมซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตกุ้งขาวกับปัจจัยการผลิตปัจจัยที่ศึกษาคือ ลูกกุ้งขาวแวนนาไม แรงงาน พลังงานน้ำมันดีเซล ปริมาณอาหารกุ้ง ยาและอาหารเสริมจุลินทรีย์ และขนาดพื้นที่ดินในการเลี้ยงแล้ว สามารถช่วยร่วมอธิบายการเปลี่ยนของผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไมได้ร้อยละ 74.20 เมื่อพิจารณาผลรวมของค่าความยืดหยุ่น ของปัจจัยการผลิตทุกชนิดแล้วเท่ากับ 1.142 แสดงว่าลักษณะการผลิตกุ้งขาวแวนนาไมอยู่ในระยะตอบแทนต่อขนาดเพิ่มขึ้นและจากการศึกษาประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจของการใช้ปัจจัยทั้ง 7 ปัจจัยปรากฏว่าเกษตรกรยังใช้ปัจจัยการผลิตในปริมาณที่ไม่เหมาะสมที่จะได้กำไรสูงสุด

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาห่วงโซ่อุปทานของกุ้งขาวแวนนาไมเพิ่มเติม เนื่องจากระยะเวลาในการศึกษาวิจัยที่ค่อนข้างจำกัด ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งผู้วิจัยจะเลือกสัมภาษณ์บุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม ทั้งหมด 10 คน ซึ่งแบ่งได้ดังนี้ ผู้เพาะพันธุ์กุ้งเพื่อจำหน่ายจำนวน 2 คน เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมจำนวน 2 คน พ่อค้าคนกลางจำนวน 2 คน ผู้จัดการหน่วยจำนวน 2 คนและผู้บริโภคจำนวน 2 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือวิจัยและแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 5 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เพาะพันธุ์ลูกกุ้งเพื่อจำหน่าย มุ่งเน้นศึกษาเรื่อง วิธีการคัดเลือกพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์กุ้ง , กระบวนการเพาะเลี้ยงพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์กุ้ง , ปัญหาในกระบวนการเพาะเลี้ยงพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์กุ้งรวมถึงช่องทางการจัดจำหน่ายพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์กุ้ง

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์สำหรับเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้ง มุ่งเน้นศึกษาเรื่องการเพาะเลี้ยง, ปัจจัยการ, ช่องทางการจัดจำหน่ายและการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์สำหรับพ่อค้าคนกลาง มุ่งเน้นศึกษาเรื่องวิธีการรับซื้อกุ้งขาว, กระบวนการคัดแยกกุ้งและวิธีการจัดจำหน่ายกุ้ง

ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้จัดจำหน่าย มุ่งเน้นศึกษาเรื่องวิธีการซื้อกุ้งขาวแวนนาไม กระบวนการคัดแยกและการจัดจำหน่าย

ชุดที่ 5 แบบสัมภาษณ์สำหรับลูกค้า มุ่งเน้นศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ กุ้งขาว

มีรายละเอียดแบ่งเป็นส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไม

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยการอธิบายถึงขั้นตอน กระบวนการได้มาของพันธุ์ลูกกุ้งขาวแวนนาไม อาหารกุ้ง วิธีการเพาะเลี้ยง การเก็บผลผลิต ไปจนถึงการจัดจำหน่าย รวมทั้งผู้มีส่วนร่วมที่มีบทบาทสำคัญในห่วงโซ่อุปทานของกุ้งขาวแวนนาไม

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง “การศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัด นครปฐม” เพื่อศึกษาให้งานวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง และนำเสนอผลการวิจัยตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. โซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม
2. ปัญหาในโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม
3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาโซ่อุปทาน

1. โซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม

ผลจากการสัมภาษณ์ได้ข้อมูล ดังนี้

ผู้จำหน่ายพ่อแม่พันธุ์กุ้ง

จากการสอบถาม “คุณพันธ์นันต์ สัจจันรัก” และ “คุณลำเนา รัตนพงษ์” ประกอบอาชีพผู้เพาะเลี้ยงลูกกุ้ง พบว่าผู้เลี้ยงพ่อแม่พันธุ์กุ้งรายใหญ่ในท้องถิ่นเป็นผู้ขายไข่กุ้งขาวให้กับเกษตรกร ผู้เพาะเลี้ยงลูกกุ้งขาวรายย่อยในจังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดใกล้เคียงเช่น อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยไปรับกุ้งที่มีความสมบูรณ์เพศ ตรวจเชื้อและปลอดโรคมารจากจังหวัดภูเก็ตซึ่งเป็นแหล่งเพาะพ่อแม่พันธุ์เพื่อมาปรับปรุงเลี้ยงเอง การสั่งซื้อพ่อแม่พันธุ์พ่อแม่พันธุ์ไม่เกิน 3 วัน โดยทั่วไปผู้ซื้อจะมีการสั่งซื้อพ่อแม่พันธุ์ที่มีอายุประมาณ 6 เดือนขึ้นไป โดยเฉลี่ยน้ำหนัก 50 กรัม และในส่วนของฟาร์มอนุบาลลูกกุ้ง เป็นฟาร์มที่ใช้เลี้ยงลูกกุ้งตั้งแต่

ระยะการพักไขมาเป็นตัวอ่อนใช้เวลา 12-14 ชั่วโมง หลังจากเป็นตัวอ่อนระยะที่ 1 ใช้ระยะเวลาในการลอกคราบ 5-6 ครั้ง ภายใน 36-48 ชั่วโมง ระยะนี้ตัวอ่อนยังไม่ต้องการอาหาร เนื่องจากในตัวอ่อนมีถุงอาหารในตัวอยู่แล้ว ก่อนเข้าสู่ระยะที่สองตัวอ่อนจะมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงคือลำตัวยาวขึ้น ในส่วนหัวและลำตัวแยกออกจากกันอย่างเห็นได้ชัดนอกจากนี้เริ่มกินคีโตเป็นอาหาร ต่อมาเป็นระยะตัวอ่อนที่สามมีชื่อเรียกว่าระยะไมซิสมีลักษณะคล้ายลูกกุ้งวัยรุ่น แต่การว่ายน้ำยังเป็นการว่ายน้ำแบบหัวที่มลงและติดขึ้นลง พัฒนาการของลูกกุ้งระยะนี้ประมาณ 3 วัน ใช้เวลาทั้งหมดประมาณ 5-6 วัน อาหารที่ให้ก็เป็นอาหารคีโตเหมือนกันกับระยะที่สอง ตัวอ่อนระยะที่สี่ ลูกกุ้งระยะนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับลูกกุ้งวัยรุ่นมากขึ้น มีอวัยวะต่างๆ เกือบครบทุกส่วน แต่มีพัฒนาการต่อไปเรื่อยๆ จนเข้าสู่ระยะวัยรุ่น ระยะนี้เปลี่ยนอาหารเป็นเพลก จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญได้มีการทำฟาร์มอนุบาลลูกกุ้งเพื่อใช้ในเพาะเลี้ยงเพื่อจำหน่ายเองอีกส่วนหนึ่งจะจำหน่ายให้เกษตรกรรายย่อย และมีการเก็บลูกกุ้งที่แข็งแรงสมบูรณ์ไว้เพื่อเพาะเลี้ยงเป็นพ่อแม่พันธุ์ต่อไปด้วย ช่องทางการจัดจำหน่ายทางฟาร์มจะจำหน่ายให้กับเกษตรกรโดยตรง ลูกค้าส่วนใหญ่มาจากจังหวัดนครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี และจังหวัดใกล้เคียง การจำหน่ายจะมีเกษตรกรมารับซื้อเอง และทางฟาร์มก็ยังมีบริการจัดส่งด้วย วิธีการจำหน่ายจะนับจำนวนลูกกุ้งขาว นับที่ละ 5 ตัว โดยใช้ช้อนตวงตักลูกกุ้งขาวขึ้นมา นับ ช้อนตวงมีตั้งแต่เบอร์ 00, 0, 1, 2, 3 ตามขนาดลูกกุ้งแล้วบรรจุใส่ถุงพลาสติกถุงละ 2,000 ตัว ใส่ น้ำถุงละ 2-3 ลิตร หากลูกค้าเลี้ยงอยู่ฝั่งที่เป็นน้ำเค็มจะสามารถขายได้ตั้งแต่ P5 โดยที่ไม่ต้องวัดค่าน้ำ หากลูกค้าเลี้ยงในน้ำจืดจะขายลูกกุ้งขนาด P10-14 โดยจะต้องวัดค่าน้ำอีกครั้งตามคำสั่งของลูกค้าถึงจะจำหน่ายได้ ปริมาณการขนส่งในแต่ละจะนำถุงพลาสติกที่บรรจุลูกกุ้งขาวใส่ท้ายรถกระบะ และคลุมด้วยผ้าใบและฉีบน้ำพรมตามลงไป จะขนส่งในช่วงเช้าเนื่องจากอากาศไม่ร้อน แต่หากลูกค้าที่ต้องการให้ไปส่งในช่วงบ่ายทางฟาร์มจะมีการน็อกน้ำแข็งไป โดยการใส่น้ำแข็งในถุงปรับอุณหภูมิและใส่บนผ้าใบ เพื่อไม่ให้กุ้งเกิดความเสียหาย เมื่อไปถึงลูกกุ้งก็จะฟื้นจากการน็อกน้ำแข็ง

เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม

จากการสัมภาษณ์ “คุณจริง สักทองไหม” และ “คุณประมา เพชรทอง” พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่อำเภอสระบุรีพัฒนาซื้อพันธุ์ลูกกุ้งมาจากบริษัทซีพี เนื่องจากลูกกุ้งมีความแข็งแรง เลี้ยงง่าย โตไว ปรับตัวได้ดี มีการตรวจสอบคุณภาพของลูกกุ้งขาวก่อนจะนำมาส่งให้กับเกษตรกร และมีการรับประกันอัตราการรอดของลูกกุ้งขาว ขนาดของลูกกุ้งที่ซื้อมาเพาะเลี้ยง P10 - P14 โดยจะส่งกุ้งผ่านทางสหกรณ์แล้วสหกรณ์จะรวบรวมคำสั่งซื้อติดต่อกับเซลล์ หลังจากนั้นเซลล์จะติดต่อไปยังฟาร์มเพาะพันธุ์ลูกกุ้ง เมื่อตกลงกับฟาร์มเรียบร้อยแล้วก็จะนัดชำระเงิน

ค่าลูกกุ้งทางฟาร์มจึงส่งลูกกุ้งมาให้เกษตรกร ส่วนอาหารที่ใช้เลี้ยงใช้ของซีพีเป็นหลักเนื่องจากเมื่อซื้อลูกกุ้งของซีพีแล้วจะต้องซื้ออาหารร่วมด้วย การส่งซื้ออาหารจะซื้อผ่านสหกรณ์เช่นเดียวกันกับลูกกุ้งขาว โดยกระบวนการเพาะเลี้ยงเริ่มจากการฟักบ่อประมาณ 10-15 วัน ให้น้ำดินแห้งและแตก เมื่อดินแตกก็จะทำการปาดหน้าดินออก แล้วโรยปูนขาวปรับสภาพดิน และใช้เกลือโรยปรับให้มีความเค็ม แล้วทำการวัดค่าของดินหากขาดแร่ธาตุใดก็จะทำการเติมแร่ธาตุนั้นเพิ่มลงไป เมื่อบ่อมีแร่ธาตุที่เหมาะสมแล้วจึงสูบน้ำเข้าบ่อ หากบ่อที่แล้งมีโรคระบาดต้องทำการฆ่าเชื้อในน้ำแล้วทิ้งไว้อีก 4-5 วันก่อนนำลูกกุ้งขาวลงบ่อ การอนุบาลลูกกุ้งขาวจะต้องลี้ยงมดลูกเล็ก ๆ ที่มดบ่อ แล้วนำเกลือมาใส่ปรับน้ำให้มีความเค็มจึงนำลูกกุ้งขาวมาลงในลี้ยง หลังจากนั้นจะค่อย ๆ ปรับให้เป็นน้ำจืดโดยเติมน้ำจืดลงในลี้ยงเรื่อย ๆ เพื่อให้ความเค็มลดลง เกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์จะทดสอบว่าลูกกุ้งขาวสามารถปรับตัวได้หรือยัง ด้วยการดักลูกกุ้งขาวที่อยู่ในลี้ยงมดทดลองใส่ในกะละมังที่มีน้ำจืดอยู่ หากกุ้งผ่านหรือสามารถอยู่ในน้ำจืดได้ก็ปลดลี้ยงมดออกเพื่อปล่อยกุ้งขาวลงบ่อขนาดใหญ่ได้ อัตราการปล่อยลูกกุ้งขาวลงบ่อเฉลี่ยร้อยละ 20,000-30,000 ตัว อัตราการรอดของกุ้งขาวอยู่ที่ 70-80% ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศฤดูกาล และพันธุ์ของกุ้งขาว โดยเกษตรกรมีการเลี้ยงกุ้งขาวปนกับกุ้งก้ามกราม การให้อาหารระยะแรกจะให้อาหารสำหรับกุ้งเล็กเบอร์ 1 จำนวน 3-4 มื้อ เป็นเวลา 15 วัน ต่อมาเปลี่ยนมาให้อาหารเบอร์ 2 เมื่อกุ้งขาวอายุ 25-30 วัน และช่วงอายุ 35 วันขึ้นไปจะให้อาหารเบอร์ 4 โดยให้อาหารมื้อเดียวคือตอนเย็น ช่วงที่กุ้งขาวโตเต็มไวใกล้ขายจะเพิ่มอาหารเป็น 2 มื้อ โดยจะมีการสังเกตการกินอาหารของกุ้งทุกเช้าและเที่ยง ถ้าหากอาหารหมดไม่ลอยตามขอบบ่อแสดงว่ากุ้งปกติ ต้นทุนในการเลี้ยงกุ้งเฉลี่ย 25,000-30,000 บาท ต่อ 1 ไร่ วิธีการจับกุ้งนั้นจับแบบใช้ประตูลี่ เครื่องมือที่ใช้จะประกอบไปด้วยเครื่องสูบน้ำ 1 สูบ หากบ่อใหญ่จะใช้ 2 เครื่องสูบน้ำให้ไหลผ่านประตูลี่ น้ำที่ไหลจะนำกุ้งไหลเข้าวนหน้าประตูลี่ แล้วจึงใช้ตะกร้าดักกุ้งขึ้นมา กำลังคนที่ใช้ในการจับกุ้ง บ่อขนาด 5 ไร่ จะใช้กำลังคนประมาณ 15-20 คน ช่วงเวลาที่จับกุ้งในปัจจุบันนั้น จะจับในเวลาตั้งแต่ 20.00-23.00 น. , 24.00-03.00 น. , 04.00-08.00 น. เวียนไปทีละบ่อ เนื่องจากมีแรงงานไม่พอ น้ำที่สูบออกจากบ่อกุ้ง จะนำไปพักที่บ่อพักน้ำ ส่วนใหญ่ผู้ให้สัมภาษณ์จะสูบลงคลองสาธารณะก่อน เนื่องจากมีบ่อพักน้ำเพียงไม่กี่ไร่ซึ่งไม่เพียงพอต่อการพักน้ำจากบ่อเลี้ยงทั้งหมด

เกษตรกรจะนำกุ้งขาวไปขายที่ตลาดมหาชัยและตลาดกลางคำกุ้งเป็นหลัก ตลาดรองคือส่งไปยังเครือข่ายสหกรณ์ การบรรทุกกุ้งขาวไปยังตลาด จะนำกุ้งขาวใส่ลงไปในถังเหล็กท้ายกระบะรถยนต์ แล้วนำน้ำแข็งกลบตัวกุ้งและเติมน้ำให้พอดี เพื่อรักษาความสดของกุ้งไว้ ปริมาณการขายกุ้งในแต่ละครั้งประมาณ 1-1.5 ตัน โดยเกษตรกรมีการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์

เพื่อจัดทำโครงการแปรรูปกุ้งขาวขนาดเล็กเป็นกุ้งแห้ง ข้าวเกรียบกุ้งและกุ้งทอดมัน โดยมีหน่วยงานของรัฐเข้ามาให้ความรู้แก่สมาชิกสหกรณ์ทุกเดือน ในส่วนของหน่วยงานเอกชนก็มีบริษัท ซีพี เข้ามาตรวจวัดน้ำ คุณภาพของน้ำอยู่เสมอ

พ่อค้าคนกลาง

จากการสัมภาษณ์ **“คุณบุญนึ่ง สุขแสน”** ผู้ประกอบการแพกุ้งพบว่าแพกุ้งจะรับซื้อกุ้งจากเกษตรกรโดยตรงซึ่งสถานที่หลัก ๆ ที่เกษตรกรนำกุ้งขาวแวนนาไมมาส่งคือ 1) ตลาดมหาชัย จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นศูนย์รวมอาหารทะเลสดโดยเกษตรกรจะเป็นผู้คัดแยกเบอร์กุ้งมาจากบ่อก่อนนำมาส่งที่แพ ลูกค้าของแพหลักจะเป็นผู้ค้าส่งที่มาจากพื้นที่ต่าง ๆ มาประมูลกุ้งเพื่อนำไปจำหน่ายในตลาดพื้นที่ของตน 2) ตลาดกลางค้ากุ้ง จังหวัดสมุทรสาครแพในตลาดส่วนใหญ่จะรับซื้ออาหารสดประเภทกุ้งอย่างเดียวจึงเป็นตลาดกุ้งสดขนาดใหญ่เกษตรกร ผู้เลี้ยงกุ้งส่วนมากจะนำกุ้งมาส่งขายที่แพในตลาดกลางค้ากุ้ง โดยแพจะเป็นคนคัดแยกเบอร์กุ้ง การจัดจำหน่ายกุ้งขาวแวนนาไมให้กับผู้ค้าส่งของแพในตลาดกลางค้ากุ้งประกอบด้วย 2 กลุ่มหลัก ๆ คือ 1) ผู้ค้าส่งที่มาประมูลกุ้งเพื่อนำไปจำหน่ายในตลาดมหาชัย ตลาดทะเลไทยและตลาดอื่น 2) ห้องเย็นหรือโรงงานแปรรูปโดยนำกุ้งขาวแวนนาไมไปแปรรูปเพื่อนำส่งให้กับห้างสรรพสินค้าภายในประเทศและส่งออกจำหน่ายต่างประเทศ

จากการสัมภาษณ์ **“คุณวีระศักดิ์ ดวงประเสริฐ”** พนักงานบริษัท ที.เอส.เอฟ.ซีฟู้ด ในด้านการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ พบว่า “ห้องเย็นรับซื้อกุ้งจากสะพานปลา ตลาดกลางค้ากุ้งและจากแพในตลาดทะเลไทย กุ้งที่รับซื้อมาต้องสดใหม่ ห้องเย็นจะนำกุ้งมาทำความสะอาดและจะตรวจคัดขนาดเพื่อให้เหมาะกับการนำมาแปรรูป ซึ่งผลิตภัณฑ์จะมี 4 ประเภท คือ กุ้งสดแช่แข็ง กุ้งต้มแช่แข็ง กุ้งชุบแป้ง และกุ้งซูชิ หลังจากกุ้งผ่านกระบวนการ คัดขนาด หักหัว ปอกเปลือก ต้ม หรือผ่า แล้วแต่ชนิดของผลิตภัณฑ์ ก็จะนำมาทำความสะอาดอีกครั้งแล้วนำไปแบ่งเกรดและชั่งน้ำหนัก เพื่อเตรียมบรรจุลงในภาชนะและนำไปแช่แข็งที่ความเย็น -40 องศาเซลเซียสประมาณ 15-30 นาทีแล้ว จึงนำออกไปบรรจุถุงพลาสติกและใส่กล่องกระดาษแข็งแล้วเก็บเข้าห้องเก็บแช่แข็งในอุณหภูมิ -20 องศาเซลเซียส เพื่อรอการจำหน่ายต่อไป” กุ้งแช่แข็งจะสามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน 6 เดือนถึง 1 ปี การจัดจำหน่ายของห้องเย็นจากการสัมภาษณ์พบว่า การจัดจำหน่ายกุ้งแปรรูปมี 2 ช่องทาง คือจำหน่ายให้กับตลาดภายในประเทศและส่งออกต่างประเทศซึ่งลูกค้าหลัก ๆ จะมีญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และยุโรป

ผู้จัดจำหน่าย

จากการสัมภาษณ์ **“คุณสุพรรณษา พงศ์สุระ”** และ **“คุณวรัญญา พรังพร้อม”** พบว่าผู้จัดจำหน่ายกุ้งขาวมี 2 รูปแบบ คือ 1) เป็นผู้ค้าส่งที่ไปซื้อกุ้งขาวโดยตรงจากแพกุ้ง ลักษณะ

การขายจะมีทั้งขายส่งให้กับแม่ค้าในท้องถิ่น และขายปลีกให้กับลูกค้าทั่วไปที่มาซื้ออาหารทะเลที่ตลาดมหาชัย 2) ห้างสรรพสินค้า โดยทางห้างสรรพสินค้าจะสั่งกุ้งขาวจากโรงงานแปรรูปจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยจะนำไปจัดเก็บไว้ที่คลังสินค้าของทางห้างสรรพสินค้า และจะกระจายไปตามสาขาต่าง ๆ ของห้าง มีรูปแบบเป็นกุ้งสดเพียงอย่างเดียวและนำมาบรรจุใส่กล่องโฟมเพื่อจำหน่ายให้ลูกค้าหากจำหน่ายไม่หมดในแต่ละวันทางห้างจะนำมาแปรรูปเป็นอาหารสำเร็จรูปเพื่อจำหน่าย

ผู้บริโภคคนสุดท้าย

จากการสัมภาษณ์ “คุณวรรณ อยุวัฒน์” และ “คุณวิรัชย์ อาจอาบทอง” ผู้บริโภคคนสุดท้ายเลือกจะไปตลาดสดมากกว่าไปห้างสรรพสินค้า เนื่องจากตลาดสดมีให้เลือกหลายร้าน หลายราคา หรือมีสินค้าของสดอื่นๆ ให้เลือกที่หลากหลายกว่า ความถี่ในการไปซื้อกุ้งมาบริโภค ผู้บริโภคคนสุดท้ายไปซื้อกุ้งมาบริโภคอย่างน้อยเดือนละครั้ง พันธุ์กุ้งมีผลต่อการเลือกซื้อโดยขึ้นอยู่กับเมนูที่ทำเนื่องจากอาหารแต่ละเมนูใช้กุ้งต่างชนิด รูปแบบที่นิยมไปซื้อกุ้งมาบริโภค ผู้บริโภคคนสุดท้าย เลือกที่จะซื้อกุ้งสดมากกว่ากุ้งแช่แข็ง ราคาและขนาดไม่ค่อยส่งผลของการเลือกซื้อของของผู้บริโภค การให้บริการของผู้ขายมีผลต่อผู้บริโภคคนสุดท้ายเป็นอย่างมาก ผู้บริโภคคนสุดท้ายจะเลือกซื้อกับร้านที่ให้บริการดี

2.ปัญหาในโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม

จากการศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว พบว่าปัญหาของเกษตรกรนั้น คือ มีช่องทางการจัดจำหน่ายเพียงช่องทางเดียว โดยเกษตรกรจะขายกุ้งขาวให้กับพ่อค้าคนกลาง (แพกุ้ง) ทั้งหมด ทำให้พ่อค้าคนกลาง (แพกุ้ง) มีอำนาจต่อรองมาก เมื่อกุ้งขาวราคาตกเกษตรกรจะต้องเป็นผู้รับความเสี่ยงที่จะขาดทุน

3.แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาโซ่อุปทาน

จากปัญหาเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวมีช่องทางการจัดจำหน่ายเพียงช่องทางเดียวทำให้ประสบปัญหาที่มีความเสี่ยงในการขาดทุนสูง วิธีการหนึ่งในการแก้ไขปัญหาเบื้องต้นคือ เกษตรกรควรหาตลาดสำรองในการขายที่ไม่ใช่รายได้จากแหล่งเดียวเพื่อป้องกันการกดราคา หรือเกษตรกรอาจทำการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปสินค้าเกษตร เช่น การแปรรูปกุ้งเป็นน้ำพริกหรือการถนอมอาหารรูปแบบอื่นๆ และควรหาช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์เข้ามาช่วยเพื่อส่งเสริมการขาย นอกจากนี้เกษตรกรควรหาวิธีการที่จะให้ภาครัฐเข้ามาสนับสนุนในรูปแบบการทำสัญญาเกษตรกรรม (Contract Farming) เพื่อทำข้อตกลงซื้อขายกันโดยมีหน่วยงานของรัฐ

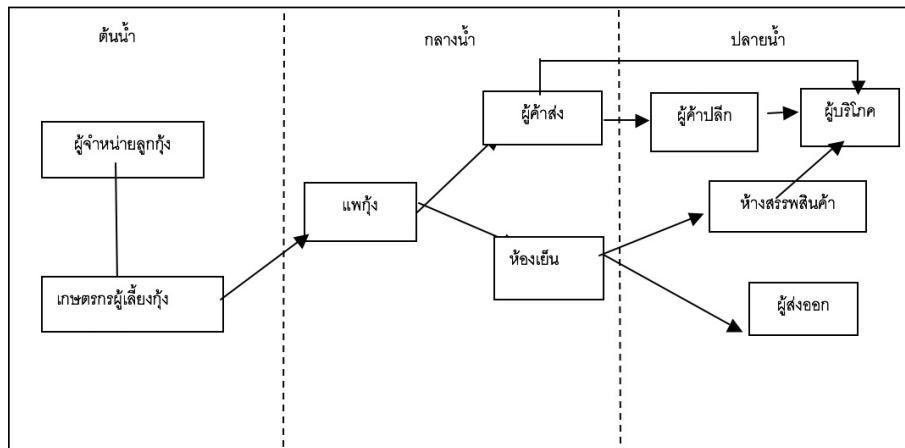
คอยกำกับดูแลซึ่งจะทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวมีช่องทางการจัดจำหน่ายเพิ่มขึ้นและสามารถประกันราคาขึ้นต่ำได้ จะช่วยลดความเสี่ยงที่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวจะขาดทุน นอกจากนี้ทางภาครัฐที่เข้ามาให้ความรู้ด้านการแปรรูปอาจจะต้องส่งเสริมเรื่องช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ให้กับเกษตรกรเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันโดยอาจใช้แนวคิด “ห่วงโซ่คุณค่า” มาสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม ครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยข้อที่ 1) เพื่อศึกษาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม พบว่า พื้นที่ในจังหวัดนครปฐมที่มีการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมกระจายอยู่ใน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนครชัยศรี อำเภอกำแพงแสน อำเภอบางเลน อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอดอน อำเภอสามพราน พันธุ์กุ้งขาวที่เกษตรกรใช้เพาะเลี้ยงในจังหวัดนครปฐมส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ลิโพเนียสแวนนาไม และพันธุ์ซีพีเอฟ โดยจะให้ระยะเวลาเลี้ยงเฉลี่ยประมาณ 50-60 วัน โดยมีอัตราการการปล่อยลูกกุ้งขาวแวนนาไมในอัตราไร่ละ 30,000 ตัว มีอัตราการรอด 70-80% ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเฉลี่ยไร่ละ 29,000 บาท จะได้ผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไมจะมีประมาณเฉลี่ยไร่ละ 250 กิโลกรัม เกษตรกรจะขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 162 บาท มีรายได้ไร่ละ 40,500 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่ในจังหวัดนครปฐมจะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไมร่วมกับกุ้งก้ามกราม เนื่องจากกุ้งขาวแวนนาไมจะกินอาหารที่อยู่ด้านบน เมื่อกินอาหารไม่ทันเศษอาหารจะลงไปก้นบ่อทำให้น้ำเน่าเสียอาจเป็นสาเหตุให้กุ้งตายโดยกุ้งก้ามกรามจะกินอาหารที่ก้นบ่อ ซึ่งการเลี้ยงรวมกันจะลดความเสี่ยงลงได้ แหล่งที่เกษตรกรนำกุ้งขาวแวนนาไมไปจำหน่ายคือตลาดมหาชัย และตลาดกลางกุ้งจังหวัดสมุทรสาคร

โครงสร้างโซ่อุปทานของกุ้งขาวในจังหวัดนครปฐม จะประกอบด้วย ต้นน้ำ คือ ผู้จัดหาวัตถุดิบ ซึ่งในที่นี้หมายถึง ผู้ขายลูกกุ้งขาว หรือฟาร์มอนุบาลลูก กุ้งขาว และผู้ผลิต (เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาว) กลางน้ำคือ พ่อค้าคนกลาง (แพกุ้ง) พ่อค้าส่ง ห้างเย็นและปลายน้ำคือ ผู้ค้าปลีก ห้างสรรพสินค้า ผู้ส่งออก และผู้บริโภคควรเชื่อมโยงประสานงานกันอย่างต่อเนื่องในโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไม แสดงให้เห็นด้วยภาพต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยข้อที่ 2) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาโซ่อุปทานกุ้งขาวแวนนาไมในจังหวัดนครปฐม พบว่าเกษตรกรควรหันมาให้ความสำคัญเรื่องความปลอดภัยของอาหารเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรควรหันมาเลี้ยงกุ้งแบบไม่ใส่สารเคมีที่ก่อให้เกิดสารตกค้างในตัวกุ้งและสิ่งแวดล้อม เพื่อจำหน่ายเป็นกุ้งขาวปลอดสารนอกจากนี้ควรมีการหาช่องทางการจัดจำหน่ายเพิ่ม จากเดิมที่นำกุ้งไปจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง (แพกุ้ง) ที่ตลาดมหาชัยและตลาดกลางค้ากุ้ง เกษตรกรและโรงงานแปรรูปควรมีการทำสัญญาหรือข้อตกลงในลักษณะสัญญาเกษตรกร (Contract Farming) โดยภาครัฐอาจสนับสนุนให้มีการจัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้ซื้อ (โรงงานแปรรูปหรือห้างสรรพสินค้า) และผู้ขาย (เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง) เพื่อทำข้อตกลงซื้อขายกัน โดยมีหน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุน และกำกับดูแล จะทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวมีช่องทางการจัดจำหน่ายเพิ่มขึ้นและเกษตรกรควรมีแผนการเลี้ยงหรือการลงทุนที่เป็นระบบ เช่น การทำบัญชีรายรับรายจ่ายเพื่อพิจารณาผลกำไรที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. เกษตรกรควรหาช่องทางการจัดจำหน่ายช่องทางอื่น ๆ เพื่อเพิ่มรายได้และช่องทางการจำหน่ายสินค้า เช่น การทำการตลาดออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับตัวผลิตภัณฑ์โดยการสร้างแบรนด์เฉพาะของตนเอง หรือหาวิธีการเพาะเลี้ยงกุ้งรูปแบบใหม่ๆ เพื่อสร้างมูลค่าให้มากขึ้น

2. ภาครัฐควรมีนโยบายมาสนับสนุนเกษตรกรหรือทำโครงการเพื่อเป็นการส่งเสริมและการประกันราคาให้กับเกษตรกร อาจใช้วิธีการจำกัดโซนในการเพาะเลี้ยงกุ้งเพื่อป้องกันราคาที่ตกต่ำ

ข้อจำกัดในงานวิจัย

1. การทำวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณและระยะเวลาในการเก็บข้อมูลรวมถึงพื้นที่ที่ทำการศึกษา ซึ่งวิจัยนี้ทำการศึกษากลุ่มเกษตรกรและคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจไม่เพียงพอ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยในบริบทอื่นๆ เพื่อเพิ่มความเข้มข้นของเนื้อหาในการวิจัยให้มากขึ้น เช่น ด้านต้นทุนการเพาะเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม

เอกสารอ้างอิง

- Boonning, S. Shrimp Market Business. Interviewed on December 22, 2017. (in Thai)
- Boontaree, C. (2015). A study of supply chain of Oil Palm Ramp in Pakpanang River Basin. *Journal of Transportation and Logistics*. 8, 12-20. (in Thai)
- Chittima, B. (2014). *The logistics management in supply chain of Fresh Noodles Entrepreneurs In Nakhon Pathom*. Master of Business Administration Program, Slipakorn University. (in Thai)
- Chutidej, V. (2012). *Supply chain management of vegetative safety product Kamphaengsaen District, Nakhon Pathom Province*, Master of Business Administration Program, Slipakorn University. (in Thai)
- Juthamas, P. (2013). *The study of logistics management for Parawood Manufacturing in Songkhla Province*, Research Scholarship, Hatyai University. (in Thai)
- Nitipon, K. (2015). *The study of the efficiency of the supply chain focused on Mangos teen exported to the People's Republic of China*. Ph.D. Program in Business Administration. Faculty of Business, Economics and Communications. Naresuan University. (in Thai)
- Pattama, R. (2013). *Food standard throughout whole supply chain to support the propulsion of food safety: Pacific White Shrimp (Litopenaeus Vannamei)*. Bangkok : Thailand Research fund. (in Thai)
- Pattanan, S. Shrimp Farm Owner. Interviewed on December 13, 2017. (in Thai)
- Prachuab, K. (2013). *Logistic-supply chain: introduction to design and management*. Bangkok : V-print. (in Thai)
- Purichaya, S. & Thanaya, W. (2012) *An analysis of supply chain risk management in a manufacturing fermented vegetable canning*. KMUTT Research and Development. 35 (3), 311-321. (in Thai)
- Samnoun, R. Shrimp Farm Owner. Interviewed on December 16, 2017. (in Thai)
- Sasithron, K. & Piyachat J. (2015). The Study of Aromatic Coconuts supply chain management in The Case Study of “ Suan Long Daeng Aromatic Coconuts ” *Journal of Management and Marketing*. (2) 1, 106-115. (in Thai)
- Suphansa, P. Trader. Interviewed on January 18, 2018. (in Thai)

Thawatchai, A. Interviewed on January 21, 2018.(in Thai)

Wanna, Y. Interviewed on January 21, 2018. (in Thai)

Wantana, K.(2011).*The measurement of technical efficiency white shrimp Litopenaeus Vanamei*. Master of Arts Program in Managerial Economics, Faculty of Economics.(in Thai)

Warunya ,P. Trader. Interviewed on January 18, 2018. (in Thai)

Weerasak , D. Employee of T.S.F Seafood .Co,Ltd. Interviewed on December 22, 2017. (in Thai)

วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล

Error Analysis in Spelling Words of Students Majoring in Thai Language, Faculty of Foreign Languages, College of Arts and Sciences, Yunnan Normal University for Sustainable Tourist Attraction

ศิวริน แสงอาวูธ¹ และ หยาง ลี²
Siwarin SAENGAWOOT and Yang LI
E-mail : guggs48@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล โดยศึกษาข้อมูลจากการรวบรวมงานเขียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 40 คน จากการทำแบบทดสอบคนละ 3 ชุดดังนี้ การเขียนบรรยายภาพ การเขียนเรียงความ และการเขียนตามคำบอก รวมงานเขียนทั้งหมด 120 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทย

ผลการวิจัยพบว่าข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล มี 5 ประเด็นดังต่อไปนี้ 1. การเขียนพยัญชนะต้นผิด 2. การเขียนสระผิด 3. การเขียนพยัญชนะท้ายผิด 4. การเขียนวรรณยุกต์ผิด และ 5. การเขียนตัวสะกดการันต์ โดยพบข้อผิดพลาดด้านการเขียนพยัญชนะต้นผิดมากที่สุด และพบข้อผิดพลาดด้านการเขียนวรรณยุกต์น้อยที่สุด

คำสำคัญ : ข้อผิดพลาด การเขียนสะกดคำ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (Ph.D)

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล

Abstract

The objective of this research was to analyze the spelling errors of students majoring in Thai language, Faculty of Foreign Languages, Arts and Sciences Institute, Yunnan Normal University by studying the 40 pieces of fourth year students' written assignments. Each student wrote 3 written assignments describing pictures, essay writing, and dictation. The researchers analyzed the spelling errors from the total 120 pieces of written assignments of the Chinese students majoring in Thai language.

The research finding revealed that there were five aspects of spelling errors including 1) initial consonants 2) vowels 3) final consonants 4) intonation marks and 5) mark placed over the final consonant of a word. The most common error was incorrect initial consonants while intonation mark was found the least spelling error.

Key Words : errors, spelling

บทนำ

ปัจจุบันมีชาวต่างชาติให้ความสนใจในการเรียนภาษาไทยมากขึ้น เนื่องจากประเทศไทยได้เป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติ การท่องเที่ยว และวัฒนธรรม ดังนั้น การเรียนรู้ภาษาไทยของชาวต่างประเทศจึงเป็นการทำความรู้จักประเทศไทยและความเป็นไทย ส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นในสถาบันการศึกษาของต่างประเทศ

สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล (College of Arts and Sciences, Yunnan Normal University) ตั้งอยู่ ณ เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน ประเทศจีน เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนในสาขาวิชาภาษาไทยมาหลายปี โดยในปัจจุบันมีนักศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยไม่น้อยกว่า 300 คน อย่างไรก็ตามการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนยังมีปัญหาในการใช้ภาษาอยู่พอสมควร เนื่องจากว่าผู้ใช้ภาษาไทยไม่ได้เป็นเจ้าของภาษาโดยตรง นอกจากนั้นยังมีปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคในการเรียนการสอน ทำให้การใช้ภาษาไทยของชาวจีนที่เรียนภาษาไทยต้องประสบปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาด้านการเขียนสะกดคำที่เป็นปัญหาหนึ่งในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน

ปัญหาด้านการเขียนสะกดคำของนักศึกษาจีนมีสาเหตุมาจากภาษาแม่ที่มีความแตกต่างกับภาษาไทยหลายด้าน ส่งผลให้การเขียนภาษาไทยของชาวจีนมีปัญหา จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาด้านการเขียนสะกดคำของนักศึกษาจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทย ได้แก่ การออกเสียงผิดทำให้เขียนผิด ซึ่งการออกเสียงนับเป็นปัญหาใหญ่ของชาวต่างประเทศที่มาเรียนภาษาไทย และถือว่าเป็นปัญหาหลักของการเรียนภาษาทุกภาษา เนื่องจากแต่ละภาษาย่อมมีพื้นฐานภาษาที่แตกต่างกัน การออกเสียงจึงแตกต่างกัน เช่น เสียงพยัญชนะ เสียงสระและเสียงวรรณยุกต์ บางเสียงมีในภาษาไทยแต่ไม่มีในภาษาจีน ทำให้ผู้เรียนชาวจีนที่มาเรียนภาษาไทยไม่สามารถออกเสียงบางเสียงของภาษาไทยได้ถูกต้อง เช่น การออกเสียงพยัญชนะ บ, ด การออกเสียงควบกล้ำ การออกเสียงสระ อี,เอื้อ,เอื้อะ,เอื้อ การออกเสียงวรรณยุกต์ตรี เป็นต้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล เพื่อวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาจีน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขข้อผิดพลาดและเป็นประโยชน์สำหรับผู้สอนภาษาไทยให้กับชาวต่างประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยุหนานนอร์มอร์ล

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้จะรวบรวมข้อมูลและศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยุหนานนอร์มอร์ล ชั้นปีที่ 4 จำนวน 40 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยในด้านการสะกดคำ

ขอบเขตด้านระยะเวลา

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากงานเขียนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยุหนานนอร์มอร์ล โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล 1 ปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยุหนานนอร์มอร์ล
2. เพื่อนำไปใช้ในการหาแนวทางแก้ไขข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาต่างชาติต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในงานวิจัยนี้คือนักศึกษาจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยุหนานนอร์มอร์ล โดยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน มีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือเป็นนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทย ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 จากสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยุหนานนอร์มอร์ล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์และตีความ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการเขียน ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประมวลแนวคิด ทฤษฎี และความรู้มาใช้ในการสร้างเกณฑ์หรือแนวทางในการวิเคราะห์

2. ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิจัยเป็นข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ผลงานการเขียนของนักศึกษาจีนที่ได้ทำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อนำมาใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำ โดยแบบทดสอบที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 หัวข้อ ดังนี้

3.1 การเขียนบรรยายภาพ

3.2 การเขียนเรียงความ

3.3 การเขียนตามคำบอก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการรวบรวมงานเขียนของนักศึกษาจำนวน 40 คนจากแบบทดสอบคนละ 3 ชุด รวมงานเขียนเพื่อนำมาวิเคราะห์ 120 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจวิเคราะห์งานเขียนทั้ง 120 ฉบับ และจำแนกการเขียนสะกดคำผิด โดยใช้แบบวิเคราะห์การเขียนผิดในลักษณะต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

3. ลักษณะการวิเคราะห์มีลักษณะเป็นการพรรณนากตัวอย่างประกอบ โดยวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำในภาษาไทย

4. นำข้อมูลที่วิเคราะห์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง

5. นำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ อภิปรายผล พร้อมสรุปและให้ข้อเสนอแนะ

บทสรุป

จากการศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ

สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล พบข้อผิดพลาด 5 ประเด็นได้แก่ การเขียนพยัญชนะต้นผิด การเขียนสระผิด การเขียนพยัญชนะท้ายผิด การเขียนวรรณยุกต์ผิด และการเขียนตัวสะกดการันต์ผิด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อผิดพลาดที่พบจากการเขียนสะกดคำไม่ถูกต้องเป็นข้อผิดพลาดที่พบในการเขียนภาษาไทยของผู้ใช้ภาษาชาวจีนที่มาเรียนภาษาไทย เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาที่มีพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์หลายรูปหลายเสียงจนทำให้เกิดคำพ้องรูป พ้องเสียงจำนวนมาก ทำให้บางครั้งผู้ใช้ภาษาไม่สามารถนำมาใช้ในการเขียนได้อย่างถูกต้อง จากการศึกษาสรุปได้ว่านักศึกษาจีนที่เรียนสาขาวิชาภาษาไทย ในคณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยยูนนานนอร์มอร์ล มีข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำ ได้แก่ การเขียนพยัญชนะต้นผิด การเขียนสระผิด การเขียนพยัญชนะท้ายผิด การเขียนวรรณยุกต์ผิด และการเขียนตัวสะกดการันต์ผิด

การเขียนพยัญชนะต้นผิด พยัญชนะต้น คือ พยัญชนะตัวแรกที่ประสมกับสระ ทำให้อ่านออกเสียงแปรไปต่าง ๆ บางทีก็มี ตัวเดียว บางทีก็มีสองตัว สามตัวประสมกัน บางทีก็เพี้ยนไปบ้างตามที่เปลี่ยนแปลงหรือลดรูปสระเสีย จากการศึกษาสรุปข้อผิดพลาดในการเขียนพยัญชนะต้น ได้แก่ การเขียนพยัญชนะต้นเดี่ยวผิด การเขียนพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรนำผิด การเขียนพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรควบผิด ดังนี้

การเขียนพยัญชนะต้นเดี่ยวผิด พยัญชนะต้นเดี่ยวเป็นพยัญชนะรูปเดียวที่ปรากฏต้นพยางค์หรือต้นคำ จากการศึกษาพบว่า การเขียนพยัญชนะต้นเดี่ยวผิด ได้แก่ การเขียนอักษรเสียงเดียวกันระดับเสียงเหมือนกันผิด การเขียนอักษรเสียงเดียวกันระดับเสียงต่างกันผิด การเขียนอักษรเสียงต่างกันมีรูปคล้ายกันผิด และการเขียนอักษรเสียงและรูปต่างกันผิด

การเขียนพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรนำผิด อักษรนำ คือ พยัญชนะ 2 ตัวเรียงกันประสมสระเดียว แต่ออกเสียงเป็น 2 พยางค์ คือ พยางค์ต้นเหมือนมีสระประสมอยู่ด้วย พยางค์ที่ 2 ออกเสียงตามสระประสมอยู่ จากการศึกษาพบว่า การเขียนพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรนำผิด ได้แก่ การเขียนอักษรนำผิดโดยแทรกรูปสระอะ การเขียนอักษรนำผิดโดยตัดรูปอักษรนำ การเขียนอักษรนำผิดโดยเขียนคำที่ไม่ใช้อักษรนำเป็นอักษรนำ และการเขียนอักษรนำผิดโดยใช้ตัวนำหรือตัวตามผิด

การเขียนพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรควบผิต อักษรควบ คือ พยัญชนะที่ควบกับตัว ร, ล, ว มีเสียงกล้ำเป็นสระเดียวกัน มี 2 อย่าง คือ อักษรควบแท้ และอักษรควบไม่แท้ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าการเขียนพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรควบผิต ได้แก่ การเขียนอักษรควบผิตโดยใช้ตัวควบผิต การเขียนอักษรควบผิตโดยไม่ใส่ตัวควบ และการเขียนอักษรควบผิตโดยเขียนคำที่ไม่ใช่อักษรควบเป็นอักษรควบ

การเขียนสระผิต ภาษาไทยมีแต่รูปสระที่ใช้ประสมกับพยัญชนะอย่างเดียว เมื่อต้องการจะเขียนโดดๆ ก็เอาตัว “อ” ซึ่งจัดไว้ในพวกพยัญชนะมาประสมเข้า ออกเสียงเช่นเดียวกับสระเปล่า เว้นแต่สระ ฤ ฦ ฦ ฦ ฦ เขียนโดดๆ ก็ได้ จากการศึกษาสรุปได้ว่าข้อผิดพลาดในการเขียนสระ ได้แก่ การเขียนสระเสียงสั้นเป็นสระเสียงยาว การเขียนสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้น การเขียนสระผิตเพราะรูปคล้ายกัน การเขียนสระผิตเพราะเสียงสระเหมือนกันแต่รูปต่างกัน การเขียนสระผิตเพราะไม่เข้าใจการออกเสียง การเขียนรูปสระที่ไม่ใช้ในภาษาไทย การเขียนสระผิตเพราะไม่ใส่รูปสระ ดังนี้

การเขียนพยัญชนะท้ายผิต พยัญชนะท้ายคือเสียงท้ายคำซึ่งจะมีทั้งเสียงที่มีตัวสะกดและไม่มีตัวสะกด ได้มีผู้ให้ความหมายของตัวสะกดไว้ว่าตัวสะกด คือ พยัญชนะที่ประกอบอยู่ข้างท้ายสระและมีเสียงประสมเข้ากับสระ ทำให้หนักขึ้นตาม ฐานของพยัญชนะ

จากการศึกษาสรุปได้ว่าข้อผิดพลาดในการเขียนพยัญชนะท้าย ได้แก่ การเขียนพยัญชนะท้ายผิตโดยใช้ตัวสะกดมาตราเดียวกัน การเขียนพยัญชนะท้ายผิตโดยใช้ตัวสะกดต่างมาตรา การเขียนพยัญชนะท้ายผิตโดยขาดตัวสะกด การเขียนพยัญชนะท้ายผิตโดยเพิ่มตัวสะกด และการเขียนพยัญชนะท้ายผิตโดยเปลี่ยนรูปเดิม

การเขียนวรรณยุกต์ผิต ในภาษาไทยมีรูปวรรณยุกต์ 4 รูป แต่มีเสียงวรรณยุกต์ 5 เสียง วรรณยุกต์ของพยางค์มีความสัมพันธ์กับพยัญชนะต้น พยัญชนะสะกด ความสั้นยาวของเสียงสระและรูปวรรณยุกต์ด้วย เพราะ เมื่อใดที่ส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป วรรณยุกต์ของพยางค์นั้นก็จะเป็นไปและทำให้ความหมายเปลี่ยนตามไปด้วย จากการศึกษาสรุปได้ว่าข้อผิดพลาดในการเขียนวรรณยุกต์ ได้แก่ การเขียนวรรณยุกต์ผิตโดยใช้รูปวรรณยุกต์ผิต การเขียนวรรณยุกต์ผิตโดยเพิ่มรูปวรรณยุกต์ และการเขียนวรรณยุกต์ผิตโดยขาดรูปวรรณยุกต์

การเขียนตัวสะกดการันต์ผิต ตัวการันต์ คือ พยัญชนะสุดท้ายที่ไม่ต้องการอ่านออกเสียงเป็นตัวสะกด หรือเป็นพยัญชนะต้น ของพยางค์ต่อไป โดยมากมีไม้ทัณฑฆาตบังคับข้างบน แต่บางทีก็ทิ้งไว้ลอยๆ ทราบได้ด้วยความเคยชิน ตัวการันต์นี้ เป็นพยัญชนะตัวเดียวกันมี เป็นอักษรควบหรือนักมี สองตัวเรียงกันก็มี รูปสระประกอบอยู่ ด้วยก็มี โดยมากมักอยู่ท้ายพยางค์ จาก

การศึกษาสรุปได้ว่าข้อผิดพลาดในการเขียนตัวสะกดการันต์ ได้แก่ การเขียนตัวสะกดการันต์ผิดโดยใช้ตัวสะกดการันต์ไม่ถูกต้อง การเขียนตัวสะกดการันต์ผิดโดยไม่ใช้ตัวสะกดการันต์ในคำที่ควรใช้ และการเขียนตัวสะกดการันต์ผิดโดยเพิ่มตัวสะกดการันต์ในคำที่ไม่ควรใช้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยเรื่อง “ วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาต่างประเทศ สถาบันศิลปะและวิทยาศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัย ยูนนานนอร์มอล ” ที่ได้สรุปผลข้างต้นแล้วนั้นเป็นข้อมูลนำสู่การอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ในงานวิจัยเรื่องนี้ข้อผิดพลาดในการเขียนสะกดคำที่พบมากที่สุดได้แก่ ข้อผิดพลาดจากการเขียนพยัญชนะต้นผิด ซึ่งข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับปณิธาน บรรณาธรรม (2555) ที่ทำวิจัยเรื่อง นักศึกษาจีนกับข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ คือนักศึกษาจีนจากมหาวิทยาลัยยูนนาน นอร์มอล ที่ลงทะเบียน เรียนรายวิชา THA 1303 การเขียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 49 คน พบว่า นักศึกษาจีนมีข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย 4 ด้าน ได้แก่ การสะกดคำ การใช้คำ การผูกประโยค และการใช้เครื่องหมายวรรคตอน รวม 1151 แห่ง โดยมีข้อผิดพลาดด้านการสะกดคำมากที่สุด ลักษณะที่ผิด คือผิดในเรื่องการเขียนพยัญชนะ การเขียนสระ และการเขียน วรรณยุกต์ รองลงมาคือข้อผิดพลาดในการผูกประโยค ลักษณะที่ผิดมากที่สุดคือ การผูกประโยคโดยขาดคำที่จำเป็น การลำดับคำในประโยคไม่ถูกต้อง และการผูกประโยคโดยเพิ่มคำที่ไม่จำเป็น ตามลำดับ ข้อผิดพลาดในการใช้คำ ลักษณะที่ผิดมากที่สุดคือ การใช้คำไม่เหมาะสมแก่ความ การใช้คำผิดความหมาย และการเขียนคำทับศัพท์เป็นภาษาอังกฤษ ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องงานวิจัยของศรีจันทร์ วิชาติตรง (2542) ที่ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษา สถาบันราชภัฏพระนคร ปีการศึกษา 2540 พบว่า นักศึกษามีข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การสะกดการันต์ การใช้คำ การแต่งประโยค การเว้นวรรค การใช้เครื่องหมายอื่น ๆ การใช้เครื่องหมาย ไปยาล การใช้อักษรย่อ และการใช้ตัวเลข รวมทั้งสอดคล้องกับข้อค้นพบของบุญยโสทร ตรีวิเศษ (2542) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การพูดและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ในเขตอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ใช้ภาษาเขมรและภาษาส่วยใน ชีวิตประจำวัน ผลการวิจัยพบว่าปัญหาด้านการเขียนของนักเรียนที่ใช้ภาษาเขมร ได้แก่ ปัญหาในการ สะกดคำ ทั้งการใช้พยัญชนะผิด การใช้สระผิดและการขาดรูปวรรณยุกต์

สำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษาส่วยพบ ปัญหาในการสะกดคำ ด้านพยัญชนะ วรรณยุกต์และสระ ตามลำดับ และตรงกับผลการวิจัยที่กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาต่างชาติของฟาน จงบินห์ (2552) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษา ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาเวียดนาม พบว่า การเขียนภาษาไทยมีข้อผิดพลาด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสะกดการันต์ในเรื่องพยัญชนะต้น ตัวสะกด สระ วรรณยุกต์ และตัวการันต์ 2) ด้านการใช้คำในเรื่อง ใช้คำผิดความหมาย ใช้คำผิด ไวยากรณ์ ใช้คำฟุ่มเฟือย และใช้ภาษาพูดแทน ภาษาเขียน 3) ด้านการใช้ประโยค ในเรื่อง การลำดับคำในประโยคผิด การขาดคำที่จำเป็น การใช้คำเกิน และการใช้สำนวนภาษาแม่ และ 4) ด้านการใช้วรรคตอน ในเรื่องการใช้ย่อหน้า การเว้นวรรคผิด และการใช้เครื่องหมายยัติภังค์ผิด

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาเรื่องข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของผู้เรียนชาวต่างชาติในด้านอื่นๆ เช่น ด้านการใช้คำ ด้านการใช้ประโยค เป็นต้น ก็จะทำให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลายขึ้น
2. ควรศึกษาข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนในทักษะอื่นๆ ได้แก่ ฟัง พูด และอ่าน ก็จะทำให้ได้ผลการวิจัยที่มีประโยชน์
3. ควรศึกษาข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาไทยของนักศึกษาจีนในมหาวิทยาลัยอื่นๆ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยเรื่องนี้ก็จะได้ผลการวิจัยที่หลากหลาย
4. ควรนำผลการศึกษางานวิจัยเรื่องนี้ไปปรับใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยให้กับชาวต่างชาติที่มาเรียนภาษาไทยโดยเฉพาะในด้านการเขียนสะกดคำ

เอกสารอ้างอิง

- กันทิมา วัฒนะประเสริฐ. (2531). *เรื่องของการสะกดการันต์*. ใน บทความวิชาการ 20 ปี ภาควิชาภาษาไทย. นครปฐม : ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 37-43.
- กุลกาญจน์ เอี่ยมผาดานัย. (2553). *ปัญหาการเขียนคำผิดอักษรวิธีของนักศึกษาชาวจีน*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูศรี ศรีแก้ว. (2527). *การศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2525*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2545). *การสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- คุชฎีพร ชานโรศานต์. (2523). *ข้อบกพร่องบางประการในการเขียนภาษาไทย*. วารสารอักษรศาสตร์ 1(12) : 32-45.
- ทิศนา แหมมณี. (2545). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ : ด้านสู่วิชาการพิมพ์.
- นววรรณ พันธุเมธา. (2523). *การใช้ภาษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. (2552). *การสอนทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยแก่ผู้เรียนชาวต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ : บริษัท มิสเตอร์ก๊อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด.
- บุญยแสนอ ตรวิเศษ. (2542). *การวิเคราะห์ปัญหาการพูดและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในเขตอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ใช้ภาษาเขมรและภาษาส่วยในชีวิตประจำวัน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุปผา บุญทิพย์. (2543). *การเขียน*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปณิธาน บรรณาธรรม. (2555). *นักศึกษาจีนกับข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย*. รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. ศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนมพร นิธิภูมิและเทพี จรัสจุงเกียรติ. (2538). *การใช้ภาษาไทย 1*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัทธยา จิตต์เมตตา. (2550). *การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศแนวคิด : เทคนิควิธีสอนโดยใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เอกสารประกอบการอบรม.

- พิเศษ เจียจันทร์พงศ์. (2528). *ศาสนาและการเมืองในกรุงสุโขทัย*. ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ. กรุงเทพฯ : ศิลปวัฒนธรรม.
- พินทิพย์ ทวยเจริญ. (2539). *ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พาน จงบินห์. (2552). *การศึกษาข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาเวียดนาม*. ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาสพงศ์ ผิวพอใช้. (2550). *การศึกษาข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาลาวระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- มยุเรศ รัตนนิคม. (2542). *สัทศาสตร์กับการฝึกออกเสียงภาษาอังกฤษ*. สถาบันราชภัฏสกลนคร : สกลนคร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด. ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2532). *หลักเกณฑ์การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และเครื่องหมายอื่น ๆ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัทเพื่อนพิมพ์จำกัด.
- วรรณ แก้วแพรก. (2524). *การใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- วรรณ โสมประยูร. (2544). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- วิชาการ, กรม. (2539). *การเรียนการสอนภาษาไทยปัญหาและแนวทางแก้ไข*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศรีจันทร์ วิชาตรง. (2542). *การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาศาสนาบัณฑิต*. ปีการศึกษา 2540. รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ศรีวิไล พลมณี. (2545). *พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพงศ์ วิยศักดิ์พันธุ์. (2549). *การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์มิ่งเมือง.

- ลิระ สมนาม. (2550). *การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนของนักศึกษาที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง :กรณีศึกษานักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 1 ปี จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีสิบสองปันนา ณ มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.* รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
- สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์. (2538). *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์.(2540). *หลักภาษาไทย.* พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุนันทา โสรัจจ์. (2528). *การสำรวจความสามารถทางการเขียนสะกดการันต์ การศึกษามูลเหตุแห่งการเขียนผิดและแนวทางในการแก้ปัญหาเรื่องการเขียนสะกดการันต์ผิดของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย.* รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- สุปราณี ดารานาย. (2536). *สอนนักเรียนให้เขียนตัวสะกดถูก. จะสอนภาษาไทยให้สนุกได้อย่างไร.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยวรรณ เสถียรสุคนธ์. (2553). *ข้อบกพร่องในการเขียนภาษาไทยของนักศึกษาจีน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.* รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- อัครา บุญทิพย์ .(2550) . *การสอนหลักภาษาเชิงบูรณาการ.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เอกสารประกอบการอบรม.*
- อัญชลี ทองएम. (2537). *ศึกษาลักษณะความผิดพลาดในการเขียนภาษาไทย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.* รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา.(2546). *หลักภาษาไทย.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีน ต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม

Behaviors and Satisfaction of the Chinese Tourists towards Their Visit to the Temple of the Emerald Buddha

สรารวุฒิ เขียวพลุก¹, วีรภัทร ภคพงษ์พันธุ์² และ กิตติพันธ์ วงษ์ทองคำ³

Sarawoot KHAWPERK, Weerapat PAKAPONGPAN and Kittipun WONGTHONGKARN

E-mail: aj_pop_bc.pnru@hotmail.com, tanjinhai88@gmail.com, oathok_2539@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่าในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามของนักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุประมาณ 20 - 29 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา และปริญญาตรี โดยพฤติกรรมการท่องเที่ยวนิยมเดินทางมากับเพื่อนมากที่สุด ค่าใช้จ่ายต่อครั้งต่อคนในการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามส่วนใหญ่จะใช้จ่ายเป็นเงินประมาณ 150 - 200 หยวน (755 - 1006 บาท) ภาพรวมความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดารามในด้านความปลอดภัย ด้านแหล่งท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านคมนาคม พบว่ามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

คำสำคัญ : พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีน ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีน วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
นักศึกษสาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Abstract

This research aimed to study the behavior and satisfaction of Chinese tourists who came to visit the Temple of the Emerald Buddha or Wat Phra Kaew. The target group of this study included 400 Chinese tourists who came to visit the temple. The tool used for this research was questionnaire. The statistics for data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The results showed that the majority of the Chinese tourists visiting the Temple of the Emerald Buddha were female with the age between 20 - 29 years old. Their educational backgrounds were high school and bachelor's degree level. Most of them traveled with friends. The cost per person to visit the temple was about 150 - 200 yuan or (755 – 1,006 baht). The overall satisfaction of the Chinese tourists who visited the Temple of the Emerald Buddha in the aspects of safety, tourist attractions, facilities and transportation was found at moderate level.

Keywords : The Behavior of Chinese Tourists, The Satisfaction of Chinese Tourists, The Temple of The Emerald Buddha

บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยเฉพาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ และมีการเติบโตของธุรกิจมาอย่างต่อเนื่อง ในช่วง 4 ทศวรรษที่ผ่านมาการเจริญเติบโตในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว จากจำนวนนักท่องเที่ยว 80,000 คนต่อปี สร้างรายได้เพียง 196 ล้านบาท ในปีพ.ศ.2503 เพิ่มขึ้นเกือบ 10 ล้านคน และทำรายได้กว่า 3 แสนล้านบาท ในปีพ.ศ. 2546 (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548) ปัจจุบันการท่องเที่ยวกลายเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เติบโตทั้งในเชิงจำนวนและรายได้มหาศาลอย่างเห็นได้ชัด สะท้อนได้จาก GDP ของประเทศไทยในปี 2559 ซึ่งมีมูลค่าอยู่ที่ 14.36 ล้านล้านบาท โดยรายได้ภาคการท่องเที่ยวคิดเป็นสัดส่วน 17% ของ GDP อยู่ที่ 2.51 ล้านล้านบาท ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ สูงถึง 65% หรืออยู่ที่ 1.64 ล้านล้านบาท (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2559) นอกจากนี้จากข้อมูลกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเที่ยวเมืองไทยมากที่สุดนับตั้งแต่ต้นปีจนถึงเดือนตุลาคมของปี 2560 คือ นักท่องเที่ยวชาวจีน มีจำนวนถึง 7,393,936 คน เพิ่มขึ้น 1.08% เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยสร้างรายได้ให้กับประเทศสูงถึง 390,910.96 บาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) อนึ่ง ตลาดนักท่องเที่ยวจีนที่เข้ามาเที่ยวไทยในช่วงของปลายปี 2560 นี้ ยังคงรักษาระดับการเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ศูนย์วิจัยกลไกไทยคาดการณ์ว่าในช่วงของปลายปี 60 นี้ ตลาดนักท่องเที่ยวจีนยังได้รับปัจจัยหนุนพิเศษ คือ วันหยุดยาววันชาติจีน ในช่วงสัปดาห์แรกของเดือนตุลาคม 2560 (ระหว่างวันที่ 1-8 ตุลาคม 2560) นักท่องเที่ยวจีนจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในไทยกันอย่างคึกคัก พบว่า ในช่วงวันหยุดยาววันชาติจีนในปี 2560 นักท่องเที่ยวจีนที่มีแผนจะเดินทางท่องเที่ยวยังต่างประเทศมีประมาณ 6 ล้านคน โดยมีจุดหมายปลายทางอันดับแรก คือ ไทย รองลงมา คือ ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา โดยศูนย์วิจัยกลไกไทยประเมินว่าช่วงวันหยุดยาววันชาติจีน จำนวนนักท่องเที่ยวจีนเที่ยวไทยจำนวนประมาณ 3.30 แสนคน (ศูนย์วิจัยกลไกไทย, 2560)

หากกล่าวถึงประเทศไทยบนความรู้สึกของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่วนใหญ่ต่างนึกถึงอาหารไทยซึ่งมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ในรสชาติที่ผสมผสานไปด้วย 3 รสชาติ คือ เปรี้ยว หวาน และเผ็ด พร้อมกับกลิ่นของสมุนไพรและเครื่องเทศต่างๆ ที่มีรสชาติถูกปากและได้รับการยอมรับไปทั่วโลก ตึกตักไทยแลนด์ที่ทวีความมีชื่อเสียงจากผลงานชุดประจำชาติยอดเยี่ยมในปี 2557 บนเวทีสาวงามที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นเวทีประกวดสาวงามที่สวยงามที่สุดในโลกอย่าง Miss Universe ชายหาดท่องเที่ยวทะเลและหมู่บ้านละครเวทีที่สวยงามติดอันดับต้นๆ ของโลก นอกจาก

สิ่งเหล่านี้แล้วประเทศไทยยังมีสถานที่สำคัญต่างๆ ที่ชาวต่างชาติสนใจและให้การมาเยือน ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา วัดร่องขุนจังหวัด เชียงราย วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม สะพานข้ามแม่น้ำ แคว และสถานที่สำคัญอื่นๆ อีกมากมาย และที่ขาดไม่ได้นักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นชาวไทยหรือ ชาวต่างชาติทุกคนต้องมาเยือน คือ วัดพระแก้ว หรือมีชื่อเต็มว่า **“วัดพระศรีรัตนศาสดาราม”** สถานที่แห่งนี้เป็นอีกสถานที่แห่งหนึ่งที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต้องมา รวมถึงนักท่องเที่ยว ชาวจีนที่ยกย่องให้วัดพระแก้วให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ชื่นชอบมากที่สุดในประเทศไทยด้วย คะแนนเสียงอย่างเป็นเอกฉันท์สมศักดิ์ศรีความเป็นสุดยอดของสุดยอดแหล่งท่องเที่ยวไทยใน ดวงใจ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560) เนื่องจากวัดพระศรีรัตนศาสดารามหรือวัด พระแก้ว เป็นพระอารามหลวง ตั้งอยู่ตรงมุมด้านตะวันตกเฉียงเหนือของ พระบรมมหาราชวัง เป็นที่ประดิษฐานพระมหามณีนรัตนปฏิมากร (พระแก้วมรกต) ซึ่งเป็นพระพุทธรูปสำคัญคู่บ้านคู่ เมืองมาตั้งแต่สมัยโบราณของประเทศไทย และใช้เป็นที่พักพระบาทสมเด็จพระปิตุลาธิราช บรมนาถบพิตรของพระมหากษัตริย์ ภายในวัดพระศรีรัตนศาสดารามประกอบไปด้วยอาคารต่างๆ ที่รวบรวม สถาปัตยกรรมและศิลปะชั้นสูงที่วิจิตรบรรจงงดงามอย่างหาที่เปรียบมิได้ นอกจากนี้ภายในวัด พระศรีรัตนศาสดารามยังมีภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังเรื่องราวเกี่ยวกับมหากาพย์วรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตั้งอยู่บริเวณระเบียงคกรอบพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีจำนวนทั้งสิ้น 178 ห้อง สร้างขึ้นตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ซึ่งได้รับการขนาน นามว่าเป็นภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังที่ยาวที่สุดในโลก จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นส่งผล ให้ชาวจีนจำนวนมากสนใจมาเยือนวัดพระแก้วเป็นจำนวนมาก ในแต่ละวันจะเห็นได้ว่าวัดพระ แก้วมีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนเป็นจำนวนมากที่มาท่องเที่ยวยังวัดพระแก้ว จนเรียกได้ว่าแทบ ไม่มีพื้นที่ว่างสำหรับการเดินเยี่ยมชมวัดพระแก้วอย่างไม่เบียดเสียดเลย สำหรับวัดพระแก้วในมุมมองของชาวจีนนั้น คนจีนมักจะรู้จักกันดีในฐานะของการทัวร์ได้ทั้งวัดและวัง ซึ่งคนจีนที่มาเที่ยว ในไทยส่วนใหญ่มักจะเลือกวัดพระแก้วและพระบรมมหาราชวังเป็นจุดหมายปลายทางแรกของ ประเทศไทย และรู้จักสถานที่แห่งนี้กันในนามของ **“ฮั่วชื่อ ต้าหวังกง”** หรือแปลเป็นภาษาไทย ว่า **“วัดพระแก้วและพระราชวังที่ยิ่งใหญ่”** (ผู้จัดการออนไลน์, 2550) จึงกล่าวได้ว่าหากมา ประเทศไทยและไม่ได้มาเยือนวัดพระแก้วและ พระบรมมหาราชวังถือว่ามาไม่ถึงประเทศไทย

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าประเทศไทยถือว่าเป็นตลาดการท่องเที่ยวที่สำคัญของโลก ผวนกับวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และที่ตั้งของประเทศไทยกับประเทศ จีนนั้นก็อยู่ห่างกันไม่มากนัก บัจจุบันดังกล่าวจึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวจีนตัดสินใจเลือกที่จะ เดินทางมายังประเทศไทย และเลือกวัดพระศรีรัตนศาสดารามให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ใน รายการการท่องเที่ยว

อย่างไรก็ดี แม้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เลือกเดินทางมาเที่ยวยังประเทศไทยจะยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ประเด็นของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวยังคงต้องดำเนินต่อไป เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ใช้สำหรับการตัดสินใจและพัฒนาระบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาประเด็นในหัวข้อเรื่อง พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ทันสมัยและใช้สำหรับการประกอบการตัดสินใจรวมถึงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตต่อไป

ทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของการท่องเที่ยว

ใน ค.ศ. 1963 ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี องค์การสมาชิกร่องการท่องเที่ยวโลก (UNWTO หรือ UN World Tourism Organization) ได้กำหนดความหมายการท่องเที่ยวเอาไว้ว่า การเดินทางใดๆก็ตามที่เป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ ดังนี้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

1. จุดหมายปลายทาง (Destination) คือ การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวหรือช่วงเวลาหนึ่งแล้วเดินทางกลับ เช่น นักท่องเที่ยวเดินทางไปชมพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำบึงฉวาก จังหวัดสุพรรณบุรี แล้วเดินทางกลับภูมิลำเนา

2. การเดินทาง (Travel) คือ การเดินทางด้วยความสมัครใจ ไม่ได้ถูกบังคับหรือเพื่อสิ่งจูงใจโดยมีการวางแผนการเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่ง เช่น นักท่องเที่ยวซื้อโปรแกรมท่องเที่ยวไหว้พระแก้ววัด ในช่วงเทศกาลปีใหม่ เพื่อทำบุญไหว้พระขอพร เนื่องในวันขึ้นปีใหม่

3. ความมุ่งหมาย (Purpose) คือ การเดินทางที่มีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ ที่มีไว้เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ โดยไม่จำเป็นว่าคนแต่ละคนจะต้องมีจุดมุ่งหมายในการเดินทางเพียงอย่างเดียว อาจมีมากกว่าอีกหนึ่งจุดมุ่งหมายก็ได้ เช่น นักท่องเที่ยวเดินทางไปจังหวัดกระบี่ เพื่อไปดำน้ำและชมความสวยงามของท้องทะเลอันดามัน

สมาคมระหว่างประเทศแห่งความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว (International Association of Scientific Experts in Tourism: IASET) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้เช่นกันว่าการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่ถาวรไปอีกที่หนึ่งเป็นการชั่วคราวและไม่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรมที่เป็นการหาเงิน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทาง เพื่อผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ โดยมีเงื่อนไขว่า การเดินทางนั้น เป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทางจะต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวปี 2546)

ไพฑูรย์ พงสะบุตร และวิลาสวงศ์ พงสะบุตร ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่นซึ่งไม่ใช่เป็นที่พำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้น และเป็นการไปเยือนชั่วคราวโดยไม่ใช่เพื่อเป็นการประกอบอาชีพหารายได้ (ไพฑูรย์ พงสะบุตร และวิลาสวงศ์ พงสะบุตร, 2542)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อพักผ่อนคลาย ความตึงเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ โดยมีเงื่อนไขว่า การเดินทางนั้นเป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทางจะต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

สรุป การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของนักท่องเที่ยวที่เดินทางจากจุดหนึ่งไปยังจุดหมายปลายทางอีกแห่งหนึ่ง เพื่อออกไปหาประสบการณ์ใหม่ๆ หรือเพื่อไปเยี่ยมญาติ ที่ไม่ได้เป็นการแสวงหารายได้

ความหมายของความพึงพอใจ

ทวีพงษ์ หินคำ ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่าเป็นความชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งสามารถลดความตึงเครียดและตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น (ทวีพงษ์ หินคำ, 2541)

วิทย์ เทียงบุญธรรม ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความพอใจ การทำให้พอใจ ความสนใจ ความสนใจ ความสนใจ ความสนใจ การชดเชย การไถ่บาปการแก้แค้นสิ่งที่ชดเชย (วิทย์ เทียงบุญธรรม, 2541)

ธनिया ปัญญาแก้ว ได้ให้ความหมายว่า สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจที่เกี่ยวกับลักษณะของงาน ปัจจัยเหล่านี้นำไปสู่ความพอใจในงานที่ทำ ได้แก่ ความสำเร็จ การยกย่อง ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า เมื่อปัจจัยเหล่านี้อยู่ต่ำกว่า จะทำให้เกิดความไม่พอใจงานที่ทำ ถ้าหากงานให้ความก้าวหน้า ความท้าทาย ความรับผิดชอบ ความสำเร็จและการยกย่องแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว พวกเขาจะพอใจและมีแรงจูงใจในการทำงานเป็นอย่างมาก (ธनिया ปัญญาแก้ว, 2541)

วิรุฬ พรรณเทวี ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่ง สิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมากแต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย (วิรุฬ พรรณเทวี, 2542)

กาญจนา อรุณสุขรุจิ กล่าวว่า ความพึงพอใจของมนุษย์ เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่าคุณมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และต้องมีสิ่งที่ตรงต่อความต้องการของคุณ จึงจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ดังนั้นการสร้างสิ่งเร้าจึงเป็นแรงจูงใจของบุคคลนั้นให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น (กาญจนา อรุณสุขรุจิ, 2546)

จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปความหมายของความพึงพอใจได้ว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลในทางบวก ความชอบ ความสบายใจ ความสุขใจต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ หรือเป็นความรู้สึกที่พอใจต่อสิ่งทำให้เกิดความชอบ ความสบายใจ และเป็นความรู้สึกที่บรรลุถึงความต้องการ

องค์ประกอบของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นในกระบวนการบริการระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ เป็นผลของการรับรู้และประเมินคุณภาพของการบริการในสิ่งที่ผู้รับบริการคาดหวังว่าควรจะได้รับและสิ่งที่ผู้รับบริการได้รับจริงในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งระดับความพึงพอใจอาจจะไม่คงที่ ผันแปรไปตามช่วงเวลาที่แตกต่างกันได้ ทั้งนี้ความพึงพอใจในการบริการมีองค์ประกอบ 2 ประการ คือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2558)

1. องค์ประกอบด้านการรับรู้คุณภาพของผลิตภัณฑ์บริการ ผู้รับบริการจะรับรู้ว่าคุณผลิตภัณฑ์บริการที่ได้รับมีลักษณะตามพันธะสัญญาของกิจการแต่ละประเภทตามที่ควรจะเป็นมากน้อยเพียงใด สิ่งเหล่านี้เป็นการบริการที่ผู้รับบริการควรจะได้รับตามลักษณะของการบริการแต่ละประเภท ซึ่งจะสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าในสิ่งที่ลูกค้าต้องการ

2. องค์ประกอบด้านการรับรู้คุณภาพของการนำเสนอบริการ ผู้รับบริการจะรับรู้ว่าการนำเสนอบริการในกระบวนการบริการของผู้ให้บริการมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดไม่ว่าจะเป็นความสะดวกในการเข้าถึงพฤติกรรมการแสดงออกของผู้ให้บริการตามบทบาทหน้าที่และปฏิกิริยาการตอบสนองการบริการของผู้ให้บริการต่อผู้รับบริการในด้านความรับผิดชอบต่องานต่างๆ การใช้ภาษาในการสื่อความหมายและการปฏิบัติตนในการให้บริการ

จะเห็นได้ว่า ความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้ให้บริการ ต่างมีความสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินงานบริการ ดังนั้นการสร้าง ความพึงพอใจในการบริการจำเป็นที่จะต้องดำเนินการควบคู่กันไป ทั้งต่อผู้รับบริการและผู้ให้บริการ

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เป็นตัวช่วยให้เข้าใจถึงความต้องการที่เลือกตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เพื่อที่ภาครัฐบาล เอกชน และวิสาหกิจ จะได้วางแผนพัฒนา ปรับปรุงและรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เปลี่ยนไปตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยว โดยมีปัจจัยต่างๆ ดังต่อไปนี้ (สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2558)

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources) เป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ใดในท้องถิ่นนั้นๆ ทรัพยากรการท่องเที่ยวอันอาจมีสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น และงานประเพณีต่างๆ

2. ความปลอดภัย (Security) คือ สิ่งที่นักท่องเที่ยวจะคำนึงถึงมากที่สุด โดยเฉพาะความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน หากแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวไม่ปลอดภัย ก็จะมีส่วนสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะไม่เดินทางไปเยี่ยมเยือนสถานที่นั้นๆ

3. โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructures) และสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งโดยปกติแล้วรัฐจะเป็นผู้ลงทุน เช่น การคมนาคม ถนน สะพาน สนามบิน สถานีรถไฟ ระบบสาธารณูปโภค อุปโภค ระบบสื่อสาร ฯลฯ รวมไปถึงด้านอื่นๆ ที่อำนวยความสะดวก (Facilities) เพราะสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นจะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยง่าย ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปได้ด้วยความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และประหยัด

4. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ (Advertising and Public Relation) นับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพราะจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักสนใจ และทำให้นักท่องเที่ยวมาเยือนที่นั้นๆ

5. สภาพเศรษฐกิจในขณะนั้น การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจจะเป็นตัวกระตุ้นกระแสนการเดินทางให้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง เพราะหากเศรษฐกิจดีประชากรมีรายได้มากขึ้น ก็จะกระตุ้นให้ผู้คนออกไปใช้จ่ายและเดินทางท่องเที่ยว และมีกำลังในการใช้จ่าย

6. ความนิยมในการท่องเที่ยว เมื่อผู้มีรายได้สูง มีองค์ประกอบหลายประการที่ช่วยให้รายได้ของครอบครัวสูงขึ้น ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวลดต่ำลง ทำให้ผู้ที่รักการเดินทางท่องเที่ยวสามารถจัดการรายได้เพื่อการท่องเที่ยวได้ดีขึ้น ประกอบกับการนิยมของผู้คนในช่วงระยะเวลานั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

อัจฉรา สมบัตินนทนา ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า การมาท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวจีนเดินทางมากับบริษัททัวร์มากที่สุด เนื่องจากราคาตั๋วเครื่องบินถูกเพราะมีการแข่งขันในด้านราคาของบริษัททัวร์ อีกทั้งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานที่เริ่มมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี จากการที่ได้ทำงานมาในระยะเวลาหนึ่งจึงมีความต้องการที่จะพบเห็นสิ่งใหม่ ๆ และผ่อนคลายจากความตึงเครียดจากการทำงาน จึงมักต้องการที่จะมาท่องเที่ยว แต่เนื่องจากส่วนใหญ่มาเป็นครั้งแรกจึงซื้อแพ็คเกจมากับบริษัททัวร์ นักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพักผ่อนมากที่สุดซึ่งอาจเนื่องจากประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่และทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย ผนวกกับวัฒนธรรมที่เอกลักษณ์เฉพาะตัวในแต่ละภาคของประเทศ ทำให้นักท่องเที่ยวที่มีเวลาว่างน้อยตัดสินใจเลือกประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางในการที่จะมาท่องเที่ยว (อัจฉรา สมบัตินนทนา, 2555)

ไพรัตน์ สุระสิริานนท์ ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวจีนแบบแบ็คแพ็คเกอร์ต่อการเลือกร้านอาหารในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่ นั้น มีวิธีการเลือกร้านอาหาร โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยของเวลาที่ใช้ในการเดินทางมากที่สุด ซึ่งอันเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่าง มีภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ในเมืองใหญ่ คือ เชียงไฮ้ และปักกิ่ง รวมกันกว่าร้อยละ 71 โดยผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่ มักมีวิถีการดำรงชีวิตที่เร่งรีบ ทำให้ในขณะที่นักท่องเที่ยวชาวจีนมาท่องเที่ยวยังประเทศนั้นนั้น ก็มักนึกถึงปัจจัยด้านเวลาในการเดินทางมากที่สุดในการเลือกไปร้านอาหารอีกด้วย และตามมาด้วยปัจจัยในด้านคำแนะนำจากเว็บไซต์ และจากเพื่อนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังร้านอาหารนั้น ๆ ซึ่งมาจากความเป็นโลกาภิวัตน์ของโลกที่ทำให้การแลกเปลี่ยนความคิด และการติดต่อสื่อสารเป็นเรื่องง่ายดาย และจากการหาค่าสหสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ พบว่า ความคุ้มค่าของราคาอาหารกับคำแนะนำจากเว็บไซต์ มีค่าSigมากที่สุด ซึ่งนั่นมาจากชาวจีนยังมีการระมัดระวังในการใช้จ่ายต่าง ๆ อยู่ จากประวัติศาสตร์ความเป็นมาก่อนเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศจีนนั้นมีความเป็นอยู่อย่างขาดแคลนและแร้นแค้น ทำให้การขัดเกลาทางความคิดสืบเนื่องต่อมา ส่งผลถึงปัจจุบันในด้านชีวิตของคนจีน ทำให้คนจีนให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าของราคาอาหารเป็นอย่างมากอยู่ นอกจากนั้นผู้ที่ทำการแนะนำร้านอาหารในเว็บไซต์ย่อมมีความคิดจากความเป็นชาติเดียวกัน ทำให้เวลาทำการแนะนำร้านอาหารนั้นก็ปัจจัยด้านความคุ้มค่าเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ (ไพรัตน์ สุระสิริานนท์, 2556)

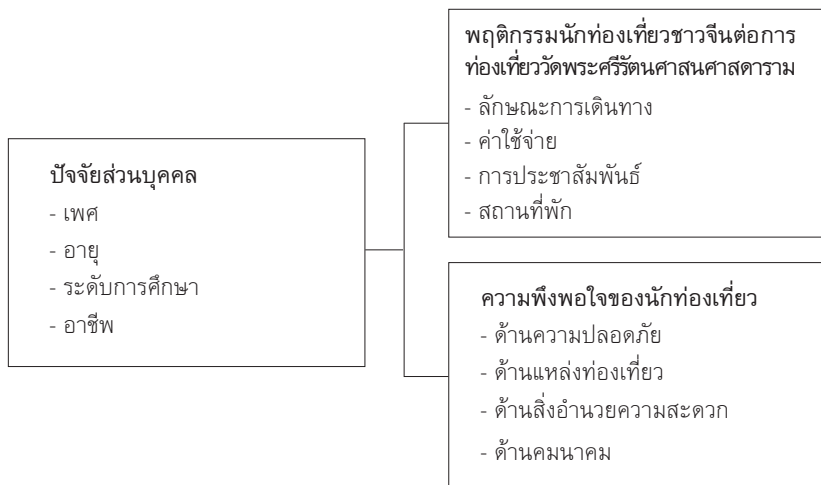
น้ำฝน จันทรนวล ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยวเมืองไทย ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-30 ปี มีการศึกษาระดับอนุปริญญา และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-7,000 หยวน หรือประมาณ 25,000-35,000 บาท นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาเป็นครั้งแรก จะเลือกเดินทางมากับบริษัททัวร์ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่นิยมมากที่สุด คือ ทะเลทางภาคใต้ (น้ำฝน จันทรนวล, 2556)

เลิศพร ภาระสกุล ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจและทัศนคติที่ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจด้านปัจจัยหลักและแรงจูงใจด้านปัจจัยดิ่งเพื่อศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจทั้งสองด้านที่จะส่งผลต่อทัศนคติที่นักท่องเที่ยว ชาวจีนมีต่อคนไทยและต่อประเทศไทย และจะส่งผลต่อไปยังความพึงพอใจโดยรวมต่อประสบการณ์การท่องเที่ยวประเทศไทยของนักท่องเที่ยวเพื่อให้ผู้ที่สนใจและเกี่ยวข้องกับตลาดนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เป็นตลาดที่มีความสำคัญอันดับหนึ่งของประเทศไทย เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านวิชาการและต่อภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับตลาดนักท่องเที่ยวจีน (เลิศพร ภาระสกุล, 2558)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ขอบเขตด้านประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ระหว่างเดือนมิถุนายน – ตุลาคม พ.ศ. 2560 จำนวน 400 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ถนนหน้าพระลาน แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร 10200 กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ระหว่างเดือนมิถุนายน – ตุลาคม พ.ศ. 2560 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม จำนวน 400 ตัวอย่าง ซึ่งคำนวณจากกลุ่มประชากรตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, อ้างใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2548)

	n	=	$\frac{N}{1+Nd^2}$
เมื่อ	n	แทน	ขนาดของหน่วยตัวอย่างกลุ่มเป้าหมาย
	N	แทน	ประชากรทั้งหมด
	D	แทน	ระดับความมีนัยสำคัญ
เมื่อ	N	=	120,200
	D	=	0.05
แทนค่า	n	=	$\frac{120,200}{1+120,200(0.05)^2}$
		=	398.67

จากการคำนวณหาจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ค่า 398.67 เพื่อความเหมาะสมในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้จำนวน 400 คน และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) (ระพินทร์ โพธิ์ศรี, 2549)

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอน ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง หลักการและวิธีการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ศึกษาข้อมูล เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามพิจารณาตรวจสอบรายละเอียดความสมบูรณ์และถูกต้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดสอบ(Try-Out) กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้เป็นแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม ใช้เป็นแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม ใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548)

- 5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ ระดับมาก
- 3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ ระดับน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ ระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการประเมินผลมีน้ำหนักคะแนน 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งมีการประมวลผลเป็นขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปผลการพิจารณาตารางออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม ผลการพิจารณาตารางสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean :) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

1. ร้อยละ (Percentage) การคำนวณหาสัดส่วนของข้อมูลในแต่ละตัวเทียบกับข้อมูลรวมทั้งหมด โดยใช้ข้อมูลรวมทั้งหมดมีค่าเป็นร้อยละ คำนวณจากสูตร (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548)

$$\text{ร้อยละ (\%)} = \frac{X \times 100}{N}$$

เมื่อ X = จำนวนข้อมูล (ความถี่) ที่ต้องการนำมาหาค่าร้อยละ
 N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) คือ ค่าคะแนนตัวหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการเอาค่าคะแนนทุกตัวมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนของคะแนนทั้งหมด เพื่อต้องการหาค่าเฉลี่ยของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ = ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล
 n = จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) เพื่อใช้อธิบายผลของข้อมูล ถ้าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่ายิ่งมาก แสดงว่าข้อมูลชุดนั้นมีการกระจายมากหรือข้อมูลชุดนั้นมีความแตกต่างกันมาก คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S = แทนค่าเบี่ยงเบน
 $\sum x^2$ = แทนผลรวมของข้อมูลแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ = แทนผลรวมของข้อมูลทั้งหมดยกกำลังสอง
 n = แทนจำนวนข้อมูลทั้งหมด

บทสรุป

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ระหว่างเดือนมิถุนายน – ตุลาคม พ.ศ.2560 จำนวน 400 คน จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยใช้แบบสอบถามโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม

จากการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามสามารถสรุปผลออกมาได้ดังนี้

ตาราง 1 ข้อมูลร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	172	43
	หญิง	228	57
	รวม	400	100
อายุ	ต่ำกว่า 19 ปี	56	14
	20 – 29 ปี	160	40
	30 - 39 ปี	88	22
	40 - 59 ปี	56	14
	60 ปีขึ้นไป	40	10
	รวม	400	100
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	72	18
	มัธยมศึกษา	84	21
	อนุปริญญา	68	17
	ปริญญาตรี	84	21
	ปริญญาโท	52	13
	ปริญญาเอก	40	10
	รวม	400	100

อาชีพ	เกษียณ	40	10
	ข้าราชการ	72	18
	พนักงานบริษัท	76	19
	ลูกจ้าง	64	16
	ธุรกิจส่วนตัว	60	15
	อาชีพอิสระ	72	18
	อื่นๆ	16	4
รวม		400	100

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่านักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57 เพศชายจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43 อยู่ในช่วงอายุ 20 - 29 ปี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ส่วนมากมีระดับการศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาและปริญญาตรีซึ่งเป็นจำนวนที่เท่ากัน คือ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21 ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19

ตาราง 2 ข้อมูลร้อยละของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ตัวแปรของผู้ร่วมเดินทาง		จำนวน	ร้อยละ
ในการเดินทางมา	คนเดียว	44	11
ท่องเที่ยววัดพระศรี	เพื่อน	152	38
รัตนศาสดาราม ท่านมา	ครอบครัว/ญาติ	116	29
กับใคร	ที่ทำงาน	40	10
	อื่นๆ	48	12
รวม		400	100
จำนวนครั้งในการเดินทาง		จำนวน	ร้อยละ
ท่านเดินทางมา	1 ครั้ง	240	60
ท่องเที่ยววัดพระศรี	2 ครั้ง	96	24
รัตนศาสดารามกี่ครั้ง	3 ครั้ง	64	16
รวม		400	100
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง		จำนวน	ร้อยละ

ท่านเดินทางมา	1 ครั้ง	240	60
ท่องเที่ยววัดพระศรี	2 ครั้ง	96	24
รัตนศาสดารามกี่ครั้ง	3 ครั้ง	64	16
รวม		400	100
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง		จำนวน	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง/คนใน	50 – 100 หยวน	56	14
การเดินทางมา	150 – 200 หยวน	144	36
ท่องเที่ยววัดพระศรี	250 – 300 หยวน	108	27
รัตนศาสดาราม	300 หยวนขึ้นไป	92	23
รวม		400	100
แหล่งข้อมูลสำหรับการเดินทางมาท่องเที่ยว		จำนวน	ร้อยละ
แหล่งในการค้นหา	ญาติหรือเพื่อนๆ แนะนำ	56	14
ข้อมูลสำหรับการ	โซเชียลเน็ตเวิร์ค	80	20
เดินทางมาท่องเที่ยว	เว็บไซต์แหล่งต่างๆ	172	43
ประเทศไทย	สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์	52	13
	หนังสือพิมพ์/นิตยสาร	40	10
รวม		400	100
ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร		จำนวน	ร้อยละ
ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร	ภาษาจีน	144	36
	ภาษาอังกฤษ	184	46
	ภาษาไทย	40	10
	อื่นๆ	32	8
รวม		400	100
สถานที่พัก		จำนวน	ร้อยละ
สถานที่พักของ	โรงแรม	312	78
นักท่องเที่ยว	รีสอร์ท	32	8
	บ้านญาติ	16	4
	สถานที่พักอื่นๆ	40	10
รวม		400	100
ระยะเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยว		จำนวน	ร้อยละ
การมาเที่ยววัดใน	1 – 3 วัน	60	15
ประเทศไทย	4 – 6 วัน	188	47
	7 – 9 วัน	112	28
	9 วันขึ้นไป	40	10

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม ส่วนใหญ่มักจะเดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อน จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาคือครอบครัวหรือญาติ จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29 ส่วนใหญ่เป็นการเดินทางมายังวัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นครั้งแรก จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60 โดยค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม อยู่ในระดับ 150 – 200 หยวน หรือคิดอัตราเป็นเงินไทยในปัจจุบันประมาณ 755 - 1006 บาท จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36

สำหรับแหล่งในการค้นหาข้อมูลสำหรับการเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่เลือกที่จะศึกษาข้อมูลจากเว็บไซต์แหล่งต่างๆ จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43 และภาษาที่ใช้สำหรับการสื่อสารเป็นหลักคือภาษาอังกฤษ จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาคือภาษาจีน จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36 สถานที่พักในการเดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทย นักท่องเที่ยวชาวจีนเลือกพักโรงแรมเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 78 ซึ่งใช้เวลาในการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประมาณ 4 – 6 วัน จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47 และคิดว่าหากมีโอกาสก็จะกลับมาเที่ยวที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามอีกครั้ง จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 61

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1) ด้านความปลอดภัย	3.23	1.39	ปานกลาง
1. มาตรฐานการดูแลและรักษาความปลอดภัย	3.34	1.41	ปานกลาง
2. จุดบริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว	3.36	1.37	ปานกลาง
3. ป้ายเตือนต่างๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยว	3.01	1.39	ปานกลาง
2) ด้านแหล่งท่องเที่ยว	3.41	1.42	ปานกลาง
1. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	3.36	1.49	ปานกลาง
2. ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว	3.35	1.42	ปานกลาง
3. ความมีชื่อเสียงของวัดพระศรีรัตนศาสดาราม	3.52	1.47	มาก
3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.24	1.35	ปานกลาง
1. ความสะอาดของห้องสุขา	3.22	1.40	ปานกลาง
2. พื้นที่ที่ทิ้งขยะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	3.10	1.41	ปานกลาง
3. การให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	3.27	1.30	ปานกลาง
4. ความเพียงพอของพื้นที่พักผ่อนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	3.38	1.30	ปานกลาง
4) ด้านคมนาคม	3.35	1.34	ปานกลาง
1. ความสะดวกในการเดินทางมาวัดพระศรีรัตนศาสดาราม	3.59	1.31	มาก
2. ป้ายบอกเส้นทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชัดเจน เข้าใจง่าย	3.12	1.36	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยภาพรวมความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว	3.30	1.38	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ด้านความปลอดภัย นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม นั้น โดยภาพรวมแล้วมีความประทับใจในเรื่องด้านความปลอดภัยจากนักท่องเที่ยวชาวจีน ที่เดินทางมาท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ว่าจะเป็นการดูแลรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวด มีจุดบริการช่วยเหลือหลายแห่งในบริเวณการท่องเที่ยวเพื่อที่จะได้สะดวกและง่ายต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีป้ายเตือนต่างๆ เกี่ยวกับมารยาทในการเข้าชมทั้งภาษาอังกฤษและภาษาจีนพร้อมรูปภาพที่สื่อสารเข้าใจง่าย ไม่ว่าจะเป็นหน้าทางเข้าวัด ภายในวัด เช่น ป้ายห้ามสวมรองเท้าขึ้นไปบนศาลานั่งพัก ห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่ท่องเที่ยวที่ชัดเจน เพื่อที่จะให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจง่าย

ด้านแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมแล้วนักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามมีความประทับใจในสถานที่ท่องเที่ยวในระดับปานกลาง โดยนักท่องเที่ยวที่มีความชื่นชอบในเรื่องของความสวยงามและความสะอาดภายในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพราะว่าภายในสถานที่ท่องเที่ยวนั้นมีการดูแลรักษาความสะอาดอย่างเคร่งครัดจากเจ้าหน้าที่ทำความสะอาด และมีความเห็นว่าวัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นวัดที่มีชื่อเสียง

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีความประทับใจในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ที่ระดับปานกลาง ซึ่งภายในวัดจะมีศาลานั่งพักทั้งหมด 12 ที่ และแต่ละพื้นที่จะมีที่นั่งสำหรับทั้งชายะอยู่ภายในบริเวณตามรอบๆ ศาลานั่งพักของแต่ละจุดในแหล่งท่องเที่ยว จะมีห้องน้ำไว้บริการสำหรับผู้ที่มาท่องเที่ยวอยู่ 2 แห่งคือ หน้าประตูทางเข้า และด้านในแหล่งท่องเที่ยว

ด้านคมนาคม นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในด้านของการเดินทางมายังวัดพระศรีรัตนศาสดารามในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเห็นว่าการเดินทางมายังวัดพระศรีรัตนศาสดารามมีความสะดวกและง่ายต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบริเวณรอบๆ มีรถเมล์โดยสารของ ขสมก. รวมถึงรถเอกชนร่วมบริการที่ผ่านวัดพระแก้ว สนามหลวง และบริเวณใกล้เคียงบริการฟรี ยกเว้นรถเมล์ปรับอากาศที่มีการเก็บค่าโดยสารในอัตราปกติ นอกจากนี้ยังมีพนักงานรักษาการแต่ละจุดคอยบริการข้อมูลให้กับนักท่องเที่ยว แต่ความชัดเจนในเรื่องของป้ายบอกเส้นทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวกลับอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปโดยภาพรวมในเรื่องความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามของนักท่องเที่ยวชาวจีนในทุกๆ ด้าน พบว่ามีความประทับใจในระดับปานกลาง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งปรับปรุงให้ดีขึ้นในทุกๆ ด้าน เพื่อสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวในอนาคต

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวจีนต่อการท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ในการเดินทางมาท่องเที่ยวที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามของนักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุประมาณ 20 - 29 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาและปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ น้ำฝน จันทรวล (2556) ในการศึกษาปัจจัยที่ผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเมืองไทย พบว่านักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยส่วนมากเป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25-30 ปี สำหรับการเดินทางมาท่องเที่ยวที่วัดพระศรีรัตนศาสดารามของนักท่องเที่ยวชาวจีนนั้นส่วนใหญ่จะเดินทางมากับเพื่อนมากที่สุด เนื่องจากการเดินทางมากับเพื่อนสะดวกต่อการไปท่องเที่ยวแหล่งอื่นๆ เพิ่มเติม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยทำงานและมีความคิดเห็นว่าหลังจากที่ทำงานมาเป็นระยะเวลาหนึ่งจึงมีความต้องการที่จะพบเห็นสิ่งใหม่ๆ จึงต้องการที่จะมาท่องเที่ยวและผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพักผ่อนมากที่สุด ซึ่งประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีวัฒนธรรมเอกลักษณ์เฉพาะตัว ตัวอย่างเช่น วัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นสถานที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่ง เมื่อนักท่องเที่ยวมีเวลาว่างจึงตัดสินใจที่จะมาท่องเที่ยวที่ประเทศไทยและเลือกวัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นจุดหมายปลายทางเพื่อมาสัมผัสบรรยากาศของประเทศไทย ทั้งนี้ประเทศไทยอยู่ไม่ไกลจากประเทศจีนมากนักจึงใช้เวลาในการเดินทางไม่นาน ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง/คนในการเดินทางมาท่องเที่ยวยังวัดพระศรีรัตนศาสดารามจึงไม่แพง ส่วนค่าใช้จ่ายเบื้องต้นสำหรับซื้อสิ่งของต่างๆ ภายในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เช่น ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว คิดเป็นเงินประมาณ 150 - 200 หยวน หรือคิดเป็นเงินไทยในปัจจุบันนี้ประมาณ 755 - 1006 บาท ซึ่งนักท่องเที่ยวต่างชาติจะเสียค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ประมาณ 500 บาท ในการเข้าชม การเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม ส่วนใหญ่จะเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก และเดินทางมาเที่ยวประมาณ 4 - 6 วัน ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวจีนจะเดินทางมาในช่วงวันหยุดตามเทศกาล เพื่อเดินทางมาพักผ่อน นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับวัดพระศรีรัตนศาสดารามส่วนใหญ่จากเว็บไซต์แหล่งท่องเที่ยว และเลือกพักโรงแรมเนื่องจากโรงแรมในประเทศไทยมีให้บริการเป็นจำนวนมาก ง่ายและสะดวกสบาย

ส่วนเรื่องภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษส่วนมาก เพราะว่าภาษาอังกฤษนั้นเป็นภาษาสากล รองลงมาเป็นภาษาจีนซึ่งเป็นภาษาประจำชาติของชาวจีน นอกจากนี้นักท่องเที่ยวบางส่วนยังมีการใช้ภาษาไทยเพื่อที่จะติดต่อสื่อสารในการเดินทางมาท่องเที่ยว จึงเห็นได้ว่าภาษาไทยเริ่มมีบทบาทสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทยมากขึ้น นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่จะไม่ค่อยกังวลในเรื่องของการถามทาง ถามราคา และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่วินิจฉัยว่าจะกลับมาท่องเที่ยวอีกเพราะประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมของประเทศไทย

2. ความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ในด้านความปลอดภัย การเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าควรมีมาตรการการดูแลรักษาความปลอดภัยเข้มงวด มีจุดบริการช่วยเหลือหลายแห่งในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงสะดวกและง่ายต่อการติดต่อ มีป้ายเตือนต่าง ๆ เกี่ยวกับมารยาทในการเข้าชม ไม่ว่าจะเป็นทางเข้าด้านหน้าของวัด รวมถึงภายในวัดที่เป็นภาษาอังกฤษและภาษาจีนพร้อมรูปภาพประกอบที่เข้าใจง่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ส่งผลต่อความปลอดภัยทางถนนสำหรับการท่องเที่ยวในประเทศไทย ของ รศ.ดร.ภาวิณี เอี่ยมตระกูล นายภูริเชษฐ์ กฤตยานุกูลและนายทัตเทพหนูสุข (2558) พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวประเทศไทยเป็นครั้งแรกเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุระหว่างการท่องเที่ยว จำเป็นต้องวางแผนการเดินทางมาเที่ยวประเทศไทย โดยการเตรียมพร้อมด้านการทำประกันภัย รวมถึงกลุ่มผู้ใช้นั่งสาธารณะ เช่น รถโดยสารสาธารณะและรถไฟจะเตรียมความพร้อมกว่ากลุ่มอื่นๆ ในส่วนของการทำประกันภัย ดังนั้นในการส่งเสริมความปลอดภัยทางถนนของนักท่องเที่ยวต่างชาติ จึงต้องมีการให้ความสำคัญกับพฤติกรรมในการท่องเที่ยวทั้งในเรื่องของการเตรียมตัวในการหาข่าวสารสถานการณ์ การวางแผนการท่องเที่ยวและการทำประกันภัย นอกจากนี้ยังรวมไปถึงพฤติกรรมการเลือกใช้รูปแบบการเดินทางที่มีผลต่อความปลอดภัยทางถนน รวมไปถึงการรับรู้ในเรื่องกฎการจราจรก่อนการท่องเที่ยว

ในด้านแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีความประทับใจกับสถานที่ท่องเที่ยวในระดับปานกลาง อาจมีปัจจัยมาจากจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละวันที่มีมากเกินไป ซึ่งส่งผลต่อระบบการบริหารการจัดการในการนำชมพระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เห็นได้จากข้อมูลสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าเยี่ยมชมพระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ปี2560 เฉลี่ยต่อวันสูงถึง 17,1558 คน สำนักพระราชวัง (2560) ซึ่งเกินกว่าจำนวนที่รองรับได้ แต่

โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวนั้น มีความชื่นชอบในเรื่องของความสวยงามและความสะอาดภายในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และเห็นว่าสถานที่ท่องเที่ยววันนี้มีการดูแลอย่างเคร่งครัดจากเจ้าหน้าที่จึงทำให้เกิดความประทับใจ

ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีความประทับใจอยู่ที่ระดับปานกลาง โดยนักท่องเที่ยวชาวจีนมีความชื่นชอบในความสะอาดของห้องสุขา แต่จำนวนห้องสุขาภายในบริเวณวัดพระศรีรัตนศาสดารามมีเพียง 2 จุดให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งไม่เพียงพอต่อการใช้บริการ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยในเรื่องของการบริหารจัดการในการนำชมพระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดารามที่ยังไม่เป็นระบบ ส่งผลต่อความเป็นระเบียบในการเข้าเยี่ยมชม

ในด้านคมนาคม ในการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยมีความคิดเห็นว่าการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามมีความสะดวก เนื่องจากบริเวณรอบๆ มีรถเมล์โดยสารของ ขสมก. รวมถึงรถเอกชนร่วมบริการที่ผ่านวัดพระศรีรัตนศาสดาราม สนามหลวง และบริเวณใกล้เคียง บริการโดยรถโดยสารของขสมก.ที่ผ่านวัดพระศรีรัตนศาสดาราม สนามหลวง และบริเวณใกล้เคียง ได้แก่ สาย 1, 2, 3, 12, 15, 25, 32, 42, 47, 53, 59, 60, 68, 70, 79, 80, 82, 91, 203, 502, 508, 509, 511, 516, 55 และรถเอกชนร่วมบริการ ได้แก่ สาย 6, 9, 30, 33, 39, 43, 44, 64, 123, 507, 524 แต่ยังคงขาดความเข้าใจในระบบขนส่งของประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับบทความเรื่องวิกฤตรถเมล์ไทยของพิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ (2560) โดยให้ความเห็นว่า การปฏิรูประบบรถเมล์ไทย ทั้งในเรื่องของระบบการบริหารจัดการ ความเชื่อมโยงระหว่างรถสาธารณะอื่นๆ รวมถึงปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดมิติใหม่ในการพัฒนาอันเป็นรากฐานของเศรษฐกิจและสังคมไทย

โดยสรุปภาพรวมนักท่องเที่ยวชาวจีนที่มาเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุในช่วงระหว่าง 20-29 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาและปริญญาตรี ส่วนใหญ่มืออาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน เป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก และใช้เวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวประมาณ 4-6 วัน นักท่องเที่ยวชาวจีนส่วนใหญ่มักจะเลือกพักที่โรงแรม เนื่องจากโรงแรมในประเทศไทยมีให้บริการเป็นจำนวนมาก เป็นที่พักที่หาง่าย และมีความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมของประเทศไทย โดยภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทั้งปัจจัยด้านความปลอดภัย มาตรฐานการดูแลที่เข้มงวด มีจุดบริการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว มีป้าย

เดือนต่าง ๆ แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม สะอาด ปลอดภัย เนื่องจากมีรูปแบบเฉพาะตัว ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวมีห้องน้ำ 2 จุด มีศาลาไว้สำหรับนั่งพัก สามารถเดินทางมาท่องเที่ยววัดพระศรีรัตนศาสดารามได้อย่างสะดวกสบาย มีป้ายบอกเส้นทางที่ชัดเจน มีรถประจำทางที่ผ่านจุดสำคัญในกรุงเทพมหานครผ่านมายังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวจีนในแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวจีนนั้น เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจมองได้ว่านักท่องเที่ยวชาวจีนถือเป็นกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดที่สำคัญส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวประเทศไทย
2. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ เพิ่มเติม ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยหรือนักท่องเที่ยวชาติอื่นๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
3. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยเพิ่มเติม เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเสริมสร้างความเชื่อมั่นในภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อการท่องเที่ยวในประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยและคณะขอขอบคุณนักท่องเที่ยวชาวจีนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2548). รายงานสถิติประจำปี 2548. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- กาญจนา อรุณสุขรุจี. (2546). ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์
การเกษตร ไชยปราการจำกัด อำเภอไชยปราการจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: คณะ
เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2550). สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีพงษ์ หินคา. (2541). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานสุขาภิบาลริมใต้
จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธनिया ปัญญาแก้ว. (2541). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงานของข้าราชการครูใน
จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2548). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ :
วี.อินเตอร์พริ้นท์.
- น้ำฝน จันทน์นวล. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดิน
ทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม –
ธันวาคม 2556.
- ไพฑูริย์ พงศบุตร และวิลาสวงค์ พงศบุตร. (2542). คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์. กรุงเทพฯ :
ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพรัตน์ สุระศิรินันท์. (2556). การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวจีนแบบแบ็คแพ็คเกอร์
ต่อการเลือกร้านอาหาร ในเขตกรุงเทพมหานคร. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลิศ จิตต์วัฒนา. (2548). การพัฒนาท่องเที่ยวแบบยั่งยืน พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ดีไซน์
ภาวณี เอี่ยมตระกูล นายภูริเชษฐ์ กฤตยานุกุลและนายทัตเทพหนูสุข. (2558). พฤติกรรมและ
ทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ส่งผลต่อความปลอดภัยทางถนนสำหรับการท่องเที่ยวใน
ประเทศไทย. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย ปีที่ 10 ฉบับที่ 1
(มกราคม – มิถุนายน 2558). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2558). วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี:
ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.
- ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี. (2549). การสร้างและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย.
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- เลิศพร ภาระสกุล. (2558). แรงจูงใจและทัศนคติที่ส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยว
ชาวจีนต่อการท่องเที่ยวประเทศไทย. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- วิรุฬ พรรณเทว. (2542). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงาน กระทรวง
มหาดไทยในอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา
การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- วิทย์ เทียงบุญธรรม (2541). *ความพึงพอใจในการรับบริการขององค์กรโทรศัพท์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- อัจฉรา สมบัติเนินหนา (2555). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย*. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.(2560). สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2560. สืบค้นจาก[http://mots.go.th/more_news.php?cid=414 &filename=index](http://mots.go.th/more_news.php?cid=414&filename=index). ค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2560.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2546-2560). *วัดพระศรีรัตนศาสดาราม*. สืบค้นจาก <http://www.thai.tourismthailand.org> ค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2560.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2559). เจาะลึกทุกมุม “นักท่องเที่ยวจีนสไตล์ FIT” โอกาส มหาศาลของ “แบรนด์ไทย” ที่ไม่ควรมองข้าม!! สืบค้นจาก <https://www.brandbuffet.in.th/2017/05/chinese-tourist-trends-and-opportunities-for-thai-brand/>. ค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2560.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2560). วัดพระศรีรัตนศาสดาราม. สืบค้นจาก[https://www.tourismthailand.org/ static-page/staticpage/page-20009](https://www.tourismthailand.org/static-page/staticpage/page-20009). ค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2560.
- ผู้จัดการออนไลน์ (2550). “ท้าวมหาพรหม”สุดฮิตคนจีนมาไหว้! เชื้อขอมอะไรได้ทุกอย่าง-เอกชนวอนททท.เพิ่มโปรแกรมทัวร์. สืบค้นจาก<http://www.manager.co.th/euro2004/ViewNews.aspx?NewsID=9500000134697>. ค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2560.
- พิษณุ พงษ์สวัสดิ์ (2560). *วิกฤตรถเมลไทย*. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_635247. ค้นเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2560.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2560). *กระแสทรรศน์ฉบับที่2871 นักท่องเที่ยวจีนเที่ยวไทยไตรมาส 4 ปี 2560 ยังมีแนวโน้มบวกต่อเนื่อง ... คาดทั้งปีน่าจะมีจำนวนกว่า 9.70 ล้านคน*. สืบค้นจาก <https://www.kasikornresearch.com/th/k-econanalysis/pages/ViewSummary.aspx?docid=36568>. ค้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2560.
- สำนักพระราชวัง. (2560). *สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าชมพระบรมมหาราชวัง*. สืบค้นจาก [http://www.brh.thaigov.net/ webboard/index.php?topic=14.0](http://www.brh.thaigov.net/webboard/index.php?topic=14.0). ค้นเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2561.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2546). *ความหมายการท่องเที่ยว*. สืบค้นจาก www.tourism.go.th. ค้นเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2560.

แนวทางในการชีวิตคู่อย่างยั่งยืนของคู่รักเพศเดียวกันในสังคมไทย

The Inclusion of Sustainable Cohabitation Models of Same Sex Couples in Thai Society

¹
ภคพล เส้นขาว

Bhakhabol SENKHAW

E-mail: pakapon.ru@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางในการใช้ชีวิตคู่ของคู่รักเพศเดียวกันในสังคมไทย โดยสัมภาษณ์เชิงลึกคู่รักเพศเดียวกัน ทั้ง ชายรักชาย และหญิงรักหญิง ที่คบหากันมาเป็นระยะเวลานานตั้งแต่สิบปีขึ้นไป เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางในการใช้ชีวิตคู่ของชายรักชายและหญิงรักหญิง จากอุปสรรคอันจะเป็นปัญหาในการใช้ชีวิต ดังต่อไปนี้ 1. ปัญหาการยอมรับจากครอบครัวและสังคม 2. ปัญหาความมั่นคงในชีวิต ในขณะที่สังคมไทยยังไม่เปิดกว้างในการยอมรับอย่างเต็มที่ และกฎหมายเองก็ยังไม่มีความชัดเจนที่จะรองรับสถานภาพการสมรส

คำสำคัญ : แนวทางในการใช้ชีวิตคู่; การใช้ชีวิตคู่อย่างยั่งยืน; คู่รักเพศเดียวกัน

¹
อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Abstract

The objective of this article was to suggest the guidelines for same-sex couples in Thai society by using an in-depth interview with both same-sex male and female couples who have been in the relationship for more than ten years. This article presented the obstacles that caused problems such as: 1) the acceptance issues from their family and society and 2) security issues in their life. Thai society didn't open to full acceptance for this issue and Thai law did not explicitly provide any marriage certificate for same-sex couples.

Keyword : The Inclusion of Sustainable Cohabitation Models; Sustainable living;
Same-sex Couples

บทนำ

“คู่รักเพศเดียวกัน คบกันเดียวก็เล็ก” คำพูดแบบนี้พบเห็นได้บ่อยครั้ง เมื่อใครก็ตามที่มีการพูดถึงความรักของเพศเดียวกัน ดังเช่นผลการศึกษาศึกษาคติที่มีต่อคู่รักเพศเดียวกัน จากงานวิจัย ของ ชลธิชา ศาสติคุปต์ (2532) ได้กล่าวไว้ว่า หญิงรักหญิง เป็นผู้นำสงสาร ทั้งทางสื่อมวลชน วรรณกรรม และ คำอธิบายทางทฤษฎีมักจะเป็นไปในทางลบ และยังถูกมองว่าเป็นผู้ที่มีความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจ จึงกลายเป็นที่มาของการเขียนบทความวิชาการเรื่อง แนวทางในการใช้ชีวิตคู่อย่างยั่งยืนของคู่รักเพศเดียวกัน การคบหากันระหว่างเพศเดียวกันนั้น นอกจากปัญหาหรืออุปสรรคในด้านความรักสากลทั่วไปที่เราสามารถพบเห็นกันได้จากสถานการณ์ปกติของเพศชายและหญิง ทั้งในเรื่องของความสัมพันธ์ อุปนิสัยส่วนตัว ทักษะที่แตกต่างกัน และอีกมากมายที่จะบั่นทอนทำให้คู่รักทั่วไปไม่สามารถที่จะคบหากันได้ไปตลอดรอดฝั่งแล้ว สำหรับความรักของเพศเดียวกันนั้นสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคสำคัญของชีวิตคู่ จะมีความหลากหลายมากขึ้นไปอีก อาจแบ่งประเด็นในสิ่งที่เป็อุปสรรคหรือปัญหาในการใช้ชีวิตคู่ของคู่รักเพศเดียวกันในสังคมไทยเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ไว้สองหัวข้อดังนี้

1. ปัญหาการยอมรับจากครอบครัวและสังคม

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม และสังคมแรกของมนุษย์ก็คือครอบครัว ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่สำคัญมีหน้าที่ในการหล่อหลอมสมาชิกให้เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม การที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ หรือมีรสนิยรักเพศเดียวกัน ปฏิกริยาส่วนใหญ่ของคนในครอบครัวย่อมรู้สึกไม่ดี และอาจแสดงออกถึงการไม่เห็นด้วยและพยายามเปลี่ยนแปลงเพื่อให้กลับมาสู่สิ่งที่ครอบครัวคาดหวัง นั่นคือการที่บุตรหลานแต่งงานและมีทายาท สิ่งดังกล่าวย่อมส่งผลให้สมาชิกครอบครัวที่มีรสนิยรักเพศเดียวกัน ไม่ต้องการขัดแย้งกับผู้ใหญ่ในครอบครัว จึงเลือกปิดบัง หรือดำเนินชีวิตแบบหลบซ่อน ซึ่งสิ่งดังกล่าวทำให้คู่รักเพศเดียวกันเกิดความกดดัน และนำไปสู่อุปสรรคในการใช้ชีวิตคู่ มีบางครอบครัวที่สามารถยอมรับได้ แต่สิ่งดังกล่าวก็ต้องใช้เวลา นอกจากครอบครัวแล้ว สังคมและคนรอบข้างก็เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้คนรักเพศเดียวกันเกิดปัญหาในชีวิต เพราะมนุษย์ไม่สามารถใช้ชีวิตเพียงคนเดียวได้ จำเป็นต้องมึงาน บางอาชีพเองก็ไม่สามารถที่จะเปิดเผยได้ และที่สำคัญที่สุดคือในเรื่องของศาสนาที่คนในสังคมนับถือ ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตคู่ทั้งสิ้น

2. ปัญหาความมั่นคงในชีวิต

จากแนวคิดทฤษฎีของมาสโลว์ (1970) ที่กล่าวว่า มนุษย์มีความต้องการขั้นพื้นฐานทั้งหมด 5 ขั้น อันประกอบไปด้วย ขั้นที่ 1 คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย อันเป็นความ

ต้องการเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต ถ้าไม่มีแล้วไม่อาจสามารถใช้ชีวิตอยู่ได้ ชั้นที่ 2 คือความต้องการด้านความปลอดภัย สามารถอยู่รอดได้ในสังคม ชั้นที่ 3 คือความต้องการด้านความรักและความเป็นเจ้าของ ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ชั้นที่ 4 คือความต้องการในการยอมรับนับถือ และขั้นสุดท้าย คือความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต อย่างไรก็ตามสำหรับคูรักเพศเดียวกัน สิ่งที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงในชีวิตนั้นไม่สามารถตอบสนองได้ตั้งแต่ข้อสอง คือความต้องการด้านความปลอดภัย ไม่ได้หมายถึงเพียงความปลอดภัยในด้านชีวิตทรัพย์สินเท่านั้น แต่คือความปลอดภัยทางด้านจิตใจ เพราะสำหรับประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่จะมาคุ้มครองรับรองสถานภาพการใช้ชีวิตของคูรักเพศเดียวกัน อันทำให้คูรักเพศเดียวกัน เกิดความลังเลและไม่แน่ใจ ต่อการวางแผนการใช้ชีวิตของตนในอนาคต ความมั่นคงจึงมีขอบเขตถึง การรับรองสถานะทางกฎหมายของคูรัก ผ่านการจดทะเบียนสมรส การอุ้มบุญ และการทำนิติกรรมใดใด อันเกิดจากการใช้ชีวิตคู่ของบุคคลรักเพศเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐฉา ชัยสายัณห์ (2558) ที่ศึกษา กฎหมายรับรองสถานะในการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันของกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศเพศเดียวกัน พบว่า กฎหมายต้องให้ความเท่าเทียมกันต่อการใช้ชีวิตคู่ของคูรักเพศเดียวกันเสมอเหมือนกับคูรักต่างเพศ เพื่อเสริมให้คูรักเพศเดียวกันรู้สึกมั่นใจในการใช้ชีวิตคู่ต่อไปได้

อุปสรรคทั้งสองข้อนั้น ถือได้ว่าเป็น อุปสรรคที่คูรักเพศเดียวกันต้องประสบพบเจอมากหรือน้อยตามแต่สังคมและสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ อาจพบได้น้อยมากหรือไม่มีเลยสำหรับคูรักชายและหญิงปกติ โดยผู้เขียนจะขอแบ่งลำดับในการเขียนบทความ เพื่อให้สะดวกต่อผู้อ่านไว้ดังนี้

1. อุปสรรคในการใช้ชีวิตคู่ของคูรักเพศเดียวกัน
2. บทสัมภาษณ์คูรักหญิงรักหญิงและบทวิเคราะห์
3. บทสัมภาษณ์คูรักชายรักชายและบทวิเคราะห์
4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. อุปสรรคในการใช้ชีวิตคู่ของคูรักเพศเดียวกัน

ความรักในทุกรูปแบบต่างก็มีอุปสรรคทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นมากหรือน้อย แต่สิ่งที่ทำให้คูรักเป็นเพศเดียวกัน ไม่สามารถที่จะสานต่อความสัมพันธ์ได้อย่างยั่งยืนนั้น มีปัจจัยอื่นๆเข้ามาเสริม ดังนี้

1.1 ปัญหาจากการยอมรับจากครอบครัวและสังคมครอบครัว

อย่างที่อธิบายไว้ข้างต้น มนุษย์เราเมื่อเกิดมานั้น ย่อมถูกคาดหวังจากทุกหน่วยในสังคม เริ่มตั้งแต่หน่วยที่เล็กที่สุดในสังคม อย่างครอบครัว ที่ย่อมคาดหวังให้ลูกของเราประสบความสำเร็จในชีวิต และดำเนินชีวิตตามครรลองของสังคม เพศที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด ไม่ว่าจะชายหรือหญิงล้วนถูกมายาคติจากสังคมคาดหวังเอาไว้

ดังนั้นในหัวข้อนี้จึงมีขอบเขตครอบคลุมถึง การยอมรับจากครอบครัว และสังคม ทั้งด้านวัฒนธรรม ประเพณีและศาสนา สอดคล้องกับบทความวิชาการของ สุนนทิพย์ บุญเกิด และ กัลยา ไม้เกาะ (2560) ที่ศึกษา ปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มหญิงรักหญิงในการเลือกปฏิบัติทางเพศ งานวิจัยของ วิสสุตา จันทรสม (2558) ศึกษา วิถีชีวิตคู่หญิง งานวิจัยของ

วชิราภรณ์ ศรีเงิน (2560) ศึกษา ภาษาไทยเพศวิถีและการใช้ชีวิตคู่ของหญิงรักหญิง : กรณีศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก

และ ณัฐฉิ ศัยสายัณห์ (2558) ศึกษา กฎหมายรับรองสถานะในการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันของกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศเดียวกัน พบว่า กลุ่มกรณีศึกษาในวัยเด็ก ครอบครัวไม่ให้การยอมรับ จนกระทั่งเติบโตขึ้นมาจึงมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ

ในขณะเดียวกันยังมีกลุ่มกรณีศึกษาที่ยังต้องปิดบังพ่อแม่และใช้ชีวิตคู่แบบหลบซ่อน จนไม่อาจคาดหวังว่าอนาคตจะใช้ชีวิตคู่ของตนอย่างไร ทำได้เพียงมีความสุขกับปัจจุบันเท่านั้น ซึ่งในครอบครัวส่วนใหญ่ล้วนแต่มีความคาดหวังให้บุตรหลานของตนได้แต่งงานมีคู่ครองที่ถูกต้อง และสามารถกำเนิดบุตรสืบสกุลในอนาคต ส่งผลให้คนรักเพศเดียวกัน เกิดความเครียด และต้องคอยหลบเลี่ยงคำถามจากครอบครัว และคนรอบข้าง

ศาสนา

ศาสนาเองก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้คนเรารู้สึกผิดที่จะมีความรักกับคนเพศเดียวกัน จากการศึกษาพบว่าศาสนานับโลกใบนี้ โดยเฉพาะศาสนาหลักของโลก อันได้แก่ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาพุทธ ล้วนมีมุมมองต่อบุคคลที่มีความเปี่ยงเบนทางเพศว่า เป็นคนบาปที่ฝ่าฝืนคำสั่งของพระผู้เป็นเจ้าในศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลาม หรือเคยทำบาปกรรมในชาติที่แล้วมาก่อน จึงต้องมาชดใช้กรรมด้วยการรักเพศเดียวกัน

แนวคิดต่อการรักเพศเดียวกันในศาสนาต่างๆ

- ศาสนาคริสต์ได้นั้นทรรคนะของ St. Augustine ที่กล่าวว่าวัตถุประสงค์ในการร่วมเพศมีเพียงอย่างเดียวเท่านั้นคือเพื่อการให้กำเนิด ฉะนั้นการรักร่วมเพศจึงเป็นสิ่งผิดปกติหรือ ผิดกฎแห่งธรรมชาติเป็นบาปทำให้คนรักเพศเดียวกันถูกปฏิเสธจากศาสนา

- ศาสนาอิสลามมีความเชื่อว่าผู้ที่เกิดมามีอวัยวะเพศชายหรือหญิงก็ต้องดำรงชีวิตแบบชายหรือหญิงไปจนตาย ถ้าอยากเปลี่ยนหรือข้ามเพศถือเป็นเรื่องใหญ่มาก เพราะจะถูกโยนไปว่าคนเหล่านี้คือ คนผิดปกติทางจิต ต้องรับการบำบัดรักษา

- ศาสนาพุทธเชื่อว่าการเกิดมา มีพฤติกรรมกรรมกรรกรรมเพชนั้นเกิดจากกรรมต่าง ๆ ที่ได้ทำไว้ในอดีตชาติหรือเนื่องจากชาติที่แล้วประพฤติผิดศีลข้อที่ 3 การงดเว้นจากการประพฤติดผิดในกาม (สุนทวิทย์ บุญเกิดและ กัลยา ไพเราะ, 2560, หน้า 18) ความเชื่อเรื่องกรรมก็เป็นอีกหนึ่งคำอธิบายถึงสาเหตุของการเป็นบุคคลรักเพศเดียวกันใน สังคมพุทธแบบสังคมไทย มีการอ้างว่าการเกิดมาเป็น กะเทย เป็นผลจากเมื่อก่อนบุคคลผู้นั้นเคยคบชู้ภรรยาผู้อื่น

(พระอาจารย์เกษมสุข เขมสุโข, 2552)

สิ่งเหล่านี้ทำให้ คู่รักที่นับถือศาสนาต่าง ๆ หลายคู่ ยังต้องปิดบังตนเองเพราะเกรงครอบครัวและสังคมไม่ยอมรับ รวมทั้งไม่อยากตกเป็นคนบาปในศาสนาของตน

สังคม

แม้สังคมไทยปัจจุบันจะเปิดกว้างในการประกอบอาชีพมากขึ้น แต่ก็ยังมีหลายอาชีพที่ต้องปิดบัง และไม่สามารถแสดงตัวตนออกมาได้ แม้แต่ในวงการศึกษาเอง ในช่วงที่ผ่านมาเราอาจจะได้พบข่าว การเลือกปฏิบัติทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นกรณีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ปฏิเสธไม่บรรจุ อาจารย์ศทวุฒ ครั้งพิบูลย์ หรืออาจารย์เคท เป็นอาจารย์ประจำ คณะสังคมสงเคราะห์ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จะบรรจุกลับไปเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยในสายวิชาการแล้ว แต่ก็ต้องต่อสู้ผ่านสื่อมากมายกว่าจะได้รับการยอมรับ หรือในวงการครูเอง ที่ห้ามบุคคลที่แต่งกายไม่ตรงกับเพศ เป็นครู ในสถานศึกษา เพราะเกรงว่าจะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีกับเด็ก สิ่งเหล่านี้ ทำให้เกิดความกดดัน ในการปิดบังตัวตนซึ่งหากมีความรักก็ต้องปิดบังตามไปด้วย

1.2 ปัญหาความมั่นคงในชีวิต

บ่อเกิดแห่งสิทธิและที่มาของสภาพปัญหาดังกล่าว ที่ให้สิทธิการเป็นคู่สมรสแก่คู่ชายหญิง และ บ่อเกิดแห่งสิทธิจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่บัญญัติสิทธิและหน้าที่ให้กับคู่สมรสรวมถึงกฎหมายอื่นๆ ที่ขัดแย้ง คำว่า คู่สมรส สามภริยา หรือ ทายาทโดยธรรม (ชวินโรจน์ อธิพัชรพร และภาณุมาศ ชัดเจนงาม, 2560, หน้า 95 – 96) จึงอาจจะกล่าวได้ว่ากฎหมายที่เอื้อต่อการสร้างความมั่นคงในครอบครัว ในคู่สมรสชายหญิง ไม่รองรับสำหรับคู่รักที่เป็นเพศเดียวกัน ส่งผลให้คู่รักเพศเดียวกันรู้สึกถึงความไม่มั่นคงในการใช้ชีวิตคู่

2. บทสัมภาษณ์คู่รักหญิงรักหญิง

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น อาจพอสรุปได้ว่า คู่รักเพศเดียวกัน ทั้งชายรักชายและหญิงรักหญิง ล้วนแต่มีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคมากมายที่ส่งผลให้ ต้องเลิกรากันหรือไม่สามารถที่จะคบกันได้อย่างยั่งยืนยาวนาน เหมือนดังคู่รักต่างเพศ นอกจากปัจจัยพื้นฐานในชีวิตทั่วไป ในเรื่อง ทัศนคติ อุปนิสัยแล้ว คู่รักเพศเดียวกัน ยังต้องเจออุปสรรคอีกมากมาย โดยในบทความนี้ ผู้เขียนจะแบ่งปัญหาออกเป็นสองหัวข้อดังนี้ 1. ปัญหาจากการยอมรับจากครอบครัวและสังคม

2. ปัญหาความมั่นคงในชีวิต โดยได้ทำการคัดเลือกคู่รักเลสเบี้ยนเป็นตัวแทนคู่รักหญิงรักหญิงที่คบหากันมานานเกิน 10 ปี สำหรับการสรุปแนวทางในการใช้ชีวิตคู่

สำหรับกรณีศึกษาหญิงรักหญิงที่ได้รับเลือก เป็นคู่รักที่คบหากันมานานกว่า 13 ปี นอกจากนั้นทั้งสองคนยังประสบความสำเร็จในชีวิต ในเรื่องการยอมรับจากครอบครัวและสังคม รวมไปถึงปัญหาความมั่นคงในชีวิตด้วย

ประวัติผู้ให้สัมภาษณ์

คู่รักหญิงรักหญิงคู่นี้ มองดูเหมือนคน ก็เหมือนผู้หญิงโดยทั่วไป ไม่มีลักษณะอาการที่คล้ายชาย คนที่พบเห็นอาจจะคิดว่าเป็นแต่เพียงเพื่อนกัน ซึ่งกลุ่มกรณีศึกษานี้ถามตนเองว่าเป็น เลสเบี้ยน อันมีความหมายว่า ผู้หญิงที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ และจะมีความคิดความรู้สึกทางเพศกับผู้หญิงด้วยกัน แต่ไม่ได้ให้คำนิยามตนเองว่าเป็นทอมหรือเบ็นดี้ (อารยา ศิริพยัคฆ์, 2557, หน้าที่ 9) เนื่องจากทั้งคู่ยังไม่ได้เปิดเผยตัวตนต่อสังคม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการณีศึกษา ผู้เขียนบทความจึงต้องใช้นามสมมติ แทนทั้งสองคน โดยให้ชื่อว่า แอน และหญิง

แอน ปัจจุบัน อายุ 35 ปี เป็นสาวไทยมุสลิม เกิดมาในครอบครัวที่นับถือศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด มีบิดาทำงานเป็นข้าราชการ และมารดาเป็นครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง มีน้องสาว 1 คน ปัจจุบันทำงานเป็นนางพยาบาล ถูกเลี้ยงดูอย่างเข้มงวด โดยถูกปลูกฝังให้เรียนควบคู่ทั้งสายศาสนาและวิชาการ การแต่งกายต้องถูกต้องตามหลักอิสลาม ใส่ผ้าคลุมศีรษะ และปฏิบัติตามกิจอย่างครบถ้วนตามหลักการศาสนา แอนสำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จากมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง ปัจจุบันทำธุรกิจส่วนตัว โดยเปิดร้านขายโทรศัพท์มือถือและอุปกรณ์เสริมที่ห้างสรรพสินค้าในกรุงเทพฯ ส่วนคู่รักของแอนมีชื่อว่า หญิง อายุ 30 ปี เกิดในครอบครัวที่นับถือศาสนาพุทธ แต่ไม่ได้เคร่งครัดนัก ไม่เคยเข้าวัดหรือทำบุญ บิดาของหญิงเป็นนายแพทย์ที่เกษียณแล้ว มีธุรกิจครอบครัวเป็นคลินิกโรคทั่วไป มารดาเป็นเภสัชกร ทำหน้าที่จ่ายยาและดูแลการเงินในคลินิก หญิงเป็นลูกสาวคนเดียว สำเร็จการศึกษา ทางด้านบริหารธุรกิจจากประเทศออสเตรเลีย ปัจจุบันเปิดสถาบันสอนภาษาอังกฤษ ในกรุงเทพฯ

อุปสรรคในการใช้ชีวิตคู่

1. ปัญหาการยอมรับจากครอบครัวและสังคม

“เจอปัญหานี้จนชินแล้วค่ะ ครอบครัวของแอนเป็นอิสลามที่เคร่งมาก แอนเลยต้องบอกที่บ้านว่าออกมาเช่าหออยู่ เนื่องจากหอใกล้ร้านขายมือถือ แต่ก็ต้องปิดนะค่ะ ใครถาม

ก็ต้องบอกว่าเป็นเพื่อนกัน เราจะได้แสดงความรักกอดหอมกันแบบคนรัก เฉพาะตอนอยู่หอเท่านั้นค่ะ” (แอน นามสมมติ (สัมภาษณ์) 4 เมษายน 2561)

“บ้านของหญิงอยากให้หญิงแต่งงานค่ะ แต่เนื่องจากศาสนาพุทธไม่ได้มีข้อห้ามชัดเจนเหมือนศาสนาอิสลามของพี่แอน ครอบครัวของหญิงจึงไม่ได้สนใจประเด็นนั้น แต่ด้วยความที่เป็นลูกสาวคนเดียว คุณพ่อและคุณแม่เองก็อยากให้เรา มีหลาน จึงพยายามแนะนำให้เรารู้จักกับผู้ชายคนนั้นคนนี้ พ่อแม่รู้แน่ค่ะว่า หญิงคบกับพี่แอน แต่ท่านไม่ได้พูดออกมาว่ายอมรับนะ ในการที่เราสองคนเป็นแฟนกัน เราเลยต้องคบหากันแบบนี้ จะทำตัวเหมือนเป็นแฟนกัน แคลในที่พักหรือเวลาที่เรายู่ส่วนตัวสองคน” (หญิง นามสมมติ (สัมภาษณ์) 4 เมษายน 2561)

บทวิเคราะห์

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้น หลังจากถามคำถามเกี่ยวกับอุปสรรคในการใช้ชีวิตอันเกิดจากการขาดการยอมรับจากครอบครัวและสังคม แอนประสบปัญหาด้านศาสนา เนื่องจากตนเองนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งหลักการของอิสลามนั้นการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นหญิงรักหญิงหรือชายรักชายถือว่าผิดหลักการศาสนา และเป็นบาปหนัก จากคำสอนในอัลฮาดิษ ที่กล่าวว่า ‘ท่านรอซูลฯ ได้สาปแช่งบรรดาผู้ชายที่ทำตัวเป็นกะเทย และบรรดาผู้หญิงที่ทำตัวเป็นผู้ชาย’

การที่ไม่สามารถเปิดเผยตัวตนและจำต้องเก็บกด รสนิยมทางเพศอาจส่งผลให้เกิดสภาวะซึมเศร้านำไปสู่การคิดฆ่าตัวตายอันเกิดจากการถูกกีดกัน จากสังคมซึ่งปฏิบัติจากสังคมดังกล่าวเป็นสาเหตุทำให้เกิดภาวะซึมเศร้า (พรเทพ แพรขาว, 2556, หน้า 143) แม้ว่าทั้งสองคนจะยังมีความสุขและใช้ชีวิตได้ตามปกติ ไม่ได้มีปัญหาในเรื่องโรคซึมเศร้า แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ทั้งสองคนต้องเผชิญคือการขาดการยอมรับจากครอบครัว โดยเฉพาะบิดามารดา ผู้ให้กำเนิด ส่งผลให้พวกเขาไม่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างเปิดเผย และต้องหลบซ่อนต่อไป

แนวทางในการครองคู่

“เราสู้ค่ะ ถึงแอนจะบอกคุณพ่อกับคุณแม่ไม่ได้ เพราะไม่อยากให้คุณพ่อคุณแม่เสียใจ แต่เราพยายามทดแทนสิ่งที่ขาดหายไป โดยการตั้งใจทำงานเก็บเงิน ดูแลคุณพ่อคุณแม่ให้ดี ทำตัวให้ดี ตามหลักศาสนาในเรื่องนี้ เรารับรู้ที่เราทำบาป แต่ในเรื่องอื่นเราทำทุกอย่างที่ศาสนาสอนครบถ้วน แอนละหมาดวันละ 5 ครั้ง ถือศีลอดทุกปี จ่ายซะกาต ไม่ขาด พอเราสองคนอายุมากขึ้น เราก็เหมือนเพื่อนคู่ชีวิตที่จะอยู่ดูแลกันไปจนแก่จนเฒ่าค่ะ ความรักสู่สาวกทั้งหมดไป การจะมีเพื่อนสักคนในศาสนาไม่ได้บาปนะค่ะ แต่ถึงจะบาปก็ให้พระเจ้าเป็นคนตัดสินค่ะ” (แอน นามสมมติ (สัมภาษณ์) 4 เมษายน 2561)

“หญิงทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุดค่ะ คุณพ่อคุณแม่ถึงจะอยากให้เราแต่งงานมีหลาน แต่หญิงก็ทำอย่างอื่นทดแทนได้ค่ะ หญิงดูแลคุณพ่อคุณแม่ให้ดี เชื่อว่าสักวันท่านต้องยอมรับค่ะ” (หญิง นามสมมติ (ลัมภาษณ์) 4 เมษายน 2561)

บทวิเคราะห์

จากบทสัมภาษณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุด คือ คุณแอนที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นศาสนาที่ค่อนข้างอนุรักษ์นิยม และมีความชัดเจนในเรื่องของการดำเนินชีวิต แม้ทราบว่าสิ่งที่ตนเองทำขัดกับหลักศาสนาอิสลามมากเท่าไรก็ตาม แต่คุณแอนก็ไม่ได้หมดศรัทธาในศาสนาอิสลาม และยังคงปฏิบัติ ศาสนกิจและศาสนพิธีอย่างครบถ้วน เพื่อเป็นการชดเชยสิ่งที่ศาสนาถือว่าบาป แนวทางนี้แม้ว่าจะไม่ได้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด แต่การชดเชยสิ่งที่ตนเองรู้สึกผิดเองผิด ด้วยการทำความดีและเพิ่มความศรัทธาทางศาสนาให้มากขึ้น ก็ถือได้ว่าเป็นแนวทางที่ทำให้คู่ชีวิตหญิงรักหญิงสามารถคบกันได้มายาวนานถึง 13 ปี ส่วนคุณหญิงนั้น ไม่ได้มีความกดดันทางครอบครัวเท่าคุณแอน แต่ก็ไม่สามารถเปิดเผยกับครอบครัวได้เหมือนกัน เพราะพ่อกับแม่รับรู้แต่ไม่ได้ยอมรับ โดยมีความหวังเพียงว่าในอนาคตจะสามารถเปลี่ยนแปลงแนวความคิดของคนในครอบครัวได้ ซึ่งมีโอกาสเป็นไปได้ เนื่องจากศาสนาพุทธไม่ได้มีกฎข้อห้ามในเรื่องนี้ที่เข้มงวดนั่นเอง

2. ปัญหาความมั่นคงในชีวิต

“จริงๆ แอน ไม่เคยคิดเรื่อง การจดทะเบียนสมรส หรือสิทธิอะไรทางทรัพย์สินมาก เพราะการคบหากันของเราไม่ได้เป็นที่เปิดเผย ถามว่าเห็นด้วยกับกฎหมายการจดทะเบียนสมรสของเพศเดียวกันหรือไม่ หญิงก็ตอบว่าเห็นด้วยค่ะ เพราะอย่างพวกเรา ทำงานมาด้วยกันและอยู่กินด้วยกันมา 13 ปี ซึ่งก็ไม่ว่าวันปลายชีวิตจะเป็นอย่างไร เกิดมีใครคนใดคนหนึ่งเกิดล้มป่วยหนักขึ้น ต้องผ่าตัด หรืออะไร เราสองคนก็เซ็นอนุญาตให้กันไม่ได้ หรือทรัพย์สินพวกคอนโด หรือรถยนต์ ที่ซื้อร่วมกัน เกิดใครเป็นอะไรไปก็ไม่รู้จะตกเป็นของใคร ซึ่งเราสองคนก็ไม่ได้ประมาท เราทำพินัยกรรมไว้เรียบร้อยแล้ว ทรัพย์สินก็โอนชัดเจนว่าสิ่งไหนเป็นของใคร ก็คงพอจะทำได้เพียงเท่านี้ค่ะ” (แอน นามสมมติ (ลัมภาษณ์) 4 เมษายน 2561)

“หญิงอยากให้มีการจดทะเบียนสมรส เพราะตอนนี้ ถึงแม้เราจะหาทางออกเอาไว้เท่าที่เราทำได้ แต่มันมีอะไรอีกหลายสิ่งที่หญิงอยากมี เช่นอยากมีลูกแต่ก็ไม่ได้ กฎหมายไทยไม่อนุญาตให้คนที่ไม่ได้แต่งงานจดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายอุ้มบุญ ซึ่งเป็นการตัดโอกาสของคู่รักเพศเดียวกัน ทั้งเลสเบียน เกย์ กระเทย มันเป็นเรื่องปกติไม่ใช่หรือคะ ที่

สถาบันครอบครัวควรมีเด็กที่เป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของเรา ประเทศอื่นเค้ามีกฎหมายรองรับตรงนี้ แต่ประเทศไทยไม่อนุญาต จะให้บินไปทำที่อเมริกาก็ยากเย็นเหลือเกิน ค่าใช้จ่ายก็สูง นอกจากนั้นธุรกิจของเราสองคน ของพี่แอนที่ทำร้านขายโทรศัพท์มือถือและสถาบันสอนภาษาที่หญิงเปิด พวกเราช่วยกันนะคะ ทั้งเงินทั้งแรง อยากให้รัฐบาลมองพวกเราเหมือนเป็นพลเมืองคนหนึ่ง เหมือนเพศชาย เพศหญิง ปกติ พวกเราเสียภาษีเหมือนกัน ทำหน้าที่พลเมืองไทยครบถ้วน แต่ทำไมเราถึงต้องมีชีวิตเหมือนพลเมืองชั้นสอง เราไม่มีสิทธิเลือกอะไรได้เลยคะ แต่ถ้ากฎหมายไทยไม่เอื้อจริงๆ เราก็อยู่ได้คะ แค่ไม่มีความสุขเต็มที่ แค่นั้นเอง” (แอน นามสมมติ (สัมภาษณ์) 4 เมษายน 2561)

บทวิเคราะห์

จากคำสัมภาษณ์ของคุณแอน พอจะเห็นว่า เมื่อถามถึงประเด็นนี้ทั้งสองคนเองก็ค่อนข้างมีความกังวลพอสมควรสำหรับคู่รักที่คบหากันมายาวนานกว่า 13 ปี สำหรับประเด็นดังกล่าวไม่ได้ ส่งผลกระทบต่อเฉพาะกรณีของหญิงกับแอนเท่านั้น ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชวินโรจน์ อีร์พัชรพร ศึกษา สิทธิความเสมอภาคในการสมรสของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในประเทศไทย ซึ่งในปี 2561 กฎหมายฉบับดังกล่าวยังไม่ได้ถูกประกาศใช้ แนวทาง ที่คู่ของคุณแอนและคุณหญิงได้ทำในเบื้องต้น คือการเขียนพินัยกรรมให้ชัดเจน และแบ่งแยกทรัพย์สินให้ชัดเจนเด็ดขาด แต่อย่างไรก็ตาม ทราบว่ากฎหมายดังกล่าวยังไม่เอื้ออำนวย ก็ยังคงมีคู่รักเพศเดียวกัน บางคู่ ยังต้องการให้รัฐรับรองความสัมพันธ์และมีศักดิ์ศรี ในฐานะคู่สมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ว่าจะมีเพียงคู่เดียวที่ต้องการการรับรองความสัมพันธ์ ในฐานะคู่สมรสดังกล่าว รัฐก็ต้องคุ้มครองสิทธิในฐานะ บัณฑิตบุคคลที่ต้องได้รับความเสมอภาคทางกฎหมาย

3. คู่รักชายรักชาย

ชายรักชาย มีหลายรูปแบบ ซึ่งผู้เขียนจะแบ่งประเภทของคู่รักชายรักชายไว้กว้าง ๆ ดังนี้
ประเภทที่ 1 ไบเซ็กชวล (Bisexual) จะมีรสนิยมทางเพศที่ขึ้นได้ทั้ง เพศชายและเพศหญิง
ประเภทที่ 2 เกย์คิง (Gay king) จะมีรสนิยมชอบเพศชายที่มีลักษณะคล้ายเพศหญิง
บทบาททางเพศจะเป็นฝ่ายกระทำ

ประเภทที่ 3 เกย์ควีน (Gay Queen) จะมีรสนิยมชอบเพศชายหรือเกย์ที่มีความเป็นชายสูง บทบาททางเพศจะเป็นฝ่ายถูกกระทำ

ประเภทที่ 4 เกย์โบท (Gay Both) จะมีรสนิยมชอบเพศชายหรือ เกย์ บทบาททางเพศจะสามารถปรับเปลี่ยนเป็นฝ่ายกระทำและฝ่ายถูกกระทำได้ ตามแต่ความพึงพอใจ

สำหรับกรณีศึกษา ที่ผู้เขียนเลือกมา เป็นคู่รักเพศเดียวกันอีก 1 คู่ ที่ประสบปัญหาจากการที่ครอบครัวไม่ยอมรับถึงขั้นเคยเลิกรากันไป และเมื่ออีกฝ่ายประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ จนไม่สามารถเดินได้นานเกือบ 1 ปี กว่าที่จะมีโอกาสได้กลับมาคบหากันอีกครั้งในช่วงเดือนเมษายน ที่ผ่านมา

ประวัติผู้สัมภาษณ์

คู่รักชายรักชายคู่นี้ เราสามารถสังเกตได้ชัดเจนจากการสัมภาษณ์ ว่าใครที่มีบทบาทเป็นฝ่ายกระทำ (เกย์คิง) ซึ่งจะมีบุคลิกและการแสดงออกถึงความเป็นชาย ผู้เขียนให้นามสมมติว่า โทม บัจจุบันอายุ 30 ปี ส่วนอีกคน มีรูปร่างเล็กกว่า บุคลิกภาพคล้ายผู้หญิง มีบทบาทเป็นฝ่ายถูกกระทำ (เกย์ควีน) ผู้เขียนขอให้นามสมมติว่า บอล บัจจุบันอายุ 32 ปี ทั้งคู่คบหาดูใจกันมาตั้งแต่ปี 2552 จนถึงปัจจุบันครบสิบปีพอดี แต่กว่าจะผ่านมาได้ ชีวิตของทั้งคู่ก็เจออุปสรรคมากมาย

โตมปัจจุบันทำงานเป็นเทรนเนอร์ฟิตเนส ที่ห้างสรรพสินค้า จบการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาจากมหาวิทยาลัยรัฐบาล พื้นเพเดิมเป็นคนกรุงเทพฯ แต่กำเนิด เกิดในครอบครัวคนจีน เป็นบุตรชายคนโตของครอบครัวมีน้องสาวสองคน ครอบครัวทำธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ส่วนบอล จบการศึกษาจากคณะมนุษยศาสตร์เอกภาษาอังกฤษจากมหาวิทยาลัยเดียวกัน ปัจจุบันเป็นครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนเอกชน อาศัยอยู่กับมารดาเพียงคนเดียว เนื่องจากบิดาเสียชีวิตไปตั้งแต่ยังเด็ก มารดาของบอลเคยเป็นครูอนุบาลโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง แต่ปัจจุบันเกษียณแล้ว

1.1 ปัญหาจากการยอมรับจากครอบครัวและสังคม

“คบกันมาตั้งแต่ ผมอยู่ ปี1 ครับ ตอนนั้น บอลเป็นรุ่นพี่อายุมากกว่าผมสองปี อยู่คนละคณะกันครับ สมัยวัยรุ่นก็มีทะเลาะมีเลิกันบ้าง แต่ก็คบกันมาจนผมเรียนจบครับ ตอนนั้นเกิดเรื่องคือ คุณพ่อคุณแม่ทราบเรื่องที่เราคบกัน มีคนมาบอกที่บ้าน ผมเป็นลูกชายคนเดียว พ่อกับแม่ก็ผิดหวังมากครับ พ่อมาขอให้ผมเลิกเป็นเกย์แล้วแต่งงาน ท่านจะแนะนำลูกสาวเพื่อนให้ ซึ่งตอนนั้นก็เครียดและกดดันมากครับ จนกระทั่งผมต้องขอเลิกกับบอล เพราะไม่อยากรบกวนพ่อแม่เสียใจ”

(โตม นามสมมติ (สัมภาษณ์) 2 พฤษภาคม 2561)

“ตอนเรียนก็ไม่มีปัญหาอะไรนะครับ จนกระทั่งตอนโตมเรียนจบ ผมจบก่อนโตม 2 ปี ตอนนั้นมันเกิดเรื่องที่ทำให้พ่อแม่เขารู้ขึ้นมา เราก็ไม่คิดว่าปัญหาจะหนักหนาอะไร จนกระทั่งโตมมาบอกเลิก ตอนนั้นเสียใจมาก แทบอยากฆ่าตัวตาย แต่ทำไม่ได้เพราะตอนนั้นยังนึกถึงแม่ หลังจากทีเลิกกันได้ประมาณ 2 เดือน โตมรถมอเตอไซด์ลัม เดินไม่ได้ ตอนทราบข่าวก็รีบไป

เยี่ยม แต่พ่อแม่โถมไม่ให้อยู่ เขามาขอให้เราปล่อยลูกชายเขาไป แต่เราก็ดื้อ แอบมาทุกวันจนคุณแม่ใจอ่อน ก็แทบจะกินนอนอยู่ที่โรงพยาบาล จนโถมเดินได้ตามปกตินี้แหละครับ เกือบปีที่โถมรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลเท่าที่จำได้” (บอล นามสมมติ (สัมภาษณ์) 2 พฤษภาคม 2561)

บทวิเคราะห์

จากบทสัมภาษณ์เบื้องต้น พบว่าปัญหาอุปสรรคของโถมและบอล ปัญหาหลักเลยคือการขาดการยอมรับจากครอบครัว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรเทพ แพรขาว จากงานวิจัยเรื่องความสุขของกะเทย เกย์ไทย โดยผลการวิจัยระบุว่า การที่ไม่สามารถเปิดเผยตัวตนและจำต้องเก็บกด รสนิยมทางเพศอาจส่งผลให้เกิดสภาวะซึมเศร้านำไปสู่การคิดฆ่าตัวตายอันเกิดจากการถูกกีดกันจากสังคม เหมือนกับกรณีศึกษา เมื่อบอลต้องถูกบอกเลิก ส่งผลต่อจิตใจของบอลถึงขั้นเคยคิดฆ่าตัวตาย ถือว่าบอลยังโชคดี ที่สามารถดึงสติกลับคืนมาได้ เราจะพบว่าการถูกกีดกันจากครอบครัว เป็นปัญหาที่ส่งผลให้เกิดการฆ่าตัวตายบ่อยครั้ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิราภรณ์ อรุณากูร (2557) ได้มีการศึกษาวิจัยผู้ที่มีความหลากหลาย

ทางเพศจำนวน 2,400 คนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ามีความหลากหลายทางเพศสูงถึง 18 % ในจำนวนนี้เมื่อโตไปจะมี 11% เป็นกลุ่มที่ยังคงสถานะความหลากหลายทางเพศ และเมื่อมีการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่ากว่าร้อยละ 50 หากครอบครัวให้การยอมรับเด็กกลุ่มนี้จะมีความสุขในการใช้ชีวิตมากกว่า มีภาวะซึมเศร้าน้อยกว่า ในขณะที่กลุ่มที่ครอบครัวไม่ให้การยอมรับมีโอกาสฆ่าตัวตาย ดิตสารเสพติดและติดเชื้อเอชไอวี มากกว่ากลุ่มที่พ่อแม่ให้การยอมรับถึง 2 เท่าส่วนการช่วยเหลือผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศที่ดีที่สุดคือไม่จำเป็นต้องจำกัดความว่าเขาเป็นอะไร แต่ให้การสนับสนุนให้เขาใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพก็พอ

แนวทางในการครองคู่

“จริง ๆ พ่อแม่ผมก็ไม่ยอมรับหรอกครับ ทุกวันนี้ก็ยังมีหวังจะให้ผมคบผู้หญิง แต่ท่านเปิดกว้างมากขึ้น ตอนช่วงที่ผมรลล้ม แล้วผมเดินไม่ได้ ต้องทำกายภาพบำบัดอยู่เป็นปี ตอนนั้นบอลมาหาผมทุกวัน แม่ผมไล่อลับบ้านทุกวันเหมือนกัน แต่บอลก็ดื้อ จนพ่อกับแม่ผมใจอ่อน บอลอยู่กับผมตลอดครับ ช่วยดูแล ช่วยเรื่องกายภาพบำบัด วันนี้เราคบกันได้ก็จริง แต่ก็ไม่ได้เข้าบ้านผมแบบเปิดเผยอะไร ออกมาซื้อคอนโดมิเนียมอยู่ด้วยกัน แต่เสาร์อาทิตย์ ผมกับบอลก็กลับบ้าน ผมก็ไปอยู่กับพ่อแม่ บอลก็กลับไปหาแม่ครับ” (โถม นามสมมติ (สัมภาษณ์) 2 พฤษภาคม 2561)

“คงไม่ได้คบกันเหมือนทุกวันนี้ครับ ตั้งแต่ตอนที่แม่ของโถมรู้เรื่องและให้เราเลิกกัน โชคดีว่าตอนที่โถมรลล้มแล้วเดินไม่ได้ ผมแสดงออกชัดเจนว่าจะขอดูแลเขาให้ได้ ตอนนั้น

หมอมิได้บอกนะครับว่าโดมจะกลับมาเดินได้ตอนไหน แต่ผมก็ให้กำลังใจเขา และอยู่กับเขาตลอด ผมเชื่อว่าพ่อแม่โดมคงเห็นล่ะครับ ถึงแม้จะไม่ได้เปิดเผยเต็มที่ แต่แค่นี้ก็ดีมากแล้วครับ” (บอล นามสมมติ (สัมภาษณ์) 2 พฤษภาคม 2561)

บทวิเคราะห์

แนวทางการฝ่าฝันอุปสรรคในคู่ของบอลกับโดม ถือว่าเป็นการทุ่มเทและต้องเสียสละอย่างมาก ส่วนหนึ่งต้องยกย่องบอลมาก เพราะตอนที่โดมรถล้มและบอลไปเยี่ยม แม้ครอบครัวของโดมจะไม่ยินยอม แต่บอลเองก็ได้แสดงออกให้เห็นถึงความเสียสละอยู่เป็นเวลาถึงหนึ่งปี ซึ่งการที่ครอบครัวของโดมได้เห็นสิ่งดังกล่าว ส่งผลให้ทั้งคู่กลับมาอยู่ร่วมกันอีกครั้ง และทุกวันนี้สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน อย่างไรก็ตามแม้ว่าทั้งคู่จะยังคงคบหากัน แต่การยอมรับจากครอบครัวของโดมก็ยังไม่เต็มที่ ทั้งคู่ก็ทำได้เพียงคาดหวังถึงอนาคตที่อาจจะดีขึ้นเท่านั้น

2. ปัญหาความมั่นคงในชีวิต

“ไม่เคยคิดเลยครับ เรื่องแต่งงานหรือจดทะเบียนสมรสอะไร เพราะทุกวันนี้ พ่อกับแม่ผมเองก็ยังไม่ได้เปิดเผยที่ ในเมื่อครอบครัวไม่โอเค ผมก็อยู่แบบนี้ไป ไม่ได้ซีเรียอะไร” (โดม นามสมมติ (สัมภาษณ์) 2 พฤษภาคม 2561)

“เป็นอย่างที่โดมพูดเลยครับ คู่รักแบบเรา แค่มิโอกาสได้คบกันแบบทุกวันนี้ ผมว่าก็มีความสุขแล้วครับ อย่าไปคาดหวังอะไรกับอนาคตมาก หวังมากแล้วมักจะผิดหวัง ถึงจะคบกันมาสิบปี อนาคตก็อาจจะเลิกก็ได้ใครจะรู้ แต่ผมเห็นด้วยนะครับ เรื่องการจดทะเบียนสมรส เพราะมันเป็นการให้สิทธิมนุษยย์ทุกคนเท่าเทียมกัน แต่คงไม่ใช่กับคู่ของเราครับ”

(บอล นามสมมติ (สัมภาษณ์) 2 พฤษภาคม 2561)

บทวิเคราะห์

จะเห็นว่าปัญหาในเรื่องความมั่นคงในชีวิต ของคู่รักชายรักชาย เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ครอบครัวทั้งสองฝ่ายไม่ยอมรับ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นภาวี ศรีจันทร์นิล (2552) ที่ศึกษา ครอบครัว วิถีชีวิต และบทบาทของชายรักเพศเดียวกันว่า ที่แม้จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้ แต่ก็ต้องพบกับความยากลำบากในการดำเนินชีวิตในเรื่องต่างๆ อันเนื่องมาจากการแสดงออกของพฤติกรรมรักเพศเดียวกันของตน นอกจากนี้ยังพบว่าชายรักเพศเดียวกันส่วนหนึ่งยังπίบงพฤติกรรมทางเพศของตนต่อครอบครัว เนื่องจากเกรงว่าการเปิดเผยจะทำให้ครอบครัวต่อต้าน กีดกัน หรือพยายามเปลี่ยนแปลง และแก้ไข

ดังนั้น ทั้งบอลและโดม จึงไม่กล้าที่จะวางแผนอนาคต เพราะต่างก็ไม่มั่นใจว่าจะสามารถคบหากันได้ยืนยาวเท่าไรนั่นเอง

4.สรุปแนวทางในการใช้ชีวิตคู่ของคู่รักหญิงรักหญิงและชายรักชาย

สิ่งที่คู่รักเพศเดียวกันในสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นชายรักชาย หญิงรักหญิง หรือความรักในเพศใดก็ตามที่ผิดแปลกไปจากที่สังคมมองว่าเป็นปกติ สิ่งที่เราควรทำคือการสร้างความสำเร็จให้กับตัวเอง เพื่อให้สังคมและครอบครัวยอมรับ อย่างในกรณีของคุณแอนและคุณหญิงที่เลือกที่จะลงทุนในธุรกิจส่วนตัว ทั้งร้านขายโทรศัพท์มือถือ และสถาบันสอนภาษาอังกฤษ โดยทั้งคู่ต่างก็ดูแลครอบครัวของทั้งสองฝ่ายเป็นอย่างดี ดังนั้นแม้ว่าในปัจจุบัน ครอบครัวของทั้งสองฝ่ายจะไม่ยอมรับ แต่อย่างน้อยทั้งคู่ก็ยังมีความหวังสำหรับอนาคต และไม่ทำให้ตนเองเป็นภาระแก่สังคมและครอบครัว

ส่วนคู่รักชายรักชายที่เป็นกรณีศึกษานี้ประสบปัญหาการยอมรับจากครอบครัวที่รุนแรงมากกว่า ถึงขั้นต้องเลิกกัน และแม้จะกลับมาคบกันอีกครั้ง ครอบครัวก็ยังไม่ยอมรับเต็มที่ แม้ว่ามีการพยายามสร้างสิ่งชดเชยจากการมีพฤติกรรมรักเพศเดียวกันของตน สิ่งที่มีความเหมือนกันของกรณีศึกษาทั้งสองคน คือความพยายามที่จะสร้างตนเองให้เป็นคนที่มีคุณค่า เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกในครอบครัวว่าเขาสามารถที่จะทำบทบาทหน้าที่ของตนเองได้ สมบูรณ์ไม่ต่างรักต่างเพศ

นอกจากนั้นในด้านความมั่นคงของชีวิต สิ่งที่สามารถทำได้ในเบื้องต้น คือการสร้างความชัดเจนให้กับทรัพย์สินอาจมีการทำพินัยกรรม หรือการแบ่งทรัพย์สินให้ชัดเจนเด็ดขาดเสียตั้งแต่ยังมีชีวิตอยู่ เพื่อป้องกันปัญหาเรื่องมรดก ดังตัวอย่างคู่รักหญิงรักหญิง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากบทความวิชาการ แนวทางในการใช้ชีวิตคู่อย่างยั่งยืนของคู่รักเพศเดียวกันในสังคมไทย คือสังคมควรมองคนกลุ่มนี้เป็นธรรม เพราะการเกิดพฤติกรรมชายรักชาย หรือหญิงรักหญิง อาจจะมาจากการอบรมเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อมในอดีต ดังนั้นสังคม โดยเฉพาะครอบครัว ควรให้การยอมรับและสนับสนุนคู่รักเพศเดียวกันให้สามารถครองคู่กันได้อย่างมั่นคง เพื่อเป็นหลักประกันสำหรับการดำเนินชีวิตตามวิถีทางที่ตนเองเลือก เพราะแม้ว่าสังคมจะเปิดกว้างต่อความหลากหลายทางเพศมากมายเพียงใด แต่ถ้าครอบครัวยังไม่ให้การยอมรับ ยังคงมองพวกเขาเหล่านั้นว่า เป็นคนที่แตกต่างจากคนทั่วไป และคาดหวังให้กลับมาเป็นเพศที่ถูกต้องตามที่สังคมกำหนดให้เป็น คู่รักเพศเดียวกันจะไม่สามารถใช้ชีวิตคู่ได้อย่างมั่นคงเลย สิ่งที่คุณกลุ่มนี้เป็น คือคนที่ขาดความเชื่อมั่นในชีวิต และไม่สามารถวางแผนใดกับอนาคตได้ สุดท้ายแล้วก็จะส่งผลให้ชีวิตคู่อุปสรรคและต้องเลิกร้างกันไปทีละจุด

ข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ

ตามที่รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี 2550 ได้ รับรองหลักความเสมอภาค ไว้ในมาตรา 27 ความว่า

“การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้”(กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550, 2551) แต่อย่างไรก็ตาม ยังพบว่า สิทธิของคู่รักเพศเดียวกันในระบบกฎหมายไทยยังคงเหลื่อมล้ำ และไม่ครอบคลุม ส่งเสริม และรับรองถึงสิทธิ ที่คู่รักเพศเดียวกันต้องการ อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันเมื่อเทียบกับชายหญิงปกติ อาทิเช่น การจดทะเบียนสมรส การอุ้มบุญ การผสมเทียมเด็กหลอดแก้ว การทำนิติกรรมสัญญาแทนกันในฐานะคู่สมรส ซึ่งคู่รักเพศเดียวกันในประเทศไทยยังไม่สามารถทำได้ จึงถือเป็นความจำเป็นอย่างเร่งด่วน สำหรับภาครัฐในประเทศไทย ที่จะต้องให้การสนับสนุนการใช้ชีวิตคู่ของพลเมืองในสังคมทุกคน ทุกเพศ เพื่อความเสมอภาค เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ อันจะทำให้พลเมืองไทยทุกคนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขตามครรลองของชีวิตตามเพศวิถีที่ตนเองเลือก

เอกสารอ้างอิง

- กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2551). กรุงเทพฯ: บริษัท ไฮเอ็ด พิมพ์ลิขซึ่งจำกัด.
- ชลธิชา ศาลิคุปต. (2532). กระบวนการพัฒนาและอ้างเอกลักษณ์ของหญิงรักร่วมเพศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชวินโรจน์ อีรพัชรพรและภาณุมาศ ชัดเงางาม. (2560). สิทธิความเสมอภาคในการสมรสของ บุคคลที่มีความหลากหลาย.สมาคมนักวิจัย, 92-104.
- ณัฐวุฒิ ชัยสายัณห์(2558). กฎหมายรับรองสถานะในการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันของ กลุ่มคนที่มีเพศ วิถีแบบรักเพศเดียวกัน. (นิติศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) ไทยรัฐออนไลน์ (2557). ขวณพ่อแม่จับเข้าคุก “เพศหลากหลาย” กับ “วัยว้าวุ่น” สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/444621>. ค้นเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2561.
- นาภาวี ศรีจันทร์นิล(2552). ครอบครัว วิถีชีวิต และบทบาทของชายรักเพศเดียวกัน. (วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์)
- พรเทพ แพรชาว. (2556). ความสุขของกะเทย เกย์ไทย. JOURNAL OF NURSES' ASSOCIATION OF THAILAND, NORTH-EASTERN DIVISION, 142-149.
- พระอาจารย์เกษมสุข เขมสุโข. (2552). “กรรมที่ทำให้เกิดเป็นคนรักเพศเดียวกัน”. (Online). <http://www.oknation.net/blog/mylifeandwork/2009/11/13/entry-1>., 30 กรกฎาคม 2556.
- วชิราภรณ์ ศรีเงิน. (2560). ภาษาไทยเพศวิถีและการใช้ชีวิตคู่ของหญิงรักร่วมเพศ : กรณีศึกษาใน จังหวัดพิษณุโลก. นครศรีธรรมราช ครั้งที่13, 1235 - 1243.
- วิสสุตา จันทรสม. (2558). วิถีชีวิตคู่หญิง. วารสารการวิจัยกาสะลงคำ, 105-118.
- สุนนทิพย์ วงษ์ชาลิตกุล และ กัลยา ไผ่เกาะ. (2560). ปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มหญิงรักร่วมเพศ : การ เลือปฏิบัติทางเพศ. วารสารพยาบาลทหารบก, 15 - 21.
- อารยา ศิริพยัคฆ์ (2557). ภาพสะท้อนของหญิงรักร่วมเพศผ่านนิตยสาร @ tom actz (นิเทศศาสตร์ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ)
- Maslow, Abraham. (1970). Motivation and Personality. New York: Harper and Row.

กลวิธีและถ้อยคำการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์

Strategies and interview speech in Club Friday radio program

1
แพรวดา ศรีษะโคตร และ ภาสพงศ์ ผิวพอใช้
Praewta SRISAKHOT and Passapong PEWPORCHAI
E-mail: bhasabong@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้ เป็นการวิเคราะห์กลวิธีและถ้อยคำการสัมภาษณ์ ที่ผู้สัมภาษณ์ใช้ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากบทสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลื่นความถี่ “106.5 FM” ออกอากาศทุกวันศุกร์ในเดือน มกราคม พ.ศ.2561 จากการศึกษาพบว่า กลวิธีในการสัมภาษณ์ที่พบมากที่สุด คือกลวิธีคำถามที่นำคำตอบ และกลวิธีคำถามโดยใช้รูปประโยคขอเรื่อง และถ้อยคำของผู้สัมภาษณ์ที่ใช้ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์มีลักษณะเด่นที่ได้รับความนิยม คือ กลวิธีการใช้ถ้อยคำแนะนำและให้กำลังใจ ทั้งนี้เพราะผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์มีวัตถุประสงค์และประเด็นสัมภาษณ์ที่แน่ชัด

คำสำคัญ : กลวิธีการสัมภาษณ์, ถ้อยคำ, รายการวิทยุ, คลับฟรายเดย์

¹ นักศึกษาปริญญาโทบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาและวรรณคดีตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (Ph.D)

Abstract

This article was written to analyze the strategies for interviewing and other techniques of language that interviewees used in Club Friday radio program. The data were collected from the radio program interviews which was broadcasted on FM frequency 106.5 MHz every Friday during January 2018. The result of the study revealed that most frequent strategies for interviewing were questioning strategies for guiding to a certain answer and questioning strategies adopted in a request. Additionally, popular features of words which interviewees used in Club Friday radio program were techniques of language to give advice and encouragement since the interviewers and interviewees had obvious objectives and issues for the interviews.

Keywords : Strategies Interviewing, Speeches, radio program, Club Friday

บทนำ

วิทยุกระจายเสียง หมายถึง กระแสคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าชนิดที่เคลื่อนไปตามอากาศโดยไม่ต้องใช้สาย และอาจเปลี่ยนเป็นเสียงหรือรูปได้ เรียกเครื่องที่มีหน้าที่เปลี่ยนคลื่นเสียงให้เป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าออกสู่อากาศว่า เครื่องส่ง เรียกเครื่องที่มีหน้าที่เปลี่ยนคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่ได้รับได้จากเครื่องส่งวิทยุให้กลับเป็นคลื่นเสียงตามเดิมว่า เครื่องรับวิทยุ การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง จะต้องคำนึงถึงลักษณะของสถานีวิทยุ กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของรายการ ความยาวและระยะเวลาในการออกอากาศอย่างไรก็ตาม การกำหนดรูปแบบรายการมักจะคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานีวิทยุ และกลุ่มผู้ฟังเป็นอันดับแรก (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542)

การสัมภาษณ์ทางวิทยุกระจายเสียงเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลประเภทหนึ่ง แต่เป็นการสื่อสารที่มีลักษณะเฉพาะต่างจากการสนทนาทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสัมภาษณ์จะต้องมีจุดหมายที่แน่นอนและบทบาทของผู้สื่อสารก็เด่นชัดกว่าการสนทนาทั่วไป เรามักพบเห็นการสัมภาษณ์กันอยู่เป็นประจำโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และสื่อสิ่งพิมพ์ ทั้งนี้เพราะการสัมภาษณ์ถือเป็นการสื่อสารเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอีกวิธีหนึ่ง

นภาภรณ์ อัจฉริยะกุล และธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ (2546, 316 – 322) ได้อธิบายความหมายของการสัมภาษณ์ทางวิทยุกระจายเสียง ไว้ว่า เป็นรายการซึ่งมีบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป มาซักถามเรื่องราวปัญหา ข้อข้องใจให้ผู้ฟังฟัง โดยมีผู้สัมภาษณ์ 1 คน เป็นผู้ถาม ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้ตอบคำถามหรือผู้สัมภาษณ์หรือผู้ถูกสัมภาษณ์ จะมีกี่คนก็ได้ สุดแล้วแต่ความเหมาะสมของเวลาในรายการ และเนื้อหาที่จะสัมภาษณ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการสัมภาษณ์สื่อวิทยุไทยเป็นสื่อที่เข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้ง่ายและรวดเร็ว อีกทั้งผู้ชมก็สามารถรับชมได้ทั้งภาพและเสียงผ่าน Facebook Live แต่ละรายการมีรูปแบบการสัมภาษณ์ที่แตกต่างกันไป

รายการสัมภาษณ์ทางวิทยุกระจายเสียงที่พบเห็นอยู่เป็นประจำในทุกวันนี้ มีทั้งเพื่อความบันเทิง เพื่อการศึกษา และรายการอีกประเภทหนึ่งคือรายการสัมภาษณ์เพื่อแลกเปลี่ยนมุมมองประสบการณ์เรื่องความรัก เป็น “ศิราณีออนไลน์” ซึ่งในความเป็นจริงเมื่อ 20 – 30 ปีก่อน “ศิราณี” เป็นชื่อที่มีอิทธิพลต่อจิตใจคนไทยเป็นอย่างมากในฐานะผู้คลั่งคลายปัญหาด้านความรัก ส่วนมากเป็นปัญหารักสามเศร้า แอบรักข้างเดียว หรือความรักที่ไม่สมหวัง และในปัจจุบันก็ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย ซึ่งรายการในลักษณะนี้ สื่อวิทยุกระจายเสียงสามารถทำได้ดี เพราะมีความไวในการเผยแพร่มากที่สุด หากจะเทียบกับสื่ออื่น ๆ รายการลักษณะดังกล่าวที่เผยแพร่ทางวิทยุกระจายเสียงจึงได้รับความนิยมมาก เช่น รายการวิทยุคลับฟรายเดย์ เป็นต้น

รายการคลับฟรายเดย์ เป็นคลื่นวิทยุกระจายเสียงออกอากาศทาง FM คลื่นความถี่ “106.5 FM” เป็นที่ตั้งของคลื่นวิทยุ “กรีนเวฟ” ทุกวันศุกร์ ช่วงเวลา 21.00 – 23.00 น. โดยมีผู้จัดรายการชื่อดัง คือ “พี้นอด (สายทิพย์ มนตรีกุล ณ อยุธยา)” กับ “พี้อย้อ (นาภาพร ไตรวิทย์วารีกุล)” เป็นผู้ดำเนินรายการ ซึ่งทำหน้าที่เป็น “ศิราณีออนไลน์” ตอบปัญหาความรักเพื่อแบ่งเบาความทุกข์ในใจด้วยความเข้าใจ พร้อมกับการวิเคราะห์และให้คำแนะนำที่ถูกต้อง ผู้คนให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก จึงทำให้รายการมีชื่อเสียง น่าจะสังเกตได้จากยอดชมถ่ายทอดสดผ่าน Facebook Live จำนวนหลายหมื่นคน ทั้งนี้เพราะเป็นรายการนำเสนอที่วางแผนไว้ล่วงหน้า เช่น การกำหนดประเด็นการพูดคุยให้ผู้ฟังทราบล่วงหน้า ทำให้ผู้ฟังที่มีปัญหาตรงประเด็นได้เตรียมพร้อมที่จะโทรศัพท์เข้ามาเล่าในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์

กลวิธีการและถ้อยคำการสัมภาษณ์ในรายการมีหลายส่วน เช่น ส่วนนำเข้าสู่รายการ เปิดเพลงที่มีเนื้อหานำเข้าสู่หัวข้อหรือประเด็นในการสัมภาษณ์ นำเสนอมุมมองก่อนเข้าสู่ช่วงสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ใช้ การพูดเสริมคำตอบ ใช้ถ้อยคำแสดงความเห็นใจ ทั้งท้ายด้วยมุมมองข้อคิดและการให้กำลังใจ ตลอดจนทำให้รายการเป็นที่น่าสนใจจนได้รับความนิยม

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์ว่าผู้สัมภาษณ์ในรายการ “คลับฟรายเดย์” ใช้กลวิธีใดบ้างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการจากการสัมภาษณ์ และทำให้รายการวิทยุได้รับความนิยม ตามแนวคิดเกี่ยวกับวัจนกรรมการถาม (asking for information) ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงถึงเจตนาของผู้สัมภาษณ์โดยใช้ถ้อยคำ วลี หรือประโยค (Searle, 1979 : 12)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลวิธีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์
2. เพื่อศึกษาถ้อยคำของผู้สัมภาษณ์ที่ใช้ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีการถามที่หลากหลายในประเภทการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ตอบตรงประเด็นที่ถาม
2. ผู้สัมภาษณ์ใช้ถ้อยคำและกลวิธีทางภาษาอื่น ๆ ได้แก่ การใช้ความเปรียบ การยกตัวอย่าง การแนะนำ เป็นต้น ในการสัมภาษณ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรายการ

ขอบเขตของการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากบทสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลื่นความถี่ “106.5 FM” ทุกวันศุกร์ เวลา 21.00 – 23.00 น. วันละประมาณ 120 นาที ในเดือนมกราคม พ.ศ.2561 จำนวน 4 ครั้ง รวมประมาณ 480 นาที ดังนี้

- วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2561 ประเด็น เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน
- วันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2561 ประเด็น รักต่างวัย
- วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2561 ประเด็น รักปลอม ๆ
- วันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2561 ประเด็น 108 คำถามหัวใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลวิธีการสัมภาษณ์ แนวคิดเกี่ยวกับวัจนกรรม การถาม และเงื่อนไขวัจนกรรม

2. วิเคราะห์กลวิธีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลื่นวิทยุฟรี โดยดีเจ ฟีโน่ (สายทิพย์ มนตรีกุล ณ อุทยาน) และพี่อ้อย (นภาพร ไตรวิทย์วารีกุล) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงลงในรายการวิทยุ เป็นตัวอักษรประกอบเครื่องหมายพิเศษของปริศนาการสนทนาอัน ได้แก่

. แสดงการจบหรือสิ้นสุดข้อความ ด้วยทำนองเสียงตก
, แสดงการจบหรือสิ้นสุดข้อความด้วยทำนองเสียงสูง เป็นการทิ้งช่วงเพื่อพูดต่อ
! แสดงการจบหรือสิ้นสุดข้อความด้วยทำนองเสียงสูงเป็นพิเศษ เป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึก เช่น ประหลาดใจ ตกใจ หรือไม่เชื่อ เป็นต้น

... แสดงการพูดไม่จบข้อความ แต่หยุดเพื่อให้ผู้ฟังพูดข้อความต่อ

:: แสดงการพูดที่ออกเสียงยาว ด้วยความตั้งใจจะเน้น หรืออ้าอึ้ง

[แสดงการพูดซ้อนของคู่สนทนาในเวลาเดียวกันทั้งที่อีกฝ่ายยังพูดไม่จบ

Z แสดงการพลัดการพูดโดยไม่มีการหยุดเว้นจังหวะ

() แสดงอากัปกริยาของผู้พูด

? แสดงถ้อยคำที่ไม่สามารถถอดเป็นตัวอักษรได้เนื่องจากได้ยินไม่ชัดเจน เป็นต้น

3. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

ผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์กลวิธีและถ้อยคำการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์ ได้ดังนี้

1. โครงสร้างของการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุ “คลับฟรายเดย์”

ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้นว่า วัตถุประสงค์ของรายการวิทยุคลับฟรายเดย์นั้นคือ การแลกเปลี่ยนมุมมองประสบการณ์เรื่องความรักในรายการ “คลับฟรายเดย์” กล่าวคือ คนที่ทุกซอกและมีปัญหาต่าง ๆ ได้โทรศัพท์เข้ามาปรึกษาพูดคุยกันเพื่อนำเสนอมุมมองที่เป็นประโยชน์ให้กับคนฟังที่อยู่ที่บ้านคนอื่น ๆ โดยมีสถานีวิทยุเป็นตัวกลาง สำหรับการดำเนินรายการเพื่อคอยรับฟังสารพันปัญหาจากผู้ฟังปลายทางที่โทรศัพท์เข้ามาปรึกษา พร้อมช่วยมองหาทางออกและบอกข้อแนะนำที่ดีผ่านคลื่นวิทยุนี้มี 2 แบบ คือ ผู้จัดรายการอ่านคำถามที่มีคนฝากข้อความเอาไว้แล้วตอบคำถาม และคนที่โทรศัพท์เข้ามาในรายการให้สัมภาษณ์ออกอากาศสดเพื่อที่เพิ่มสีสัน เพิ่มความเป็นธรรมชาติและความสมจริง และไม่ทำให้รายการซ้ำซากจนเกินไป

จากการศึกษา ผู้วิจัยได้พบว่า รูปแบบของการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์นั้นมีลักษณะที่ตายตัวและเป็นแบบแผนที่แน่ชัด อาจเป็นเพราะเป็นรายการที่จำกัดด้วยเรื่องของเวลา และข้อจำกัดของสื่อที่เป็นสื่อแบบคลื่นไหล ผู้ฟังสามารถปฏิบัติกิจกรรมอื่นร่วมไปได้ขณะรับสาร ไม่จำเป็นต้องสนใจจดจ่ออยู่กับสารตลอดเวลา การที่มีรูปแบบแน่นอน จะทำให้ผู้ฟังสามารถปะติดปะต่อเรื่องได้นั่นเอง

การสัมภาษณ์แต่ละครั้งนั้น กลุ่มของผู้ให้สัมภาษณ์จะเป็นกลุ่มคนที่มีปัญหาด้านความรัก กล่าวคือ เป็นผู้ได้รับความทุกข์จากความรักที่ตนเองได้ประสบ เข้ามาปรึกษาเพื่อหวังจะขอความช่วยเหลือ หาทงออกสำหรับปัญหานี้

สำหรับโครงสร้างของการสัมภาษณ์นั้นสามารถเขียนเป็นตารางได้ ดังนี้

ตาราง แสดงโครงสร้างของการสัมภาษณ์ในรายการ

ตอนเริ่มต้น	ตอนกลาง	ตอนท้าย
1. ผู้สัมภาษณ์นำเข้าสู่รายการแนะนำช่องทางการติดต่อ และรายการที่เกี่ยวข้องกับ “คลับฟรายเดย์”	1.ผู้สัมภาษณ์ยกทักทายผู้ให้สัมภาษณ์และกล่าวเปิดประเด็นในหัวข้อในการสัมภาษณ์ 2.ไล่ถามปัญหาตามประเด็น 5 W 1H คือ what who where when where how โดยไม่เรียงลำดับและบางหัวข้ออาจถามไม่ครบทั้ง 5 ประเด็น ด้วยกลวิธีต่าง ๆ	1.แนะนำวิธีแก้ปัญหาให้แก่ผู้ให้สัมภาษณ์ 2.ผู้สัมภาษณ์กล่าวให้กำลังใจผู้ให้สัมภาษณ์ 3.กล่าวขอบคุณ อ้อลา

ช่วงการถามทั้ง 3 ช่วงนี้สามารถยกตัวอย่างให้เห็นได้ดังนี้

ตัวอย่าง

บทสัมภาษณ์ที่ 1 วันที่ 5 มกราคม 2561 ในหัวข้อ “เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน” (ตอนเริ่มต้นข้อ 1)

เปิดด้วยเพลง ก็เคยสัญญา - อัสนี วสันต์ โชติกุล

ถ : เป็นท่อน ๆ หนึ่งในเพลงเพลงนี้ค่ะแล้ว เราก็มั่นพูดกันเสมอว่า เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน
 สวัสดิ์ปีใหม่ค่ะ วันนี้ก็ตั้งชื่อตอนให้เข้ากับปีใหม่นะ เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยนไม่ว่ามันจะ
 เปลี่ยนไปเสมอไป ซึ่งความรักเป็นเรื่องที่เปลี่ยนตลอดเวลาอย่างเช่นเราบอกเสมอว่ารักมาก
 ขึ้นทุกวัน รักน้อยลงทุกวัน เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยนไม่ใช่สิ่งที่เปลี่ยนไปนั้นจะเป็นสิ่งที่แย
 เสมอไป ไม่แน่ะเวลาอาจทำให้คนไม่รักกลับมารักมากขึ้น หรือเวลาอาจจะทำให้คนที่เคยรัก
 รักน้อยลง และเช่นกันเวลาอาจทำให้คนที่อ่อนแอกลายเป็นคนที่เข้มแข็งได้ในป็นนี้ก็ได เพราะ
 ฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบไหน เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน โทรเข้ามาคุยกัน
 026658377 - 80 นะคะ วันนี้ 2 ชั่วโมงเต็ม ๆ แล้วก็เข้ามาดูกันได้ในคลับฟรายเดย์แฟนเพจ
 ค่ะ คลิปไลฟ์เสร็จปั๊บเราจะเห็นภาพบรรยากาศในการถ่ายทอดสด เรามี YouTube Live ด้วย
 เพราะฉะนั้นเราจะเห็นกันผ่านหน้าจอได้ตลอด ใครก็ตามอยากเป็นส่วนหนึ่งในรายการคลับ
 ฟรายเดย์ โทรไม่ติดสามารถบอกเบอร์โทรกลับเอาไว้ได้ เดี่ยวเรามีบริการโทรกลับด้วยนะค่ะ
 เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน ของคุณล่ะเปลี่ยนไปทางไหน สายแรกของวันนี้

ถ : สวัสดิ์คะคุณด้อม

ด : สวัสดิ์ครับ

ถ : สวัสดิ์คะ ยินดีต้อนรับเข้าสู่คลับฟรายเดย์ สวัสดิ์ปีใหม่ด้วยค่ะ

ด : สวัสดิ์ปีใหม่พื๋ออยพื๋อดครับ

} (ตอนกลาง ข้อ 1)

ถ : เปิดประเดิมให้หน่อยค่ะ เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน

เรื่องของด้อมเป็นไงบ้างคะ

ด : เป็นเรื่องที่ผมเป็นคนเปลี่ยนใจเองครับ

ถ : เปลี่ยนใจยังไงคะ

ด : เรื่องที่ผมเปลี่ยนที่ทำงาน งานต้องอยู่ห่างกัน

มีสังคมใหม่ เริ่มไม่ติดต่อแฟน ติดเพื่อนติดเที่ยวกลางคืนครับ

} (ตอนกลาง ข้อ 2)

(ตอนท้าย ข้อ 1)

ถ : ส่วนตัวพีเนอะรู้สึกว่ามันจะเกินธรรมชาติไปนิดนึง เพราะในความเป็นจริงของชีวิต เวลาที่อยู่ด้วยกันนานๆ บางคนที่อยู่ข้างกันไป 5 ปี 10 ปี 20 ปี มันเป็นไปได้หรอกค่ะต้อมที่เราจะทำให้ทุกคนที่มันพิเศษไปตลอด แต่คนสองคนที่จะอยู่ด้วยกันได้ มันคือคนสองคนที่จะอยู่ด้วยกันได้ในวันธรรมดาๆ แต่ยังรักกันอยู่และ ไม่ทำร้ายกันค่ะ

ต : ครับ

ถ : อันนี้มองในวันข้างหน้าแล้วละ สมมุติว่าเราจะเจอใครสักคน ที่เป็นคนใหม่ ดูแลกันทุกวันที่เป็นวันธรรมดาโดยไม่ทำร้ายกัน คนรักกันไม่ทำร้ายกันค่ะต้อม

ต : ครับ

ถ : อันนี้สำคัญจริง ๆ เนอะ วิธีแก้ปัญหาก็คืออย่าทำเหมือนเดิมอีกแล้วกัน

ต : ครับ

ถ : และฝากไปยังหลาย ๆ คนที่นั่งฟังละนั่งดู Live กันอยู่นะคะ ไม่มีใครเป็นของตายของใครนะคะ ทุกคนรักได้เจ็บเป็น และเมื่อเจ็บถึงที่สุดทุกคนจะเลือกทางที่ตัวเองจะมีความสุขมากกว่าความอดทนอยู่แล้ว เหมือนกันค่ะถ้าอยู่แล้วไม่ดูแล แต่มารู้สึกแยตอนเขาจากไป นะคะ วันนี้คงได้บทเรียนแล้วละ วันนี้ก็ทำงานดี ๆ ตั้งใจทำกับทุกสิ่งให้ดีที่สุดก่อน เพราะว่าตอนนั้นการหลงอะไรก็ตามที่เป็นแสงสี ไม่ใช่ทำลายแค่คนที่เรารัก แต่ทำลายอนาคตของเราด้วย เราได้เรียนรู้แล้วนะคะ ขอบคุณมาก ๆ ต้อมเองเป็นคนส่งเรื่องมาทางคลับฟรายเดย์แฟนเพจ พี่อ้อยไปอ่านเจอพอดี ต้องบอกว่าขอบคุณ พี่ต้อมตั้งใจอยากจะทำให้เรื่องตัวเองเป็นอุทาหรณ์ให้กับหลาย ๆ คน

(ตอนท้าย ข้อ 2)

ถ : ค่ะ แล้วพีเชื่อว่า สิ่งที่ดีอมมาแล้วและแลกเปลี่ยนวันนี้เป็นประโยชน์มาก ๆ กับอีกหลาย ๆ คน เอาใจช่วยนะคะ ให้ต้อมเจอคนดีๆ ที่รักกันจริงต่อไปเนอะ

ต : ขอบคุณมากครับ

ถ : ขอบคุณค่ะ สวัสดิ์ค่ะ

ต : ครับผม สวัสดิ์ครับ

} (ตอนกลาง ข้อ 3)

2. กลวิธีการถามในรายการวิทยุ “คลับฟรายเดย์”

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์คู่ถ้อยคำถาม – ตอบ ที่ปรากฏในการสัมภาษณ์ น่าจะเห็นได้ว่าการสื่อสารนั้นบางครั้งถ้อยคำที่เราใช้สื่อสารอาจมีประโยชน์ที่ไม่ตรงกับเจตนาถาม หรือใช้รูปคำถามเพื่อแสดงเจตนาสั่ง หรือหยอกล้อ เป็นต้น ดังนั้นเพื่อให้การวิเคราะห์ว่ารูปประโยคใดใช้เพื่อเจตนาถาม ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวัจนกรรมการถาม (asking for information)

Searle (1969, 1976) เสนอเงื่อนไขวัจนกรรม หรือ การกำหนดวัจนกรรมไว้ 4 ข้อ ได้แก่ เงื่อนไขเกี่ยวเนื้อความ (propositional content) เงื่อนไขเบื้องต้น (preparatory precondition) เงื่อนไขความจริง (sincerity condition) และเงื่อนไขจำเป็น (essential condition) และแบ่งวัจนกรรม ออกเป็น 5 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. กลุ่มวัจนกรรมบอกเล่า (representatives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองกับความจริงของถ้อยคำที่คำพูด เช่น การเสนอข้อเท็จจริง การบอกเล่าเรื่องราว การสรุป
2. กลุ่มวัจนกรรมชี้แนะ (directives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดพยายามให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การขอร้อง การสั่ง การถาม
3. กลุ่มวัจนกรรมผูกมัด (commissives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองว่าจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต เช่น การสัญญา การขู่ การเสนอให้
4. กลุ่มวัจนกรรมแสดงความรู้สึก (expressives) ได้แก่ วัจนกรรมที่ผู้พูดแสดงภาวะเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์ความรู้สึก เช่น การขอบคุณ การขอโทษ การแสดงความยินดี
5. กลุ่มวัจนกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (declarations) ได้แก่ วัจนกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยทันที มักเกี่ยวพันกับสถาบัน ผู้กระทำจะต้องเป็นผู้มีสิทธิหรืออำนาจ เช่น การประกาศสงคราม การประกาศการสมรส การโปรดยศลี้ภัย การไล่ออก การคว่ำบาตร (Searle, 1976 อ้างถึงใน ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2546)

การถาม จัดอยู่ในกลุ่มวัจนกรรมชี้แนะ (directives) เพราะเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดพยายามให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งก็คือ การตอบคำถามนั่นเอง เงื่อนไขวัจนกรรม 4 ข้อ ของวัจนกรรมการถามมีลักษณะดังนี้

1. เงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อความ เนื้อความที่แสดงว่าผู้พูดต้องการข้อมูลบางอย่าง
2. เงื่อนไขเบื้องต้น
 1. ผู้พูดไม่ทราบคำตอบหรือไม่แน่ใจในคำตอบ
 2. ผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังจะให้ข้อมูล หากตนไม่ถาม

3. เงื่อนไขความจริงใจ ผู้พูดต้องการข้อมูลในเรื่องที่ถาม

4. เงื่อนไขจำเป็น ผู้พูดและผู้ฟังมีข้อมูลในเรื่องที่ถามตรงกันอยู่บ้าง การถามนั้นจะทำให้ข้อมูลกระจ่างชัดขึ้น (Searle, 1969:66)

จากการศึกษาทฤษฎีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุ “คลับฟรายเดย์” จากการบินทักเทป การสัมภาษณ์ทุกวันศุกร์ ของเดือนมกราคม เป็นเวลา 4 วัน รวมเวลาทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง จะพบ ทฤษฎีการถามที่มีลักษณะเด่น ดังนี้ ทฤษฎีการถามในที่นี้หมายถึง วิธีการเลือกรูปภาษาต่างๆ มา ใช้เพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการทฤษฎีการถามที่มีลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุ “คลับฟรายเดย์” ได้แก่ การถามแบบชี้นำคำตอบ และการถามโดยใช้รูปประโยคขอเรื่อง

2.1 การถามแบบชี้นำคำตอบ

ภาสพงศ์ ผิวพอใช้ (2548: 6) กล่าวว่า การชี้นำคำตอบ คือการที่ผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถาม โดยใช้คำที่มีลักษณะชี้นำคำตอบหรือแนะนำความบางอย่างในบริบท หรือให้เลือกตอบเฉพาะหว่าง หัวข้อเลือกที่ผู้สัมภาษณ์เลือกมา ซึ่งผู้ตอบจะตอบได้เพียงสั้นๆ ว่าใช่ หรือไม่ใช่ กับคำขยาย ความอีกเพียงเล็กน้อย

ตัวอย่าง

บทสัมภาษณ์ที่ 2 รักต่างวัย ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1

ถ : ออมเองไม่ได้ประกอบอาชีพอะไรคะ คือเป็นแม่บ้านอย่างเดียวไหมคะ

ต : ไม่ค่ะ ก็ทำงานอยู่บ้านเขาคะ

ถ : ทำงานอยู่บ้านเขาคือเขามีธุรกิจหรือคะ

ต : ค่ะ บ้านเขาทำสวนคะ

บทสัมภาษณ์ที่ 3 เวลาเปลี่ยน ใจคนเปลี่ยน ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1

ถ : การหลงแสงสีของเราถึงขั้น มีคนอื่นใหม่คะ

ต : ก็มีครับ มีแน่นอนครับ

ถ : แล้วแฟนจับได้ไหม

ต : จับได้ครับ จับได้เกือบทุกครั้งครับ พอจับได้เธอก็จะร้องไห้ตามประสาผู้หญิง

ถ : จับได้เกือบทุกครั้งคือ หลายคน

ต : ครับ หลายคน

ตัวอย่างจะเห็นว่าผู้สัมภาษณ์จะกำหนดตัวเลือกมาให้ผู้สัมภาษณ์ตอบแค่เพียงสั้น ๆ และผู้สัมภาษณ์จะสรุปเรื่องราวอีกทีหนึ่งทั้งนี้เพื่อควบคุมสถานการณ์ให้ผลัดกันพูดเป็นของตัวเองให้มากที่สุดเพราะจะง่ายในการควบคุมเรื่องของเวลาเนื่องจากเวลาของรายการจำกัดจึงต้องจัดสรรสำหรับเรื่องของผู้ให้สัมภาษณ์ผู้อื่นได้โทรมาแล้ว ซึ่งการตั้งคำถามว่าเป็นลักษณะเด่นของรายการมีทั้งแบบชี้แนะที่เป็นแบบบอกเล่าและแบบถามในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน

2.2 การถามโดยใช้รูปประโยคขอเรื่อง

นอกจากการถามชี้แนะคำตอบแล้ว การถามโดยใช้รูปประโยคขอเรื่องก็พบมากในรายการวิทยุคลับพรายเดย์ ซึ่งการถามโดยใช้รูปประโยคขอเรื่อง คือ การที่ผู้สัมภาษณ์ขอให้ผู้สัมภาษณ์เล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นโดยใช้รูปประโยคขอเรื่องในการถาม เป็นการให้อิสระกับผู้ให้สัมภาษณ์ในการเล่าเรื่องอย่างเต็มที่ โดยสังเกตว่ามีการใช้คำต่อไปนี้ คือ “หน่อย”, “อยากให้เล่า”, “ยังไง”, “คืออะไร”

ตัวอย่าง

บทสัมภาษณ์ที่ 4 เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1

ถ : เปิดประเดิมให้หน่อยค่ะ เวลาเปลี่ยนใจคนเปลี่ยน เรื่องของต้อมเป็นไงบ้างคะ

ต : เป็นเรื่องที่ผมเป็นคนเปลี่ยนใจเองครับ

ถ : มันเป็นเรื่องน่าแปลกเหมือนกันนะ อย่างอารมณ์ความรู้สึกคุณต้อม คือ รักนะแต่เบื่อ รักนะแต่มันชินชา เป็นความรู้สึกที่เชื่อว่าหลาย ๆ คนกลัว ที่จะเกิดขึ้นกับตัวเอง อยากให้เล่าให้ฟังสักนิดได้ไหมคะว่าทั้งรักทั้งเบื่อเป็นยังไง

ต : เป็นประมาณว่าไปหาแฟนก็เดิม ๆ ก็ไปดูหนังกินข้าวกันปกติ ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงจากเดิม

บทสัมภาษณ์ที่ 5 108 คำถามหัวใจ ผู้สัมภาษณ์คนที่ 6

ต : หนูกับแฟนก็เริ่มพูดเรื่องแต่งงานนะคะ เราก็มีเรื่องกังวลใจเรื่องของแม่แฟนคะ เลยคุยกับเขาอยู่เรื่องแต่งงานนะคะ

ถ : ทำไมคะ คุณแม่เขาเป็นยังไง

ต : คุณแม่ ค่อนข้างแก่ก็จะมีหลง เขาหวงลูกชายเขามาก ตอนคบกัน 2-3 ปีก็ยังไม่ได้พาเข้าบ้านนะคะ แต่พอพาเข้าบ้านวันแรก แม่เขาก็จะมองเรา เหมือนเราจะเป็นผู้หญิงแต่งตัวแรง ๆ หน่อยนะคะ แต่ก็ไม่ได้อะไร ก็จะมีสายตาแบบเหวี่ยง ๆ นะคะ แม่เขาก็จะบอกว่าแฟนดูไม่ค่อยเป็นมิตรเลยนะ หน้าตาจ้องจะหาเรื่องตลอด แต่เราก็เข้าใจ

จากตัวอย่างจะเห็นว่า ผู้สัมภาษณ์ขอเรื่องให้ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องราวของตัวเอง โดย

เปิดโอกาสให้ผู้สัมภาษณ์ได้ตอบอย่างอิสระ การตั้งคำถามจึงเป็นไปในลักษณะถ้อยที่ถ้อยอาศัย ไม่คาดคั้น และเร่งเร็ว สืบเนื่องจากการใช้คำถามที่ผู้สัมภาษณ์ใช้คำว่า “บ้าง” “ยังไง” ในการถาม

กมลวรรณ ปกรณ์เจริญวาทิน (2549 : 135) กล่าวว่า การถามโดยใช้รูปประโยคข้อร้อง เป็นกลวิธีที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เพื่อให้อิสระแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ในการตอบคำถามและลำดับความอย่างเต็มที่ ผู้สัมภาษณ์จะใช้กลวิธีนี้เมื่อเริ่มประเด็นคำถามในเรื่องนั้นๆ เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ได้เล่าเรื่องราว หรือเหตุการณ์ได้อย่างเต็มที่ ตามความต้องการของผู้ให้สัมภาษณ์เอง

3. ถ้อยคำของผู้สัมภาษณ์ที่ใช้ในรายการวิทยุคลับพรายแคว

นอกจากกลวิธีการถามที่ผู้สัมภาษณ์ใช้เป็นหลักในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนแล้วผู้วิจัยพบว่า ผู้สัมภาษณ์ยังใช้กลวิธีอื่นในการสัมภาษณ์ด้วย เป็นการเสริมการถามอีกประการหนึ่งที่น่าสนใจ งานวิจัยนี้กลวิธีทางภาษาอื่นๆ

กลวิธีทางถ้อยคำ หมายถึง วิธีการใช้ถ้อยคำ วลี หรือประโยคมาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือไปจากการถาม เป็นวิธีการที่ใช้เสริมให้การสัมภาษณ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรายการใน การจำแนกกลวิธีทางถ้อยคำนั้น ผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์การพิจารณาของถ้อยคำ คือพิจารณาว่าผู้สัมภาษณ์มีเจตนาใดในการกล่าวถ้อยคำ วลี หรือประโยคนั้นที่ไม่ใช่การถามเพื่อขอข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์

จากการวิเคราะห์หข้อมูลผู้วิจัยพบว่า ผู้สัมภาษณ์ใช้กลวิธีทางภาษาอย่างอื่นในหลายลักษณะในการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาอื่นที่เป็นลักษณะเด่นในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน และกลวิธีทางภาษาอย่างอื่นตอบโจทย์ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

3.1 การใช้ความเปรียบหรืออุปลักษณ์

ความเปรียบหรืออุปลักษณ์ หมายถึง ถ้อยคำแสดงการเปรียบเทียบของสองสิ่ง สิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ อีกสิ่งหนึ่งเป็นแบบเปรียบ (ณัฐพร พานโพธิ์ทอง, 2542)

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง (2542 : 7) กล่าวถึงอุปลักษณ์ในบทสนทนาไว้ในบทความ “*หน้าที่ของอุปลักษณ์จากมุมมองของผู้พูดภาษาไทย*” ว่า นอกจากอุปลักษณ์จะสามารถสื่อสารทำให้ผู้ฟังเห็นภาพได้ชัดเจนแล้ว อุปลักษณ์ยังสื่อความได้มากโดยใช้คำน้อย และสามารถสื่อความรู้สึกเป็นนามธรรมได้ด้วย

ผู้วิจัยพบว่า ผู้สัมภาษณ์นำถ้อยคำอุปลักษณ์มาใช้เพื่อต้องการสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจและเห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้นกว่าการกล่าวถ้อยคำตามปกติ ทั้งนี้เพราะอุปลักษณ์ใช้คำน้อยแต่สามารถสื่อความหมายได้มาก

ตัวอย่าง

บทสัมภาษณ์ที่ 6 108 ปัญหาหัวใจ ผู้สัมภาษณ์คนที่ 7

ต : บางทีปลาก็คิดเหมือนกันว่าปลาเร่งความสัมพันธ์ของตัวเองมากเกินไปหรือเปล่า แต่ไม่ได้พูดออกไปมันมีความรู้สึกสิๆ ที่อยู่ในใจ

ถ : การที่เราจะต้องอยู่ในที่มืด ก็ไม่ได้ว่าปิดกับคนอื่นแต่ก็เฉพาะกับลูกของเขา เพื่อนหรือคนที่ทำงานของเขาเรารู้จัก พี่ว่า ก่อนอื่นต้องเคารพกติกาสากลก่อนว่า เวลาที่เราไปรักกับใคร เราต้องยอมรับกับสิ่งที่เรารัก คือบังเอิญปลาไปรักกับผู้ชายที่มีลูกแล้ว มันเลือกแยกตัวเขาออกมา แล้วไม่รับลูกเขาไม่ได้

ต : ค่ะ

ถ : มันเหมือนว่าเรารักผู้ชายเจ้าชู้ ทนทุกข์กับความเจ้าชู้

ต : ค่ะ

จากตัวอย่าง ผู้ให้สัมภาษณ์ได้พูดถึงความสัมพันธ์กับคนรักที่ตนคิดว่าไม่มีความสำคัญ ผู้สัมภาษณ์ได้พูดถึงเหตุการณ์ดังกล่าวโดยใช้คำเปรียบว่า **“ที่มืด”** ซึ่งเป็นการเปรียบกับ **“ที่อยู่”** ในปริบทนี้ไม่ได้หมายถึง ที่มืด ตามรูปคำ ดังนั้นการใช้อุปลักษณ์ **“ที่มืด”** จึงหมายถึง ที่เร้นลับคลุมเครือ เป็นการใช้เปรียบเพื่อต้องการสื่อให้เข้าใจได้ง่ายและชัดเจนมากขึ้น

บทสัมภาษณ์ที่ 7 108 ปัญหาหัวใจ ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1

ถ : ไม่มีคำตอบอื่น ไม่มีทางเลือกอย่างอื่นได้เลยจริง ๆ

ต : ใช่ เหมือนตอนนั้นผมกำลังหลอกตัวเองนะครับ ว่าเขาจะอยู่กับแฟนเขาได้ไม่นานทั้ง ๆ ที่ผมก็น่าจะรู้ความจริงตั้งแต่ เขาเลือกไปแต่งงานกันแล้ว ผมก็ควรเลือกที่จะออกมาได้แล้วครับ...

ถ : เห็นปะ เรายังรู้เองเลย เราจะไม่พยายามยอมรับตรงนั้นต่างหาก เราถึงบอกกับตัวเองว่านี่เขาจะแต่งงานแล้วเขายังอยู่กับผมอยู่เลย ก็ไม่แปลกอะไรนะ เพราะผมก็ยอม ถูกไหมคะ การที่คนคนหนึ่งถ้าเขารักเรามาก ๆ เขายอมที่สุดคือการดูแล ความรู้สึกของเราแต่วันนี้เรารู้ความจริงทั้งหมด ยังไม่เห็นเขาจะดูแลความรู้สึกเราเลย ใช่ไหมคะ พอถึงวันหนึ่งก็เหมือนกับคนที่จูตระเบิดนะคะ มันก็เหมือนกับระเบิดเวลา เต็มก็ตูม เต็มก็จะไปแต่งงานไป แต่ก็ยังอยู่ตรงนี้ พอดีเราหันรักเขาด้วยนะคะ เราก็มึ่เหตุผลบางอย่างว่าเราคือคนที่เขาเลือกนะ แต่เขาแค่จำเป็นต้องแต่งงาน

ต : ใช่ครับ

จากตัวอย่าง ผู้ให้สัมภาษณ์ได้พูดถึงความสัมพันธ์กับคนรักที่ตนคิดว่ามีความทนทุกข์กับความรัก ผู้สัมภาษณ์ได้พูดถึงเหตุการณ์ดังกล่าวโดยใช้คำเปรียบว่า “**ระเบิดเวลา**” ซึ่งเป็นการเปรียบกับ “**สิ่งไม่มีชีวิต**” ในบริบทนี้ไม่ได้หมายถึง ระเบิดเวลา (พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย รราชบัณฑิตยสถาน) น. ลูกระเบิดที่มีอุปกรณ์ตั้งกำหนดเวลาให้ระเบิด ดังนั้นการใช้อุปมา “**ระเบิดเวลา**” จึงหมายถึง ความรู้สึกทนทุกข์ที่ถูกเก็บไว้ในใจมานาน เมื่อถึงเวลาที่ทนไม่ไหวก็ถูกปล่อยออกมา เป็นการใช้เปรียบเพื่อต้องการสื่อให้เข้าใจได้ง่ายและชัดเจนมากขึ้น

3.2 การแสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์

การแสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่สัมภาษณ์ คือ การที่ผู้สัมภาษณ์ใช้ถ้อยคำที่สื่อถึงอารมณ์และความรู้สึกที่มีต่อเรื่องออกมาอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นความเห็นใจ ตกใจ แปลกใจ หรือชื่นชม เป็นต้น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้สัมภาษณ์แสดงอารมณ์และความรู้สึกร่วมต่อเรื่องที่ให้สัมภาษณ์ 2 ลักษณะ ดังนี้

3.2.1 การใช้คำอุทาน

ผู้สัมภาษณ์จะใช้คำอุทานเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกร่วมกับเรื่องที่ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าในหลาย ๆ ครั้ง เพื่อสื่อความรู้สึกต่าง ๆ กัน

ตัวอย่าง

บทสัมภาษณ์ที่ 8 108 ปัญหาหัวใจ ผู้สัมภาษณ์คนที่ 8

ต : คือตอนนั้นกำลังหาทางออกให้ตัวเองอยู่ค่ะ เพราะว่าสามีขอหย่าด้วยอาการหลงผิดของเขอาการหลงผิดโรค

ถ : โอ้ :: เป็นโรคเลยหรอคะ

บทสัมภาษณ์ที่ 9 รักปลอม ๆ ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1

ต : เขาบอกกับเราว่าเขารักเรานะ วันหนึ่งที่เขาพร้อม เขาจะเดินออกมาจากผู้หญิงคนนั้นเอง

ถ : ค่ะ

ต : แต่สิ่งที่ชื่อนั้นก็คือ หลังจากคุยมาซักระยะหนึ่งเขาบอกว่าภรรยาเขาท้อง ถึงตอนนั้นเราก็จะถามแล้วแต่เขาบอกว่าให้รอเขาก่อน เขาใช้คำเดิมที่ว่าเราคือคนที่เขารักมาตลอด 18 ปี เขาบอกรอเขาวันหนึ่งที่เขาพร้อมเขาจะเดินออกมาเอง เราผิดที่เรายอม วันที่เขาพูดคำนี้เกือบ 2 ปี

ต : โอ้โห :: น้องก็ยังรอ

3.2.2 การใช้ถ้อยคำแสดงความเห็นและอารมณ์ความรู้สึก

การใช้ถ้อยคำแสดงความเห็นในอารมณ์ความรู้สึก คือ การที่ไม่ใช้คำอุทานในการแสดงความคิดเห็นและอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อเรื่องที่ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าโดยอาจจะอยู่ในรูปของคำวลีหรือประโยคก็ได้

ตัวอย่าง

บทสัมภาษณ์ที่ 10 เวลาเปลี่ยน ใจคนเปลี่ยน ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1

ต : เธอร้องไห้ ผมก็จ้อครับ

ถ : แล้วเราหยุดได้ไหมคะ

ต : ไม่เคยคิดจะหยุดครับ

ถ : อืม ชัดเจนมาก

จากตัวอย่างจะเห็นว่าทั้งผู้ถามและผู้ตอบมีการประสานถ้อยคำถามตอบกันเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะรูปแบบของรายการนั่นเอง ที่มุ่งคอยรับฟังสารพันปัญหาจากผู้ฟังปลายสายที่โทรศัพท์เข้ามาปรึกษา พร้อมช่วยบอกข้อแนะนำที่ดีผ่านคลื่นวิทยุ ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ต้องการความช่วยเหลือ ส่วนผู้สัมภาษณ์ ก็ต้องการที่จะช่วยเหลือ ดังนั้น จึงมีการประสานทัศนคติที่เกิดขึ้น ทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพในที่สุด

3.3 การใช้ถ้อยคำแนะนำและให้กำลังใจ

กลวิธีการใช้ถ้อยคำแนะนำจะเป็นลักษณะเด่นที่ทำให้รายการวิทยุคลับฟรายเดย์ได้รับความนิยมจากผู้ฟังทางบ้านและผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งนี้เพราะการแนะนำและให้กำลังใจเป็นเครื่องมือที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลให้กับคนที่ประสบปัญหา สามารถตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาและผ่านพ้นอุปสรรคช่วงวิกฤตของชีวิตไปได้ด้วยตัวของเขาเอง

การใช้ถ้อยคำแนะนำและให้กำลังใจ หมายถึง การใช้คำพูด เพื่อลดและผ่อนคลายความทุกข์ใจ ความเดือดร้อนใจ ความรู้สึกเจ็บปวด ซอกซ้าเพื่อให้ผู้รับการปรึกษา มีกำลังใจในการดำเนินชีวิต สามารถเผชิญปัญหา มองเห็นทางออกในการแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง

ตัวอย่าง

บทสัมภาษณ์ที่ 11 เวลาเปลี่ยน ใจคนเปลี่ยน ผู้สัมภาษณ์คนที่ 6

ถ : วันนี้เสียใจก็เสียใจ ร้องไห้แค่ทุกอย่างไม่ได้เป็นอย่างที่หวัง แต่ความผิดหวังในวันนี้ เราอาจจะรู้สึกขอบคุณ เป็นกำลังใจให้นะคะ ก็แค่คนคนหนึ่งที่เราจะไม่เหมาะ มาทำให้ชีวิตเราไม่มีความสุขแล้วก็เดินออกไปจากชีวิตเราคนนั้นเอง

ด : ค่ะ หนูขอบคุณมากนะคะพี่อ้อยพี่นอต

ถ : ลู้ ๆ ค่ะ

บทสัมภาษณ์ที่ 12 เวลาเปลี่ยน ใจคนเปลี่ยน ผู้สัมภาษณ์คนที่ 7

ด : ตอนหนูคุยกับเขาหนูร้องไห้แค่ 1 อาทิตย์เอง หนูบอกกับตัวเองเลยว่าการทำแบบนี้คือความเห็นแก่ตัว เขาไม่ได้รักใครเลย นอกจากตัวของเขาเอง

ถ : ค่ะ ดูแลตัวเองให้ดี ทำตัวเองให้เข้มแข็ง เราจะเจอสิ่งดี ๆ ข้างหน้าแน่นอน วันนี้ก็แค่เจอคนคนหนึ่งซึ่งทำให้เรารู้ว่า ดีแล้วละเสียเขาไปดีกว่าได้เขามา นะคะ...

ด : ค่ะ

ถ : ลู้ ๆ ค่ะ เป็นกำลังใจให้ค่ะ

บทสัมภาษณ์ที่ 13 รักปลอม ๆ ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1

ถ : แต่ว่าบทเรียนอันหนึ่งค่ะ ที่ยังสามารถใช้ได้เสมอ ความรักของเราต้องไม่ทำร้ายใคร เห็นไหมว่าวันนี้มันย้อนกลับมาทำร้ายใจเราเอง

ด : ค่ะ

ถ : เราได้อยู่ตรงนี้เพื่อรอให้เขาเลิกกัน ความรักที่เริ่มต้นจากความผิดไม่มีวันที่จะเดินหน้าต่อไปในทางที่ถูก แล้วแต่ที่เราเดินไปเรารู้ว่าเรามีใครอีกคนหนึ่งอยู่ มันเป็นการยอมรับเงื่อนไขของเขาแล้ว พี่ว่าตอนนี้คงรู้หมดแล้ว แต่ตอนนี้เราก็คแค่ฟื้นฟูหัวใจตัวเองนะคะ เราก็อย่าให้มันเกิดขึ้นอีก

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าในช่วงท้ายๆ ที่ผู้ให้สัมภาษณ์เล่าเรื่องใกล้จบ ผู้สัมภาษณ์จะพูดแทรกคำแนะนำ ทางออกของปัญหาที่ผู้ให้สัมภาษณ์พบอยู่ และเสริมด้วยคำพูดที่ทำให้กำลังใจ เช่น “**เป็นกำลังใจให้**” หรือ “**ลู้ ๆ**” ซึ่งเป็นคำง่าย ๆ ที่สามารถให้กำลังใจกับผู้ให้สัมภาษณ์ในการดำเนินชีวิตได้

สรุปผลการวิจัย

บทความนี้ศึกษาทวิวิธีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาทวิวิธีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์ 2) เพื่อศึกษาถ้อยคำของผู้สัมภาษณ์ที่ใช้ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์ ซึ่งการใช้ข้อมูลการสัมภาษณ์จากรายการวิทยุคลับฟรายเดย์เป็นรายการที่ได้รับความนิยมในสื่อวิทยุ และได้รับการกล่าวถึงเป็นอย่างมากในฐานะเป็นรายการที่ทำหน้าที่เป็น “**ตลาดออนไลน์**” ให้กับผู้ที่มีความทุกข์ในใจ ประกอบกับทวิวิธีการสัมภาษณ์มีความหลากหลาย และผู้สัมภาษณ์ใช้ถ้อยคำที่โดดเด่นน่าสนใจ

ผลการศึกษาทฤษฎีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับพรายเดย์จะเห็นได้จากอัตราการปรากฏของกลวิธีการถามทั้งตอนต้น ตอนกลาง และตอนท้ายของการสัมภาษณ์น่าจะทำให้มีลักษณะเด่นใน การสัมภาษณ์ คือ การถามแบบขึ้นคำตอบมากที่สุด และรองลงมาพบว่าเป็นกลวิธีการถามโดยใช้รูปประโยคขอร้อง ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์ของรายการคือผู้ให้สัมภาษณ์โทรศัพท์เข้ามาปรึกษา และเล่าปัญหาให้ ผู้สัมภาษณ์ฟัง ผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถามที่น่าจะเข้าประเด็นในรูปประโยคขอร้อง เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เล่าเรื่องที่ประสบปัญหาได้เล่าอย่างอิสระ ซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่ปรากฏมากในรายการวิทยุคลับพรายเดย์ด้วย

การศึกษาถ้อยคำของผู้สัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยพบว่าน่าจะเป็นลักษณะเด่นที่ได้รับความนิยม คือ การใช้ถ้อยคำแนะนำและให้กำลังใจ ซึ่งผู้สัมภาษณ์ใช้คำพูด เพื่อลดและผ่อนคลายความทุกข์ใจ ความเดือดร้อนใจ ความรู้สึกเจ็บปวด ซอกซำให้กับผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ฟังที่อยู่ทางบ้าน มีกำลังใจในการดำเนินชีวิต สามารถเผชิญปัญหา มองเห็นทางออกในการแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้เพราะวัตถุประสงค์ของผู้ให้สัมภาษณ์คือต้องการผู้ที่คอยรับฟัง คนที่คอยให้กำลังใจ และช่วยแนะนำหาทางออกให้กับปัญหาที่ตนนั้นได้ประสบ ผลจากการศึกษาจึงช่วยตอบคำถามได้ว่าเหตุใดรายการจึงได้รับความนิยมเป็นอย่างมากและมีผู้ติดตามอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยพบว่า ผู้สัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับพรายเดย์มีความสามารถในการใช้ถ้อยคำในการถามได้เป็นอย่างดี และมีกลวิธีการสัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ รูปแบบและเนื้อหาของรายการรวมทั้งเหมาะสมกับตัวสื่อวิทยุด้วย ทำให้การสัมภาษณ์ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขวัจนกรรมของ Searle กล่าวคือ ผู้สัมภาษณ์ใช้กลุ่มวัจนกรรม ได้แก่ 1) กลุ่มวัจนกรรมบอกเล่า เช่น การบอกเล่าเรื่องราว การกล่าวสรุปประเด็น 2) กลุ่มวัจนกรรมชี้แนะ เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดพยายามให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การขอร้อง การถาม 3) กลุ่มวัจนกรรมผูกมัดเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตัวเองว่าจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต เช่น การเสนอให้ 4) กลุ่มวัจนกรรมแสดงความรู้สึก เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดแสดงภาวะเกี่ยวกับจิตใจ เช่น การกล่าวขอบคุณ การให้กำลังใจ และ 5) กลุ่มวัจนกรรมที่เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น การปล่อยวางปัญหา

เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของรายการก็คือ การเสนอความคิดเห็น แลกเปลี่ยนมุมมอง ประสบการณ์เรื่องความรัก ในประเด็นที่สัมภาษณ์ ร่วมปรึกษาพูดคุยกันเพื่อเป็นประโยชน์ให้กับคนฟังที่อยู่ทางบ้านคนอื่น ๆ โดยมีสถานีวิทยเป็นตัวกลาง สำหรับการดำเนินรายการเพื่อคอยรับฟังสารพันปัญหาจากผู้ฟังปลายสายที่โทรศัพท์เข้ามาปรึกษา พร้อมช่วยมองหา

ทางออกและบอกข้อเสนอแนะที่ดีผ่านคลื่นวิทยุ การสัมภาษณ์จึงมีการผสมผสานทัศนคติกัน กล่าวคือ ฝ่ายหนึ่งเตือนร้อน อีกฝ่ายก็อยากช่วย ถ้อยการสนทนาจึงราบรื่น ด้วยคุณลักษณะของการเป็นผู้สัมภาษณ์อย่างครบถ้วน กล่าวคือ เป็นผู้กำหนดประเด็นและควบคุมประเด็นในการสัมภาษณ์ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

บทความนี้เป็นการวิเคราะห์กลวิธีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุคลับฟรายเดย์ อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับกลวิธีการสัมภาษณ์ที่อาจเพิ่มเติมได้ เช่น

1. ศึกษาจากรายการวิทยุอื่น เช่น รายการ พุทธอสังคพุทธโธ ของคลื่นวิทยุ EFM station 104
2. ศึกษากลวิธีการสัมภาษณ์ในรายการคลับฟรายเดย์โชว์ ทางช่องโทรทัศน์ GMM25

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ ปกรณ์ขจรนาวิน. (2549). *กลวิธีการถามในปริศนากรรมศาสตร์ของร่ายการถึงลูกถึงคน*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิมา สว่างลาภ. (2547). *กลวิธีการถามในปริศนากรรมศาสตร์ของสรยุทธ สุทัศนะจินดาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมต่างกันในประเทศไทย*. คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2542). *หน้าที่ของอุปลักษณ์จากมุมมองของผู้ใช้ภาษาไทย*. ภาษาและวรรณคดีไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพรณ อัจฉริยะกุล และธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ. (2546) *รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง, เอกสารการสอนชุดวิชาการเขียนบทวิทยุกระจายเสียง สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- ประไพพรรณ พึ่งจิณ. (2542). *กลวิธีการถามในปริศนากรรมศาสตร์ทางโทรทัศน์สองประเภท*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาสพงศ์ ผิวพอใช้. (2548). *รูปแบบและกลวิธีการสัมภาษณ์ในรายการวิทยุ “ร่วมด้วยช่วยกัน”*. วารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปีที่ 2 ฉบับที่ 2.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- สรียา ทับทัน (2543). *กลวิธีทางภาษาในการถามซัก ถามค้ำน ถามตึง ในการพิจารณาคดี*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Searle, John.R. 1969. *Speech Act*. Cambridge University Press.
- เว็บไซต์
- ระเบิดเวลา. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2561 จากเว็บไซต์ <http://www.royin.go.th/dictionary/>.
- รายการวิทยุคลับฟรายเดย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม, 2561. จากเว็บไซต์ <https://www.facebook.com/ClubFridayOfficial/>.

ต่างชาติ ต่างภาษาในสาสตราแลบงเขมร

Foreigners in Sastra Lbaengs of Cambodia

¹
ชาญชัย คงเพ็ชรธรรม

Chanchai KHONGPHIANTHUM

E-mail: ganesanee96@gmail.com

บทคัดย่อ

ชาวต่างชาติ ต่างภาษาที่ปรากฏในสาสตราแลบงของเขมรมีทั้งสิ้น 16 ชาต คือ ชาวอินเดีย ชาวจีน ชาวขวา ชาวไทย ชาวเวียดนาม ชาวจาม ชาวพม่า ชาวลาว ชาวฟิลิปปินส์ ชาวมอญ ชาวญี่ปุ่น ชาวกวย ชาวบัว ชาวฮอลันดา ชาวฝรั่งเศส และชาวอังกฤษ

ตัวละครชาวต่างชาติ ต่างภาษาเหล่านี้ แม้จะรับบทเป็นเพียงแค่ตัวประกอบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง หากแต่ได้ช่วยสะท้อนภาพสังคมเขมรในอดีต ที่ประกอบไปด้วยผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ ซึ่งเข้ามาเกี่ยวข้องกับคนเขมรในมิติต่างๆ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม

คำสำคัญ : ชาวต่างชาติ, สาสตราแลบง, วรรณคดีเขมร

¹
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ภาษาเขมร) ประจำสาขาภาษาและวรรณคดีตะวันออก คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (Ph.D.)

Abstract

The characters of foreign people in Sastra Lbaengs of Combodia were those who were the Indian, the Chinese, the Javanese, the Thais, the Vietnamese, the Cham People, the Burmese, the Laos, the Filipinos, the Mon, the Japanese, the Kouy, the Pua, the Dutch, the French and the English.

Even though the characters played only minor roles in the Cambodian Literature, they helped reflect the picture of Cambodian society in the past that the society made of people from various countries. Those people had an influence on the Cambodian in terms of politics, economics, culture, and society.

Keywords : Foreigners, Sastra Lbaeng, Cambodian Literature

บทนำ

คนเขมรลงหลักปักฐานบนผืนแผ่นดินที่เรียกว่า “สุวรรณภูมิ” มาเป็นเวลาช้านานแล้ว พวกเขามีได้้อย่างโดดเด่น หากแต่ยังได้ปฏิสัมพันธ์กับชนชาติต่างๆ ที่พวกเขาเรียกรวมๆ กันว่า “*อุนกเทส*” (เนียะเตะฮ หมายถึง นัก เทศ) หรือ “*อุนกบรเทส*” (เนียะบอระเตะฮ) ซึ่งถือเป็นคนละกลุ่มกับพวกเขา ที่เรียกตนเองว่า “*เขมร*” (คัมร์) คนเขมรสร้างสรรค์อารยธรรมอันยิ่งใหญ่ขึ้น โดยได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมสำคัญของเอเชีย 2 แห่งนั่นคือ “*อินเดีย*” และ “*จีน*”

ชาวต่างชาติที่คนเขมรยอมรับนับถือว่าเป็น “*ครู*” คือ อินเดีย นับตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 6 เป็นต้นมา เขมรรับอิทธิพลจากอารยธรรมอินเดียทั้งในด้านศาสนา ความรู้ทางด้านสถาปัตยกรรม ตลอดจนระบบการเขียน ผ่านทางพราหมณ์ คิลปิน และพ่อค้าชาวชมพูทวีป วิธีการที่ประสบความสำเร็จสูงสุดที่ชาวอินเดียใช้ในการ “*ทำให้ดินแดนอันกลายเป็นอินเดีย*” (the Indianization) นั่นคือ การแต่งงานกับสตรีชาวพื้นเมืองชั้นสูง (Pou and Jenner, 1973)

คนเขมรถือว่าพวกตนนั้นร่วมเชื้อสายกับชาว “*มอญ*” รวมทั้งชนกลุ่มน้อยอื่นๆ เช่น พนอง ข่า ระแด จราย กวย (ส่วย) และปัว เป็นต้น หากแต่ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้กลับไม่ได้รับวัฒนธรรมอินเดียเหมือนกับชาวเขมร ทำให้ต้องกลายเป็นพวกด้อยพัฒนาไป (Trane, 1996)

ขณะที่วัฒนธรรมอินเดียเข้ามามีบทบาทในราชสำนักวัฒนธรรมจีนกลับเข้าไปมีส่วนสำคัญในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน เห็นได้จากบันทึกของจิ่ว ต้า กวน ที่กล่าวว่า กะลาสีชาวจีนเป็นผู้สอนให้ชาวเขมรเลี้ยงทาน สอนให้ทำตุ้ ตั่ง ถุง และถังไว้ใช้ นอกจากนี้วัฒนธรรมจีนยังเข้าไปมีบทบาทในเรื่องของอาหารการกิน การติดต่อกำขาย ระบบเงินตรา ไปจนถึงเรื่องของการพนันขั้นต่อกอีกด้วย (Pou and Jenner, 1973)

นอกจากอินเดียและจีนแล้ว เขมรยังได้รับอิทธิพลจาก “*ชาว*” เช่นกัน เห็นได้จากในช่วงพุทธศตวรรษที่ 13 อาณาจักรเมืองพระนครได้รับการสถาปนาขึ้น หลังจากที่พระเจ้าชัยวรมันที่ 2 เสด็จกลับมาจากชาว และทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกขึ้น ณ บริเวณบาพนม เพื่อประกาศอิสรภาพจากชาว ศาสตราจารย์ ฌอร์ฌ แคเด็ส (Prof. George Coedes) นักประวัติศาสตร์และโบราณคดีระดับโลกเชื่อว่า พระราชพิธีดังกล่าวนี้ เขมรน่าจะได้รับแบบแผนมาจากชาว (Chandler, 1993) แสดงถึงการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างชาวเขมรกับชาวชวาในช่วงเวลานี้ได้เป็นอย่างดี

ชาวอาจไม่ใช่ศัตรูสำคัญของเขมรเช่นเดียวกับ “*จาม*” ชาวเขมรทำสงครามขับเคี่ยวกับพวกจามมาเป็นระยะเวลายาวนาน ดังปรากฏหลักฐานเป็นภาพสลักที่ปราสาทบาเยน เล่าเรื่องยุทธนาวีระหว่างพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 กับกองทัพจาม ณ บริเวณทะเลสาบเขมรก่อนที่อาณาจักร

จามจะอ่อนแอลงเพราะถูกพวกเวียดนามรุกราน และล่มสลายลงในช่วงพุทธศตวรรษที่ 21 (นรเศรษฐ พิสิฐพันธ์, 2550)

พุทธศตวรรษที่ 20 - 25 ศัตวรรษของเขมรเปลี่ยนจากจามาเป็น **“สยาม”** และ **“ญวน”** แทนทั้งสองชาติได้ใช้เขมรเป็นรัฐกันชน จนเขมรมีสำนวนว่า **“อยู่ระหว่างจะเข้ากับเสือ”** (นิวจิอน เลาะกรอเปอเนิงคลา) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกองทัพจากสยามนั้นได้ทำให้อาณาจักรเมืองพระนคร ถึงกาลล่มสลาย เขมรจำต้องย้ายราชธานีมาอยู่ที่เมืองละแวก (พ.ศ. 1974) และเมืองอุดงค์ (พ.ศ. 2136) ตามลำดับ ก่อนที่จะย้ายราชธานีมาตั้งอยู่ ณ กรุงพนมเปญ เมืองหลวงของ ประเทศในปัจจุบัน

เขมรตัดสินใจยุติปัญหาการถูกแทรกแซงการเมืองภายในจากประเทศเพื่อนบ้านคือสยาม และญวน โดยพระเจ้านโรดมทรงยอมให้ประเทศอยู่ภายใต้การคุ้มครองของ **“ฝรั่งเศส”** เมื่อปี พ.ศ. 2406 (Osborne, 1969: 176)

จากที่กล่าวมาโดยสังเขปนี้พอจะทำให้เห็นได้ว่าคนเขมรปฏิสัมพันธ์กับชาวต่างชาติ ต่างภาษามาเป็นระยะเวลาช้านานแล้ว ทั้งชาวเอเชียและชาวยุโรป ทั้งที่อยู่ใกล้ชิดติดกันเป็น ประเทศเพื่อนบ้าน และที่ข้ามน้ำข้ามทะเลมาจากแดนไกล หลักฐานหนึ่งที่ช่วยยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างชาวเขมรกับชาวต่างชาติ ต่างภาษา นั้นคือ ภาพจิตรกรรมฝาผนังที่ปรากฏอยู่ตามวัดวาอารามต่างๆ จากหนังสือเรื่อง **“ภาพวาดที่อยู่ตามวัด”** ของ สาน ผลลา (2007) เช่น รูปชาวตะวันตก ชาวอาหรับ ชาวอินเดีย และชาวเขมรที่เข้าไปรับแจกพระบรมสารีริกธาตุ หลังจากงานถวายพระเพลิงพระพุทธรูปพระเจ้าสุริยวงศาธิราช ภาพทหารฝรั่งเศสที่ร่วมขบวนแห่พระ เวสสันดรกลับคืนเข้าสู่พระนคร ภาพทหารอินเดียรับจ้างในสมัยอาณาจักรขอมฝรั่งเศสที่แต่งกาย และถืออาวุธตามแบบทหารตะวันตกในภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์ ภาพคนสวมชุด ประจำชาติของเวียดนาม (อ่าว ส่าย) ภาพตลาดที่มีผู้คนพลุกพล่าน ไม่ว่าจะเป็น ชาวจีน (สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นคนในสมัยราชวงศ์ชิง เนื่องจากไว้ผมเปีย) ชาวยุโรป ชาวอินเดีย ชาวอาหรับ ปะปนอยู่กับชาวเขมร ซึ่งเป็นคนพื้นถิ่น เป็นต้น

ส่วนตัวของผู้เขียนนั้นสนใจวรรณคดีเขมรประเภทที่เรียกว่า **“สาสตราแลบง”** เป็นพิเศษ ซึ่งเป็นวรรณคดีที่เกิดขึ้นในช่วงพุทธศตวรรษที่ 23-25 จารลงบนใบลาน นิยมแต่งเป็นร้อยกรอง โดยนำเนื้อเรื่องมาจากนิทานชาดกและนิทานพื้นบ้านอื่นๆ (คล้ายกับ **“นิทานจักรๆ วงศ์ๆ ของไทย”**) จึงกลายเป็นที่มาของบทความวิชาการชิ้นนี้ที่มุ่งศึกษาว่า ในวรรณคดีเขมรประเภทสาสตราแลบง มีการกล่าวถึงชาวต่างชาติไว้บ้างหรือไม่? และถ้าสมมติว่า **“มี”** วรรณคดีเหล่านี้ได้กล่าวถึง ชนชาติใดบ้าง และชนชาติเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับชาวเขมรในมิติต่างๆ อย่างไร?

ผู้เขียนได้เลือกวรรณคดีเขมรประเภทสาสตราแลบง ที่มีชื่อเสียงมาศึกษาจำนวน 11 เรื่อง คือ กากี (กาเกีย) กรุงสุภมิต (กรุงโชะเพียะเมิต) ขยองสังข (คย็องซัง แปลว่า หอยสังข์ คล้ายกับเรื่อง “สังข์ทอง” ของไทย) เจาสรทอบเจก (เจาซุรโตบเจก แปลว่า เจ้ากาบกล้วย) ทุมทาว (ออกเสียงว่า ตุม เตียว) ทิพุสงวาร (ตีบซ็องวา) พระโค พระแก้ว (เปรียะโก เปรียะแก้ว แปลว่า พระโค พระแก้ว) โภคกุลกุมาร (โปกกลโกะมา) มรณมาตา (มอระนะเมียตา แปลว่า นางแม่ตาย เรื่องนี้คล้ายกับเรื่อง “ปลาบู่ทอง” ของไทย) มาเอ็ง (เมียเอ็ง) และ สพุสสิทธิ (ซัปปะยะเซิต วรรณคดีเรื่องนี้คล้ายกับเรื่อง “สรรพสิทธิ” ของไทย)

ส่วนกรอบแนวคิดที่ใช้เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม ดังที่ วิทยาคีระนิยานนท์ (2541) ได้กล่าวว่า กวี วรรณคดี และสังคมนั้น ต่างสัมพันธ์กันอย่างไม่อาจแยกออกจากกันได้ กวีสร้างวรรณคดีขึ้นเพื่อส่องทางให้แก่สังคม นำไปสู่สังคมอุดมคติตามที่กวีวาดหวัง ขณะเดียวกันสังคมก็ส่งอิทธิพลให้แก่กวี ซึ่งเป็นสมาชิกหนึ่งของสังคมด้วยเช่นกัน เพราะวัตถุดิบที่กวีหยิบมาใช้เพื่อสร้างสรรค์วรรณคดีนั้น ล้วนแต่เป็นสิ่งที่มียู่ในสังคมแทบทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้กวีจึงสะท้อนภาพสังคมผ่านทางวรรณคดี ไม่ว่าจะเป็นเจตนาหรือไม่ก็ตาม

ชนชาติใดบ้างที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร ?

ผู้เขียนได้สำรวจวรรณคดี ประเภทสาสตราแลบงดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นพบว่า มีการกล่าวถึงชาวต่างชาติ ต่างภาษาไว้ถึง 16 ชนชาติด้วยกัน คือ 1) ชาวอินเดีย 2) ชาวจีน 3) ชาวมลายู 4) ชาวไทย 5) ชาวเวียดนาม 6) ชาวจาม 7) ชาวพม่า 8) ชาวลาว 9) ชาวมอญ 10) ชาวญี่ปุ่น 11) ชาวกวย 12) ชาวบัว 13) ชาวฟิลิปปินส์ 14) ชาวฮอลันดา 15) ชาวฝรั่งเศส และ 16) ชาวอังกฤษ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ชาวอินเดีย คนเขมรเรียกคนอินเดียว่า “กลิงค์” ขณะที่พจนานุกรมเขมร ฉบับสมเด็จพระสังฆราชชวน ณาตกลับให้ความหมายที่แคบไปกว่านั้นคือหมายถึง แค้วนกลิงคะ และชาวกลิงคะ (สมเด็จพระสงฆราช ชวน ณาต, 1967) บางครั้งในวรรณคดีเขมรก็เรียกคนอินเดียว่า “แซก” ชื่อชนชาติอินเดียที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร ประเภท สาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง ทิพุสงวาร โภคกุลกุมาร มรณมาตา และ เจาสรทอบเจก

ชาวจีน คนเขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “จิน” พจนานุกรมเขมร ฉบับสมเด็จพระสังฆราชชวน ณาตได้ให้ความหมายของคำว่า “จิน” ไว้ว่า เป็นคำเรียกชนชาติที่เกิดในประเทศจีน หรือเรียกคนที่อพยพจากประเทศจีนเข้ามาอาศัยอยู่ในดินแดนเขมร (สมเด็จพระสงฆราช ชวน ณาต, 1967) เช่น จินฮกเกี้ยน (ฮกเกี้ยน) จินไหหลำ (ไหฮอง) เป็นต้น ชื่อชนชาติจีนที่พบ

ในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง กรุงสุภูมิตร ขยองสังข ทิพวงสงวกร โภคกุลกุมกร มรณมกร เมียเอ็ง และสพวลธิธิ

ชววมลย หรือชวชว เขมรเรียกกนกลุ่มนี้ว่า **“ชวีย”** พจนกรมเขมรฉบับสมเด็จ พระสังฆรชชวณ ฅนต ได้ให้ควมหมยของค้วว่า ชว ว่า เป็นชื่อเกะแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นประเทศ อยู่ในทวีปเอเชีย ชวชวอพพชวเข้มออค้ยอยู่ในประเทศเขมรนนแล้ว นอกจกนั้นชวชว ยังน้เออชวชวของเครื่องใช้ และพืชพันธุ์ต้งๆ เข้มอเผยแพร่อีกด้วย ด้งปรกฏค้วว่า**“ชว”** ต่อท้ยชื่อสิ่งของหรือพันธุ์ไม้ เช่น กล้ยชว ม้นชว กลองชว เป็นต้น (สมเด็จพระสังฆรชชวณ ฅนต, 1967) ชื่อชนชวชวที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง ขยองสังข เจาสรรทบทเจก ทุมทว โภคกุลกุมกร มรณมกร และสพวลธิธิ

ชวไทย เขมรเรียกกนกลุ่มนี้ว่า **“เซียม”** พจนกรมเขมร ฉบับสมเด็จพระสังฆรชชวณ ฅนต ได้อธิบยควมหมยของค้วด้งกล้วว่า เป็นชื่อประเทศหนึ่งที่มีพรมแดนติดกับประเทศกัมพูชว ทงด้นทิศตะวันออก และทิศตะวันตกเฉียงเหนือ (ทิศพยัพ) ใช้เรียกเป็นชื่อประเทศ ประชาชน รวมทั้งภษชว ออใช้ค้วว่า **“สยาม”** หรือ **“ไทย”** แทนกี้ได้ (สมเด็จพระสังฆรชชวณ ฅนต, 1967) ชื่อชนชวชวไทยที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง ขยองสังข เจาสรรทบทเจก พระโค พระแกว โภคกุลกุมกร และมรณมกร

ชวเวียดนม เขมรเรียกกนกลุ่มนี้ว่า **“ยวน”** (เขมรสะกดค้วนี้โดยใช้ตัว **“ย”** ต่จกไทย ที่ใช้ **“ญ”** ซึ่งเสียง /ย/ กับ /ญ/ ในภษชวเขมรนั้นออกเสียงต้งกัน กล้วคือ /ญ/ จะเป็นเสียง นลิก ไม่ใช่เสียงอ้ฒสระเหมือน /ย/) พจนกรมเขมร ฉบับสมเด็จสังฆรชชวณ ฅนต ได้ให้ควม หมยของค้วว่า**“ญวน”** ว่า หมยถึงพวกที่อค้ยอยู่ในดินแดนด้งเกีย ดินแดนอันนัม และดิน แดนโก้สังลิน เรียกญวนที่อค้ยอยู่บริเวณด้งเกียว่า **“ญวนชอนอย”** เรียกญวนที่อค้ยอยู่บริเวณ อันนัมว่า **“ญวนว้”** และเรียกญวนที่อค้ยอยู่บริเวณโก้สังลินว่า **“ญวนไพนคร”** (โชงอน-ผู้เขียน) (สมเด็จพระสังฆรชชวณ ฅนต, 1967) ชื่อชนชวชวเวียดนมที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภท สาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง กรุงสุภูมิตร เจาสรรทบทเจก ทุมทว โภคกุลกุมกร และมรณมกร

ชวจาม เขมรเรียกกนกลุ่มนี้ว่า **“จาม”** พจนกรมเขมร ฉบับสมเด็จพระสังฆรชชวณ ฅนตได้ให้ควมหมยของค้วนี้ว่า เป็นชื่อชนชวชวหนึ่งในอดีตอค้ยอยู่ในอณณจักรจามปอ ซึ่ง ล้มสลายไปนนแล้ว บ้จ้ช้พบชวจมอค้ยอยู่ท่วไปในประเทศกัมพูชว โดยเฉพาะในสมัย สังกมรชชวกร์นิยมเรียกชวจมอว่า **“เขมรอีสลาม”** (สมเด็จ พระสังฆรชชวณ ฅนต, 1967) ชื่อชนชวชวจมพบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง เจาสรรทบทเจก ทุมทว โภคกุลกุมกร และมรณมกร

ชาวพม่า ซึ่งเขมรเรียกคนพม่าว่า “พู่เมีย” หรือ “โกฟา” (ไทยเรียกกูลา) พวกกูหล่าเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดไพลินและจังหวัดพระตะบอง ตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 เพื่อขุดพลอย พวกกูหล่ามีจำนวนไม่มากนัก แต่มีฐานะร่ำรวย เนื่องมาจากทำธุรกิจเหมืองพลอย (ธีรภัทรชัยพิพัฒน์, 2551) ชื่อชนชาติกูหล่าที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง ขยงสงข โภคกุลกุมาร และมรณมาตา

ชาวลาว ซึ่งเขมรเรียกคนลาวว่า “เลี้ยว” “เลี้ยวขาว” หรือ “ลาว” พจนานุกรมเขมรฉบับสมเด็จพระสังฆราชชวน ณาตได้ให้ความหมายของคำนี้ว่า หมายถึง ชนชาติหนึ่งที่อาศัยอยู่บริเวณดินแดนอินโดจีน เรียกตามการสืบเชื้อสาย มีลาวอยู่ด้วยกันหลายพวก เช่น ลาว กาว ลาวพุงดำ (ล้านนา) ลาวพุงขาว (ล้านช้าง) เจี้ยว ชิ่น พวน ลื้อ ละว้า ไท ญไท ย้อ เป็นต้น (สมเด็จพระสังฆราชชวน ณาต, 1967) ชื่อชนชาติลาวที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ได้แก่เรื่อง เจาสรรอทบเจก โภคกุลกุมาร และมรณมาตา

ชาวฟิลิปปินส์ เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “เมียนิล” ซึ่งมาจากคำว่า “มะนิลา” คือชื่อเมืองหลวงของประเทศฟิลิปปินส์ในปัจจุบัน ชื่อชนชาติดังกล่าวที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง คือเรื่อง มรณมาตา

ชาวมอญ เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “โมน” ชื่อชนชาติมอญที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง คือ เรื่อง โภคกุลกุมาร และมรณมาตา

ชาวญีปุ่น เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “จูปุ่น” ชื่อชนชาติญี่ปุ่นที่พบในวรรณคดีเขมรประเภทสาสตราแลบง คือเรื่อง โภคกุลกุมาร

ชาวกวย หรือส่วย (คำว่า “ส่วย” เป็นคำที่ราชสำนักสยามสมัยก่อนใช้เรียกคนกลุ่มนี้ เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่ต้องคอยหาของป่าส่งมาให้ทางราชการ ส่วนคำว่า “กวย” เป็นคำที่พวกเขาใช้เรียกตนเอง แปลว่า คน) ซึ่งเขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “กวย” พจนานุกรมเขมรฉบับของสมเด็จพระสังฆราชชวน ณาตได้ให้ความหมายของคำนี้ว่า เป็นชื่อชนชาติหนึ่งที่อาศัยอยู่ในดินแดนเขมร กวยมีหลายกลุ่ม เช่น กวยเหล็ก กวยช้าง เป็นต้น (สมเด็จพระสังฆราชชวน ณาต, 1967) ชื่อชนชาติกวยที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง คือเรื่อง เจาสรรอทบเจก และโภคกุลกุมาร

ชาบบัว เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “บัว” พจนานุกรมเขมร ฉบับสมเด็จพระสังฆราชชวน ณาตได้ให้ความหมายของคำดังกล่าวว่า เป็นชื่อคนกลุ่มน้อยพวกหนึ่งที่อาศัยอยู่ตามแนวชายแดนประเทศเขมร มีภาษาใช้แตกต่างจากภาษาเขมร อาจนับรวมเข้ากับพวกกวย ระแด เสติยง

(สมเด็จพระสังฆราช ชวน ฌาต, 1967) ชื่อชนชาติดังกล่าวที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง คือเรื่อง เจาสรรอทบเจก

ชาวฮอลันดา ผู้เขียนสันนิษฐานว่า คำว่า “*ลอนเตีย*” น่าจะหมายถึงพวกฮอลันดา ที่เข้ามาติดต่อกับเขมรในช่วงพุทธศตวรรษที่ 22 ซึ่งชื่อชนชาติฮอลันดาพบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง คือเรื่อง ขยงสงข โภคกุลกุมาร และมรณมาตา

ชาวฝรั่งเศส เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “*บารัง*” พจนานุกรมเขมร ฉบับสมเด็จพระสังฆราช ชวน ฌาตได้ให้ความหมายของคำนี้ว่า เป็นชื่อของประเทศฝรั่งเศส นอกจากนี้คนเขมรยังเรียกคนที่มาจากประเทศในแถบยุโรปทั้งหมดว่า บารัง เช่นกัน (สมเด็จพระสังฆราช ชวน ฌาต, 1967) ทำให้วืบางท่านจึงต้องระบุไว้อย่างชัดเจนว่า “*บารังเศส*” เพื่อป้องกันความสับสน ชื่อชนชาติฝรั่งเศสที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง คือเรื่อง ขยงสงข เจา สรรอทบเจก ทุม ทาว มรณมาตา ทิพวลังวาร โภคกุลกุมาร และสพวลัทธ

ชาวอังกฤษ เขมรเรียกคนกลุ่มนี้ว่า “*ยองเกลส*” โดยออกเสียงตามแบบฝรั่งเศส ชื่อชนชาติอังกฤษที่พบในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง คือเรื่องมรณมาตา

ชื่อชนชาติต่างๆ ที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบงแสดงให้เห็นว่า คนเขมรต้องรู้จักชนชาติเหล่านั้นอย่างแน่นอน และเมื่อพิจารณาจากจำนวนครั้งที่ปรากฏจะเห็นว่า ชนชาติที่ปรากฏมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ชาวจีน ชาวฝรั่งเศส และชาวอินเดีย การกล่าวถึงบ่อยครั้งนั้นแสดงถึงความสำคัญที่ทั้งสามชาติมีต่อเขมนั่นเอง

ชาวไทยและชาวเวียดนาม ได้รับการกล่าวถึงรองลงมา ขณะที่ชาวจาม ชาวพม่า และชาวลาว แม้ว่าจะได้รับการกล่าวถึงน้อยกว่าชาวไทยและชาวเวียดนาม แต่ก็ยังถือว่าดีกว่าหลายชาติที่แทบจะไม่ได้รับการกล่าวถึงเลย หัวข้อต่อไปผู้เขียนจะได้กล่าวถึงลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างชาวเขมรกับชนชาติต่างๆ ที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างชาวเขมรกับชาวต่างชาติ ต่างภาษาที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร ประเภทสาสตราแลบง ตัวละครชาวต่างชาติที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร มักรับบทเป็นตัวประกอบ (Minor) ในเรื่อง ทำหน้าที่เพื่อสร้างความสมจริงหรือสร้างสีสันให้แก่เรื่อง เช่น เมื่อกล่าวถึงฉากที่เป็นยานการคำสำคัญของพระนคร (อาจจะเป็นชื่อนครที่มีอยู่จริง เช่น นครพาราณสี นครมิถิลา หรือนครสมมติตามท้องเรื่อง เช่น นครไตรบุรียราชธานี เป็นต้น) ก็จำเป็นต้องมีตัวละครที่เป็นพ่อค้าชาวต่างชาติเข้ามาติดต่อกับเขมร ทั้งนี้เพื่อให้ฉากนั้นมีความสมจริง นอกจากนี้พ่อค้าชาวต่างชาติยังช่วยสร้างสีสัน ทำให้ตลาดนั้นดูคราคร่ำไปด้วยผู้คนมาจากดินแดนต่างๆ อีกด้วย

ส่วนวรรณคดีเขมรที่ให้ชาวต่างชาติ ต่างภาษาเป็นตัวละครหลักมีอยู่เพียงเรื่องเดียวเท่านั้น คือ เรื่องพระโค พระแก้ว ที่ให้ชาวไทยที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องนี้ทำหน้าที่เป็น ตัวละครปักษ์ (antagonist) และมีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง

ผู้เขียนได้วิเคราะห์บทบาทความสัมพันธ์ของตัวละครชาวต่างชาติ ต่างภาษาที่ปรากฏใน วรรณคดีเขมร พบว่าตัวละครเหล่านั้นแสดงบทบาทความสัมพันธ์ในมิติต่างๆ ไว่ดังนี้

- ด้านความสัมพันธ์ทางการเมือง

วรรณคดีเรื่อง ขุยของสงข ได้กล่าวถึงชาวต่างชาติ ต่างภาษา ที่เข้ามามีความสัมพันธ์ทางการเมือง ดังนี้

อีกทั้งจีนชาว	ฝรั่งเศสวิลันดา	ต่างชาติมากมาย
ทั้งลาวทั้งชาว	วิลันดานั้นใน	นำทรัพย์ทิพย์ค่าไว้
	ถวายพระราชา	
แม้ทั้งเสียมสรว	อีกต่างชาติครบ	ทั้งจีนทั้งชาว
ยกเอาบุตรี	งามสมกายา	มาถวายให้เป็น
	สนมสนิทธเอกษัตริย์	

(ขุยของสงข, 1961)

คำประพันธ์ข้างต้น ตัดมาจากตอนที่พระสังข์ขึ้นเสวยราชย์ ภายหลังจากที่ตีคัสชนะ พระอินทร์แล้ว ชาวต่างชาติเมื่อทราบข่าวอันเป็นมงคลนี้ ต่างพากันนำเครื่องราชบรรณาการ มาถวายเพื่อเจริญพระราชไมตรี รวมทั้งถวายบุตรให้เป็นบาทบริจาริกาอีกด้วย (ลักษณะ ดังกล่าวเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ทางเครือญาติที่เรียกว่า “Kinship”) การที่บุตรสาวได้ไป เป็นภรรยาภษัตริย์ ย่อมทำให้ครอบครัวนั้นได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ มากมาย

ตัวละครชาวต่างชาติ ไม่ว่าจะเป็นจีน ชาว ฝรั่งเศส ฮอลันดา ลาว และไทยที่เข้ามา อ่อนน้อมนี้ ช่วยทำให้แนวคิดที่กวีต้องการนำเสนอเรื่อง “กษัตริย์เป็นผู้มีบุญ” นั้นเด่นชัดขึ้น กล่าวคือ กษัตริย์ที่มีบุญหรือพระยาจักรพรรดิราชนั้น เป็นผู้ที่มีอำนาจเหนือดินแดนต่างๆ ทั้ง ทศทิศ ต่างชาติต่างภาษาต่างพากันเข้ามาอ่อนน้อม เป็นข้าขอบขัณฑสีมา

ในบางครั้งตัวละครชาวต่างชาติ ก็แสดงบทบาทหน้าที่ตรงข้ามกับมิติความสัมพันธ์ข้างต้น นั่นคือเป็นความสัมพันธ์แบบคู่สงคราม วรรณคดีเรื่อง **พระโค พระแก้ว** กล่าวถึง สงครามระหว่างชาวเขมรกับชาวต่างชาติคือสยาม ผลของสงครามคือ กษัตริย์สยามใช้กลอุบายจนสามารถจับตัวพระโคและพระแก้วไปไว้ที่ประเทศสยามได้ ต่อมาประเทศสยามก็เจริญรุ่งเรืองขึ้น เพราะในท้องของพระโคมีสรรพวิทยาการต่าง ๆ ซ่อนอยู่มากมาย ในขณะที่เขมรเริ่มค่อย ๆ อ่อนด้อยลงเรื่อย ๆ (ใกล้รุ่ง อามระดิษ, 2552)

ข้อมูลที่น่าสนใจประการหนึ่ง คือ มีการกล่าวถึงชาวต่างชาติว่าเข้ามารับราชการในตำแหน่งทหารอาสา ดังปรากฏในวรรณคดีเรื่อง **โศกกุลกุมาร** ดังนี้

ธ ให้จัดพลโยธา	ทหารอาสา	ออกเป็นจตุรงคยุทธ
แบ่งเป็นซ้ายขวากล้าหาญ	แน่นขนัดปรากฏ	ประกอบโดยแปลกอื่นไป
เสนาพม่านรัย	ต่างถือธงชัย	ยังยืนหยุดอยู่ตระเตรียม
อันดับนั้นถัดไปคือเสียม	เรียงรายปืนไฟ	ตั้งไว้เหนือคาเคียงคู่
เสนาเขมรล้วนถือธนู	ยิงตรงมุ่งรู้	แม่นยำเชี่ยวชาญดำรง
ลำดับนั้นจันทโหล	ดุคันทระนง	กรถือมีดสั้น เชนตั้ง
ข้างขวาล้วนพวกฝรั่ง	มือถือสนับบั้ง	จิตใจใหญ่ยิ่งมหิมา
ลำดับนั้นถัดไปกุลา	ถือกระบี่งา	กวัดแกว่งฟันฟาดอเนก
ลำดับนั้นเสนาแขก	ต่างถือกระบะหนั	และมีดสั้นปลายงอน
ข้างซ้ายแลล้วนเสนา	ญวนมาอาสา	มือถือปืนเกาทัณฑ์
เสนาชาวล้วนหาญใหญ่	โปกผ้าคลุมหัว	มือถือกริชไว้พร้อมมือ
เสนาจามจินหาญไกร	ถือปืนพกไว้	ยืนอยู่เป็นแถวเรียงราย
ทัพโนนวิไลดาชาญหลาย	ถือปืนยิงขึ้น	ระบอบระเบียบบสยดสยง
เสนาญี่ปุ่นขันแข็ง	กรถือจ้าวยาว	กวัดแกว่งไกวจ้าวอาจง
อันดับนั้นเสนาลาว	กรถือหอกยาว	จามรีผูกปลายนายฉาน
เสนามอญอยู่กันดาล	ขีดเท้าคชสาร	คเชนทร์ที่นั่งกษัตรา

(โศกกุลกุมาร, 1966)

พระเจ้าพรหมทัต กษัตริย์แห่งนครพาราณสี ยกทัพไปปราบโศกกุลกุมาร โดยในกองทัพประกอบด้วยทหารอาสาทั้งสิ้น 15 ชาติ การให้เสนามอญอยู่ในตำแหน่งของจตุรงคบาทานั้น มีนัยทางการเมืองซ่อนอยู่ เนื่องจากตำแหน่งผู้รักษาเท้าช้างนั้น ถือเป็นตำแหน่งที่สำคัญที่สุด เพราะอยู่ใกล้ชิดกับศูนย์กลางของอำนาจ นั่นคือ กษัตริย์ซึ่งประทับอยู่บนหลังพระคชาธาร (พื้นที่สัมพันธ์กับอำนาจ) เหตุที่กวีเลือกเสนามอญมาไว้ในตำแหน่งนี้ อาจเป็นเพราะกวีเห็นว่ามอญและเขมรนั้นร่วมเชื้อสายกันนั่นเอง

- ด้านเศรษฐกิจ การค้า

วรรณคดีเรื่อง **ทิพวงศ์** ทั่วไปบรรยายภาพนครไตรบุรุษว่า เป็นนครใหญ่ มีชาวต่างชาติ ต่างภาษา เดินทางเข้ามาติดต่อค้าขายมากมาย ดังนี้

นอกจากแพงมีครบถ้วนแล้วตลาด ประกอบโดยประการถือตามเมือง
สรรพศาสน์นั้น กลิ้งค์ ชาวครบเครื่อง หากินค้าขายตามภาษา

(ทิพวสังวาร, 1963)

ชาวต่างชาติที่กวักลางถึง มีทั้งจีน อินเดีย และชาว ซึ่งทั้งสามชาตินี้ น่าจะเป็นชาติสำคัญที่เข้ามาปฏิสัมพันธ์กับเขมรในด้านการค้ามากที่สุด สัมพันธ์กับข้อมูลประวัติศาสตร์การค้าของเขมร ที่ก่อนที่เขมรจะค้าขายกับชาติตะวันตกนั้น เขมรค้าค้ากับชาติเหล่านั้นมาก่อน มีการเดินเรือค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้ากัน ไม่ว่าจะเป็นของป่า ผ้าแพรพรรณ หรือเครื่องเทศ

นอกจากชาวต่างชาติที่กล่าวถึงข้างต้นนี้แล้ว ยังมีชาวต่างชาติเข้ามาติดต่อค้าขายกับ
เขมรอีกมากมาย เห็นได้จากในวรรณคดีเรื่อง เจาสุรทพเจก มีตอนหนึ่งกล่าวถึง นางเกสร
มาลา ซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่องว่า นางได้คัดเลือกหญิงสาวที่รอบรู้ภาษาต่าง ๆ มาช่วยงาน
ด้านค้าขาย ดังนี้

แล้วนางคัดเลือกครุณี รูปศักดิ์สมมี อีกรอบรู้ภาษาทุกคน
รู้จักจริงใจปัญวน รู้เลี่ยมสำนวน ลาวกาววยบัวชาวกลิ้งค์

(เจ้าสรอทพบเจก, 1966)

การที่นางเกสรมาลาเลือกหญิงสาวที่รู้ภาษาที่ 2 (ภาษาแรก คือ ภาษาแม่ นั่นคือภาษาเขมร) ได้แก่ ภาษาจาม จีน ญวน ไทย ลาว กวย บัว ชาว และอินเดีย เนื่องจากในอดีตกลุ่มคนเหล่านี้ได้เข้ามาติดต่อกับค้าขายกับคนเขมร เช่นเดียวกับปัจจุบันที่คนเขมรเรียนภาษาที่ 2 ไม่ว่าจะเป็นอังกฤษ จีน เกาหลี ไทย เวียดนาม ฯลฯ เพื่อให้สามารถติดต่อกับสื่อสารทำธุรกิจกับชาติอื่นๆ ได้

วรรณคดีเรื่อง **สพุสสิทธิ์** กล่าวถึงร้านค้าของพวกฝรั่งเศส ซึ่งเข้ามาค้าขายในกรุงพาราณสี

ตอนที่สรรพสิทธิ์กำลังเดินทางเข้าไปเลือกคู่ในพระนคร ดังนี้

มีร้านฝรั่งเสตั่งสินค้า
โคญักอับแซชนเบียร์บีแย
กาชิสซารูซามปิยอง
ฮารีกูอมาร์คือสุราขลัง
มาซีชาร์ดินไม่มีแคลน
ถุงเท้ารองเท้าเข็มขัดสุม

ทันสมัยนำซื้อหาแล้วแต่
แวมุตกาแฟเพรู่บั้ง
ซ่าปาญชาวองปีแปมั่ง
หน่อไม้สารีลีมนาด
ปีม้องฟรอมมาชอีกหมวกร่ม
มากสีหลากอารมณ์พ่นอุปมา

(สพฺุสสิทฺธิ์, 1997)

สินค้าที่ปรากฏในคำประพันธ์ข้างต้น พอที่จะทราบได้มี 1. โคญัก (cognac) คือ บรั่นดี ที่มาจากพื้นที่ Cognac 2. อับแซชน (absinthe) คือ เหล้าชนิดหนึ่ง มีรสขม 3. เบียร์บีแย (beer/bire) คือ เบียร์ 4. แวมุต (vermouth / vermouth) คือ เหล้าที่ช่วยเจริญอาหาร เรียกน้ำย่อย 5. กาแฟ (café) คือ กาแฟ 6. กาชิส (cassis) คือ เหล้าที่ทำจากผลกาชิส 7. ซารู (sarrau) คือ ผ้ากั้นเบื่อน 8. ซามปิยอง (champignon) คือ เห็ดแชมปิยอง 9. ซ่าปาญ (champagne) คือ แชมเปญ 10. ชาวอง(savon) คือ สบู่ 11. ฮารีกู (haricot) คือ ถั่วฮารีโก 12. ออมาร์ (homard) คือ กุ้งมังกร 13. ซารี สันนิษฐานว่าเป็น ลูกสาเล่ 14.ลีมนาด (limonade) คือ น้ำหวานหรือน้ำอัดลม 15. ซาร์ดิน (sardine) คือ ปลาซาร์ดิน 16.ปีม้อง (piment) คือ พริก และ 17.ฟรอมมาช (fromage) คือ เนยแข็ง (ดาวเรือง วิฑยารัฐ, 2557)

ผู้เขียนไม่แปลกใจเลยที่วรรณคดีเรื่องนี้จะกล่าวถึงร้านค้าของพวกฝรั่งเศส ที่ขายสินค้า นำเข้ามาจากฝรั่งเศส ทั้งที่ฉากในเรื่องเป็นนครพาราณสี เนื่องจากวรรณคดีเรื่องนี้แต่งขึ้นใน สมัยที่เขมรถูกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสแล้ว (เรื่องสรรพสิทธิ์แต่งขึ้นในปี พ.ศ. 2442) ซึ่งผู้ แต่งคือหมื่นภักดีอักษร (ตน) นั้น เป็นข้าราชการในกษัตริย์นโรดม จึงย่อมคุ้นเคยกับวัฒนธรรม ฝรั่งเศสเป็นอย่างดี เพราะนโยบายการค้าของฝรั่งเศสในยุคนั้น คือ ถ้าต้องการขายสินค้าให้ แก่ชาวเขมรแบบใด ก็สอนให้ชาวเขมร (ชั้นสูง) รู้จักใช้ชีวิตในแบบนั้น

- ด้านสังคมวัฒนธรรม

ชาวต่างชาติ ต่างภาษาเข้ามามีอิทธิพลต่อรูปแบบการใช้ชีวิตของชาวเขมร ตั้งแต่เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ไปจนถึงอาหารการกิน เช่นในวรรณคดีเรื่อง สप्तวิหิตี กล่าวถึงการแต่งกาย ของตัวละครชาวพาราณสีตามแบบชาวฝรั่งเศส ดังนี้

นาฬิกาล้วนมาตลอดสาย
สวมหมวกยางพาราพะรุงพะรัง

เซมิอีเซยเฟเป็นเลี่ยนอกใน
มีทั้งบาตุงบำรุงถือ

(สप्तวิหิตี, 1997)

ตัวละครสวมนาฬิกา สวมเสื้อเชิ้ตที่ในภาษาฝรั่งเศสเรียกว่า chemise และเสื้อกั๊กที่เรียกว่า gilet สวมหมวกที่มีพู่ห้อย และถือไม้เท้า ซึ่งภาษาฝรั่งเศสเรียกว่า baton (กวีได้เขียนภาษาฝรั่งเศสกำกับไว้ในส่วนของเชิงอรรถ)

นอกจากนี้ ตัวละครในเรื่อง สप्तวิหิตี ยังแสดงค่านิยมเกี่ยวกับความงามตามแบบชาวตะวันตก นั่นคือ พันขาวถือเป็นพันที่งาม แตกต่างจากค่านิยมของคนเขมรในอดีต ที่ถือว่าพันดำเป็นพันที่งาม คนเขมรจึงนิยมกินหมากเพื่อให้ฟันดำ ดังนี้

บ้างแต่งนุ่งกางเกงอย่างฝรั่งเศส
สวมเสื้อฮาเบเยนาฬิกา

ตัดผมตีกระบังสวมแว่นตา
ปากไม่กินสลาไ้วฟันขาว

(สप्तวิหิตี, 1997)

ตัวละครชายสวมกางเกงแบบฝรั่งเศส ทำผมทรงกระบัง สวมแว่นตา สวมนาฬิกา สวมเสื้อผ่า (ฮาเบเย - habiller) และเลิกกินหมากเพื่อให้ฟันขาว

ในวรรณคดีเรื่อง เจาสรรทพเจก กล่าวถึง คนเขมรทั้งหญิงชาย รวมทั้งชาวต่างชาติ คือ ชาวจีน และชาวญวนว่าได้ชวนกันไปเล่นการพนัน ดังนี้

ชายหญิงชาวเมือง ยิ้มสรวลสำราญ
เดินเล่นเบ๊ยโป เล่นถั่วทุกผู้
แจกเขาแจกตน

ทั้งจีนทั้งญวน
บ้างชนะบ้างเสมอ

(เจาสรรทพเจก, 1966)

ถั่วและโป เป็นการพนันที่เขมรรับไปจากจีน ในคำประพันธ์ดังกล่าวจึงมีตัวละครซึ่งเป็นชาวจีนปรากฏอยู่ด้วย นอกจากเรื่องของการแต่งกาย และเรื่องของการพนันขั้นต่อแล้ว ชาวต่างชาติยังมีอิทธิพลต่อชาวเขมรในเรื่องอาหารการกินอีกด้วย ดังนี้

บางสตรีดื่มสุรา	พบปะพร้อมหน้า	หรรษายิ้มแย้ม
เย็บกระทรงรอบ	เตรียมรอบซ้อนแซม	บางนางทำแหนม
	ทำขนมฝรั่ง	

(โกศกุลฤกษ์, 1966)

วรรณคดีเรื่องโกศกุลฤกษ์ กวีกล่าวถึงพวกผู้หญิงที่ทำอาหารพื้นเมือง คือ แหนม และทำขนมฝรั่ง (ซึ่งไม่ทราบว่าเป็นขนมชนิดใด) แสดงถึงอิทธิพลของฝรั่งเศสที่เข้ามามีบทบาทด้านวัฒนธรรมอาหารในสังคมเขมร

นอกจากวัฒนธรรมชาวบ้านแล้ว ชาวต่างชาติ ต่างภาษายังเข้าไปมีบทบาทสำคัญอยู่ในวัฒนธรรมราชสำนักอีกด้วย ในวรรณคดีเรื่อง กากี กวีบรรยายฉากพระราชวังของพระเจ้าพรหมทัตว่าเสนาะไปด้วยเสียงเพลงของคนหลายภาษา ดังนี้

มีมุขมนตรี	พราหมณ์พฤตกวี	พิภกโหรา
ช่างเชี่ยวชาญครบ	เพลงศัพท์ภาษา	เพลงร้องรำดี
	ลอลอลอประไพ	

(กากี, 1997)

แม้ในยามที่กษัตริย์เสด็จพระราชดำเนินไปยังที่ใดๆ ยังต้องมีดนตรีของชาติต่างๆ เข้าร่วมอยู่ในขบวนเสด็จด้วย ดังปรากฏในวรรณคดีเรื่อง มรณมาตา ดังนี้

เพลงเลียมเพลงชาว	เพลงมอญวิไล ندا	เพลงเขมรนิลยไนา
เพลงจีนเพลงฝรั่ง	ยินดังออกนอกไกร	เพลงแขกแห่ไป
	มะนิลาทุหล่า	
แห่หน้าทหาร	ตำรวจแล้วมี	ครบศาสนา
แห่อ้อมที่นั่ง	แลล้วนกัญญา	ลูกพราหมณ์เป็นคู่
	ซ้ายขวาเนติฉาย	

(มรณมาตา, 1964)

ดนตรีของชาติต่าง ๆ เหล่านี้ ถือเป็นเครื่องแสดงพระเกียรติยศของกษัตริย์อย่างหนึ่ง เพราะกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่เท่านั้น จึงจะสามารถครอบครองและอุปถัมภ์วงดนตรีเหล่านี้ได้ นอกจากนี้ ในเรื่องของดนตรีแล้ว ชาวต่างชาติยังมีบทบาทสำคัญในเรื่องของศิลปะการแสดงอีกด้วย ในวรรณคดีเรื่อง **กรุงสุกษุมิตร** กล่าวถึงมหรสพสมโภช เนื่องในโอกาสที่พระบาทสุกษุมิตรขึ้นครองราชสมบัติในเมืองดักคิลา ดังนี้

มองมีทั้งญวน	หัดลีลาชวน	ไกวกวัดแกว่งมี
ร่ายรำเพลงทวน	ยลล้วนถ้วนคดี	ขับร้องวจี
	สำแดงภาษา	
กล่าวฝ่ายพวกจีน	ล้วนแล้วแต่เก่ง	ฮกเกี้ยนนั้นหนา
ล้วนแต่ชำนาญ	แม่นมั่นดีหนา	ต่างเข้ายุทธนา
	ตามบทบรรยาย	

(กรุงสุกษุมิตร, 1998)

การแสดงรำทวนของเวียดนามนี้เรียกว่า “เดิ่ว เทือง” เป็นศิลปะการรำรำประเภทหนึ่ง คล้ายกับการรำทวนของไทย มีกลองเป็นเครื่องประกอบจังหวะ โดยจะแสดงกันในช่วงเทศกาลสำคัญ ๆ (ลิวิงซ์ หงษ์สุวรรณ, 2557) ส่วนการแสดงของพวกจีนฮกเกี้ยนนี้ น่าจะหมายถึง จิว ซึ่งเข้ามาแสดงตามสมาคมของชาวจีนตามบ้านคหบดี ไปจนถึงในพระบรมมหาราชวังตั้งแต่ พุทธศตวรรษที่ 24 แล้ว (สิง หุก ที, 2008)

บทสรุป

“**ศาสตร์าแลบง**” เสมือนเป็น “**คันท้อง**” ที่ช่วยสะท้อนภาพความเป็นมา และเป็นไปในสังคมเขมรในอดีตได้เป็นอย่างดี คงปฏิเสธได้ยากว่า ฉากที่ปรากฏในวรรณคดีเขมร เช่น นครมิถิลา นครพารานลี หรือนครไทรบุรีราชธานีนั้น แท้จริงแล้วก็คือฉากของเมืองเขมร ส่วนตัวละครชาวต่างชาติ ต่างภาษาที่ปรากฏในวรรณคดีเขมรนั้น แท้จริงแล้วก็คือชาวต่างชาติ ต่างภาษาที่เข้ามาปฏิสัมพันธ์กับชาวเขมรนั่นเอง

ตัวละครชาวต่างชาติ ต่างภาษาที่ปรากฏในศาสตร์าแลบงแสดงบทบาทและความสัมพันธ์กับชาวเขมรในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) ทางด้านการเมือง ตัวละครเหล่านี้บ้างทำหน้าที่เป็นทหารอาสาที่ร่วมรบเคียงบ่าเคียงไหล่ร่วมกับชาวเขมร บ้างยอมอ่อนน้อมเข้ามาเป็นประเทศราช ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก หรืออาจเป็นคู่สงคราม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ 2) ทางด้าน

เศรษฐกิจ ตัวละครเหล่านี้เข้ามามีบทบาทสำคัญในฐานะพ่อค้า บ้างก็เข้ามาลงหลักปักฐานเป็นการถาวร บ้างก็เดินทางค้าขายไปมาระหว่างประเทศเขมรกับประเทศของตน 3) ทางด้านสังคมวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่าชาวเขมรรับวัฒนธรรมจากชาติอื่นๆ เข้ามาทั้งวัฒนธรรมหลวงและวัฒนธรรมราษฎร์ ไม่ว่าจะเป็นอาหาร การแต่งกาย ดนตรีนาฏศิลป์ การละเล่นต่างๆ เป็นต้น ซึ่งตัวละครชาวต่างชาติ ต่างภาษาที่ปรากฏในศาสตร์าแลงมากที่สุดสามอันดับแรก คือ จีน ฝรั่งเศส และอินเดีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝรั่งเศสนั้น ได้รับการกล่าวถึงอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในด้านของเศรษฐกิจการค้า และศิลปวัฒนธรรม เนื่องจากศาสตร์าแลงที่นำมาศึกษานั้น ส่วนใหญ่แต่งขึ้นในช่วงที่เขมรตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส

ตัวละครชาวต่างชาติ ต่างภาษาได้ช่วยแต่งเติมเพิ่มสีสันให้แก่ศาสตร์าแลงของเขมรมากทีเดียว กล่าวคือได้ช่วยสร้างความตื่นตา ตื่นใจให้แก่ผู้อ่าน (ถือเป็น “รส” ในทางวรรณคดีที่เรียกว่า “อรรถรส”) นอกจากนี้การปรากฏขึ้นของตัวละครต่างชาติ ต่างภาษาเหล่านี้ในงานวรรณกรรมเขมรยังแสดงให้เห็นถึง “ความเป็นมิตรไมตรี” ที่คนเขมรได้หยิบยื่นให้แก่บุคคลอื่นเสมอ ถึงแม้ว่าจะต่างชาติ ต่างภาษา ต่างศาสนา ต่างเผ่าพันธุ์ ก็ตาม ก็หาใช่อุปสรรคขัดขวางหนทางแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- ไกล่รุ่ง อามระดิษ. (2552). ภาพแทนของคนไทยและเมืองไทยที่ปรากฏในวรรณกรรมเขมร. ใน *ไทยในความรับรู้และความเข้าใจของประเทศเพื่อนบ้าน*. สุเนตร ชุตินทรานนท์ บรรณาธิการ. ม.ป.ท..
- จิตร ภูมิศักดิ์. (2545). *นะ เสียมกก. ใน เสียมกก กองทัพสยามที่ปราสาทนครวัดเป็นใคร? ไทย ลาว หรือข่า*. สุจิตต์ วงศ์เทศ บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ธีรภัท ชัยพิพัฒน์. (2551). *สังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศในภูมิภาคลุ่มน้ำโขง*. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก็อปปี.
- นเรศเรษฐ พิสิฐพันธ์. (2550). “จามเขมร”. *วารสารอินโดจีนศึกษา ฉบับเพื่อนบ้านของไทย*, 8 (1), 65-72.
- วิทย์ ศิวะศิริยานนท์. (2541). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ธรรมชาติ.

ภาษาอังกฤษ

- Chandler, P. David. (1993). *A History of Cambodia. Second edition*. Chiang Mai: Silkworm Books.
- Osborne, E. Milton. (1969). *The French Presence in Cochinchina and Cambodia: Rule and Response (1859-1905)*. New York: Cornell University Press.
- Pou, Saveros and Jenner N. Philip. (1973). “Some Chinese Loanwords in Khmer”. *Journal of Oriental Studies*, 11 (1), 1-90.

ภาษาเขมร

- เกา. (1952). *พระโค พระแก้ว. ภาษเขมร*: บณณาคารคีม-คี.
- ชวน ณาต, สมเด็จพระสงฆราช. (1967). *วจนานุกรมเขมร*. ภาษเขมร: พุทธศาสนบัณฑิตย.
- ชิง หุก ที. (2008). *รสมักมอกสรสิธิปจिनเลอกมพูชานาสตวรสที่ 19 นิง 20*. ภาษเขมร: องคร. ขยงสังข. (1961). *ภาษเขมร*: พุทธศาสนบัณฑิตย.
- ตน. มีนภักดีอกสร. *สพวลสิทธิ*. เบาะพุมมเล็กที่ 7. ภาษเขมร: พุทธศาสนบัณฑิตย.
- ทิพวงวรรณ 1. (2006). *ภาษเขมร*: พุทธศาสนบัณฑิตย.
- นง, อภญาพระพลัง. (1966). *โศคกุลกุมาร*. เบาะพุมมเล็กที่ 2. ภาษเขมร: พุทธศาสนบัณฑิตย.
- มิสเล ตราเน. (1996). *ประวัติศาสตรกมพูชาป็นุพวสมยกุลสตวรสที่ 8*. n.p.
- ยส จิน. (1966). *เจาสรทบเจก*. ภาษเขมร: พุทธศาสนบัณฑิตย.
- รสี จนุทราบุตร. (1998). *ประวัติศาสตรเขมร*. Paris: L'Harmattan.

सान พลลลา. (2007). *คมนูเนาตามวดตต. ภูนมเพญ: ไรอยม.*
 โสสม, พระปทุมเถร. (2003). *ทุม ทาว. ภูนมเพญ: อปรม.*
 หิริกุตรามานิบัติ, พระบาทสมเด็จพระ. *กาเกี. เบาะพุมมเล็กที่ 6. ภูนมเพญ: พุทธสาสนบัณฑิตย.*
 อกญาโกสาธิบัติ. (1998). *กรุงสุกมิตร. เบาะพุมมเล็กที่ 9. ภูนมเพญ: พุทธสาสนบัณฑิตย.*
 อุก, ธมมปญญ. (1964) *มรณมาตา. เบาะพุมมเล็กที่ 3. ภูนมเพญ: พุทธสาสนบัณฑิตย.*

ลัมภานณ

ดาวเรือง วิทยารัฐ. PH.D.. (1 มิถุนายน 2557) ลัมภานณ. อาจารย์ประจำคณะอักษรศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สิวิงษ์ หงษ์สุวรรณ, PH.D.. (1 มิถุนายน 2557). ลัมภานณ. อดีตอาจารย์ประจำคณะ ศิลปศาสตร์
 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

รายละเอียดการเตรียมบทความเสนอเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร

HUSO Journal of Humanities and Social Sciences คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเป็นวารสารทางวิชาการราย 6 เดือน จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ ผลจากการค้นคว้าวิจัยในแง่มุมต่างๆ ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมถึงเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิชาการ และบุคคลที่สนใจทั่วไปได้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกับเครือข่ายทางวิชาการทั้งภายในและภายนอก

ประเภทของผลงานทางวิชาการ

1. บทความทางวิชาการ (*Article*) หมายถึง งานเขียนซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นความรู้ใหม่ กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ แนวทางการแก้ไขปัญหา มีการใช้แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูล เช่น หนังสือ วารสารวิชาการ อินเทอร์เน็ตประกอบการวิเคราะห์วิจารณ์ เสนอแนวทางแก้ไข

2. บทความวิจัย (*Research Article*) หมายถึง การนำเสนอผลงานวิจัยอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตของการวิจัย กรอบแนวคิด ระเบียบวิธีวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

3. บทความปริทัศน์ (*Review Article*) หมายถึง งานวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการที่มีการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้างและทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ข้อวิพากษ์ที่เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป

4. บทวิจารณ์หนังสือ (*Book Review*) หมายถึง การถ่ายทอดความคิดเห็น ซึ่งจุดเด่น จุดด้อยตลอดจนความรู้เกี่ยวกับหนังสือที่อ่านอย่างสมเหตุสมผล มีข้อมูลสนับสนุนความคิดเห็นโดยตรงไปตรงมาไม่มีอคติต่อสิ่งที่วิจารณ์ เช่น หนังสือที่เราจะวิจารณ์นั้นมีอะไรให้เนื่อหาสาระแก่ผู้อ่านมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

หลักเกณฑ์ในการส่งและพิจารณาบทความ

1. เป็นบทความด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ที่ไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในที่ใดมาก่อน
2. บทความมีความยาว 10-30 หน้า มีบทความย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. ต้นฉบับจะเขียนเป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ก็ได้ และต้องมีบทความย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ความยาวอย่างละไม่เกิน 300 คำ) โดยพิมพ์ผลงานด้วยกระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียวโดยมีส่วนประกอบดังนี้

บทความทางวิชาการ (Article)	บทความวิจัย (Research Article)	บทความปริทัศน์ (Review Article)	บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)
1. บทนำ 2. กรอบในการวิเคราะห์ 3. เนื้อหา 4. สรุป 5. เอกสารอ้างอิง	1. บทนำ 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3. ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย (ถ้ามี) 4. ขอบเขตของการวิจัย 5. สมมติฐาน (ถ้ามี) 6. กรอบแนวคิดของการวิจัย 7. ระเบียบวิธีวิจัย 8. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย 9. ข้อเสนอแนะ 10. เอกสารอ้างอิง	1. บทนำ 2. บทสรุป 3. เอกสารอ้างอิง	บทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระคุณค่าและคุณภาพของหนังสือบทความหรือผลงานศิลปะอาทิ นิทรรศการทัศนศิลป์และการแสดงละครหรือดนตรีโดยใช้หลักวิชาและดุลยพินิจอันเหมาะสม

4. ใช้พอยต์ TH Sarabun PSK ขนาด 14 พอยต์
5. ชื่อเรื่องควรกะทัดรัด ไม่ยาวจนเกินไป โดยชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
6. คำสำคัญ (Keywords) ระบุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไม่เกิน 6 คำ
7. ให้ระบุชื่อผู้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตำแหน่ง (เช่น อาจารย์ นักศึกษา) สถานที่ทำงานหรือสังกัด (เช่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร) และอีเมลที่ติดต่อได้สะดวก
8. บทความที่เขียนเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ตลอดจนบทความต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาก่อนส่งบทความมายังกองบรรณาธิการ
9. บทความที่ส่งมาเพื่อตีพิมพ์จะได้รับการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยสองท่าน
10. บทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาให้ตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบ แต่จะไม่ส่งต้นฉบับคืนให้แก่ผู้เขียน
11. กรณีที่มีรูปภาพประกอบหรือแผนภาพให้ส่งไฟล์แนบต่างหากจากภาพในบทความซึ่งสามารถส่งมาในสกุล jpg ขนาดไฟล์ควรอยู่ในระหว่าง 500 kb – 1500 kb

12. ตารางให้มี 1 ตารางต่อ 1 หน้า หมายเลขตารางให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ด้านบนของตาราง
13. รายชื่อเอกสารที่ใช้เป็นหลักในการค้นคว้าวิจัยที่ได้ตรวจสอบเพื่อนำมาเตรียมรายงาน และมีการอ้างอิงถึงต้องจัดเรียงลำดับตามพยัญชนะตัวแรกโดยอ้างอิงกลุ่มเอกสารภาษาไทยก่อน
14. หากเป็นงานแปลหรือเรียบเรียงจากภาษาต่างประเทศ ต้องมีหลักฐานการอนุญาตให้ตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์
15. กองบรรณาธิการจะรับผิดชอบดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ให้ข้อคิดเห็นในด้านความมีสาระในเนื้อหา และความสัมพันธ์ระหว่างชื่อกับเนื้อหา

รูปแบบการเขียนบรรณานุกรม (APA)

1. อ้างอิงจากหนังสือ

รูปแบบ : ชื่อผู้แต่ง. //(ปี พ.ศ.ที่พิมพ์). /ชื่อหนังสือ./ครั้งที่พิมพ์. (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). /เมืองที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง :

วิโรจน์ อรุณมานะกุล.(2553). *ภาษาศาสตร์คลังข้อมูล : หลักการและการใช้* กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Atkins, B.T.S and Rundell, M. (2008). *The Oxford Guide to Practical Lexicography*. New York: Oxford University Press.

ผู้แต่งเป็นสถาบัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. (2558). *การพัฒนาพื้นที่ชุมชนบางบัว เขตบางเขน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

หนังสือแปล

สติเวนสัน, วิลเลียม. (2536). *นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ*. แปลจาก A Man Called Intrepid. ทรงแปลโดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.

ผู้รวบรวมหรือบรรณาธิการ

พิทยา ว่องกุล. (บรรณาธิการ). (2541). *ไทยยุควัฒนธรรมทาส*. กรุงเทพฯ : โครงการวิจิตรทัศน์.

2. อ้างอิงจากวารสาร

รูปแบบ : ชื่อผู้เขียนบทความ./ (ปี พ.ศ.ที่พิมพ์). //ชื่อบทความ/ ชื่อวารสาร./ปีที่ (ฉบับที่).// เลขหน้า-เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

กษิตศ วัชรพรรณ. (2560). การจัดทำคำพยานุกรมไทยศึกษา (ไทย-อังกฤษ). วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 12(2), 223-248.

Ozaki, M., Adachi, Y., Iwahori, Y. & Ishii, N. (1998). Application of Fuzzy Theory to Writer Recognition of Chinese Characters. International Journal of Modeling and Simulation. 18(2), 112-116.

3. อ้างอิงจากวิทยานิพนธ์

รูปแบบ : ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. / (ปี พ.ศ.ที่พิมพ์). /ชื่อวิทยานิพนธ์./ (ชื่อปริญญาเต็ม)./ชื่อ มหาวิทยาลัย/ สถาบันการศึกษา

ตัวอย่าง :

อรนุช ลียากาศ. (2529). การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาอังกฤษและภาษาไทยในด้านความหมายตามพจนานุกรมและความหมายตามวัฒนธรรม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหามบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

Choomchuay, S. (1993). Algorithm and Architecture for Reed-Solomon Decoding. (Ph.D. Thesis, Imperial College, University of London. UK).

4. อ้างอิงจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

รูปแบบ : ผู้แต่ง. / (ปี พ.ศ.ที่พิมพ์). /ชื่อเรื่อง./สืบค้นจาก//วิธีการเข้าถึงและสถานที่ของข้อมูล./ ค้นเมื่อ/ วันที่สืบค้นข้อมูล.

ตัวอย่าง :

ราชบัณฑิตสถาน. (2542). หลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันแบบถ่ายเสียง. สืบค้นจาก www.arts.chula.ac.th/~ling/tts/ThaiRoman.pdf. ค้นเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2558.

Noam, E.M. (1994). Telecommunication Policy Issue for the Next Century. Available from gopher://198.80.36...//global/telcom.txt. Retrieved May 28, 2015.

การส่งต้นฉบับบทความเพื่อตีพิมพ์

1. ส่งด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ เอกสารประกอบด้วย

1.1. ต้นฉบับ จำนวน ๒ ชุด

1.2. ไฟล์ข้อมูลส่งมาที่ E-mail : husojournalpnru@gmail.com

1.3. แบบเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสารฯ ส่งมายัง

บรรณาธิการวารสาร HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

เลขที่ 9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

2. ส่งทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แนบต้นฉบับ (File Attachment) ในรูปแบบ MS Word
มายัง E-mail : husojournalpnru@gmail.com

ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์

กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบเมื่อได้รับบทความที่ส่งแล้ว และจะแจ้งผลการพิจารณาบทความให้ทราบอีกครั้งหนึ่ง เมื่อได้ผ่านการพิจารณาบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของบรรณาธิการ อย่างไรก็ตาม บทความที่แก้ไขต้นฉบับเสร็จเรียบร้อยแล้วก่อนอาจได้รับการพิจารณาลงตีพิมพ์ก่อน

สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ตรวจบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจเป็นเกณฑ์ และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ในกรณีที่งานการวิจัย บทความทางวิชาการ หรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสาร หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการ หรือผู้เชี่ยวชาญ

บทความที่ได้รับการตอบรับเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร HUSO Journal of Humanities and Social Sciences คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครแล้วจะต้องไม่ปรากฏในสิ่งพิมพ์อื่นใดก่อนที่จะปรากฏในวารสารฯ ทั้งนี้กองบรรณาธิการจะส่งวารสารที่มีบทความของผู้เขียนตีพิมพ์ให้แก่ผู้เขียนจำนวน 2 ฉบับ

แบบฟอร์มเสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

ชื่อเรื่อง ภาษาไทย.....
 ภาษาอังกฤษ.....

ประเภทบทความ.....

ชื่อ-สกุล ผู้แต่ง
 ภาษาไทย.....
 ภาษาอังกฤษ.....

หน่วยงาน (สังกัด).....

ที่อยู่.....

E-mail โทรศัพท์.....

คำยืนยันของผู้แต่ง

ข้าพเจ้าขอยืนยันว่า บทความนี้ไม่เคยเสนอหรือกำลังตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และยินดีให้กองบรรณาธิการวารสาร HUSO Journal of Humanities and Social Sciences เลือกสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาต้นฉบับของข้าพเจ้า โดยอิสระและยินยอมให้กองบรรณาธิการฯ สามารถตรวจแก้ไขต้นฉบับดังกล่าวได้ตามสมควร และยินยอมว่าบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารนี้ถือเป็นลิขสิทธิ์ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ลงชื่อ.....

วันที่.....

ส่งมายัง

บรรณาธิการวารสาร HUSO Journal of Humanities and Social Sciences

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

เลขที่ 9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพฯ 10220

E-mail: husojournalpnru@gmail.com

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Faculty of Humanities and Social Sciences

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Faculty of Humanities and Social Sciences

วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร